

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้ง
ทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์
ปีการศึกษา 2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้ง
ทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์
ปีการศึกษา 2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการ
เลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน"

ของ ญัฐพงษ์ คั่นธรส

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ศรีสันติสุข)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ สุขสวัสดิ์)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.พิษณุ อภิสมจารย์โยธิน)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรพล พุทธิรักษา)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ หวังสัจจะโชค)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ดร.ศิวาภรณ์ ไชยเจริญ)

อนุมัติ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.กรรองกาญจน์ ชูทิพย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน
ผู้วิจัย	ณัฐพงษ์ คันธรส
ประธานที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ สุขสวัสดิ์
กรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.พิษณุ อภิสมภารโยธิน
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ ปริญญาตรี รัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2567
คำสำคัญ	วัฒนธรรมทางการเมือง, ผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก, เลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566, ภาคเหนือตอนบน

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ทำหาคำตอบการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองจากกรอบแนวคิด วัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมของ กาเบรียล อัลมอนต์ และ ซิดนีย์ เวอร์บา ที่ใช้ในการศึกษา วัฒนธรรมทางการเมืองมาตลอดกว่า 5 ทศวรรษที่ผ่านมา โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้กรอบการศึกษา วัฒนธรรมทางการเมืองของ โรนัล อิงเจนฮาร์ด และกรอบการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ของ เทอรี คล้าก และวินเซนต์ มาร์ตินอธ ผสมผสานกับการศึกษาแบบดั้งเดิม โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาสองประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่งเพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน และประการที่สองเพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาได้แก่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ประกอบไปด้วย 3 จังหวัด คือ จังหวัดลำพูน จังหวัดแพร่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 400 ชุด โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เชิงสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการใช้สถิติเชิงอนุมานโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้น

ผลการศึกษาพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนมีลักษณะที่เรียกว่า “วัฒนธรรมทางการเมืองที่พลเมืองเพิกเฉยเย็นชาและไม่เชื่อมั่นในระบบการเมือง” นอกจากนี้พบว่าอิทธิพลของปัจจัยที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน ได้แก่ ปัจจัยด้านสังคมในด้านสื่อสังคมออนไลน์ ($Beta = .340, t = 5.838, p = < .001$) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจในด้านสถานภาพทางการเงินของครอบครัว ($Beta = .211, t = 3.214, p = .001$) และ

ปัจจัยด้านสังคมในด้านความไว้วางใจทางสังคม ($Beta = .139, t = 2.142, p = .033$) ทั้งนี้พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจในด้านสวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ และปัจจัยด้านการเมืองในด้านความไว้วางใจทางการเมือง และภาวะผู้นำของผู้นำทางการเมือง ไม่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบนแต่อย่างใด

ข้อเสนอเชิงนโยบายจากข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการศึกษาเพื่อเสนอให้หน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการพิจารณานำไปใช้เพื่อการพัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกเพื่อการพัฒนาทางการเมืองของไทยของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน เช่น การจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการในการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ การปรับปรุงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การส่งเสริมสวัสดิการเพื่อความเท่าเทียม การพัฒนาระบบสภาพแวดล้อมทางออนไลน์เพื่อเป็นการแสดงออกทางการเมือง การมีพื้นที่สาธารณะสำหรับคนรุ่นใหม่ และการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเป็นกรรมการในการติดตามการดำเนินงานของภาครัฐได้

Title	FACTORS AFFECTING THE POLITICAL CULTURE OF FRIST-TIME VOTERS IN THE GENERAL ELECTION OF 2023 A.D. IN UPPER NORTH OF THAILAND
Author	Nattapong Kantaros
Advisor	Associate Professor Wanlapat Suksawas, Ph.D.
Co-Advisor	Associate Professor Phitsanu Aphisamacharayothin, Ph.D.
Academic Paper	Ph.D. Dissertation in Political Science - (Type 1.1), Naresuan University, 2024
Keywords	Political Culture, first-time voters, general election B.E. 2023, upper north of Thailand

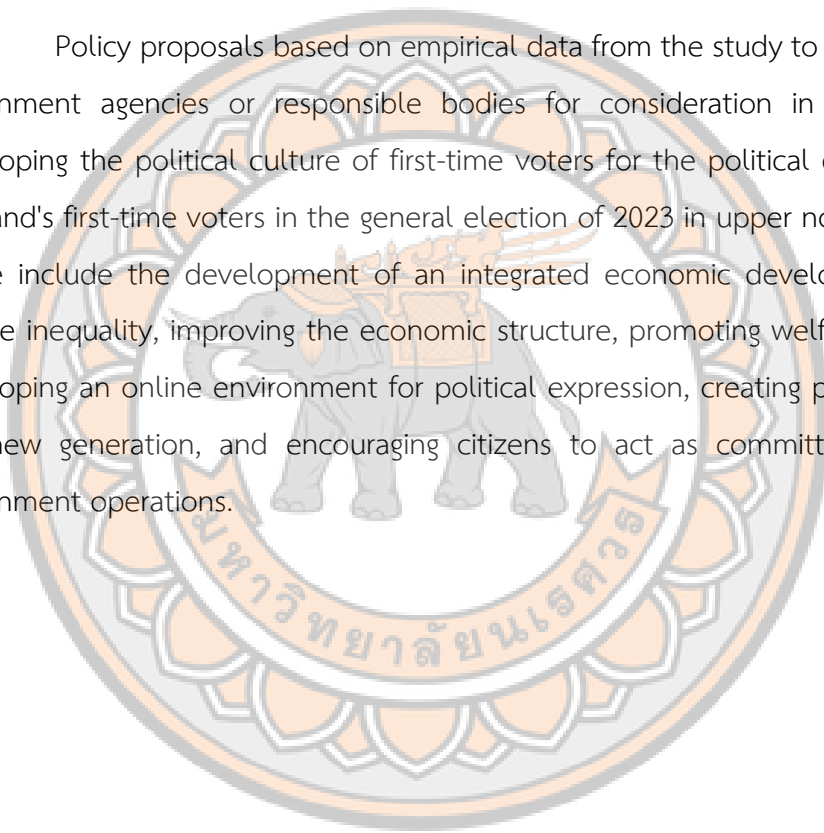
ABSTRACT

This thesis challenges the study of political culture from the traditional political culture framework of Gabriel Almond and Sidney Verba, which has been used in the study of political culture for over five decades. It employs the political culture framework of Ronald Inglehart and the new political culture framework of Terry Clark and Vincent Martinot, combined with traditional studies. The study has two objectives: first, to examine the political culture of first-time voters in the 2023 general election in the upper north of Thailand, and second, to investigate the influence of economic, social, and political factors on the political culture of first-time voters in the 2023 general election in the upper north of Thailand. The sample for the study consists of 400 first-time voters in the 2023 general election from three provinces: Lamphun, Phrae, and Mae Hong Son. he study uses quantitative methods and descriptive statistics, such as mean and percentage analysis and uses inferential statistics, such as multiple linear regression analysis

The study found that the political culture of first-time voters in the 2023 general election in the upper north of Thailand is characterized as " Apathetic and Distrust Citizens Political Culture." Additionally, it was found that the influence of factors on the political culture of first-time voters in the 2023 general election in the

upper north of Thailand includes social factors in terms of social media (Beta = .340, $t = 5.838$, $p = < .001$). Economic factors regarding the family's financial status (Beta = .211, $t = 3.214$, $p = .001$) and social factors regarding social trust (Beta = .139, $t = 2.142$, $p = .033$) It was found that economic factors related to welfare received from the government and political factors related to political trust and the leadership of political leaders have no influence on the political culture of first-time voters in the upper north of Thailand whatsoever.

Policy proposals based on empirical data from the study to be presented to government agencies or responsible bodies for consideration in promoting and developing the political culture of first-time voters for the political development of Thailand's first-time voters in the general election of 2023 in upper north of Thailand. These include the development of an integrated economic development plan to reduce inequality, improving the economic structure, promoting welfare for equality, developing an online environment for political expression, creating public spaces for the new generation, and encouraging citizens to act as committees to monitor government operations.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ สุขสวัสดิ์ ประธานปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณารับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เป็นพระคุณที่สามของผู้วิจัยซึ่งได้ให้ความรู้ และมอบโอกาสอันยิ่งใหญ่ เสียสละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่อง และทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงในระยะเวลาอันรวดเร็ว รวม 2 ปี 7 เดือน ซึ่งถือว่าเร็วมากสำหรับผู้วิจัย นอกจากนี้ยังขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พิษณุ อภิสมการโยธิน ในความมกรุณารับเป็นกรรมการที่ปรึกษาร่วม ซึ่งได้ให้ข้อชี้แนะ ข้อแนะนำเกี่ยวกับสถิติการวิจัย อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย อีกทั้งยังให้คำแนะนำในการวิเคราะห์ผลการวิจัยอย่างดี มาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ศรีสันติสุข ที่กรุณารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์อย่างสูงในการให้ข้อคิด ข้อแนะนำ ข้อสังเกตอันมีคุณค่า และเป็นประโยชน์ในการปรับแก้ไขให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณกรรมการสอบวิทยานิพนธ์อันประกอบไปด้วย

รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรพล พุทธรักษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ หวังสัจจะโชค และดร.ศิวาภรณ์ ไชยเจริญ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ในการแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ในระหว่างที่เรียน และเริ่มลงมือทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับมิตรภาพอันดีในระหว่างเรียนในเพื่อนร่วมรุ่นปริญญาเอกคนแรก ผศ.ดารารัตน์ คำเป็ง แห่งมหาวิทยาลัยพะเยา ที่ได้ชักชวนผู้วิจัยเข้าสู่โลกของการเรียนปริญญาเอก และเป็นเพื่อนที่ดีเสมอมาตั้งแต่ปริญญาตรี ถึงปริญญาเอก รวมถึงเพื่อนร่วมรุ่นปริญญาเอก ผศ.ทศพล พงษ์ตะ และ อ.ชุติมา ปัญญาหลง ที่คอยช่วยเหลือ และเป็นกัลยามิตรทางวิชาการเสมอมา นอกจากนี้ยังมีน้อง ๆ นิสิตปริญญาโท ที่คอยส่งกำลังใจ ความหวังดี และแรงสนับสนุน ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในหลาย ๆ เรื่อง รวมทั้ง อ.ดร.สันทราย วงษ์สุวรรณ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ข้อคิดเห็น และความสนุกสนานในการเรียนปริญญาเอก และแนะนำร้านอาหารทุกครั้งเมื่อไปพิษณุโลก และอ.ดร.อรอุมา จิระกมล ผู้ซึ่งให้ความช่วยเหลือในการเรียนปริญญาเอก เทคนิคการเจรจากับอาจารย์ที่ปรึกษา และภายหลังมาเป็นเพื่อนร่วมงานในสาขาวิชาเดียวกัน รวมทั้งพี่ ๆ น้อง ๆ ในหลักสูตรปริญญาเอก ผู้ร่วมในการเดินทางของปริญญาเอกของผู้วิจัยไม่อาจกล่าวชื่อได้ทั้งหมด ผู้วิจัยขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ในการให้ความช่วยเหลือด้านเอกสาร และการประสานงานตลอดการเรียนรวมทั้งแก้ไขปัญหาด้านเอกสาร ด้วยดีเสมอมา

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์ในสาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่ยินดีให้ผู้วิจัยได้ใช้เวลาในการศึกษาต่อแบบไม่ลาศึกษาต่อ โดยแบ่งเบาภาระงานสอน ภาระงานวิจัย และภาระงานบริหารสาขาวิชาอย่างมาก และเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยรับแรงในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จโดยไว

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอขอบคุณครอบครัว ที่คอยเคียงข้างเสมอในการให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ และคอยดีใจเสมอเมื่อได้ข่าวในแต่ละขั้นของการเรียนปริญญาเอก และคอยยินดีเสมอทุกครั้ง และเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยก้าวผ่านอุปสรรค ความกังวล และเชื่อมั่นว่าผู้วิจัยจะทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ออกมาให้สำเร็จลุล่วงให้ได้ และให้ข้อคิดกับผู้วิจัยเสมอว่า ความรู้คือสิ่งที่มีคุณค่าเสมอ

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณตนเองที่สามารถควบคุมจิตใจตนเองให้มุ่งมั่นตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา การท้าทายในการทำงานครั้งนี้ให้สำเร็จ ความกล้า และอดทนต่อเส้นทางการเดินทางของปริญญาเอกครั้งนี้ ในระยะที่ผ่านมาผู้วิจัยได้ใช้ความพยายามอย่างหนักในช่วงเกือบ 3 ปีที่ผ่านมา และวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทำให้ผู้วิจัยพบว่า โลกใบนี้มีการเรียนรู้อย่างไม่สิ้นสุด รวมทั้งพรสวรรค์มีส่วนน้อยมากกับความสำเร็จ หากแต่ความมีวินัย ความเสมอต้นเสมอปลายในการเขียนงาน และความเชื่อมั่นว่าตนเองทำได้เป็นสิ่งที่ทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ผู้วิจัยหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในทางวิชาการ และเปิดพื้นที่ใหม่ในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยให้กว้างขวางมากขึ้น รวมถึงเป็นการเปิดพื้นที่ถกเถียงให้ผู้มาท้าทายต่อคำอธิบาย และศึกษาต่อยอดในอนาคต

ณัฐพงษ์ คันธรส

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
ประกาศคุุณุปการ	ช
สารบัญ.....	ณ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	น
บทที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามในการวิจัย.....	26
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	26
1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	26
1.5 สมมติฐานของการวิจัย.....	27
1.6 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	27
1.7 ขอบเขตการวิจัย	28
1.7.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา	28
1.7.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษา.....	28
1.7.3 ขอบเขตด้านประชากร	28
1.7.4 ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา	28

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ	29
1.9 การนำเสนองานวิจัย.....	30
บทที่ 2.....	31
การทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง.....	32
2.1.1 ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง	32
2.1.2 ที่มาของวัฒนธรรมทางการเมือง.....	34
2.1.3 ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมืองตามแนวคิดของอัลมอนต์ และเวอร์บา	35
2.1.4 การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองตามแนวคิดของอัลมอนต์ และเวอร์บา....	37
2.1.4.1 การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในต่างประเทศ	37
2.1.4.2 การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทย	38
2.1.5 การศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองทางการเมืองใหม่.....	41
2.1.5.1 การศึกษาของโรนัล อิงเจนฮาร์ท (Ronald Inglehart).....	41
2.1.5.2 การศึกษาของเทอรี คล้าก และวินเซนต์ มาร์ตินอท.....	45
2.1.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง.....	47
1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	48
2) ปัจจัยด้านสังคม.....	51
3) ปัจจัยด้านการเมือง	53
2.2 แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง	57
2.2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	58
2.2.2 รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง	59

2.3 สรุปท้ายบท.....	61
2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	63
บทที่ 3.....	64
ระเบียบวิธีในการวิจัย.....	64
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	65
3.1.1 ประชากร (Population).....	65
3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample).....	66
3.1.3 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) รายจังหวัด.....	67
3.2 การสุ่มตัวอย่าง (Sampling).....	68
3.3 การกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	70
3.4 เครื่องมือในการวิจัย.....	70
3.5 การสร้างเครื่องมือการวิจัย (แบบสอบถาม) และการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	73
3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
3.8 เทคนิคสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
1) การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน.....	75
2) การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ.....	75
3.9 การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
3.10 สรุปท้ายบท.....	78
บทที่ 4.....	79
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา.....	80

4.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	80
4.1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง.....	91
4.1.3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวัฒนธรรมทางการเมือง	102
4.2 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	121
4.2.1 ตัวแปร และการกำหนดสัญลักษณ์ของตัวแปร.....	121
การพิสูจน์สมมติฐานย่อยที่ 1.1	128
การพิสูจน์สมมติฐานย่อยที่ 1.2	130
การพิสูจน์สมมติฐานย่อยที่ 1.3	132
4.2.2 การทดสอบสมมติฐานรองในการวิจัยที่ 2 – 6.....	134
4.2.3 สรุปการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย	155
บทที่ 5	160
วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบนและอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมือง.....	160
ตอนที่ 1 วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน	161
ส่วนที่ 1 ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน	161
1.1 วัฒนธรรมทางการเมืองตามแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมของอัลมอนต์ และเวอร์บา	164

1.2 วัฒนธรรมทางการเมืองตามแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่จาก แนวคิดของอิงเจนฮาร์ท และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ตาม แนวคิดของคาร์ก และมาร์ตินอท.....	165
ส่วนที่ 2 สรุปลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกใน การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน	174
ตอนที่ 2 อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองต่อวัฒนธรรม ทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขต ภาคเหนือตอนบน	191
ส่วนที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองกับ วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน.....	191
ส่วนที่ 2 อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองต่อ วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน.....	196
1) โครงสร้างทางเศรษฐกิจกับการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมือง	203
2) โครงสร้างทางสังคมกับการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมือง....	206
ตอนที่ 3 ข้อถกเถียงทางแนวคิดและทฤษฎี และความท้าทายต่อการศึกษาวรรณธรรม ทางการเมืองแบบดั้งเดิมตามแนวคิดของอัลมอนต์ และเวอร์บา.....	210
ตอนที่ 4 สรุปท้ายบท	215
บทที่ 6.....	217
ข้อเสนอต่อการพัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกเพื่อ การพัฒนาทางการเมืองของไทย.....	217

6.1 ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาส่งเสริมทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักในความเป็นพลเมือง	217
6.2 ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาและการเสริมสร้างความพึงพอใจในชีวิต	229
1) สถานภาพทางการเงินของครอบครัว กับความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล	233
2) ความไว้วางใจทางสังคม กับความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล	234
3) สื่อสังคมออนไลน์ กับความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล	235
4) ความไว้วางใจทางการเมือง กับความพึงพอใจในชีวิต	235
6.3 ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมการแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง	241
6.4 สรุปท้ายบท	248
บทที่ 7	250
สรุปผลการวิจัย คุณูปการของงานวิจัย ข้อจำกัดของการวิจัยและ	250
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	250
7.1 สรุปผลการวิจัย	250
7.2 คุณูปการของงานวิจัย	258
7.3 ข้อจำกัดของการวิจัย	261
7.4 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	261
7.4.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	262
7.4.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	265
บรรณานุกรม	267
ประวัติผู้วิจัย	285
ภาคผนวก ก	286

ภาคผนวก.....	304
ภาคผนวก ค.....	309

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 ตัวอย่างของนักวิชาการต่างประเทศที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง..	2
ตาราง 2 ตัวอย่างงานศึกษานักวิชาการของไทยที่ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองในบริบทของประเทศไทย.....	8
ตาราง 3 จังหวัดในภาคเหนือตอนบน ค่าดัชนีความก้าวหน้าคนด้านการมีส่วนร่วม อันดับด้านการมีส่วนร่วม จำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก และจำนวนประชากรที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตภาคเหนือตอนบน โดยแบ่งสี่ตามค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนในด้านการมีส่วนร่วม.....	24
ตาราง 4 ตัวชี้วัดวัฒนธรรมทางการเมืองของอิงเจนฮาร์ท	41
ตาราง 5 ตัวชี้วัดของวัฒนธรรมทางการเมืองจากงานศึกษาของแจ๊คแมน และมิลเลอร์ ...	43
ตาราง 6 ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเดิมกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่.....	44
ตาราง 7 สรุปแนวคิดหลักในการศึกษา	61
ตาราง 8 จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก (First time Voters) จำแนกรายจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด.....	66
ตาราง 9 การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายจังหวัดที่เป็นพื้นที่ในการศึกษา..	68
ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง (n = 400).....	91
ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านสังคมที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง (n = 400).....	94
ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการเมืองที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง (n = 400).....	99

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวัฒนธรรมทางการเมืองในเชิงนามธรรม	102
ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติ (n=400)	110
ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น (n=400)	113
ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการแสดงออกทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง	116
ตาราง 17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการแสดงออกทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของการเมืองระดับชาติ และการเมืองระดับท้องถิ่น	117
ตาราง 18 ชื่อตัวแปร ตัวอักษรย่อ และสัญลักษณ์ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	121
ตาราง 19 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง กับวัฒนธรรมทางการเมือง	124
ตาราง 20 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง	125
ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ในการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมือง (X_1 - X_6) และวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน (Y)	126
ตาราง 22 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจกับวัฒนธรรมทางการเมือง	128
ตาราง 23 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุความสัมพันธ์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจกับวัฒนธรรมทางการเมือง	129

ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Linear Regression Analysis) ในการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (X_1 - X_2) และวัฒนธรรมทางการเมือง (Y) ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน.....	129
ตาราง 25 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมกับวัฒนธรรมทางการเมือง.....	130
ตาราง 26 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุความสัมพันธ์ปัจจัยด้านสังคมกับวัฒนธรรมทางการเมือง.....	131
ตาราง 27 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Linear Regression) ในการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยปัจจัยด้านสังคม (X_3 - X_4) และวัฒนธรรมทางการเมือง (Y) ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน.....	131
ตาราง 28 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการเมืองกับวัฒนธรรมทางการเมือง.....	132
ตาราง 29 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุความสัมพันธ์ปัจจัยด้านการเมืองกับวัฒนธรรมทางการเมือง.....	133
ตาราง 30 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Linear Regression) ในการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการเมือง (X_5 - X_6) และวัฒนธรรมทางการเมือง (Y) ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน	134
ตาราง 31 สรุปการพิสูจน์สมมติฐานการวิจัย.....	134
ตาราง 32 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ($X_1 - X_6$) กับทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงความโน้มเอียง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y ₁).....	135
ตาราง 33 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุความสัมพันธ์กับกับทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงความโน้มเอียง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y ₁)	136
ตาราง 34 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Linear Regression Analysis) ในการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6)	

และทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงความโน้มเอียง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y ₁).....	137
ตาราง 35 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X ₁ – X ₆) กับความตระหนักในความเป็นพลเมือง (Y ₂).....	139
ตาราง 36 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุความสัมพันธ์กับกับความตระหนักในความเป็นพลเมือง(Y ₂)	140
ตาราง 37 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Linear Regression) ในการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X ₁ -X ₆) และความตระหนักในความเป็นพลเมือง (Y ₂)	141
ตาราง 38 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X ₁ – X ₆) กับความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y ₃)	143
ตาราง 39 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุความสัมพันธ์กับกับความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y ₃).....	144
ตาราง 40 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Linear Regression) ในการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X ₁ -X ₆) และความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y ₃).....	144
ตาราง 41 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X ₁ – X ₆) กับการแสดงออกทางการเมือง (Y ₄).....	147
ตาราง 42 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุความสัมพันธ์กับการแสดงออกทางการเมือง (Y ₄).....	148
ตาราง 43 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) ในการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X ₁ -X ₆) และการแสดงออกทางการเมือง (Y ₄)	148
ตาราง 44 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X ₁ – X ₆) กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y ₅).....	151

ตาราง 45 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y5).....	152
ตาราง 46 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) ในการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) และการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y_5).....	152
ตาราง 47 สรุปการพิสูจน์สมมติฐานการวิจัยที่ 2 – 6.....	155
ตาราง 48 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคม (X_1 – X_6) กับวัฒนธรรมทางการเมือง (Y) และวัฒนธรรมทางการเมืองในด้านต่าง ๆ (Y_1 – Y_5).....	157
ตาราง 49 สรุประดับจากผลการวิจัย ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบน ตามแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ตามแนวคิดของของอิงเจนฮาร์ท และคาร์ก และมาร์ตินอท.....	167
ตาราง 50 เปรียบเทียบระดับจากผลการวิจัยตามแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแนวดั้งเดิมของอัลมอนต์ และเวอร์บา และวัฒนธรรมทางการเมือง ของอิงเจนฮาร์ท และวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ของคาร์ก และมาร์ตินอท.....	172
ตาราง 51 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน.....	196
ตาราง 52 ความท้าทายต่อการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของอัลมอนต์ และเวอร์บา.....	212
ตาราง 53 การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Linear Regression Analysis) ในการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) และทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงความโน้มเอียง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y_1) และความตระหนักในความเป็นพลเมือง (Y_2).....	219

ตาราง 54 การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Linear Regression) ในการพยากรณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) และ ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y_3).....	230
ตาราง 55 การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Linear Regression) ในการพยากรณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) และการ แสดงออกทางการเมือง (Y_4) และการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y_5)	242
ตาราง 56 สรุปลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการ เลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน.....	252
ตาราง 57 สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกใน การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน เรียงลำดับจากมากไปน้อย	254
ตาราง 58 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย	256
ตาราง 59 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมือง.....	262

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 พื้นที่จังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 8 จังหวัดแบ่งสีตามค่าดัชนี ความก้าวหน้าของคนในด้านการมีส่วนร่วม	23
ภาพ 2 กระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และ การเมือง	34
ภาพ 3 ปัจจัยที่ขับเคลื่อนไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ (Factors Driving Toward the New Political Culture)	47
ภาพ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย	63
ภาพ 5 ขั้นตอนการสุ่มกลุ่มในการเก็บข้อมูล	69
ภาพ 6 ข้อมูลสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	81
ภาพ 7 ค่าเฉลี่ยของเพศและอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	81
ภาพ 8 การศึกษาปัจจุบัน สถานภาพการศึกษากับการทำงาน และคุณวุฒิการศึกษาสูงสุด ของผู้ตอบแบบสอบถาม	83
ภาพ 9 สถานภาพและศาสนาของผู้ตอบแบบสอบถามโดยเฉลี่ย	85
ภาพ 10 สมาชิกในครอบครัว และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตการเลือกตั้งโดยเฉลี่ย	86
ภาพ 11 รายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครอง/การทำงาน รายได้ครอบครัว และรายจ่ายใน ครอบครัวเมื่อเทียบกับรายได้โดยเฉลี่ย	87
ภาพ 12 การติดตามข้อมูลทางการเมืองจากสื่อสังคมออนไลน์ และระยะเวลาที่ใช้สื่อสังคม ออนไลน์โดยเฉลี่ย	89
ภาพ 13 ค่าเฉลี่ยวัฒนธรรมทางการเมืองในเชิงนามธรรม จำนวน 3 ด้าน	107
ภาพ 14 สรุปค่าเฉลี่ยของการแสดงออกทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง	119

ภาพ 15 กรอบแนวคิดในการทดสอบสมมติฐานและการแตกตัวแปรย่อยของตัวแปรตามใหม่.....	123
ภาพ 16 สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน	127
ภาพ 17 สรุปปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงความโน้มเอียง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y_1)	138
ภาพ 18 สรุปปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) ที่มีอิทธิพลต่อความตระหนักในความเป็นพลเมือง (Y_2)	142
ภาพ 19 สรุปปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y_3)	146
ภาพ 20 สรุปปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) ที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางการเมือง (Y_4)	150
ภาพ 21 สรุปปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y_5)	154
ภาพ 22 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ($X_1 - X_6$) และวัฒนธรรมทางการเมือง (Y) และวัฒนธรรมทางการเมือง แบบแยกเป็นด้านย่อยในแต่ละด้าน ($Y_1 - Y_5$)	159
ภาพ 23 ระดับจากผลการวิจัย ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบน ตามแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมของอัลมอนต์ และเวอร์บา (Almond & Verba) และวัฒนธรรมทางการเมืองจากแนวคิดของอิงเจนฮาร์ท (Inglehart) และแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ของคาร์ก และมาร์ตินอท (Clack & Martinot).....	163
ภาพ 24 สรุปผลการวิจัยลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน	175

ภาพ 25 ทศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงในระบอบประชาธิปไตย และความตระหนักใน ความเป็นพลเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขต ภาคเหนือตอนบน	179
ภาพ 26 การแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการพูดคุย วิพากษ์วิจารณ์ และการอภิปรายทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้ง ทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน	181
ภาพ 27 การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน	183
ภาพ 28 การเกิดขึ้นของค่านิยมหลังวัตถุนิยม (สถานภาพทางการเงินของครอบครัว และ สวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ) ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ใน เขตภาคเหนือตอนบน	184
ภาพ 29 ความพึงพอใจในชีวิตของตนโดยรวมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้ง ทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน	185
ภาพ 30 ความไว้วางใจและความชอบธรรม (ความไว้วางใจทางสังคม และความไว้วางใจ ทางการเมือง)ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือ ตอนบน	186
ภาพ 31 การประเมินและการจัดระเบียบทางสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการ เลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน	189
ภาพ 32 แสดงค่าแสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ระหว่างปัจจัย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1-X_6) กับวัฒนธรรมทางการเมือง (Y)....	192
ภาพ 33 แสดงค่า Standardized beta (β) และค่า t-value อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1-X_6) ที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมือง (Y).....	198
ภาพ 34 สรุปปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1-X_6) ที่มีอิทธิพลต่อ ทศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงความโน้มเอียง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y_1) และ ความตระหนักในความเป็นพลเมือง (Y_2).....	221

ภาพ 35 แสดงข้อเสนอต่อการพัฒนาและส่งเสริมทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง อุดมการณ์ ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักในความเป็นพลเมืองของกลุ่มคนรุ่น ใหม่ต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง.....	225
ภาพ 36 ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง อุดมการณ์ ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักในความเป็นพลเมืองเพื่อก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง	226
ภาพ 37 สรุปปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) ที่มีอิทธิพลต่อ ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y_3).....	232
ภาพ 38 แสดงข้อเสนอต่อการพัฒนาและส่งเสริมความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล เพื่อ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง/ก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมือง	237
ภาพ 39 สรุปปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) ที่มีอิทธิพลต่อ การแสดงออกทางการเมือง (Y_4) และการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y_5).....	243
ภาพ 40 ข้อเสนอต่อการส่งเสริมการแสดงออกทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง.....	245

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) มีจุดเริ่มต้นมาจากการศึกษารัฐศาสตร์ขึ้นสำคัญของนักวิชาการสองท่านได้แก่ กาเบรียล อัลมอนต์ และ ซิดนีย์ เวอร์บา (Gabriel Almond and Sidney Verba) (1963) ที่ได้พิมพ์หนังสือชื่อ วัฒนธรรมพลเมือง: ทักษะคติทางการเมือง และประชาธิปไตย ใน 5 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร เยอรมันนี อิตาลี และเม็กซิโก (The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations) ในปี ค.ศ. 1963 ซึ่งการศึกษาดังกล่าวเป็นการศึกษาในช่วงปี ค.ศ. 1959-1960 เพื่ออธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมต่าง ๆ โดยข้อเสนอหลักของการศึกษานี้ คือการอธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองของห้าประเทศดังกล่าวว่าสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ แบบคับแคบ (parochial) แบบไพร่ฟ้า (subject) และแบบมีส่วนร่วม (participant) โดยสามารถนำทั้ง 3 รูปแบบนั้นมาอธิบายการแสดงออกของบุคคลในทางการเมืองที่มีลักษณะแตกต่างกันว่าอาจเกิดจากการที่บุคคลดังกล่าวมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ปัจจัยที่อาจจะก่อให้เกิดความแตกต่างในวัฒนธรรมได้แก่ ความเชื่อ (belief) ทักษะคติ (attitudes) ความโน้มเอียงทางการเมือง (orientations) และท่าทีการแสดงออกทางการเมืองของแต่ละบุคคล (predispositions) (Almond and Verba, 1963) ซึ่งในการศึกษาชิ้นนี้ได้รับการยกย่องว่าเป็นแนวคิดที่ทรงอิทธิพลและได้มีข้อถกเถียงกันในการศึกษารัฐศาสตร์ รวมทั้งได้นำไปการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างแพร่หลาย

จากอิทธิพลของงานศึกษาของอัลมอนต์ และเวอร์บา (Almond and Verba) ทำให้การศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองได้มีอิทธิพลต่อการศึกษารัฐศาสตร์ ซึ่งได้รับความนิยมในการศึกษาจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นงานของนักวิชาการที่สำคัญ ได้แก่ ซิดนีย์ เวอร์บาร์ (Sydney Verba) (1965) ได้อธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองว่า การที่ระบบการเมืองได้เข้าไปอยู่ในระบบของความคิด ความเชื่อ ค่านิยมของคนในสังคม นอกจากนี้ยังมิงานศึกษาของ ลูเซียน พาย (Lucial W. Pye) (1968) ซึ่งขยายความของการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองให้ครอบคลุมทั้งในการศึกษาเกี่ยวกับอุดมคติการเมือง บรรทัดฐานทางการเมือง การแสดงออกทางการเมือง รวมทั้งวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นผลผลิตประวัติศาสตร์การเมือง และประสบการณ์ทางการเมืองของสมาชิกในสังคม นอกจากนั้นงานศึกษาของกาเบรียล อัลมอนต์ และบิงแฮม พาวเวล (Gabriel Almond and Bringham Powell) (1966) ยัง

ได้ศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อระบบการเมือง เช่น การเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมือง การเรียกร้องทางการเมือง และได้เสนอว่าระบบการเมืองดังกล่าวมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง และการทำทนายงานเขียนของอัลมอนต์ และเวอร์บา (1980) โดยอธิบายให้เห็นว่า วัฒนธรรมทางการเมืองในแต่ละประเทศกำลังถูกทำลายซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในบริบทของระบอบการปกครองของตนเอง นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอาจนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองได้ รวมทั้งการศึกษาของฟิลิปส์ คอมเวิร์ส (Phillipe Comverse) (1964) ได้ทำการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองโดยใช้เป็นตัวแปรตาม และค้นพบว่า ปัจจัยที่สามารถก่อให้เกิดการก่อตัวของวัฒนธรรมทางการเมือง ได้แก่ 2 ปัจจัยหลัก คือ 1) ปัจจัยทางการเมือง ได้แก่ ทัศนคติ ความเชื่อทางการเมือง อุดมการณ์ ความชื่นชอบทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง และ 2) บริบททางสังคม ประเภทของระบอบการเมือง โครงสร้างทางการเมือง และการดำเนินงานของรัฐ เป็นต้น

จากอิทธิพลของการศึกษาของอัลมอนต์ และเวอร์บา ได้มีนักวิชาการจำนวนหนึ่งที่ได้ศึกษาและอธิบายเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง โดยได้ศึกษาและขยายขอบเขตเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ดังตาราง 1

ตาราง 1 ตัวอย่างของนักวิชาการต่างประเทศที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง

นักวิชาการที่ศึกษา	ภูมิภาคที่ศึกษา	ค.ศ.	ขอบเขตของการศึกษา
ซิดนีย์ เวอร์บา (Sidney Verba)	สหรัฐอเมริกา	1965	การอธิบายความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง โดยใช้มิติทางด้านการเมือง และจิตวิทยา
ลูเซียน พาย (Lucian Pye)		1968	การอธิบายความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง โดยใช้มิติทางด้านการเมือง และจิตวิทยา
มิทเชลล์ เอ. เซลิกสัน และจอห์น เอ. บูธ (Mitchell A. Seligson and John A. Booth)	อเมริกาเหนือ	1993	การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในประเทศนิการากัว และคอสตาริกา

นักวิชาการที่ศึกษา	ภูมิภาคที่ศึกษา	ค.ศ.	ขอบเขตของการศึกษา
โลเวลล์ ดิตต์เมอร์ (Lowell Dittmer)	ยุโรป	1977	การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองเชิง มานุษยวิทยา สัญวิทยา และมิติทางด้าน จิตวิทยาการเมือง
เมอร์เรย์ เอเดลแมน (Murray Edelman)		1988	การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองเชิง มานุษยวิทยา สัญลักษณ์ และมิติทางด้าน จิตวิทยาการเมือง
อาเรนด์ ลิจฟาร์ท (Arend Lijphart)		1969	การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองใน ประเทศเนเธอร์แลนด์ ในมิติเชิงสังคมวิทยา
โวล์ฟกัง ฮูเบอร์ (Wolfgang Huber)		1993	การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของยุโรป
โรเจอร์ อีทเวลล์ (Roger Eatwell)		1998	การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของยุโรป จำนวน 14 ประเทศ และกลุ่มประเทศ สแกนดิเนเวีย
สตีเฟน ไวท์ฟิลด์ และ เจฟฟรีย์ อีแวนส์ (Stephen Whitefield and Geoffrey Evans)		1999	การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง เปรียบเทียบระหว่างสาธารณรัฐเช็ก และ สาธารณรัฐสโลวีเนีย
ปีเตอร์ เอ อุลรัม (Peter A. Ulram)	ละตินอเมริกา	2016	การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองใน ประเทศออสเตรเลีย
เซซีเลีย มิลลัน ลา ริเว รา(Cecilia Millán La Rivera)		2007	การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองใน ประเทศละตินอเมริกาที่แตกต่างจากนิยม ของการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง ของอัลมอนต์ และเวอร์บา
รอดนีย์ สมิธ (Rodney Smith)	ออสเตรเลีย	2001	การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของ ออสเตรเลียโดยศึกษาการศึกษาในเชิงมิติ ทางด้านสังคมวิทยา

นักวิชาการที่ศึกษา	ภูมิภาคที่ศึกษา	ค.ศ.	ขอบเขตของการศึกษา
ริชาร์ด โซโลมอน (Richard Solomon)	เอเชีย	1971	การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของ ประเทศจีน
อาซิส แนนดี้ (Ashis Nandy)		1973 และ 1989	การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของ ประเทศอินเดีย

จากตาราง 1 จะพบว่า แม้ข้อเสนอการศึกษาของอัลมอนต์ และเวอร์บา เป็นข้อเสนอในการวิเคราะห์การเมืองเชิงพฤติกรรมศาสตร์ที่ทรงพลังและมีอิทธิพลต่อการศึกษาทางหลากหลายมิติในยุคปี ค.ศ. 1960 เป็นต้นมาก็ตาม แต่ยังมีแนวทางในการศึกษาหลากหลายแนวศึกษา (Approaches) ที่แตกแขนงออกไปจำนวนหลากหลายมิติ ซึ่งงานศึกษาของริชาร์ด วิลสัน (Richard Wilson) (2000) ได้เป็นหนึ่งในที่รวบรวมงานศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองเพื่ออธิบายว่า การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองมีแนวทางในการศึกษาแบ่งได้เป็นหลายแนวศึกษาซึ่งแต่ละแนวศึกษามีจุดเน้นในการศึกษาที่อธิบายปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละแนวศึกษา

นอกจากนี้ในระยะเวลาห้าปีหลังจากการศึกษาของอัลมอนต์ และ เวอร์บาได้มีการศึกษาของโมเช่ ชูโนสกี (Moshe Czudnowski) (1968) ที่อธิบายว่าวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นผลมาจากปัจจัยใด โดยชูโนสกีได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในฐานะตัวแปรตาม และได้ค้นพบว่าการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองสามารถได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยทางสังคม เช่น ความแตกต่างทางภาษา เชื้อชาติ การขัดเกลาทางสังคม 2) ปัจจัยการเมือง เช่น ระบบการเมือง กิจกรรมทางการเมือง และ 3) ปัจจัยทางจิตวิทยา ซึ่งได้แก่ ทศนคติ พฤติกรรมของประชาชน โดยชูโนสกี ได้อธิบายว่าปัจจัยที่ต่างกันจะทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันได้

อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนวรรณกรรมเพิ่มเติมในประเด็นเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองพบว่า เมื่อระยะเวลาผ่านไป เริ่มมีร่องรอยของการถกเถียงของนักวิชาการในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในลักษณะที่หลากหลายและแตกต่างกันมากขึ้นในสามประเด็น ได้แก่

ประเด็นที่หนึ่ง การศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมือง โดยนักวิชาการในระยะหลังเริ่มมีข้อเสนอว่าวัฒนธรรมทางการเมืองสามารถได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่าง ๆ ใน 4 มิติ เช่น

1) มิติด้านสังคมวิทยา (Sociological Approach) ซึ่งอธิบายว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของปัจเจกบุคคลสามารถแตกต่างกันได้จากการขัดเกลาทางสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสังคม บรรทัดฐานทางสังคม และปฏิกิริยาของบุคคลในทางการเมือง เช่น การศึกษาของเคนเนธ แลงตัน (Kenneth Langton) (1969) ซึ่งได้อธิบายว่า การขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้อง

กับการสืบทอดทางวัฒนธรรมทางการเมืองภายในสังคมการเมืองหนึ่ง หรือจากกลุ่มหนึ่งไปยังอีกกลุ่มหนึ่ง มีลักษณะเป็นกระบวนการสืบทอดที่ผ่านตัวแสดงต่าง ๆ ทางสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน สื่อสังคมออนไลน์ หรือสื่อสารสาธารณะต่าง ๆ ซึ่งทำให้แต่ละปัจเจกบุคคลได้เรียนรู้ทางการเมืองซึ่งเป็นกระบวนการที่บุคคลได้เรียนรู้แบบแผนพฤติกรรม ความโน้มเอียงของบุคคล ความเชื่อ ความรู้สึก ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมทางการเมืองได้

นอกจากนี้ยังมีงานของมิเชล รัช และฟิลิปส์ อัลธอฟ (Michael Rush and Philip Althoff) (1971) นักสังคมวิทยาทั้งสองได้อธิบายว่า กระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองของบุคคลได้รับการถ่ายทอดขนบธรรมเนียมค่านิยมทางการเมือง การอบรมสั่งสอนจากคนรุ่นเก่า ทรศนะ ปัทสธาน ความเชื่อสามารถส่งอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองจากกลุ่มหนึ่งไปสู่อีกกลุ่มหนึ่งได้ นอกจากนี้ กระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองของบุคคลแต่ละบุคคลจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมซึ่งบุคคลเหล่านั้นเป็นสมาชิกอยู่ อาจส่งผลถึงวัฒนธรรมทางการเมืองได้ รวมทั้งงานเขียนของอาร์ชี บราวน์ (Archie Brown) (2006) นักสังคมวิทยาการเมืองชาวอังกฤษ ได้นำเสนอว่า วัฒนธรรมทางการเมืองสามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มที่หนึ่ง มีขอบเขตการศึกษา วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวกับความโน้มเอียงที่เกี่ยวข้องกับระบบความคิดเห็น ความเชื่อ และค่านิยมของปัจเจกบุคคลต่อระบบการเมือง และกลุ่มที่สอง มีขอบเขตการศึกษาแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนในด้านการแสดงออกทางการเมือง อาจกล่าวได้ว่าการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองในมิติทางด้านสังคมวิทยาทำให้เกิดข้อค้นพบปัจจัยด้านสังคมที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง

2) มิติด้านมานุษยวิทยา (Anthropological Approach) กรอบการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองในมิติมานุษยวิทยา การศึกษาในกลุ่มนี้เป็นกรอบการศึกษาหนึ่งของนักมานุษยวิทยาที่มุ่งเน้นไปที่การศึกษาบทบาทของพิธีกรรม ตำนาน ประเพณี และความเชื่อของบุคคลในระดับท้องถิ่น ซึ่งกรอบการศึกษานี้เป็นการศึกษาที่มักใช้ในการศึกษาเชิงพื้นที่ หรือการศึกษาเชิงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเฉพาะซึ่งงานศึกษาลักษณะนี้อาจนำไปสู่การสร้างข้อสรุปเชิงทฤษฎีบางประการ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการอธิบายพื้นที่ศึกษาอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกันได้ เช่นการศึกษาในกลุ่มนี้มุ่งเน้นไปที่มิติเชิงสัญลักษณ์ของการเมือง บทบาทของพิธีกรรมที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง งานกลุ่มนี้ได้แก่งานศึกษาของ โลเวลล์ ดิตต์เมอร์ (Lowell Dittmer) (1977) ที่ศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองกับสัญลักษณ์ทางการเมือง พบว่า ลักษณะของความเป็นชาติ ผลกระทบจากบริบทเชิงประวัติศาสตร์ ความเป็นชาติ มิติของอารมณ และความสัมพันธ์ระหว่างพลเมืองกับรัฐ ซึ่งเป็นรากฐานที่ความสัมพันธ์ต่อวัฒนธรรมทางการเมือง รวมถึงการศึกษาของ คลิฟฟอร์ด เกียร์ซ (Clifford Geertz) (1980) ที่ศึกษาเกี่ยวกับตำนานและพิธีกรรมที่ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซียก่อนตกเป็นอาณานิคมของประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยพบว่าบาห์ลีในศตวรรษที่ 19

มีลักษณะแบบรัฐละคร ซึ่งปกครองโดยพิธีกรรมหรือสัญลักษณ์ซึ่งลักษณะดังกล่าวกลายเป็นพื้นฐานสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมการเมืองของบาห์ลี

3) มิติทางด้านจิตวิทยา (Psychological Approach) จากการศึกษาของลูเซียน พาย (1966) ได้มีการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง โดยวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นผลมาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคล ความเชื่อของแต่ละบุคคล ความรู้สึนึกคิดเกี่ยวกับกระบวนการทางการเมือง ซึ่งงานศึกษาในกลุ่มนี้มักจะศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองกับบุคลิกภาพของบุคคล สามารถเป็นสิ่งที่กำหนดการแสดงออกทางการเมืองของบุคคลได้ นอกจากนี้งานศึกษาของ ฮาโรลด์ ลาสเวลล์ (Harold Lasswell) (1930) ที่ได้ศึกษาในลักษณะจิตวิทยากับการเมือง (Psychopathology and Politics) โดยได้ใช้แนวคิดทางด้านจิตวิทยาเพื่อศึกษาอธิบายเกี่ยวกับกิริยาบุคลิกภาพของผู้นำ และพบว่าบุคลิกภาพของมนุษย์เป็นผลมาจากการสะสมประสบการณ์ต่าง ๆ ของปัจเจกบุคคลที่มีการเรียนรู้ ประสบการณ์แตกต่างกันย่อมมีบุคลิกภาพไม่เหมือนกัน โดยที่ลาสเวลล์ได้แบ่งลักษณะบุคลิกภาพของผู้นำเป็น 2 แบบ คือ แบบนักบริหาร ซึ่งมีลักษณะมองโลกในแง่ดีไม่ก้าวร้าว และแบบก่อกวน ซึ่งมองโลกในแง่ร้ายและก้าวร้าว

4) มิติทางการเมือง (Political Approach) โดยการศึกษาในมิตินี้มักจะศึกษาจากกระบวนการทางการเมือง หรือกิจกรรมทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง การประท้วง โดยหาคำตอบว่ากิจกรรมทางการเมืองดังกล่าวจะสามารถส่งผลให้อารมณ์ของวัฒนธรรมทางการเมืองในแบบใด หรือแม้แต่การศึกษาในด้านสถาบันทางการเมือง เช่น งานศึกษาของรัสเซลล์ ดาลตัน (Russell Dalton) (2016) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางการเมืองกับระบบการเมือง โดยพบว่า ระบบทางการเมืองและโครงสร้างทางการเมืองที่แตกต่างกันมีผลต่อความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติของพลเมืองในรัฐ และส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองได้ นอกจากนี้ยังมีฟรานซิส ฟูกูยามา (Francis Fukuyama) (1995) ในงานเขียน Trust: The Social Virtues and the Creation of Prosperity ได้ศึกษาและให้ความสำคัญกับความไว้วางใจ (Trust) โดยฟูกูยามาได้เสนอว่า สังคมที่มีระดับความไว้วางใจที่สูงกว่าจะมีพลเมืองที่มีความไว้วางใจต่อสถาบันทางการเมืองและส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงบวกได้ นอกจากนั้นความไว้วางใจยังเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อประชาธิปไตย ความไว้วางใจของประชาชนต่อผู้นำทางการเมือง สถาบันทางการเมือง และกระบวนการทางการเมืองในระดับสูงสามารถส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองได้ และยังส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น อาจกล่าวได้ว่าการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในมิติด้านการเมือง ก็ไม่ได้ศึกษาเพียงแค่กระบวนการทางการเมือง หรือพฤติกรรมทางการเมือง ยังขยายขอบเขตในการศึกษากว้างขวางมากกว่ายิ่งขึ้น

ดังนั้นการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองของอัลมอนต์ และเวอร์บา (Almond and Verba) ได้เริ่มถูกท้าทายและมีข้อถกเถียงในประเด็นเรื่องปัจจัยที่สามารถมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง

ที่มีการศึกษาหลายมิติ และการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองมักถูกท้าทายและตั้งคำถามว่าเปลี่ยนแปลงในทางสังคม วัฒนธรรม และการเมือง รวมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ จะมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองหรือไม่ ซึ่งงานศึกษาของริชาร์ด วิลสัน (Richard Wilson) (2000) ได้อธิบายไว้อย่างน่าสนใจว่า นักวิชาการที่ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองมักประสบปัญหาในการอธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองในมิติใดมิติหนึ่ง ซึ่งวิลสันเสนอว่า การอธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองให้ชัดเจนนั้นอาจจำเป็นต้องอธิบายในหลายด้านร่วมกัน และสิ่งที่สำคัญคือการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองเพื่อที่จะได้ทำความเข้าใจว่าวัฒนธรรมทางการเมืองมีลักษณะอย่างไร และทำหน้าที่อะไรในทางการเมือง

ประเด็นที่สอง การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในมิติอื่น ๆ ได้แก่ การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองที่ศึกษาวัฒนธรรมแบบข้ามวัฒนธรรม (Cross-Cultural Study) การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบข้ามวัฒนธรรมดังกล่าว มีตัวอย่างการศึกษาดังต่อไปนี้ 1) การศึกษาของสไตน์ รอกคาน (Stein Rokkan) (1968) ซึ่งรอกคานได้ทำการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบโดยใช้การศึกษาแบบข้ามวัฒนธรรม (Cross-Cultural Study) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างทางวัฒนธรรมในแต่ละสังคมโดยทดสอบว่าความแตกต่างทางวัฒนธรรมจะสามารถส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองแตกต่างกันได้หรือไม่ โดยพบสิ่งสำคัญประการหนึ่งว่าในสังคมที่มีวัฒนธรรมและระบบการเมืองที่แตกต่างกันในประเด็นเรื่องการกระทำทางสังคม ทศนคติ และพฤติกรรมของบุคคลสามารถก่อให้เกิดความแตกต่างของวัฒนธรรมทางการเมืองได้ นอกจากนั้นข้อถกเถียงอีกประการหนึ่งประการสำคัญคือการใช้วัฒนธรรมทางการเมืองในลักษณะตัวแปรต้น กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างพลเมือง การปกครอง รัฐ หรืออำนาจทางการเมือง ซึ่งกลุ่มนี้ใช้วัฒนธรรมทางการเมืองอธิบายความมุ่งหมายของการพัฒนาไปสู่สังคมประชาธิปไตย 2) การศึกษาของคาเมเลีย ฟลอเรลา โวเนีย (Camelia Florela Voinea) (2020) ได้นำเสนอว่า สิ่งที่ทำให้ข้อถกเถียงนี้น่าสนใจ คือ การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองมีความเกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองของพลเมืองในสังคมซึ่งมีลักษณะเป็นปัจเจกบุคคลในบางระบอบการปกครอง ปัจเจกบุคคลอาจมีความยินยอมต่อการปกครองและรัฐ แต่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงความคิด ความเชื่อ ค่านิยมทางการเมือง ก็อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง หรือการปฏิวัติ และเมื่อสังคมใดมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองได้ (Dalton and Welzel, 2018) นอกจากนี้คาเมเลีย โวเนีย ยังชี้ให้เห็นว่าความจุอ่อนของการวิจัยทางวัฒนธรรมทางการเมืองตามกรอบแนวคิดของอัลมอนต์ และเวอร์บา คือการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐในระดับมหภาค กับพฤติกรรมและทัศนคติทางการเมืองของพลเมืองในระดับปัจเจกบุคคล ซึ่งขาดมองการบริบทการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลวัตรของระดับปัจเจกบุคคลที่สามารถเปลี่ยนแปลงไปได้จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ประเด็นที่สาม การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในเชิงระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของอัลมอนต์ และเวอร์บา ได้เป็นการศึกษาวิจัยในเชิงเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองใน 5 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร เยอรมันนี อิตาลี และเม็กซิโก โดยได้พบรูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างกัน 3 รูปแบบ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติ ความเชื่อ ความโน้มเอียงทางการเมืองของบุคคลในทางการเมือง ในกรณีนี้การศึกษาของคาเมเลีย ฟลอเรลา โวเนีย (2020) ได้เสนออย่างน่าสนใจว่า หากการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองในปัจจุบันได้มีการพัฒนาการตัวชี้วัดวัฒนธรรมทางการเมืองโดยใช้ตัวชี้วัดโดยใช้ตัวแปรจากแนวคิดของอัลมอนต์ และเวอร์บา และตัวแปรของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในแต่ละช่วงเวลาเพื่อสร้างแบบจำลองทางสถิติในการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองอาจส่งให้สามารถขยายเกี่ยวกับการศึกษาแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองออกไปได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ซึ่งโวเนีย ได้กล่าวถึงแนวทางการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองที่สำคัญแนวทางหนึ่งก็คือ แนวทางการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองของอิงเจนฮาร์ทซึ่งได้นำเสนอว่าการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองได้

นอกจากการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองในต่างประเทศแล้ว การศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองในประเทศไทยก็ได้รับอิทธิพลจากการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองของอัลมอนต์ และเวอร์บา มาใช้เป็นแนวทางการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองในบริบทของประเทศไทยด้วยเช่นกัน โดยมีนักวิชาการของไทยในยุคแรกได้ใช้การศึกษาปัจจัยเชิงพฤติกรรมเพื่อศึกษาวิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย โดยจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองของไทยในยุคแรกซึ่งมีจุดเน้นร่วมกันประการหนึ่งคือ การหาข้อสรุปเกี่ยวกับรูปแบบของวัฒนธรรมทางการเมืองตามกรอบแนวคิดของอัลมอนต์ และเวอร์บา เพื่อนำเสนอว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทยมีรูปแบบใด และส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองในระดับประชาธิปไตยหรือไม่ โดยผู้วิจัยได้รวบรวมตัวอย่างงานศึกษาด้านวัฒนธรรมทางการเมืองของนักวิชาการของไทยบางส่วน ซึ่งสรุปได้ดังตาราง 2 ดังต่อไปนี้

ตาราง 2 ตัวอย่างงานศึกษานักวิชาการของไทยที่ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองในบริบทของประเทศไทย

นักวิชาการผู้ศึกษา	พ.ศ.	ขอบเขตการศึกษา	วิธีการศึกษาและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
การศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยในช่วง พ.ศ. 2510 - 2530			
สุจิต บุญบงการ	2510, 2514	การศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองวัฒนธรรมทางการเมืองโดยใช้	การวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากนิสิตชั้นปีสุดท้าย

นักวิชาการ ผู้ศึกษา	พ.ศ.	ขอบเขตการศึกษา	วิธีการศึกษาและ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
		ทัศนคติ ค่านิยม และบุคลิกภาพ ส่วนบุคคล	ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
กมล สมวิเชียร	2514	การศึกษาวัฒนธรรมทางการ เมืองไทยกับการพัฒนาทาง การเมือง	การสังเคราะห์วัฒนธรรมทาง การเมืองของไทยจากการขัด เกลาทางสังคมในครอบครัว โรงเรียน และระบบราชการ
ทินพันธุ์ นาคาตะ (Thinapan Nakata)	2518 (1975)	การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง เพื่ออธิบายทัศนคติที่เอื้ออำนวย กับการปกครองแบบ ประชาธิปไตย และแบบอำนาจ นิยม	การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองใน กลุ่มนิสิต นักศึกษาของ มหาวิทยาลัย จำนวน 6 แห่ง
วงศ์ เลิศไพศาล	2517	การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง เพื่ออธิบายระดับความรู้ของ วฒนธรรมทางการเมือง	การวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้กลุ่ม ตัวอย่างจากนิสิตชั้นปีสุดท้าย ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พลศักดิ์ จิรไกรศิริ	2520	การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง เพื่ออธิบายรูปแบบวัฒนธรรมทาง การเมืองของไทยมีลักษณะผสม ระหว่างระหว่างประชาธิปไตย และเผด็จการ	การศึกษาเชิงปริมาณโดยใช้กลุ่ม ตัวอย่างจากครูในโรงเรียนในเขต กรุงเทพมหานคร
วิวัฒน์ เอี่ยมไรรวัน	2521	การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง เพื่ออธิบายรูปแบบวัฒนธรรมทาง การเมืองของไทย	การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้ กลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษา ปริญญาโท ของสถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

จากตาราง 2 จะพบว่า การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยได้มีงานศึกษาเริ่มต้นใน ปี พ.ศ. 2510 – 2530 ซึ่งมีจุดเริ่มต้นจากงานวิจัยของสุจิต บุญบงการ (2510 และ 2514) เป็นงานศึกษาที่ได้รับอิทธิพลของอัลมอนต์ และเวอร์บา นำมากรอบในการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองโดยใช้กลุ่มในการศึกษา คือ นิสิตและนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของประเทศไทย นอกจากนี้ยัง

มีการศึกษาของกมล สมวิเชียร (2514) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทย การศึกษาของทิน พันธุ์ นาคาคะ (2518) ที่ได้ศึกษาวิจัยวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยที่ลักษณะการศึกษาที่คล้ายคลึงกันคือศึกษาว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยมีลักษณะอย่างไร และมีอิทธิพลก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างไร โดยนักวิชาการของไทยในยุคนี้มักจะยึดอยู่กับวิธีการศึกษาโดยกำหนดให้วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นตัวแปรต้น และความเป็นประชาธิปไตยหรือการพัฒนาประชาธิปไตยเป็นตัวแปรตาม โดยใช้ระเบียบวิธีในการศึกษาเชิงประจักษ์เพื่อคำตอบว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มที่ตัวอย่างที่สนใจศึกษา เพื่ออธิบายว่าจะสามารถนำไปสู่การพัฒนาทางการเมืองแบบประชาธิปไตยได้หรือไม่ และจะส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยได้อย่างไร และงานศึกษาในระยะหลังของการศึกษาในยุคนี้จะเป็นวิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งยังคงใช้กรอบการศึกษาของอัลมอนต์ และเวอร์บา เป็นหลักในการศึกษา ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยในเชิงปริมาณ กลุ่มประชากรที่ศึกษากระจุกตัวอยู่ในกลุ่มอาชีพ เช่น ครู นิสิตนักศึกษา นักเรียน ทหาร ตำรวจ ข้าราชการส่วนกลาง ข้าราชการท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ งานวิจัยของวงษ์ เลิศไพศาล (2517) พลศักดิ์ จิรไกรศิริ (2520) วิวัฒน์ เอี่ยมโรวัน (2521) เป็นต้น

ในยุคการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยในช่วง พ.ศ. 2531 – 2550 ยังคงดำเนินรอยตามการศึกษาในยุคแรก โดยมุ่งศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยตามกรอบแนวคิดของอัลมอนต์ และเวอร์บา เป็นกรอบแนวคิดหลักในการศึกษา และเน้นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยในเชิงปริมาณ การใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษายังคงกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มข้าราชการส่วนกลาง และข้าราชการส่วนท้องถิ่น นิสิต นักศึกษา ทหาร และตำรวจ โดยมีเป้าหมายร่วมกันอย่างหนึ่งคือหาคำตอบว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีรูปแบบใด และเหมาะสมกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยหรือไม่ ซึ่งผลการศึกษาอาจจะมีผลแตกต่างกันไปตามกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา และยุคสมัยของการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป

จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2537 ได้มีการศึกษาของพฤทธิสาณ ชุมพล และใน พ.ศ. 2548 มีการศึกษาของพิทยา มาศมินทร์ไชนรา การศึกษาทั้งสองได้มีข้อเสนอที่น่าสนใจว่าการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทยที่ผ่านมาส่วนมากเป็นการมุ่งศึกษาจากกรอบแนวคิดของอัลมอนต์ และเวอร์บา เป็นหลักและมีจุดอ่อนที่สำคัญ คือเป็นการศึกษาเป็นการเฉพาะกลุ่มเท่านั้น อีกทั้งยังมุ่งหาคำตอบเพียงแค่ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มที่ศึกษานั้นมีลักษณะเช่นไร มีความเป็นอำนาจนิยม หรือประชาธิปไตย หรือมีสาเหตุมาจากอะไร ด้วยเหตุนี้นักวิชาการทั้งสองจึงได้มีข้อเสนอเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในรูปแบบใหม่โดยใช้แนวศึกษารุ่นทางการเมือง (Political Generation) มาเป็นอีกทางเลือกในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายที่ใช้เป็นกลุ่มวิเคราะห์ที่มีช่วงวัยที่แตกต่างกัน ทั้งนี้นักวิชาการทั้งสองท่านยังได้อธิบายเพิ่มเติมอย่างสอดคล้องกันว่า กลุ่มคนรุ่นใหม่มักจะมีชุดความค่านิยม ความคิดและ

ประสบการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างออกไปจากกลุ่มคนรุ่นเก่าในสังคม ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหากการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองได้หันไปให้ความสำคัญกับการศึกษารุ่นทางการเมือง (Political Generation) ก็จะทำให้องค์ความรู้ด้านนี้กว้างขวางและมีการอธิบายเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้นยังพบนักวิชาการของไทย คือ ทิวากร แก้วมณี (2558) เป็นหนึ่งในนักวิชาการอีกคนหนึ่งที่อธิบายว่า การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองยังคงดำเนินต่อไปในการใช้กรอบแนวคิดการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองตามกรอบแนวคิดของอัลมอนต์ และเวอร์บา และยังคงหมกมุ่นกับศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยโดยใช้กรอบแนวความคิดในการศึกษาแบบเดิม และมุ่งหาคำตอบแบบเดิม และการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยโดยใช้กรอบการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาแบบเดิม จะได้ชุดคำตอบของวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยแบบเดิมอีกทั้งคำตอบของงานวิจัยกลุ่มนี้มีคำตอบที่คล้ายคลึงกันเพียงแต่เปลี่ยนแปลงยุคสมัยในการศึกษา

จากบริบททางการเมืองไทยที่เปลี่ยนแปลงไปจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในช่วงสองถึงสามทศวรรษที่ผ่านมา ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากต่อภูมิทัศน์ทางการเมืองของประเทศไทย งานศึกษาที่น่าสนใจของ อภิชาติ สถิตนิรามัย, ยุกติ มุกตาวิจิตร และนิติ ภวัครพันธุ์ (2556) ภายใต้หัวข้อ "ทบทวนภูมิทัศน์การเมืองไทย" ได้ชี้ให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอุดมการณ์ในสังคมไทยในรอบสองทศวรรษที่ผ่านมา ก่อให้เกิดการเติบโตขึ้นของกลุ่มประชากรใหม่ทางเศรษฐกิจและการเมือง ที่เรียกว่า "พลเมืองใหม่" ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทั้งในด้านอาชีพ รายได้ และสถานภาพทางสังคม กลุ่มพลเมืองใหม่มีความคาดหวังและความต้องการที่สูงขึ้นต่อนโยบายของรัฐบาล โดยมุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างทางสังคมและการเมือง นอกจากนี้ งานศึกษาล่าสุดของ อภิชาติ สถิตนิรามัย (2566) ที่มีชื่อว่า "ทบทวนภูมิทัศน์การเมืองไทย ผลการเลือกตั้ง 2566 และสองนคราประชาธิปไตย" ได้เน้นย้ำว่า การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เกิดขึ้นในช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา ทำให้การทำความเข้าใจทางการเมืองในรูปแบบเดิมไม่สามารถอธิบายการเมืองไทยในปัจจุบันได้อีกต่อไป เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้ทำลายคำอธิบายการเมืองแบบดั้งเดิม จนหมดพลังในการอธิบายสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการทบทวนและปรับเปลี่ยนมุมมองในการอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองของไทยให้สอดคล้องกับบริบทของความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงเวลาดังกล่าว

นอกจากนี้ ภูมิทัศน์ทางการเมืองไทย 2566 กับคนรุ่นใหม่ ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาส่งผลให้กลุ่มคนรุ่นใหม่เหล่านี้เติบโตมาในช่วงของการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่แตกต่างไปจากเดิม และคนรุ่นใหม่กลุ่มนี้ได้เติบโตจนกลายเป็น “ผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งครั้งแรก” ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ดังนั้นคนกลุ่มนี้จึงกลายเป็นตัวแสดงสำคัญในทางการเมืองของไทยที่

มี ค่านิยม ทักษะ ทักษะ ความเชื่อ อุดมการณ์ ความคาดหวัง การแสดงออกทางการเมือง ความต้องการที่แตกต่างจากคนรุ่นก่อน ซึ่งอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย และงานศึกษาชิ้นนี้อาจนำไปสู่คำอธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้

กลุ่มคนรุ่นใหม่ในช่วงที่เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาได้กลายเป็น “ผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก” หรือ “First-time voters” ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 โดยที่คนกลุ่มนี้ได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมาก กลายเป็นตัวแสดงที่สำคัญทางการเมืองในปัจจุบัน โดยที่คนรุ่นใหม่เป็นกลุ่มคนที่เกิดและเติบโตในโลกที่แตกต่างไปจากโลกก่อนหน้านี้ ย่อมมีความแตกต่างจากทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อทางการเมือง และอิทธิพลของเทคโนโลยี การใช้สื่อออนไลน์ หรือสื่อสังคมออนไลน์ การมีความเข้าใจทางการเมืองและความคาดหวังทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต รวมทั้งคนกลุ่มนี้ยังเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกใน พ.ศ. 2566 นอกจากนั้นคนกลุ่มนี้ยังเป็นผู้ประกอบการทางการเมือง ค่านิยม ทักษะ ความเชื่อทางการเมือง รวมทั้งผ่านช่วงเวลาแห่งความขัดแย้งทางการเมืองในช่วง พ.ศ. 2557 – 2562 ซึ่งผ่านการรัฐประหารในประเทศไทยถึง 2 ครั้ง

การใช้สื่อออนไลน์ การชุมนุมประท้วงในทางการเมือง และความคาดหวังต้องการเห็นการเปลี่ยนทางการเมือง โดยที่กลุ่มคนรุ่นใหม่มีความต้องการอยากเข้ามามีโอกาสตัดสินใจทางการเมืองในสถานการณ์ที่การเมืองไทยอยู่ในบริบททางการเมืองอยู่เกิดการถกเถียง และการต่อสู้ทางการเมืองในระยะเวลาในช่วงก่อนการเลือกตั้ง ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นช่วงเวลาที่มีการเคลื่อนไหวทางการเมือง และประสงค์จะสร้างสังคมและอนาคตใหม่ และเป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ในยุคของการพัฒนาเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของประเทศไทย ซึ่งลักษณะเช่นนี้ได้อาจส่งผลต่อทัศนคติ ค่านิยม และประสบการณ์ทางการเมืองของคนกลุ่มนี้ มีประสบการณ์ทางการเมือง ความเข้าใจในทิศทางของระบบการเมือง โลกทัศน์ที่แตกต่างจากคนช่วงวัยอื่น กล่าวคือ การมีเทคโนโลยีดิจิทัล สื่อสังคมออนไลน์ และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการถกเถียงประเด็นเรื่องการเมืองทำให้โลกทัศน์ของคนกลุ่มนี้มีความแตกต่างจากคนรุ่นอื่น (กนกรัตน์ เลิศชูสกุล, 2564)

นอกจากนี้ กลุ่มประชากรกลุ่มนี้ยังมีการรับข้อมูลข่าวสารแตกต่างกันออกไปจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งรุ่นก่อน และยังมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองที่แตกต่างออกไป เป็นคนกลุ่มที่ได้รับรู้ปัญหาทางการเมือง ความท้าทาย และความปรารถนาทางการเมือง รวมทั้งความคาดหวังทางการเมืองที่แตกต่างจากคนรุ่นอื่น รวมทั้งความกล้าในการแสดงออกทางการเมืองซึ่งอาจจะส่งผลต่อการนำไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างจากคำอธิบายหรือการศึกษาเดิมของไทยในอดีตที่ผ่านมาทั้งหมด และงานวิจัยชิ้นนี้อาจขยายพรมแดนความรู้และความเข้าใจของคนรุ่นใหม่โดยเฉพาะเป็นคนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งแรกนี้ให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจนำไปสู่คำอธิบายชุดใหม่ที่ทำให้เข้าใจวัฒนธรรมทาง

การเมืองของไทยที่เปลี่ยนแปลงไปจากอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

แต่อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทยในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมา พบว่าระหว่าง พ.ศ. 2536-2547 ได้มีการวิจัยของฉันทนา บรรพศิริโชติ หวันแก้ว และคณะ ในการวิจัยเกี่ยวกับองค์ความรู้วัฒนธรรม ในประเด็นวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยในปี พ.ศ. 2548 พบว่ามีงานวิจัยและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับประเด็นนี้รวมถึงหนังสือ รายงานการวิจัย บทความวิชาการ และวิทยานิพนธ์ จำนวนประมาณ 390 รายการ ซึ่งพบว่าข้อมูลทางวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทยในงานเขียนเหล่านี้มักให้ความสำคัญกับการศึกษา ทักษะคิด ค่านิยม โครงสร้าง กระบวนการ และองค์ประกอบทางการเมืองเป็นส่วนใหญ่ โดยที่ยังขาดความสนใจในประเด็นด้านอื่นๆ ที่อาจจะมีผลต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง เช่น ด้านเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความแตกต่างของประสบการณ์ทางการเมืองของแต่ละช่วงวัย

นอกจากนี้ การศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยในช่วง พ.ศ. 2551 – ปัจจุบัน การศึกษาในยุคนี้ยังคงมุ่งศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยตามกรอบแนวคิดของอัลมอนต์ และเวอร์บา เป็นกรอบแนวคิดหลักในการศึกษา โดยผลการศึกษายังคงเป็นการอธิบายว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีรูปแบบใด เช่นงานวิจัยของสมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2553) โดยศึกษาจากปัจจัยภูมิหลัง วัฒนธรรมทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นตัวแปรต้น และระบอบประชาธิปไตยเป็นตัวแปรตาม โดยใช้การศึกษาเชิงปริมาณ และมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้นำเยาวชนไทย งานวิจัยของพิชิต กันยารวรรณ (2560) ที่ศึกษาการกล่อมเกลாதทางการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมืองโดยศึกษาในฐานะที่เป็นตัวแปรต้น และใช้ตัวแปรตามเป็นความรู้ความเข้าใจต่อระบอบประชาธิปไตย โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณพบว่า การกล่อมเกลาททางการเมืองส่งผลทางตรงต่อวัฒนธรรมทางการเมือง และประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งวัฒนธรรมทางการเมืองได้ส่งผลทางตรงต่อประชาธิปไตยอย่างแบบมีส่วนร่วม

การศึกษาของวรัญญา ศรีริน และคณะ (2564) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองหลักกับการพัฒนาประชาธิปไตยของคนชนบทอีสาน ซึ่งงานชิ้นนี้ได้ศึกษาจากกรอบแนวคิดของบราว (Brown, 2006) ซึ่งเป็นการพัฒนากลอบแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของอัลมอนต์ และเวอร์บา มาพัฒนาอยู่บนกรอบแนวคิดทางสังคมวิทยาการเมือง โดยใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้มิติการศึกษาเชิงสังคมวิทยา มาใช้เพื่ออธิบายลักษณะบริบทพื้นที่ชนบทเฉพาะในภาคอีสานเหนือ พบว่างานศึกษานี้ยังเป็นไปในทิศทางของการหารูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองและมีคำตอบคล้ายกับงานวิจัยวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยในยุคแรก งานชิ้นนี้มีความโดดเด่นที่แตกต่างจากการศึกษาอื่น คือการใช้กรอบการศึกษาเชิงสังคมวิทยาการเมือง และการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษา

อาจกล่าวได้ว่า งานวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยตั้งแต่ยุคเริ่มต้นจนถึงปัจจุบันยังคงใช้กรอบแนวคิดหลักในการศึกษาตามแนวคิดอัลมอนต์ และเวอร์บา โดยมักจะได้อธิบายสรุปจากการศึกษาพบรูปแบบของวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างกันไปตามกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา ซึ่งผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองควรขยายขอบเขตในการศึกษาโดยยึดโยงกับการเปลี่ยนแปลงทางบริบทที่เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม และความต้องการของประชาชนในระดับปัจเจกบุคคล ซึ่งเป็นประเด็นมีความสำคัญอย่างมาก รวมทั้งการศึกษาเพื่อขยายองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทยอาจเพื่อจะได้มีคำอธิบายที่ชัดเจนมากขึ้น ไม่เฉพาะแต่การอธิบายเพียงแค่ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองไทยเป็นรูปแบบใดตามกรอบแนวคิดของอัลมอนต์ และเวอร์บา รวมทั้งเพื่อให้เข้าใจประเด็นวัฒนธรรมทางการเมืองได้อย่างครอบคลุม จึงควรให้ความสำคัญในการศึกษาและวิจัยเพิ่มเติมในแนวทางการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในกรอบแนวคิดใหม่เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจทางวัฒนธรรมทางการเมืองในประเทศไทยอย่างเป็นระบบยิ่งขึ้นในอนาคตเพื่อจะได้มีการต่อยอดการวิจัยและการศึกษาทางวิชาการ

ดังนั้นจึงนำไปสู่ข้อถกเถียงและข้อเสนอหลักงานวิจัยชิ้นนี้คือ การถกเถียงว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองว่ามีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 หรือไม่ ที่นำการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ได้หรือไม่อย่างไร โดยที่คำอธิบายหรือการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยก่อนหน้านี้จะไม่สามารถทำความเข้าใจในปัจจุบันได้อีกต่อไป และงานวิจัยชิ้นนี้อาจจะนำไปสู่การอธิบายหรือความเข้าใจใหม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และส่งผลกระทบต่อปรับตัวของสถาบันทางการเมืองที่สำคัญ เช่น พรรคการเมือง หรือนโยบายของพรรคการเมืองที่จะต้องปรับตัวในการออกนโยบายเพื่อได้เสียงจากคนกลุ่มนี้มากยิ่งขึ้นในอนาคตภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของไทยในช่วง 2 – 3 ทศวรรษที่ผ่านมา

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในระดับโลกแล้วพบว่าในช่วงปลายทศวรรษ 1980 การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเดิมเริ่มได้รับการท้าทายอีกครั้งจากการศึกษาของโรนัลด์ อิงเจนฮาร์ต (Ronald Inglehart) (1988; 1990; 2005) ซึ่งได้ทำการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในยุโรป ในช่วงปี ค.ศ. 1973 – 1987 และได้ค้นพบข้อเสนอหลักที่สำคัญคือ ข้อเสนอที่ว่า การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอาจเป็นตัวแปรที่ทรงอิทธิพลที่ทำให้เกิดการก่อร่างและนำไปสู่เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองได้

อิงเจนฮาร์ท (Inglehart) อธิบายว่าการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในกรอบแนวคิดเดิมที่อัลมอนต์ และเวอร์บา ที่ได้เสนอไว้นั้นอาจไม่สามารถอธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองได้อย่างครอบคลุมอันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงบริบททางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เกิดขึ้นในโลกสมัยใหม่ส่งผลให้เกิดค่านิยมของปัจเจกบุคคลชุดใหม่ที่แตกต่างกันจากคนรุ่นเดิม ทศนคติของปัจเจกบุคคลที่แตกต่างจากทศนคติของคนรุ่นก่อนอันเป็นผลของสังคมอุตสาหกรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจที่สูงกว่าในอดีต นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่งผลให้สมาชิกในสังคมมีความต้องการทางวัตถุนิยม การต้องการยอมรับ มีความภาคภูมิใจในตัวเอง การได้รับการศึกษาสูงขึ้น รวมทั้งประสบการณ์ทางการเมืองของคนรุ่นเดิม และคนรุ่นใหม่ ความต้องการมีส่วนร่วมกับการเมืองมากขึ้น และการตั้งคำถามกับการปกครองในแบบเดิม การเรียกร้องให้มีการเปิดช่องทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองได้

จากประเด็นเรื่องความแตกต่างระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม จากบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นอิงเจนฮาร์ท (1997; 1988; 1990) ได้มีข้อเสนอที่น่าสนใจสามประการได้แก่

ประการที่หนึ่ง อิงเจนฮาร์ท (Inglehart) มีข้อเสนอว่า การเปลี่ยนแปลงบริบทที่เกิดจากปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และการเมืองสามารถมีอิทธิพลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองในแต่ละสังคมได้ โดยแต่ละสังคมนั้นอาจจะมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างกันตามปัจจัยที่เกิดขึ้น

ประการที่สอง อิงเจนฮาร์ท (Inglehart) มีข้อเสนอว่า การเปลี่ยนแปลงของชุดค่านิยมระหว่างคนแต่ละรุ่นระหว่างคนรุ่นเก่า และคนรุ่นใหม่ซึ่งอยู่ในสังคมอุตสาหกรรมที่ก้าวหน้าย่อมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างจากเดิม นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นจุดสำคัญว่าการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองที่กำลังจะเกิดขึ้นในคนรุ่นใหม่จะเข้ามาแทนที่คนรุ่นเก่า และคนรุ่นใหม่เหล่านี้จะกลายมาเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ในสังคมการเมือง รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงระหว่างรุ่นในสังคมนี้อาจจะมีผลกระทบกับวัฒนธรรมทางการเมืองในอนาคต อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่กำลังเติบโตขึ้น ปัจจัยด้านสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงรูปแบบตามการเติบโตของเศรษฐกิจ รวมถึงปัจจัยด้านการเมืองที่คนรุ่นใหม่เหล่านี้ได้ตระหนักและให้ความสำคัญมากยิ่งขึ้น

ประการที่สาม อิงเจนฮาร์ท (Inglehart) ได้พัฒนาและเสนอตัวชี้วัด (Indicators) ที่ใช้ในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมยุคหลังอุตสาหกรรมที่ก้าวหน้าที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประกอบไปด้วย 7 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ระดับความพึงพอใจในชีวิต 2) ระดับความไว้วางใจระหว่างบุคคล 3) การสนับสนุนเพื่อการปฏิรูป 4) การสนับสนุนระเบียบสังคมปัจจุบัน 5) ระดับของการอภิปรายทางการเมือง 6) ระดับค่านิยมของเยาวชน และ 7) สัดส่วนของประชาชนที่ประท้วง ซึ่งอิงเจนฮาร์ท ได้อธิบายปัจจัยทั้ง 7 ประการนี้จะกลายเป็นสิ่งที่ถูกนำมาใช้เพื่อศึกษาวัฒนธรรมทาง

การเมืองในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจแบบอุตสาหกรรมก้าวหน้าที่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองได้

นอกจากนั้น ในการศึกษาของเทอร์รี่ นิโคลส์ คลาร์ก, วินเซนต์ ฮอฟฟ์แมน-มาร์ตินอท (Terry Nichols Clark , Vincent Hoffmann-Martinot) (1998) มีข้อเสนอที่สอดคล้องกับงานศึกษาของอิงเจนฮาร์ท (Inglehart) โดยนักวิชาการทั้งสองได้เน้นย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่จะก่อให้เกิดการนำไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ในสังคมต่าง ๆ โดยคลาร์กและมาร์ตินอทได้อธิบายว่า การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ (New Political Culture) ในยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ และสังคม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ ซึ่งการศึกษางานชิ้นนี้ส่งผลให้การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองมีขอบเขตการศึกษาที่กว้างขึ้นเป็นกรอบในการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองเพื่อใช้ในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่นำไปสู่การเกิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่เช่นเดียวกันกับการศึกษาของอิงเจนฮาร์ท (Inglehart)

นอกจากนี้ คลาร์ก และมาร์ตินอท (Clark and Martinot) ได้นำเสนอตัวชี้วัดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ จำนวน 7 ตัวชี้วัด ซึ่งมีรายละเอียดที่แตกต่างไปจากตัวชี้วัดของอิงเจนฮาร์ท บางประการ ทั้งนี้ตัวชี้วัดของคลาร์กและมาร์ตินอท ประกอบด้วย 1) การเปลี่ยนแปลงรูปแบบวิถีทางการเมืองแบบฝ่ายขวา และฝ่ายซ้าย 2) ความแตกต่างระหว่างประเด็นทางสังคมและเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสังคม 3) ประเด็นใหม่ทางสังคมได้ถูกนำเสนอให้กับรัฐบาลมากยิ่งขึ้น 4) การเกิดของปัจเจกนิยมซึ่งต้องการผลักดันนโยบายและความต้องการแบบใหม่ รวมทั้งความต้องการสร้างกฎเกณฑ์ใหม่ในทางการเมือง 5) ความต้องการรัฐสวัสดิการในการจัดบริการทางเศรษฐกิจและสังคมจากรัฐ 6) การเกิดขึ้นของประเด็นทางการเมือง การต่อต้านการรวมศูนย์อำนาจ การผูกขาดทางการเมือง การผูกขาดของชนชั้นนำทางการเมือง การเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบใหม่ และ 7) การขยายตัวของประชากรรุ่นใหม่ที่มีการศึกษาสูง เป็นปัจเจกบุคคลที่มีฐานะดีภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

คลาร์ก และมาร์ตินอท (Clark and Martinot) ได้เสนอว่าตัวชี้วัดทั้งเจ็ดประการจากการนำเสนออิงเจนฮาร์ท ที่ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองจากบริบททางเศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงที่มาจากการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับสูง เกิดสังคมที่มีความก้าวหน้าอุตสาหกรรมและประชาธิปไตย จึงจำต้องใช้ตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงบริบททางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งอิทธิพลจากการศึกษาของอิงเจนฮาร์ท นั้นส่งผลให้การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองที่คลาร์ก และมาร์ตินอท ได้นำเสนอไปไกลกว่าสิ่งที่ อิงเจนฮาร์ท ได้นำเสนอไว้นั้นคือ การเรียกการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองที่ได้ค้นพบว่าเป็น วัฒนธรรมทาง

การเมืองแบบใหม่ โดยเป็นสถานการณ์ที่เกิดจากปัจจัยการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมที่เกิดขึ้นในโลกตะวันตก รวมทั้งสังคมที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมแบบก้าวหน้า

ทั้งนี้แม้ว่านักวิชาการกลุ่มนี้จะให้ความสำคัญกับการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ ในสังคมยุคสังคมที่มีความก้าวหน้าในการพัฒนาอุตสาหกรรม หรือยุคหลังอุตสาหกรรมก็ตาม แต่ผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษาในลักษณะนี้สามารถประยุกต์นำมาใช้กับการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยได้ โดยเป็นศึกษาโดยใช้แนวทางการศึกษารุ่นทางการเมืองหรือช่วงวัยทางการเมือง (Political Generation) หรือกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่เป็นผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งครั้งแรก พ.ศ. 2566 ว่ามีความแตกต่างจากวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเดิมอย่างไร และแนวทางนี้อาจนำไปสู่การศึกษาที่น่าสนใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองในไทยมากกว่าแนวทางการศึกษาแบบเดิม ซึ่งเป็นการศึกษาภายใต้การเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ทางการเมืองที่เกิดจากบริบททางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ว่าเป็นเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดการก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยด้วยหรือไม่

อย่างไรก็ตามในประเด็นเรื่องการแบ่งประเภทของการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองนั้น งานศึกษาวิจัยชิ้นนี้เสนอว่าสามารถแบ่งกรอบการศึกษาออกได้เป็น 2 กรอบ ได้แก่ กรอบการศึกษาแบบดั้งเดิมและกรอบการศึกษาแบบใหม่ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กรอบการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิม เป็นการศึกษาโดยแนวคิดของอัลมอนต์ และเวอร์บา ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง โดยจุดเน้นของการศึกษาในกรอบการศึกษานี้ จะศึกษาแบบแผนทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม พฤติกรรมของปัจเจกบุคคล ซึ่งปรากฏในระบบการเมือง และกระบวนการทางการเมือง ในการมีส่วนทางการเมือง การตระหนักรู้ทางการเมืองของพลเมือง ความสำนึกในความเป็นพลเมือง หรือบรรทัดฐานของพลเมือง ซึ่งนักวิชาการที่ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในกลุ่มนี้ จะศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในฐานะเป็นตัวแปรต้นมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมือง หรือมีผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตย ซึ่งแนวทางการศึกษานี้อัลมอนต์ และเวอร์บา ได้นำเสนอว่าวัฒนธรรมทางการเมืองคือสิ่งหนึ่งที่เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงระบอบการปกครอง และการพัฒนาทางการเมือง โดยได้เสนอตัวแบบ 3 รูปแบบของวัฒนธรรมทางการเมือง ได้แก่ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ เป็นกรอบแนวคิดหลักในการอธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิม

กรอบการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากแนวคิดของอิงเจนฮาร์ต และคลาก และมาร์ตินอท ที่เสนอว่าการเกิดการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงที่มาจากการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับสูง เกิดสังคมที่มีความก้าวหน้าอุตสาหกรรม และประชาธิปไตย จึงจำต้องใช้ตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงบริบททางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองจึงอาจก่อรูปจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว รวมทั้ง

การเกิดขึ้นของคนรุ่นใหม่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม และประสบการณ์ที่คนรุ่นใหม่ได้รับซึ่งมีความแตกต่างจากคนรุ่นเก่า ส่งผลให้องค์เงินฮาร์ท ได้นำเสนอตัวชี้วัดเพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม จำนวนเจ็ดประการ และงานเขียนของคล้าก และมาร์ตินอท ก็ได้สนับสนุนแนวทางของฮาร์ท ในการใช้กรอบการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในแบบใหม่ โดยคล้าก และมาร์ตินอท ได้นำเสนอสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ เพื่ออธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมอุตสาหกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การเกิดปรากฏการณ์ทางการเมืองที่คนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับประเด็นทางการเมืองที่แตกต่างจากคนรุ่นเก่า จึงได้พัฒนารอบการอธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ จำนวน 7 ตัวชี้วัด เพื่อเป็นกรอบในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างไปจากการศึกษาแบบเดิมเพื่ออธิบายว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการเกิดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ในสังคมที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรม

ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตว่าในปัจจุบันสังคมไทยได้มีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมไปอย่างมาก รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระหว่างคนรุ่นใหม่ที่เกิดขึ้นซึ่งแนวทางการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่นี้อาจสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทยได้ เพื่ออธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยที่แตกต่างไปจากการอธิบายแบบเดิมได้ รวมทั้งงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การศึกษาแบบเดิมของอัลมอนต์ และเวอร์บา ได้ใช้ในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองนั้นมีจุดเน้นไปที่การศึกษาเฉพาะความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ และแบบแผนของพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลอาจไม่สามารถทำให้การศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองของไทยได้กว้างขวางไปกว่านี้ และเมื่อพบว่าได้มีนักวิชาการได้มีการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองในแบบใหม่ ที่เน้นเรื่องของปัจจัยจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมมากขึ้น อาจเข้ามาหาคำตอบที่เปลี่ยนไปในการศึกษาวรรณกรรมทางการเมือง ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ในการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองของไทยได้ และการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองของไทยขึ้นนี้ ก็ได้สนับสนุนแนวทางของนักวิชาการในการใช้แนวทางการศึกษาของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ในกลุ่มหลังที่ศึกษาแตกต่างจากแนวการศึกษาดั้งเดิม โดยมีจุดเน้นที่ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม และการเมืองที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมาเป็นตัวแปรในการศึกษา

อย่างไรก็ตาม การศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองแบบใหม่ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง เพื่อศึกษาวิเคราะห์ว่าปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองหรือไม่ และสามารถหล่อหลอมให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองได้หรือไม่ ซึ่งสามารถอธิบายโดยแยกเป็นปัจจัยต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่าอิงเจนฮาร์ท (1990) เป็นนักวิชาการคนสำคัญที่อธิบายว่าการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการก่อรูปร่างของวัฒนธรรมทางการเมือง ข้อเสนอของเขายังได้รับการสนับสนุนจากนักวิชาการอย่าง คล้าก และมาร์ตินอท (1998) โดยการศึกษาของทั้งสองสนับสนุนว่าวัฒนธรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ โดยการศึกษาของคล้าก และมาร์ตินอท เสนอว่าการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองนั้นหากวิเคราะห์ในกลุ่มคนรุ่นใหม่จะพบว่า คนกลุ่มนี้จะให้ความสำคัญกับประเด็นต่าง ๆ เช่น 1) สวัสดิการที่ภาครัฐที่จัดให้กับประชาชนว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ 2) นโยบายทางเศรษฐกิจของภาครัฐที่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในบริบทปัจจุบันหรือไม่ 3) การตั้งคำถามกับรัฐบาลในการดำเนินการดำเนินการด้านสวัสดิการของรัฐบาลอย่างจริงจัง ซึ่งทั้งสามประเด็นนี้จะมีส่วนอย่างมากในการก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมืองให้กับกลุ่มคนรุ่นใหม่ได้

นอกจากนี้ยังพบว่าสถานภาพทางการเงินของครอบครัวเป็นปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของปัจเจกบุคคลซึ่งทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองอันอาจนำไปสู่การก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลได้ จากการทบทวนวรรณกรรมพบการศึกษาของ แองกัส แคมป์เบลล์, ฟิลิป คอนเวิร์ส, วอร์เรน มิลเลอร์ และดอนัลด์ สโตกส์ (Angus Campbell, Philip Converse, Warren Miller and Donald Stokes) (1960) ซึ่งศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในผู้มีสิทธิเลือกตั้งของสหรัฐอเมริกา พบว่า สถานภาพทางการเงินของครอบครัวมีอิทธิพลต่อทัศนคติ และพฤติกรรมทางการเมือง โดยยังพบว่าสถานภาพทางการเงินของครอบครัวสามารถมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองได้ด้วย รวมทั้งงานศึกษาของแคเธอรีน เจ. แครมเมอร์ (Katherine J. Cramer) (2016) ได้พบว่า ผลกระทบจากสถานภาพทางการเงินของครอบครัวและปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง การศึกษาชั้นนี้ศึกษาในพื้นที่ชนบทในรัฐวิสคอนซินของสหรัฐอเมริกา โดยพบว่าความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ และปัจจัยด้านเศรษฐกิจสามารถกำหนดทัศนคติทางการเมือง และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองรวมทั้งวัฒนธรรมทางการเมืองได้

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น งานศึกษาชิ้นนี้ผู้วิจัยจึงได้ใช้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ 2 ปัจจัย ได้แก่ สวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ และสถานภาพทางการเงินของครอบครัว โดยกำหนดให้เป็นปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง

2. ปัจจัยด้านสังคม เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัยของการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ดังที่อิงเจนฮาร์ท (1990) และคล้าก และมาร์ตินอท (1998) ได้นำเสนอไปในทิศทางเดียวกันว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างไปจากเดิมได้โดยปัจจัยด้านสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ทำให้เกิดสังคมที่มีลักษณะปัจเจกบุคคลมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ ในสังคมที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมแบบก้าวหน้า ประชาชนมีการศึกษาที่สูงขึ้น

สามารถเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนั้นบทบาทของช่องทางในการสื่อสารทางการเมืองผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อและพฤติกรรมทางการเมืองของพลเมือง และนำไปสู่การก่อร่างวัฒนธรรมทางการเมืองได้ โดยนักวิชาการของไทย ได้แก่ อรรถสิทธิ์ พานแก้ว (2562) ได้อธิบายว่ากลุ่มผู้เลือกตั้งครั้งแรก หรือคนรุ่นใหม่มักจะมีพฤติกรรมในการบริโภคสื่อผ่านช่องทางออนไลน์เป็นการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมือง และมีผลต่อการตัดสินใจทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง

นอกจากนี้ ด้านความไว้วางใจทางสังคม พบว่างานศึกษาของฟรานซิส ฟูกูยามา (Francis Fukuyama) (1995) ได้เขียนหนังสือเรื่อง Trust: The Social Virtues and the Creation of Prosperity โดยให้ความสำคัญกับความไว้วางใจ ซึ่งฟูกูยามาได้เสนอว่า สังคมที่มีระดับความไว้วางใจที่สูงกว่าจะมีพลเมืองที่มีความไว้วางใจต่อสถาบันทางการเมืองและส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงบวกได้ นอกจากนั้นความไว้วางใจยังเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อประชาธิปไตย ความไว้วางใจของประชาชนต่อผู้นำทางการเมือง สถาบันทางการเมือง และกระบวนการทางการเมืองในระดับสูงสามารถส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองได้ และยังส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในมิติด้านการเมือง ก็ไม่ได้ศึกษาเพียงแค่กระบวนการทางการเมือง หรือพฤติกรรมทางการเมือง ยังขยายขอบเขตในการศึกษากว้างขวางมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังมิงานของโรเบิร์ต ดี พัทนัม (Robert D. Putnam) (1993; 2000) ที่ได้อธิบายเกี่ยวกับความไว้วางใจทางสังคม เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือกิจกรรมทางการเมือง และความไว้วางใจเป็นพื้นฐานสำคัญในการเป็นสมาชิกในสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจกล่าวได้ว่า ความไว้วางใจทางสังคมอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติทางการเมืองเป็นการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองได้ เครือข่ายทางสังคม เป็นระบบทางสังคมที่เชื่อมโยงกันด้วยความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล กลุ่มของบุคคล เป็นโครงสร้างหนึ่งทางสังคมที่สร้างขึ้นมา และมีการเชื่อมโยงและมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เครือญาติ เพื่อน ผู้ร่วมงาน การให้ความไว้วางใจ การแลกเปลี่ยน การสื่อสารทางสังคมออนไลน์ การให้ความร่วมมือ และเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็งและสมาคมพลเมืองที่ตื่นตัวและอาจเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองได้

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น งานศึกษาชิ้นนี้ผู้วิจัยจึงได้ใช้ปัจจัยด้านสังคม 2 ปัจจัย ได้แก่ ความไว้วางใจทางสังคม และสื่อสังคมออนไลน์โดยกำหนดให้เป็นปัจจัยด้านสังคมที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง

3. ปัจจัยด้านการเมือง การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง โดยงานเขียนของ คล้าก และมาร์ตินอท (1998) ได้อธิบายว่ากรอบการวิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ในกลุ่มคนรุ่นใหม่มีความต้องการให้รัฐบาลมีประสิทธิภาพปัญหา

ทางการเมืองได้ รวมทั้งอิงเจนนาร์ท และเวลเซล (Inglehart and Welzel) (2005) รัฐบาลที่มีประสิทธิภาพย่อมเป็นสิ่งที่เป็ความคาดหวังจากประชาชน และคนรุ่นใหม่มีความคาดหวังที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเข้มข้นเพื่อรักษาสิ่งที่ประชาชนได้คาดหวังไว้ ซึ่งการที่ประชาชนที่มีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้นอาจก่อให้เกิดการก่อร่างของวัฒนธรรมทางการเมืองได้

จากการศึกษาของดาลตัน (Dalton) (2001) ได้นำเสนอว่า ระดับของความไว้วางทางการเมืองยังมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมือง และงานศึกษาของนัสรูดิน โมฮัมหมัด (Nasrudin Mohammed) (2007) ยังพบปัจจัยหนึ่งที่คนรุ่นใหม่ได้คำนึงถึงทางการเมือง และได้รับประสบการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างจากคนรุ่นก่อนคือ การได้รับประสบการณ์ผู้นำทางการเมืองที่มีภาวะความเป็นผู้นำที่แตกต่างกันในแต่ละยุคสมัย และยังพบว่าภาวะความเป็นผู้นำของผู้นำทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความเชื่อถือของประชาชน ไม่ว่าจะเป็น นิสัย บุคลิกภาพส่วนบุคคล พฤติกรรมส่วนบุคคล และยังเป็นปัจจัยที่ก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมืองได้ด้วย จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น งานศึกษาชิ้นนี้ผู้วิจัยจึงได้ใช้ปัจจัยด้านการเมือง 2 ปัจจัย ได้แก่ ความไว้วางใจทางการเมือง และภาวะความเป็นผู้นำของผู้นำทางการเมือง โดยกำหนดให้เป็นปัจจัยด้านการเมืองที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง

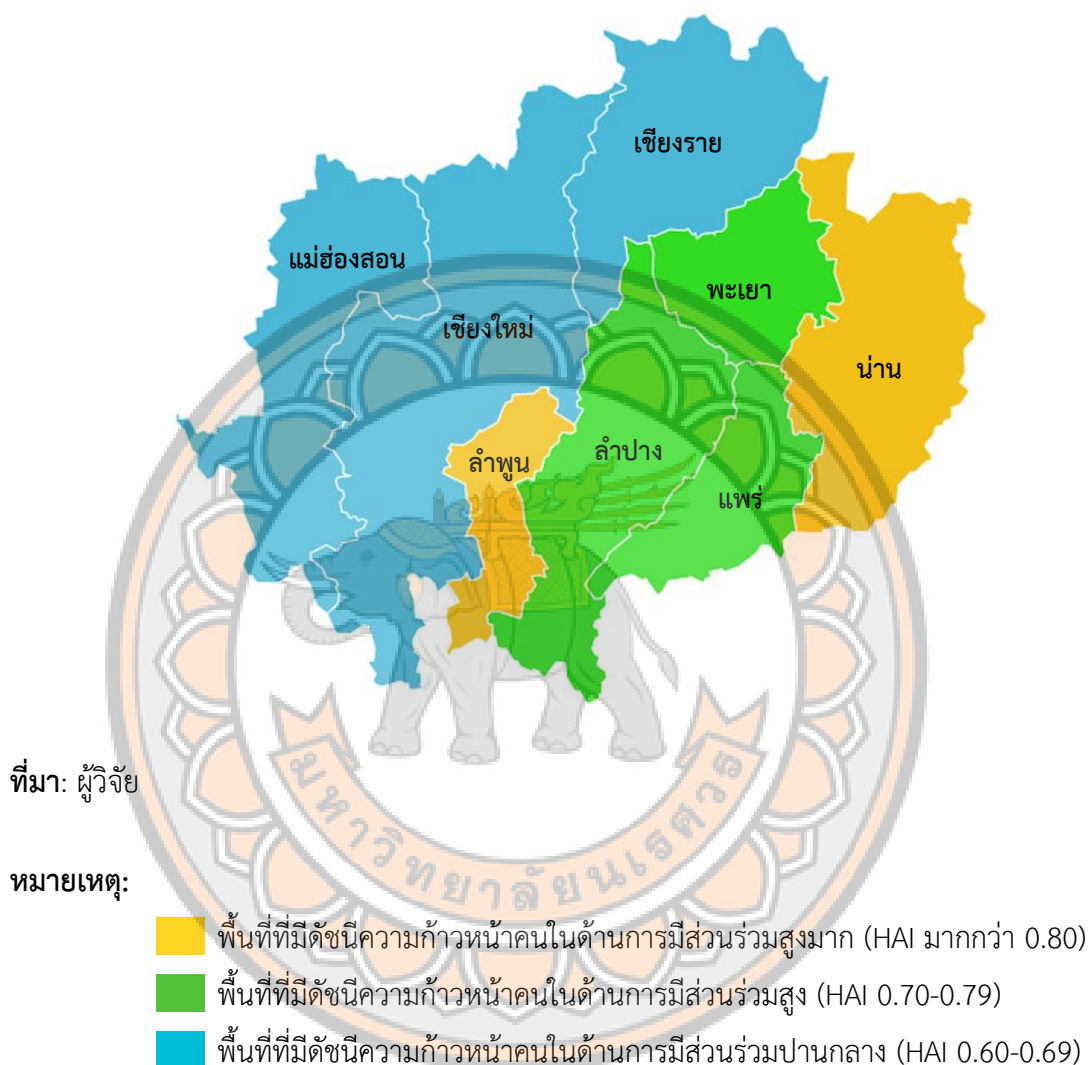
ดังนั้นการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในงานศึกษาชิ้นนี้จึงเป็นการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองโดยผสมผสานจากกรอบการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเดิมตามแนวคิดของอัลมอนต์ และเวอร์บา และกรอบการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ตามแนวคิดของอิงเจนนาร์ท (1990) และคลาร์ก และมาร์ตินอท (Clark and Martinot) (1998) เป็นกรอบในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง

กล่าวโดยสรุป การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในงานวิจัยชิ้นนี้จึงจะให้ความสำคัญที่การศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เป็นตัวแปรต้น และมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองโดยเป็นตัวแปรตาม ซึ่งตัวแปรตามนั้น ผู้วิจัยได้ผสมผสานความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิม กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่เข้าด้วยกัน นอกจากนี้แล้วงานศึกษาชิ้นนี้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาแนวรุ่มทางการเมือง จึงกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาได้แก่ “ผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก” ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ที่เกิดมาในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา โดยผู้วิจัยเห็นว่ากลุ่มประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 เป็นกลุ่มคนที่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง รวมทั้งยังเป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ทางการเมืองแตกต่างจากกลุ่มคนรุ่นก่อน มีความสนใจทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นทางการเมืองและแบ่งปันข้อมูลทางการเมืองบนช่องทางที่หลากหลาย (อรรธรณ สว่างอารมณ์, 2564; ศิริสุตา แสงทอง, 2564) และกลุ่มคนรุ่นใหม่ยังมีความต้องการทางการเมือง มีความต้องการที่หลากหลาย และมุ่งหมายให้รัฐมีนโยบายทางการเมือง

นโยบายทางเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับความต้องการของคนรุ่นใหม่อย่างเป็นรูปธรรม (อชิรวิชญ์นันท์ อริยมณีโก, 2565) ซึ่งผลการศึกษาชิ้นนี้อาจนำไปสู่การได้ชุดคำอธิบายใหม่ หรือทำความเข้าใจให้ลึกซึ้งมากขึ้นของวัฒนธรรมทางการเมืองของคนกลุ่มนี้ที่จะปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นกลุ่มที่จะเป็นตัวแสดงที่สำคัญในการเมืองไทยในอนาคต

จากการศึกษารายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index) ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2565 ได้มีการนำเสนอดัชนีความก้าวหน้าคนในด้านการมีส่วนร่วมเฉพาะใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนได้แก่ ลำพูน ลำปาง น่าน เชียงใหม่ เชียงราย แพร่ พะเยา แม่ฮ่องสอน โดยพบว่าภาพรวมของทั้ง 8 จังหวัดมีดัชนีและอันดับการมีส่วนร่วมสูงมาก โดยจังหวัดลำพูนและจังหวัดน่านมีดัชนีความก้าวหน้าคนในด้านการมีส่วนร่วมสูงมาก (HAI มากกว่า 0.80) จังหวัดลำปาง และจังหวัดแพร่ที่มีดัชนีความก้าวหน้าคนในด้านการมีส่วนร่วมสูง (HAI 0.70-0.79) และจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีดัชนีความก้าวหน้าคนในด้านการมีส่วนร่วมปานกลาง (HAI 0.60-0.69) โดยดัชนีความก้าวหน้าการพัฒนาคนด้านการมีส่วนร่วม โดยพิจารณาจากปัจจัยจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 2) การรวมกลุ่มของชุมชน 3) ครีวเรือนที่มีส่วนร่วมในกลุ่มของท้องถิ่น และ 4) ครีวเรือนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมบริการสังคม โดยพบว่าค่าเฉลี่ยดัชนีย่อยด้านการมีส่วนร่วมของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2565 อยู่ที่ 0.5372 รายละเอียดปรากฏตามภาพ 1 โดยแบ่งตามกลุ่มของค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนด้านการมีส่วนร่วม

ภาพ 1 พื้นจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 8 จังหวัดแบ่งสีตามค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนในด้านการมีส่วนร่วม

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้พื้นที่ในการศึกษาได้แก่ในภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย 8 จังหวัดได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดพะเยา จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน จังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน เป็นพื้นที่ในการศึกษา โดย เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะที่คนในจังหวัดมีดัชนีความก้าวหน้าของมนุษย์ ในด้านการมีส่วนร่วมสูงสุดในประเทศ และเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายในหลายมิติของประชาชนในภาคเหนือตอนบน ที่ประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ดังตาราง 3

ตาราง 3 จังหวัดในภาคเหนือตอนบน ค่าดัชนีความก้าวหน้าคนด้านการมีส่วนร่วม อันดับด้านการมีส่วนร่วม จำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก และจำนวนประชากรที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตภาคเหนือตอนบน โดยแบ่งสี่ตามค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนในด้านการมีส่วนร่วม

จังหวัด	1	2	3	4	5	6
ลำพูน	0.8769	1	สูงมาก	18,358	5.48	86.25
น่าน	0.8238	2	สูงมาก	24,628	6.32	79.28
พะเยา	0.7495	5	สูง	23,612	6.09	78.64
แพร่	0.7429	6	สูง	21,319	5.81	78.67
ลำปาง	0.7740	7	สูง	35,432	5.77	78.87
เชียงใหม่	0.6691	12	ปานกลาง	95,516	7.16	81.98
เชียงราย	0.6417	24	ปานกลาง	67,709	7.16	77.35
แม่ฮ่องสอน	0.6368	26	ปานกลาง	18,640	10.29	81.71

ที่มา: ดัดแปลงจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566; สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2566

หมายเหตุ:

1. หมายถึง ค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนด้านการมีส่วนร่วม พ.ศ. 2565
2. หมายถึง อันดับด้านการมีส่วนร่วม จากการจัดอันดับใน พ.ศ. 2565
3. หมายถึง การแปรผลค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนด้านการมีส่วนร่วม และอันดับด้านการมีส่วนร่วม จากการจัดอันดับใน พ.ศ. 2565
4. หมายถึง จำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566
5. หมายถึง ร้อยละของจำนวนจำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 เทียบกับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด
6. หมายถึง จำนวนร้อยละของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566

จากในตาราง 3 ผู้วิจัยจึงได้กำหนดพื้นที่ในการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยกำหนดให้จังหวัดลำพูน และจังหวัดน่าน เป็นพื้นที่ที่มีค่าดัชนีย่อยด้านการมีส่วนร่วมในระดับสูงมาก และจังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ และจังหวัดลำปาง เป็นพื้นที่ที่มีค่าดัชนีย่อยด้านการมีส่วนร่วมในระดับสูง และจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีค่าดัชนีย่อยด้านการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง โดยเลือกศึกษาในกลุ่มรุ่นประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน อันเป็นจังหวัดที่มีค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนด้านการมี

ส่วนร่วม พ.ศ. 2565 อยู่ในระดับสูงมากของประเทศไทยเพื่ออธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

ดังนั้นเมื่อผู้วิจัยได้แบ่งพื้นที่ตามค่าดัชนีย่อยด้านการมีส่วนร่วมในระดับสูงมาก ระดับสูง และระดับปานกลาง เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงกำหนดพื้นที่ในการศึกษาจังหวัดเป็น 3 กลุ่ม และเลือกจังหวัดเป็นพื้นที่ในการศึกษา ดังนี้

- 1.กลุ่มจังหวัดที่มีค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนด้านการมีส่วนร่วมระดับสูงมาก ได้แก่ จังหวัดลำพูน
- 2.กลุ่มที่มีค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนด้านการมีส่วนร่วมระดับสูง ได้แก่ จังหวัดแพร่
- 3.กลุ่มที่มีค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนด้านการมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

โดยในจังหวัดที่ผู้วิจัยได้เลือกเป็นพื้นที่ศึกษานั้นมีจำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกที่มีจำนวนใกล้เคียงกัน

จากข้างต้นทั้งหมดนั้นกล่าวได้ว่า ในงานวิจัยชิ้นนี้กำหนดกรอบในศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง จำนวน 3 ปัจจัยได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองซึ่งเป็นตัวแปรต้น และใช้วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นตัวแปรตามในการศึกษาเพื่อที่จะศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

นอกจากนี้เมื่อ ผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษาผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ใน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลำพูน จังหวัดแพร่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยเห็นว่า เป็นกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไปของประเทศไทยเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 เป็นช่วงที่ได้รับประสบการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างจากการเกิดรัฐประหารใน พ.ศ. 2557 ทำให้คนกลุ่มนี้ต้องการแสดงพลังทางการเมืองเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในยุคสมัยของพวกเขา ซึ่งได้รับอิทธิพลจากสภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ในช่วง พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา และได้รับการชี้แนะแนวคิด และอุดมการณ์ทางการเมือง ความเคลื่อนไหวทางการเมือง และการต่อสู้ทางการเมืองของคนรุ่นพวกเขานั้นจะนำมาสู่อนาคตที่ดีและนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ ผ่านการมีส่วนร่วมทางการเมืองไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งครั้งแรก (Siripan Nogsuan Sawasdee and Jiraporn Domjun, 2022)

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองว่ามีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในบริบทของภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยหรือไม่ อย่างไรก็ตามนอกจากนี้การศึกษาด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแนวใหม่ชิ้นนี้ ยังไม่มีปรากฏว่ามีงานศึกษา หรือมี

การศึกษามาก่อน นอกจากนั้นเพื่อเป็นการขยายการขยายความรู้เกี่ยวกับประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ซึ่งจะมีบทบาทและความสำคัญต่อการเมืองไทยในอนาคต รวมทั้งการศึกษานี้ยังอาจทำให้เกิดความกระจ่างว่าวัฒนธรรมทางการเมืองในบริบทของประเทศไทยจะมีแนวโน้มไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่หรือไม่ และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอาจเป็นปัจจัยอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกเนื่องจากกลุ่มคนรุ่นนี้อาจจะเป็นผู้กำหนดทิศทางทางการเมืองไทยในอนาคต อันเป็นประเด็นที่ยังขาดการศึกษาเชิงลึกในประเทศไทย ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้เป็นความต้องการในการผลักดันการขยายคำอธิบายเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยจากชุดคำอธิบายเดิม และอาจนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการเมืองของไทยต่อไปในอนาคต

1.2 คำถามในการวิจัย

1.2.1 วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนมีลักษณะเป็นอย่างไร

1.2.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน หรือไม่ อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

1.3.2 เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

1.4 ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1.4.1 ทำให้ทราบวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

1.4.2 ทำให้ทราบอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

1.5 สมมติฐานของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน ผู้วิจัยได้แบ่งการกำหนดสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานหลักในการวิจัย

1.5.1 สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

สมมติฐานย่อยที่ 1.1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

สมมติฐานย่อยที่ 1.2 ปัจจัยด้านสังคมมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

สมมติฐานย่อยที่ 1.3 ปัจจัยด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

สมมติฐานรองในการวิจัยเพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.5.2 สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง

1.5.3 สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง มีอิทธิพลต่อความตระหนักในความเป็นพลเมือง

1.5.4 สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล

1.5.5 สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง มีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางการเมือง

1.5.6 สมมติฐานที่ 6 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.6 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

เนื่องด้วยการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรใน

การศึกษาโดยแบ่งเป็นตัวแปรต้น (Independent Variable) และตัวแปรตาม (Dependent Variable) ไว้ดังนี้

1.6.1 ตัวแปรต้น ประกอบไปด้วย 3 ตัวแปรหลัก และ 6 ตัวแปรย่อยได้แก่

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย สวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ และสถานภาพทางการเงินของครอบครัว

ปัจจัยด้านสังคม ประกอบด้วย ความไว้วางใจทางสังคม และสื่อสังคมออนไลน์

ปัจจัยด้านการเมือง ประกอบด้วย ความไว้วางใจทางการเมือง และภาวะผู้นำของผู้นำทางการเมือง

1.6.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

วัฒนธรรมทางการเมืองที่ศึกษาเชิงนามธรรม ได้แก่ (1) ทศนคติ ค่านิยม อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (2) ความตระหนักในความเป็นพลเมือง บรรทัดฐานของพลเมือง และ (3) ความพึงพอใจในชีวิต และความไว้วางใจระหว่างบุคคล

วัฒนธรรมทางการเมืองที่ศึกษาเชิงพฤติกรรม ได้แก่ (1) การแสดงออกทางการเมือง และ (2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.7 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

1.7.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้มีการกำหนดประเด็นในการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยโดยศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมือง

ตัวแปรตาม ได้แก่ วัฒนธรรมทางการเมือง

1.7.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษา ได้แก่ จังหวัดลำพูน จังหวัดแพร่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.7.3 ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแรกโดยประชากรกลุ่มนี้จะมียุ 18 – 22 ปี และได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566

1.7.4 ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา

การศึกษาเรื่อง เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน โดยใช้ข้อมูลจากการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.8.1 วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง แบบแผน ทักษะคติ ค่านิยม ความเชื่อทางการเมือง และการแสดงพฤติกรรมทางการเมือง การแสดงออกทางการเมืองในการมีส่วนร่วมในสังคม การตระหนักรู้ทางการเมืองของพลเมือง ความสำนึกในความเป็นพลเมือง หรือบรรทัดฐานของพลเมืองในสังคมหนึ่ง ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละสังคมซึ่งมีสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่แตกต่างกันออกไป

1.8.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง ปัจจัยที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ซึ่งมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมือง

1.8.3 ความไว้วางใจทางการเมือง หมายถึง ทักษะคติ และความไว้วางใจของบุคคลที่แสดงออกต่อรัฐบาล การพิจารณาของบุคคลต่อนโยบายของรัฐบาล นักการเมือง ความคาดหวังของประชาชนต่อการเมือง และความไว้วางใจในระบบการเมือง

1.8.4 ความไว้วางใจทางสังคม หมายถึง ความไว้วางใจของบุคคลในแต่ละชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ความไว้วางใจในระดับบุคคล และความไว้วางใจในสถาบัน

1.8.5 สวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ หมายถึง สวัสดิการที่รัฐได้ส่งเสริม หรือจัดให้แก่ประชาชน เพื่อคุ้มครองและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในรัฐ เพื่อสร้างความเสมอภาค และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

1.8.7 ความพึงพอใจในชีวิต หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อชีวิตของตนเอง โดยความรู้สึกนั้นได้ผ่านกระบวนการคิด การประเมินคุณค่าต่อชีวิต และความเป็นอยู่ทั้งหมดจากการรับรู้หรือประสบการณ์ที่ได้รับ

1.8.9 การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการแสดงออกทางการเมือง หมายถึง การกระทำ หรือการแสดงออกของบุคคลในทางการเมืองที่ได้ตัดสินใจแสดงออกทางการเมือง หรือแสดงบทบาททางการเมืองของบุคคลในสังคมอาจจะเป็นการมีส่วนร่วมด้วยสำนึกของตนเอง หรือการถูกชักจูง หวานล่อม เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การชุมนุมประท้วง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ รวมทั้งการวิพากษ์วิจารณ์ การติดตามข่าวสารทางการเมือง เป็นต้น

1.8.10 การเลือกตั้งทั่วไป หมายถึง การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพร้อมกันในทุกเขต การเลือกตั้งทั่วประเทศ ในระบบแบ่งเขตและระบบบัญชีรายชื่อ โดยในงานวิจัยนี้เจาะจงถึงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566

1.8.11 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก หมายถึง กลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 โดยเป็นผู้มีอายุในช่วงระหว่าง 18 – 22 ปี และได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้ง

1.9 การนำเสนองานวิจัย

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 7 บท โดยประกอบไปด้วยรายละเอียดดังนี้

บทที่ 1 นำเสนอบทนำ ประกอบไปด้วย ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ในการวิจัย คำถามในการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย สมมุติฐานของการวิจัย ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ขอบเขตการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ และข้อจำกัดในการวิจัย

บทที่ 2 นำเสนอการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบไปด้วย แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมือง แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง และกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3 นำเสนอระเบียบวิธีในการวิจัย ประกอบไปด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือในการวิจัย การสร้างเครื่องมือในการวิจัย และการหาคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และเทคนิคสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 นำเสนอผลการศึกษา ประกอบไปด้วย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากสถิติเชิงพรรณนา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากสถิติอนุมาน และการทดสอบสมมุติฐานการวิจัย

บทที่ 5 นำเสนอการอธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากสถิติเชิงพรรณนา และกรอบแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองในแนวทางดั้งเดิม และวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ และนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลจากสถิติเชิงอนุมานจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก และข้อถกเถียงจากแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมของอัลมอนต์ และเวอร์บาต่อการศึกษาครั้งนี้

บทที่ 6 นำเสนอข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกเพื่อการพัฒนาทางการเมืองของไทย โดยนำข้อมูลเชิงประจักษ์จากมาเป็นข้อมูลในการนำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาส่งเสริมทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักในความเป็นพลเมือง ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและการเสริมสร้างความพึงพอใจในชีวิต และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมการแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่อหน่วยงานของรัฐ และองค์กรที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 7 นำเสนอบทสรุป ประกอบไปด้วย สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ คุณูปการของงานวิจัย ข้อจำกัดในการวิจัย และข้อเสนอแนะจากการวิจัย

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอถึงแนวคิด ทฤษฎีเพื่อเป็นการนำเสนอถึงความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในงานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน” ซึ่งได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ และแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งจะได้วางกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมุ่งชี้ให้เห็นถึงปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทบทวนวรรณกรรมเพื่อนำไปสู่กรอบแนวคิดในการวิจัยที่มุ่งแสดงให้เห็นปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง มีลำดับดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง

2.1.1 ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง

2.1.2 ที่มาของวัฒนธรรมทางการเมือง

2.1.3 ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง

2.1.4 การศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเดิม

2.1.5 การศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ (New Political Culture)

2.1.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง

2.2 แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.2.2 ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.3 สรุปท้ายบท

2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย และการอธิบาย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง

การศึกษารัฐศาสตร์ในยุคศตวรรษที่ 1960 – 1970 นั้น ได้หันมาให้ความสนใจกับการศึกษาแนวทางพฤติกรรมศาสตร์มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายตัวของระบอบประชาธิปไตยและการพัฒนาทางการเมืองในประเทศต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นมีแม่แบบของการพัฒนาประชาธิปไตย การพัฒนาการเมือง สถาบันทางการเมือง รวมไปถึงการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง กาเบรียล อัลมอนด์ และ ซิดนีย์ เวอร์บา (Gabrial Almond and Sidney Verba) (1963) ที่ได้ตีพิมพ์หนังสือชื่อ วัฒนธรรมพลเมือง: ทักษะทางการเมือง และประชาธิปไตย ใน 5 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร เยอรมันนี อิตาลี และเม็กซิโก (The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations) ในปีค.ศ. 1963 เพื่อทำความเข้าใจกับระบบการเมืองการปกครองและกิจกรรมทางการเมืองของสังคมใดสังคมหนึ่ง โดยมุ่งเน้นศึกษาให้เข้าใจถึงสิ่งที่เบ็นทัศนคติ ความเชื่อ ความนิยมทางการเมืองของคนในสังคม ความรู้สึกนึกคิด แนวความคิดอุดมการณ์ หรือแม้กระทั่งความโน้มเอียงทางการเมือง ซึ่งนำไปสู่การหารูปแบบเพื่ออธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองของคนในแต่ละสังคม ถือได้ว่าเป็นงานเขียนชิ้นที่สำคัญอย่างยิ่งในการวางกรอบการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในการศึกษารัฐศาสตร์ในยุคแรกที่ศึกษา โดยงานศึกษาชิ้นนี้พบว่าความเชื่อ ทัศนคติ ความโน้มเอียงทางการเมือง และท่าทีการแสดงออกทางการเมืองของแต่ละบุคคลก่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมือง และมีผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศเหล่านั้น

2.1.1 ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง

ความหมายของ วัฒนธรรมทางการเมือง ได้ถูกอธิบายว่าเป็น แบบแผน ค่านิยม ทัศนคติ ความเชื่อ หรือความโน้มเอียงของบุคคลที่เกิดขึ้นในระบบการเมือง และส่วนที่ประกอบขึ้นเป็นระบบการเมือง รวมทั้งการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลในทางการเมือง ซึ่งจะแสดงออกมาในเชิงพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลในทางการเมืองด้วย รวมทั้งเป็นชุดของความคิดเห็นร่วมกันและการตัดสินใจที่จัดขึ้นโดยประชากรเกี่ยวกับระบบการเมือง (Jurgen R. Winkler, 2023)

นักวิชาการชาวต่างประเทศได้อธิบายความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองในทฤษฎีที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละทฤษฎี นักวิชาการกาเบรียล อัลมอนด์ และซิดนีย์ เวอร์บา (Gabrial Almond and Sidney Verba) (1963) ได้อธิบายว่าวัฒนธรรมทางการเมือง คือ แบบแผน ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ความโน้มเอียง และพฤติกรรมทางการเมืองของคนในสังคมหนึ่ง ที่มีต่อระบบการเมืองในประเทศของตน ซึ่งอัลมอนด์ และเวอร์บา ได้นำเสนอว่าความโน้มเอียงนั้นประกอบไปด้วย (1) ความโน้มเอียงทางการรับรู้ (2) ความโน้มเอียงทางความรู้สึก และ (3) ความโน้มเอียงทางการประเมินค่า นอกจากนี้นักวิชาการอีกคนหนึ่งได้แก่ ลูเซียน พาย (Lucian Pye) (1968) ได้ขยายความคำว่า วัฒนธรรมทางการเมืองโดยให้ความหมายที่น่าสนใจว่า คือแบบแผนของทัศนคติ ความ

เชื่อ ความรู้สึก ซึ่งมีผลต่อกระบวนการทางการเมือง เป็นสิ่งที่แสดงออกทางพฤติกรรมของคนในระบบการเมืองนั้น ๆ ส่วนประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองมีทั้งอุดมการณ์ทางการเมือง บรรทัดฐานทางสังคมในระบบการเมือง รวมทั้งเป็นระบบความเชื่อเกี่ยวกับแบบแผนของกิจกรรมทางการเมือง โดยที่ประชาชนเหล่านั้นมีความเชื่อที่หลากหลาย นอกจากนี้แบบแผนของทัศนคติและความโน้มเอียงเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้เกิดการแสดงออกทางการเมือง รวมถึงความโน้มเอียงของสมาชิกในสังคมที่มีต่อระบบและส่วนต่าง ๆ หรือกิจกรรมทางการเมืองที่มีอยู่ทั่ว ๆ ไปในประเทศนั้น ๆ อาจบ่งบอกถึงลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศตนเองได้ (Almond and Coleman, 1960; Almond and Powell, 1966; Sydney Verba, 1966)

ดังนั้นจึงพอจะสรุปความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองจากนักวิชาการเหล่านี้ได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นการศึกษาการเมืองโดยมุ่งหมายทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ ความโน้มเอียงทางการเมืองของแต่ละบุคคลในทางการเมืองที่มีต่อระบบการเมือง หรือกิจกรรมทางการเมือง รวมถึงการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองของคนที่มีต่อระบบการเมืองนั้น ๆ ที่มีนัยความหมายและความสำคัญต่อระบบการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนในประเทศนั้น ๆ และพฤติกรรมทางการเมืองของคนได้

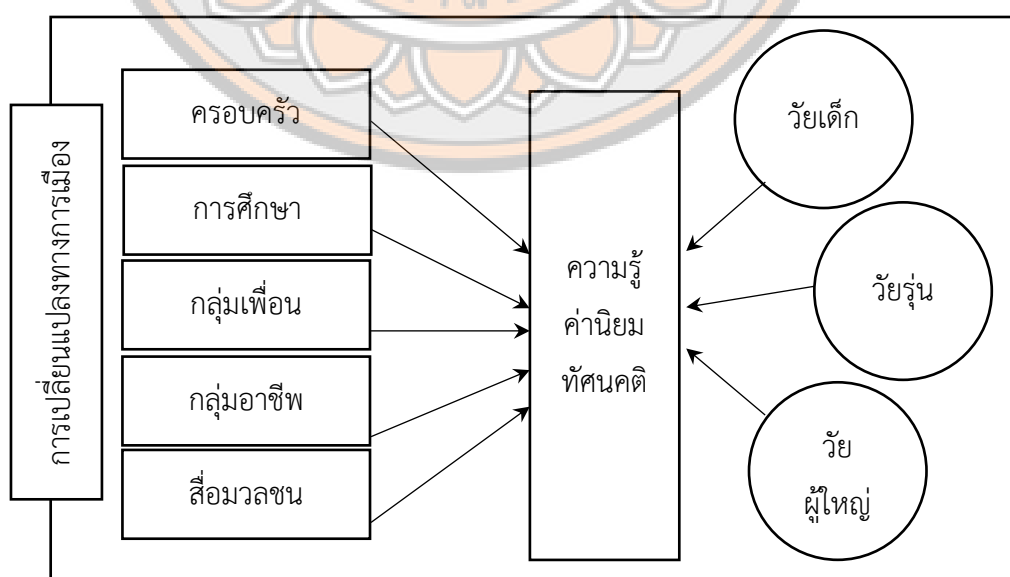
นอกจากนี้ยังพบว่ามีนักวิชาการของไทยได้อธิบายความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง นอกเหนือจากนักวิชาการชาวต่างประเทศ เช่น งานศึกษาของพทยา สายหู (2514) ได้อธิบายว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตของมนุษย์ มีการปฏิบัติคล้ายตามกัน สืบต่อเป็นเวลานานเป็นการปฏิบัติตามแบบแผนความประพฤติ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติ รวมกันเป็นเวลาช้านาน จนแบบแผนนั้นกลายเป็นวัฒนธรรม ซึ่งได้ชี้ให้เห็นว่าความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองมิได้หลายมิติไม่ว่าจะเป็นมิติทางสังคมวิทยา และมิติทางจิตวิทยา ที่ทำให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองได้ รวมทั้งนิธิ เอียวศรีวงศ์ (2554) นักวิชาการประวัติศาสตร์ชาวไทย ได้ขยายคำอธิบายเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองในมิติประวัติศาสตร์ว่าเป็นความคิด และความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางสังคม โดยเฉพาะความคิดและความเข้าใจต่อการจัดสรรแบ่งปันทรัพยากรในสังคม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงว่าวัฒนธรรมทางการเมืองคือสิ่งที่สัมพันธ์กับคนในสังคม

สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดให้วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นตัวแปรตาม ซึ่งผู้วิจัยจะใช้ความหมายที่เป็น แบบแผนทัศนคติ ความโน้มเอียง ทิศทางความคิด ความเชื่อ ค่านิยม อุดมการณ์ทางการเมือง บรรทัดฐานทางสังคมแต่ละคนในสังคมมีต่อการเมือง ซึ่งเป็นลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองในเชิงนามธรรม และพฤติกรรมการเมืองของบุคคลแสดงออกในระบบการเมือง เช่น การมีส่วนร่วมทางการเมือง การแสดงออกทางการเมือง ซึ่งเป็นลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองในเชิงพฤติกรรม

2.1.2 ที่มาของวัฒนธรรมทางการเมือง

วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นความโน้มเอียงทางการเมืองที่เป็นแบบแผนของทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึก ค่านิยมในทางการเมือง ซึ่งรวมกันเข้าเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละบุคคล โดยคนจะได้ถูกถ่ายทอดและได้มาผ่านกระบวนการที่เรียกว่า “การขัดเกลาทางสังคม” งานศึกษาของ เคนเนธ แลงตัน (Kenneth Langton) (1969) นักสังคมวิทยาได้อธิบายว่าเกี่ยวกับ การขัดเกลาทางสังคมว่าเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสืบทอดทางวัฒนธรรมทางการเมืองภายในสังคมการเมืองหนึ่ง หรือจากกลุ่มหนึ่งไปยังอีกกลุ่มหนึ่ง มีลักษณะเป็นกระบวนการสืบทอดที่ผ่านตัวแสดงต่าง ๆ ทางสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน สื่อสังคมออนไลน์ หรือสื่อสารสาธารณะต่าง ๆ ซึ่งทำให้แต่ละปัจเจกบุคคลได้เรียนรู้ทางการเมืองซึ่งเป็นกระบวนการที่บุคคลได้เรียนรู้แบบแผนพฤติกรรม ความโน้มเอียงของบุคคล ความเชื่อ ความรู้สึก ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมทางการเมืองได้นอกจากนี้งานศึกษาของริชาร์ด ดอว์สัน และเดนเนธ พรูวิท (Richard Dawson and Dennath Prewitt) (1969) นักสังคมวิทยาการเมือง ได้นำเสนอว่า กระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง คือ กระบวนการของการพัฒนาในแต่ละบุคคลจะที่ได้มาจากกระบวนการทางการเมือง กล่าวโดยสรุปได้ว่าเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นของแต่ละบุคคลที่เรียนรู้ในทางสังคมการเมือง และเกิดเป็นความรู้สึกนึกคิด หรือแสดงออกทางการเมือง กระบวนการที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมของแต่ละบุคคลที่เป็นสมาชิกในสังคม และมีบทบาทซึ่งกันและกันอีกด้วย แสดงดังภาพ 2

ภาพ 2 กระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

ที่มา: ดัดแปลงจาก Rush and Athoff, 1971

จากภาพ 2 พบว่า บุคคลที่เป็นสมาชิกในสังคมไม่ว่าจะเป็นวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ ได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ผ่านการขัดเกลาของกระบวนการทางสังคมหรือหน่วยกลางทางสังคม และจะแสดงออกมาในลักษณะที่เป็นการหล่อหลอมของทัศนคติ ค่านิยม ความรู้ ประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่อาจส่งผลให้เกิดการก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมืองในแต่ละสังคม การเมืองที่แตกต่างกันออกไปได้

อย่างไรก็ตาม งานเขียนของซี เอ ลีดส์ (C.A. Leeds) (1975) ได้เสนอว่า นอกจากวัฒนธรรมทางการเมืองจะได้มาจากระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองแล้วยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งประกอบไปด้วย (1) เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในอดีตมีส่วนต่อการกำหนดพฤติกรรมทางการเมืองของคนที่มีต่อระบบการเมืองในปัจจุบัน (2) สภาพภูมิศาสตร์ของสังคม เช่น ที่ตั้ง ทรัพยากร ขนาดของประเทศ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง และ (3) สภาพทางเศรษฐกิจ ประเทศที่เป็นอุตสาหกรรมมีการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมในระดับสูง มีแนวโน้มที่จะเกิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม สังคมเกษตรกรรมก็มีแนวโน้มที่จะเกิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบหรือแบบไพร่ฟ้า

2.1.3 ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมืองตามแนวคิดของอัลมอนต์ และเวอร์บา

จากงานเขียนของอัลมอนต์ และเวอร์บา เรื่อง The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations ในปี ค.ศ. 1963 นั้น ได้ทำการแบ่งประเภทของวัฒนธรรมทางการเมืองออกเป็น 3 รูปแบบ โดยการศึกษาชิ้นนี้ได้ใช้ปัจจัยเกี่ยวกับทัศนคติ ค่านิยม และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน 5 ประเทศ มาใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งรูปแบบ ดังนี้

1) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (Parochial Political Culture) เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่พบในสังคมที่พบในสังคมแบบดั้งเดิม เช่น สังคมแบบชนเผ่าในแอฟริกาที่ไม่มีการจำแนกหน้าที่และบทบาททางการเมืองอย่างชัดเจน ผู้นำผูกขาดการใช้อำนาจ ประชาชนส่วนใหญ่ขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมือง ไม่ต้องการมีส่วนร่วมทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้มักปรากฏในสังคมแบบจารีตหรือแบบชนเผ่าที่มีการปกครองไม่ซับซ้อน มีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ความโน้มเอียงของสมาชิกในสังคมไม่สามารถแยกได้ออกจากความโน้มเอียงทางศาสนา อาจกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ คนในสังคมจึงไม่มีความรู้ ความเข้าใจ และขาดความผูกพันทางการเมือง เช่น ไม่รู้วาระของการปกครองที่เป็นอยู่มีลักษณะอย่างไร ไม่เรียกร้องไม่สนใจต่อระบบการเมือง เป็นต้น

2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject Political Culture) วัฒนธรรมทางการเมืองในลักษณะนี้มักพบว่า ประชาชนมีการเรียนรู้ทางการเมือง สมาชิกในสังคมมีความเข้าใจระบบการเมือง รับรู้นโยบายของรัฐบาล ยอมรับอำนาจของรัฐบาลและผู้นำ แต่มีความต้องการที่จะ

เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำ โดยส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะที่เป็นไปตามที่รัฐต้องการ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่สนใจอยากมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่รู้สึกว่าคุณเองมีความสำคัญต่อระบบการเมือง หรือมีอิทธิพลต่อกระบวนการทางการเมืองรวมทั้งรู้สึกว่าคุณเองทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้

3) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participant Political Culture) วัฒนธรรมทางการเมืองในลักษณะนี้มักพบในสังคมที่มีการพัฒนาทางการเมือง มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ ประชาชนมีการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบการเมืองในทุก ๆ ด้าน สามารถเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองได้ ประชาชนรับรู้เกี่ยวกับการทำงานของสถาบันทางการเมือง มีความกระตือรือร้นและต้องการเข้าไปมีบทบาททางการเมือง ประชาชนมีความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง การวิจารณ์การทำงานของรัฐบาล การประท้วง การอภิปรายทางการเมือง ดังนั้นคนในสังคมมีความรู้สึกว่ามีความสำคัญต่อระบบการเมืองและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้

นอกจากนี้ อัลมอนต์ และเวอร์บา ได้เสนอว่า ในสังคมใดสังคมหนึ่งอาจไม่ได้มีวัฒนธรรมทางการเมืองในรูปแบบใดรูปแบบเดียว ในทุกสังคมอาจมีลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองผสมกันในระดับที่มีความแตกต่างกันไป โดยวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสม จำนวน 3 รูปแบบ ได้แก่ (1) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบค้ำค้ำผสมวัฒนธรรมทางการเมืองไพร่ฟ้า (2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม และ (3) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมผสมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบค้ำค้ำ

อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากการจัดประเภทวัฒนธรรมทางการเมืองของอัลมอนต์ และเวอร์บาแล้วได้มีนักวิชาการจำนวนหนึ่งที่นำไปใช้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองทั้งการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองในฐานะที่เป็นตัวแปรต้น และการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองในฐานะที่เป็นตัวแปรตาม เช่น งานศึกษาของฟิลิปส์ คอมเวอร์ส (Phillipe Converse) (1964) ได้ทำการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองโดยใช้เป็นตัวแปรตาม และค้นพบว่าวัฒนธรรมทางการเมืองเกิดจากปัจจัย 2 ปัจจัยหลัก คือ 1) ปัจจัยทางการเมืองซึ่งได้แก่ ทศนคติ ความเชื่อทางการเมือง อุดมการณ์ ความชื่นชอบทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง และ 2) บริบททางสังคม ประเภทของระบอบการเมือง โครงสร้างทางการเมือง และการดำเนินงานของรัฐ นอกจากนี้ยังมีงานศึกษาของโมเช่ ชูโนสกี (Moshe Cudnowski) (1968) ที่อธิบายว่าวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นผลมาจากปัจจัยใด โดยชูโนสกี ได้ศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองในฐานะตัวแปรตาม และได้ค้นพบว่าการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองสามารถได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัย เช่น ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านการเมือง และปัจจัยด้านจิตวิทยา

2.1.4 การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองตามแนวคิดของอัลมอนต์ และเวอร์บา

2.1.4.1 การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในต่างประเทศ

อิทธิพลจากงานศึกษาของอัลมอนต์ และเวอร์บา ในการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองได้ส่งผลต่อการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในกลุ่มนักวิชาการต่าง ๆ ได้แก่

1) งานศึกษาของของฟิลิปส์ คอมเวอร์ส (Phillipe Comverse) (1964) ได้ทำการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองโดยใช้เป็นตัวแปรตาม และค้นพบว่า ปัจจัยที่สามารถก่อให้เกิดการก่อตัวของวัฒนธรรมทางการเมืองได้แก่ 2 ปัจจัยหลัก คือ (1) ปัจจัยทางการเมืองซึ่งได้แก่ ทศนคติ ความเชื่อทางการเมือง อุดมการณ์ ความชื่นชอบทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง และ (2) บริบททางสังคม ประเภทของระบอบการเมือง โครงสร้างทางการเมือง และการดำเนินงานของรัฐ

2) งานศึกษาของโมเช่ ชูโนสกี (Moshe Czumowski) (1968) ที่อธิบายว่าวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นผลมาจากปัจจัยใด ซึ่งได้นำตัวแปรด้านวัฒนธรรมทางการเมืองมาใช้ฐานะตัวแปรตาม และได้ค้นพบว่าการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองสามารถได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยทางสังคม เช่นความแตกต่างทางภาษา เชื้อชาติ การขัดเกลาทางสังคม ในส่วนของมิติทางการเมือง 2) ปัจจัยการเมือง เช่น ระบบการเมือง กิจกรรมทางการเมือง และ 3) ปัจจัยทางจิตวิทยา ซึ่งได้แก่ ทศนคติ พฤติกรรมของประชาชน โดยชูโนสกี ได้อธิบายว่าปัจจัยที่แตกต่างกันจะทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันได้

3) งานศึกษาของรัสเซลล์ ดาลตัน (Russell Dalton) (2016) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางการเมืองกับระบบการเมือง โดยพบว่า ระบบทางการเมืองและโครงสร้างทางการเมืองที่แตกต่างกันมีผลต่อความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติของพลเมืองในรัฐ และส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองได้

4) งานศึกษาของมีฟรานซิส ฟูกูยามา (Francis Fukuyama) (1995) ได้ศึกษาและให้ความสำคัญกับความไว้วางใจ (Trust) โดยฟูกูยามาได้เสนอว่า สังคมที่มีระดับความไว้วางใจที่สูงกว่าจะมีพลเมืองที่มีความไว้วางใจต่อสถาบันทางการเมืองและส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงบวกได้ นอกจากนั้นความไว้วางใจยังเป็นสิ่งที่เป็นความจำเป็นต่อประชาธิปไตย ความไว้วางใจของประชาชนต่อผู้นำทางการเมือง สถาบันทางการเมือง และกระบวนการทางการเมืองในระดับสูงสามารถส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองได้ และยังส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในมิติด้านการเมือง ก็ไม่ได้ศึกษาเพียงแค่กระบวนการทางการเมือง หรือพฤติกรรมทางการเมือง ยังขยายขอบเขตในการศึกษากว้างขวางมากกว่ายิ่งขึ้น

5) งานศึกษาของลูเซียน พาย และซิดนีย์ เวอร์บา (Lucian W. Pye and Sudney Verba) (1965) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาทางการเมืองโดยพบว่า ความอยู่รอดของ

ประชาธิปไตยนั้นจำเป็นต้องอาศัยการมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อาศัยการมีความรู้สึก ความเชื่อ ทศคติในทางการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในสังคมนั้น ๆ และนำเสนอว่า การพัฒนาทางการเมืองขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมต่าง ๆ และย่อมเกิดได้จากกระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม และในเชิงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของประเทศ นอกจากนี้ยังได้เสนอว่าการพัฒนาทางการเมืองสามารถใช้วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นเครื่องมือในการพัฒนาไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยได้

6) การศึกษาของสไตน์ รอกคาน (Stein Rokkan) (1966) ซึ่งรอกคานได้ทำการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบโดยใช้การศึกษาแบบข้ามวัฒนธรรม (Cross-Cultural Study) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างทางวัฒนธรรมในแต่ละสังคมโดยทดสอบว่าความแตกต่างทางวัฒนธรรมจะสามารถส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองแตกต่างกันได้หรือไม่ โดยพบสิ่งสำคัญประการหนึ่งว่าในสังคมที่มีวัฒนธรรมและระบบการเมืองที่แตกต่างกันในประเด็นเรื่องการกระทำทางสังคม ทศนคติ และพฤติกรรมของบุคคลสามารถก่อให้เกิดความแตกต่างของวัฒนธรรมทางการเมืองได้ นอกจากนั้นข้อถกเถียงอีกประการหนึ่งประการสำคัญคือการใช้วัฒนธรรมทางการเมืองในลักษณะตัวแปรต้น กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างพลเมือง การปกครอง รัฐ หรืออำนาจทางการเมือง ซึ่งกลุ่มนี้ใช้วัฒนธรรมทางการเมืองอธิบายความมุ่งหมายของการพัฒนาไปสู่สังคมประชาธิปไตย

อาจกล่าวได้ว่า งานศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองในหลายลักษณะทั้งการศึกษาในเชิงการเมืองซึ่งเน้นไปที่การศึกษาว่าอะไรคือเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองนั้นคือการใช้การศึกษาที่วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นตัวแปรตาม การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยโดยใช้วัฒนธรรมทางการเมืองในฐานะตัวแปรต้น นอกจากนี้ยังมีการขยายพรมแดนความรู้เกี่ยวกับการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในหลากหลายมิติเช่น มิติทางสังคมวิทยา มิติทางจิตวิทยา

อย่างไรก็ตามในงานศึกษาชิ้นนี้ผู้วิจัยจะได้นำตัวแปรวัฒนธรรมทางการเมืองมาศึกษาในฐานะตัวแปรตามในการพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา

2.1.4.2 การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทย

ในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยได้มีการศึกษาอย่างแพร่หลายโดยเป็นการนำแนวคิดของอัลมอนต์และเวอร์บามาเป็นกรอบในการศึกษาหลักในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย เพื่อศึกษารูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยและมีความสอดคล้องกับการพัฒนาประชาธิปไตยหรือไม่อย่างไร โดยในยุคเริ่มแรกของการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยได้มีนักวิชาการที่ศึกษาดังนี้

กมล สมวิเชียร (2514) ได้นำแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมือง มาศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทย โดยเน้นการศึกษาถึงกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองที่เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อทัศนคติ ความโน้มเอียงของบุคคลที่มีต่อการเมือง โดยแบ่งระดับของการเรียนรู้ออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับครอบครัว ระดับสังคมทั่วไป และระดับสังคมการเมือง โดยการศึกษาในขั้นนี้เป็นงานศึกษาที่จะหาคำตอบว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยมีลักษณะเช่นไร และกระบวนการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองไทยตั้งแต่ในระดับครอบครัวส่งผลให้วัฒนธรรมทางการเมืองไทยมีลักษณะที่เป็นอิสรมนิยม กับอำนาจนิยม โดยพบว่ากระบวนการเรียนรู้ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับสังคมทั่วไปส่งผลให้วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยไม่เอื้ออำนวยต่อความเป็นประชาธิปไตยแบบตะวันตก

สุจิต บุญบงการ (2514) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองตามแนวคิดของอัลมอนต์ และเวอร์บา โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทัศนคติ ค่านิยม และบุคลิกภาพของประชาชน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาได้แก่ นิสิตนักศึกษาในชั้นปีสุดท้ายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 372 คน โดยการศึกษาพบสิ่งสำคัญประการหนึ่งว่าแม้นิสิตนักศึกษามีความสนใจทางการเมือง มีการติดตามกิจกรรมด้านการเมืองของรัฐบาลอยู่บ่อยครั้ง มีการติดต่อข้อมูลข่าวสารและข้อวิจารณ์ทางการเมือง มีการถกเถียงอภิปรายทางการเมือง มีความเชื่อมั่นว่าตนเองจะเข้าไปมีบทบาททางการเมือง และนำข้อสรุปจากงานวิจัยว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความนิ่งเฉยทางการเมืองอยู่ ขาดการเสริมสร้างปัญญา สนใจเรื่องของตนมากกว่าส่วนรวม และได้รับการอบรมให้มีลักษณะแบบอำนาจนิยม

ทินพันธ์ นาคะตะ (2518) ได้ขยายความการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองโดยเป็นงานวิจัยที่ตั้งสมมุติฐานที่ว่า การจะนำไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตยที่มั่นคงต้องทำให้ประชาชนมีทัศนคติแบบประชาธิปไตยเสียก่อน ซึ่งทินพันธ์ นาคะตะ ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยจำนวน 6 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ พบว่า ทัศนคติทางการเมืองที่ขัดกันในตัวเองของนักศึกษา กล่าวคือ มีความปะปนกันของทัศนคติแบบล้าสมัยและทันสมัย มีทัศนคติที่เอื้ออำนวยต่อประชาธิปไตย และลักษณะทัศนคติที่ต่อต้านประชาธิปไตย และส่งผลให้วัฒนธรรมทางการเมืองไทยมีลักษณะอำนาจนิยมอยู่มาก แม้จะพบว่าในกลุ่มที่ศึกษาต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และลักษณะทัศนคติที่แตกต่างกันระหว่างประชาธิปไตยกับอำนาจนิยมส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยไทย และจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยมเพื่อให้เป็นทัศนคติที่เอื้อต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยต่อไป

จากงานศึกษายุคแรกเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยส่วนใหญ่จะเป็นการมุ่งหาคำตอบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยมีลักษณะอย่างไร ซึ่งจะพบว่า มีลักษณะอำนาจนิยม มีส่วนร่วมทางการเมือง หรือเป็นประชาธิปไตยมากน้อยเพียงใด หรือมีสาเหตุมาจากอะไร นอกจากนี้ในระยะหลังเป็นงานศึกษาที่เป็นงานวิทยานิพนธ์การศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองของไทยเป็นงานศึกษาที่เน้นไปกลุ่มในการศึกษาไม่ว่าจะเป็น นิสิต นักศึกษา นักเรียน ครู ทหาร ตำรวจ ข้าราชการ ผู้นำท้องถิ่น ซึ่งงานศึกษากลุ่มนี้เป็นงานศึกษาขนาดเล็ก เฉพาะกลุ่มมีจุดอ่อนที่อาจจะนำเสนอในลักษณะทั่วไปได้ และยังเน้นไปที่การศึกษาที่ใช้วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นตัวแปรต้น และรูปแบบของวัฒนธรรมทางการเมืองที่พบเป็นตัวแปรตาม

การศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยตั้งแต่ระยะแรกผ่านมาจนถึงปัจจุบันยังคงมุ่งศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองของไทยตามกรอบแนวคิดของอัลมอนต์ และเวอร์บา เป็นกรอบแนวคิดหลักในการศึกษา และเน้นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยในเชิงปริมาณ การใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษายังคงกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มข้าราชการส่วนกลาง และข้าราชการส่วนท้องถิ่น นิสิต นักศึกษา ทหาร และตำรวจ โดยมีเป้าหมายร่วมกันอย่างหนึ่งคือการหาคำตอบว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีรูปแบบใด และเหมาะสมกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยหรือไม่ ซึ่งผลการศึกษาอาจจะมีผลแตกต่างกันไปตามกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา และยุคสมัยของการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป และพบว่า การศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองของไทยยังคงศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองของไทยโดยใช้กรอบแนวคิดในการศึกษาแบบเดิม และมุ่งหาคำตอบแบบเดิม และการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองของไทยโดยใช้กรอบการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาแบบเดิม จะได้ชุดคำตอบของวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยแบบเดิมอีกทั้งคำตอบของงานวิจัยกลุ่มนี้มีคำตอบที่คล้ายคลึงกันเพียงแต่เปลี่ยนแปลงยุคสมัยในการศึกษา

นอกจากนี้งานวิจัยในสมัยนี้จะเป็นงานวิจัยที่อยู่ในรูปแบบวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ เช่น งานของวรงค์ เลิศไพศาล (2517) พลศักดิ์ จิระไกรศิริ (2520) วิวัฒน์ เอี่ยมไรรวัน (2521) ปัญญา ใช้เอ็ง (2538) อุดม พิริยสิงห์ (2541) งานศึกษากลุ่มนี้เน้นศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองเพื่อหารูปแบบของวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้กลุ่มงานศึกษาของอริคม สุวรรณประสิทธิ์ (2545) พุทธิมน คิงฆมานันท์ (2547) งานศึกษากลุ่มนี้เป็นการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองเพื่ออธิบายลักษณะความเป็นประชาธิปไตย และงานศึกษาของสมบัติ อารังธัญวงศ์ (2553) จิตรา สมบัติรัตนานันท์ (2557) พิชิต กันยารวรรณ (2560) เป็นงานศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลที่ก่อให้เกิดการก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมือง โดยงานของจิตรา สมบัติรัตนานันท์ และพิชิต กันยารวรรณ จะเน้นไปที่การหาปัจจัยทางสังคมวิทยา นอกจากนี้ยังมีงานของวรวิญญา ศรีริน และคณะ (2564) ที่การศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองหลักกับการพัฒนาประชาธิปไตยของคนชนบทอีสาน โดยใช้กรอบทางสังคมวิทยา เพื่อหารูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองโดยใช้การศึกษาเชิงคุณภาพ

อย่างไรก็ตามงานวิจัยชิ้นนี้จึงได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในฐานะตัวแปรตาม และใช้ตัวแปรต้นในการศึกษาจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ว่ามีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างไร ผู้วิจัยได้ผสมผสานความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมตามแนวคิดของอัลมอนต์และเวอร์บา กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่เข้าด้วยกัน นอกจากนี้แล้วงานศึกษาชิ้นนี้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาแนวร่วมทางการเมือง จึงกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการศึกษากลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่ได้รับอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่จะทำให้สามารถเข้าใจวัฒนธรรมทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในบริบทของไทยได้

2.1.5 การศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองทางการเมืองใหม่

2.1.5.1 การศึกษาของโรนัลด์ อิงเจนฮาร์ต (Ronald Inglehart)

การศึกษาของอิงเจนฮาร์ตในงานเขียนจำนวนหลายชิ้น ได้แก่ งานเขียนเรื่อง The Silent Revolution ในปี ค.ศ. 1977 งานเขียนเรื่อง The Renaissance of Political Culture ในปี ค.ศ. 1988 และงานเขียนเรื่อง Culture Shift In Advance industrial Society ในปี 1990 ได้เป็นความพยายามหนึ่งในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคมการเมือง ได้นำไปสู่การเกิดขึ้นของสังคมแบบอุตสาหกรรมการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมจากการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมอุตสาหกรรมแบบก้าวหน้า โดยเขาได้มีข้อเสนอที่น่าสนใจว่าการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงที่มาจากการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับสูง การเกิดสังคมที่มีความก้าวหน้า อุตสาหกรรมและประชาธิปไตยอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมทางการเมืองได้ และการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของชุดค่านิยมระหว่างคนแต่ละรุ่นระหว่างคนรุ่นเก่า และคนรุ่นใหม่ซึ่งอยู่ในสังคมอุตสาหกรรมที่ก้าวหน้าย่อมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างจากเดิม นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นจุดสำคัญว่าการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองที่กำลังจะเกิดขึ้นในคนรุ่นใหม่จะเข้ามาแทนที่คนรุ่นเก่า และคนรุ่นใหม่เหล่านี้จะกลายมาเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ในสังคมการเมือง โดยอิงเจนฮาร์ต ได้นำเสนอการตัวชี้วัดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง 7 ประการ ดังตาราง 4

ตาราง 4 ตัวชี้วัดวัฒนธรรมทางการเมืองของอิงเจนฮาร์ต

ตัวชี้วัด	การวัด
(1) ความรู้สึกในความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม	คุณพอใจกับชีวิตโดยรวมของคุณมากน้อยเพียงใด
(2) ระดับความไว้วางใจระหว่างบุคคล	คุณสามารถไว้วางใจจากบุคคลที่หลากหลายได้มากน้อยเพียงใด

ตัวชี้วัด	การวัด
(3) การสนับสนุนการปฏิวัติเปลี่ยนแปลง	1. การจัดระเบียบทางสังคมควรมีการเปลี่ยนแปลง 2. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของเราต้องค่อย ๆ ดีขึ้นด้วยการปฏิรูป
(4) การประเมินระเบียบทางสังคมปัจจุบัน	3. สังคมปัจจุบันของเราต้องได้รับการปกป้องจากการถูกโค่นล้ม
(5) ระดับของการอภิปรายทางการเมือง	เมื่อคุณได้พบเพื่อนได้มีการพูดคุยเรื่องการเมืองบ่อยหรือไม่
(6) ค่านิยมวัตถุนิยม หลังวัตถุนิยม	1. การรักษาระเบียบของชาติ 2. ผู้คนสามารถพูดถึงรัฐบาล 3. การต่อสู้กับราคาสินค้าที่สูงขึ้น 4. การปกป้องเสรีภาพในการพูด 5. การรักษาระดับการเติบโตทางเศรษฐกิจ 6. การมีกองกำลังป้องกันประเทศที่เข้มแข็ง 7. ผู้คนสามารถกล่าวถึงการตัดสินใจในสิ่งต่าง ๆ ในการทำงานและชุมชน 8. ความพยายามทำให้เมืองและชนบทน่าอยู่ 9. การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
(7) ค่านิยมวัตถุนิยม หลังวัตถุนิยม (ต่อ)	10. การต่อสู้กับอาชญากรรม 11. การเกิดสังคมที่เป็นมิตรมากขึ้น และลดความเป็นตัวตนลง 12. การไปสู่สังคมที่มีสำนึกกว่าตัวเงิน

ที่มา: ดัดแปลงจาก Ronald Inglehart, 1990

ดังนั้นจากการศึกษาของอิงเจนฮาร์ท พบว่า การเมืองในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองจึงอาจได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง อันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม และประสบการณ์ที่คนรุ่นใหม่ที่แตกต่างกันมีความแตกต่างจากคนรุ่นเก่า ส่งผลให้อิงเจนฮาร์ท ได้นำเสนอตัวชี้วัดเพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม โดยในการก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมืองตามแนวคิดของอิงเจนฮาร์ทซึ่งผู้วิจัยได้นำไปสู่การพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพ 3

นอกจากนี้ การศึกษาของโรเบิร์ต แจ็คแมน และรอส มิลเลอร์ (Robert Jackman and Ross Miller) (1996) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองโดยใช้ตัวชี้วัดด้านวัฒนธรรมทางการเมืองจำนวนเจ็ดตัวชี้วัดจากงานศึกษาของอิงเจนฮาร์ท (1990) และตัวชี้วัดของเทเลอร์ และฮัตสัน (1972) ดังตาราง 5

ตาราง 5 ตัวชี้วัดของวัฒนธรรมทางการเมืองจากงานศึกษาของแจ็คแมน และมิลเลอร์

นักวิชาการ	ตัวชี้วัดในการศึกษา
โรนัลด์ อิงเจนฮาร์ท (1990)	1) ระดับของความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม 2) ระดับของความไว้วางใจของบุคคล 3) การสนับสนุนการปฏิบัติที่เปลี่ยนแปลง 4) การสนับสนุนระเบียบสังคมในปัจจุบัน 5) ระดับการอภิปรายทางการเมือง 6) ระดับระดับค่านิยมของเยาวชน
เทเลอร์ และฮัตสัน (1972)	7) สัดส่วนของประชากรที่เข้าร่วมการประท้วง

ที่มา: Robert Jackman and Ross Miller, 1996

นอกจากนี้ในงานเขียนของแจ็คแมน และมิลเลอร์ ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองโดยวิเคราะห์จากงาน จำนวน 2 ชิ้น ได้แก่ โรเบิร์ต พัทนัม (1993) และโรนัลด์ อิงเจนฮาร์ท (1990) พบว่าวัฒนธรรมทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปจากการศึกษาแบบดั้งเดิม ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดความเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองเจ็ดตัวชี้วัด โดยแจ็คแมน และมิลเลอร์ พบว่าบริบทการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม มีความสัมพันธ์ต่อวัฒนธรรมทางการเมือง และส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองได้

การขยายผลของงานศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองโดยใช้แนวทางการศึกษาของอิงเจนฮาร์ท จากงานศึกษาของวอนโฮ จัง (Wonjo Jang) (1997) นักวิชาการชาวเกาหลีใต้ แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล ได้นำกรอบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ของอิงเจนฮาร์ท ศึกษาการเปลี่ยนแปลงมุมมอง ทศนคติทางการเมือง และในสังคมก้าวหน้าหลากหลายสังคมของญี่ปุ่น โดยวอนโฮ จัง ได้นำเสนอว่าการเกิดพลวัตการเปลี่ยนแปลงด้านการเมืองใหม่ของญี่ปุ่น โดยเน้นไปที่การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางการเมือง และการกระทำทางการเมือง โดยก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกหลายประการ เช่น 1) การเป็นพหุนิยมที่หลากหลายในสังคมอันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมเศรษฐกิจอุตสาหกรรมแบบก้าวหน้ารวมทั้งความต้องการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของปัจเจกบุคคล 2) การใช้จ่ายทางการเมืองคลั่งที่มี

ประสิทธิภาพมากขึ้นเนื่องจากประเด็นทางเศรษฐกิจได้มีอิทธิพลในสังคมญี่ปุ่นมากขึ้น และคนในญี่ปุ่นได้เน้นในประเด็นเรื่องคุณภาพชีวิตมากกว่าประเด็นด้านความมั่นคงของรัฐ การตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณจากประชาชนอย่างเข้มข้น 3) เกิดการกระจายอำนาจ และลดความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ เพราะการเมืองในกลุ่มแนวคิดในกลุ่มอนุรักษนิยมเริ่มอ่อนแรงลงเนื่องจากคนรุ่นใหม่มีความเป็นปัจเจกบุคคลมากยิ่งขึ้น การเมืองแบบใหม่ทำให้เกิดค่านิยมมีเน้นความมีอิสระเหนือกว่าการควบคุมของราชการ การมีกฎระเบียบตามแบบราชการของแนวคิดการเมืองแบบเก่า

นอกจากนี้วอนโฮ จัง ได้ทำการเปรียบเทียบลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเดิมกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ในงานศึกษาของเขาที่ใช้กรอบการศึกษาของอิงเจนฮาร์ท และคล้าก และมาตินอร์ท (1998) ใช้อธิบายในงานศึกษา ดังตาราง 6

ตาราง 6 ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเดิมกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่

	ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเดิม	ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่
ภาครัฐ	1) ความเป็นวัตถุนิยม	1) ความเป็นวัตถุนิยมหลังสมัยใหม่
	2) ความภักดีต่อกลุ่มหรือองค์กร	2) ความเป็นปัจเจกนิยม
	3) มีอุดมการณ์บนฐานการมีส่วนร่วม	3) มีอุดมการณ์บนฐานการมีส่วนร่วมน้อย
	4) มีจุดเน้นในประเด็นด้านเศรษฐกิจ	4) มีจุดเน้นที่โดดเด่นในประเด็นทางสังคม
	5) ยอมรับต่อองค์กรทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง และสหพันธ์แรงงาน	5) สงสัยต่อองค์กรทางการเมือง
	6) มีจุดเน้นในการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง หรือการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	6) มีความท้าทายต่อกลุ่มชนชั้นนำ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองไม่ยึดติดกับสถาบันทางการเมืองที่เป็นทางการ เช่น การประท้วง หรือการเดินขบวน
ชนชั้นนำทางการเมือง	มุ่งเน้นไปให้ความสำคัญเกี่ยวกับองค์กรทางการเมืองมากกว่าการเข้าไปสู่การเมือง	มุ่งเน้นทางการเมืองเช่น 1) ความต้องการตอบสนองความต้องการจากภาครัฐมากขึ้น 2) ความต้องการใช้มีเดีย หรือสื่อมากขึ้น

ที่มา: ดัดแปลงจาก Wonho Jang, 1997

อาจกล่าวได้ว่า การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ได้ถูกนำมาใช้ศึกษาจำนวนหลายชิ้นและพบว่า การเกิดขึ้นของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของของคนในสังคม ซึ่งงานศึกษาของแจ๊คแมน และมิลเลอร์ (1996) และงานศึกษาของวอนโฮ จัง (1997) ได้พบผลการศึกษาไปในทิศทางเดียวกันว่า การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สามารถนำไปสู่การก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ได้ โดยผู้วิจัยได้นำตัวแปรบางประการไปพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยขึ้นนี้

2.1.5.2 การศึกษาของเทอร์รี คล้าก และวินเซนต์ มาร์ตินอท (Terry Clark and and Vicent Martinot)

ในช่วง ค.ศ. 1998 นักวิชาการคล้าก และมาร์ตินอท ได้มีงานศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ (The New Political Culture) เพื่อเป็นกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ในการอธิบายเกี่ยวกับอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งได้อธิบายเหตุปัจจัยของการก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ โดยพบว่าในสังคมอุตสาหกรรมก้าวหน้าในประเทศตะวันตก วัฒนธรรมทางการเมืองของโลกตะวันตกได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปหลายประการซึ่งคล้าก และมาร์ตินอท ได้นำเสนอกรอบการวิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองใหม่จำนวน 7 ประการ ได้แก่

1) มิติการเมืองแบบฝ่ายซ้าย-ฝ่ายขวามีการเปลี่ยนแปลงไป โดยการให้ความสำคัญกับประเด็นทางสังคมเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันก็ลดความสำคัญในประเด็นการเมืองเรื่องชนชั้นลงไป รวมถึงการมีกลุ่มที่สนับสนุนกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลและการลดบทบาทของรัฐในการแทรกแซงระบบเศรษฐกิจ

2) การแยกระหว่างประเด็นทางเศรษฐกิจและสังคม โดยการมองไปยังประเด็นทางสังคมของประชาชนในรัฐมากขึ้น เช่น การเพิ่มขึ้นของบทบาทสตรี นโยบายเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อย นโยบายเกี่ยวกับยาเสพติด และการทุจริตคอร์รัปชัน

3) ประเด็นทางสังคมได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับประเด็นทางเศรษฐกิจ โดยในสังคมอุตสาหกรรมก้าวหน้าประชาชนมีความมั่งคั่งมากขึ้น มีความสนใจเกี่ยวกับคุณภาพของสังคม และความต้องการได้รับบริการที่มีคุณภาพจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน การใช้ชีวิตแบบสะดวกสบาย และความต้องการมีพึงพอใจในชีวิต

4) การเติบโตของปัจเจกชนนิยมแบบตลาด และปัจเจกนิยมแบบสังคม โดยที่ปัจเจกชนนิยมในการก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ และการเกิดการผสมผสานระหว่างเสรีนิยมแบบตลาดกับความก้าวหน้าทางสังคม นำไปสู่การสนับสนุนนโยบายและแผนงานแบบใหม่ และการสร้างกฎเกณฑ์ใหม่ทางการเมืองแบบใหม่

5) การตั้งคำถามกับรัฐสวัสดิการ โดยมองว่าการกำหนดนโยบายและการวางแผนจากรัฐส่วนกลางไม่ใช่เป็นสิ่งที่สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนั้นยังมีการตั้งคำถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพของระบบราชการส่วนกลางในการจัดบริการทางเศรษฐกิจและสังคม และเรียกร้องให้มีการปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน การสนับสนุนการกระจายอำนาจแก่ภาคประชาสังคมและเอกชน

6) การเกิดขึ้นของการเมืองเชิงประเด็นและการขยายการมีส่วนร่วมทางการเมือง รวมทั้งการเสื่อมขององค์การทางการเมืองแบบรวมศูนย์อำนาจ โดยการต่อต้านระบบราชการแบบรวมศูนย์พรรคการเมืองแบบผูกขาด และผู้นำทางการเมืองแบบดั้งเดิม นำไปสู่ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ และการเมืองเชิงประเด็นสำคัญในสังคมกลายเป็นเนื้อหาสำคัญของกระบวนการทางการเมือง และความต้องการให้รัฐบาลตอบสนองทางตรงต่อประเด็นปัญหาต่าง ๆ มากขึ้น

7) การก่อรูปและการขยายของวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ โดยวัฒนธรรมการเมืองแบบใหม่เกิดขึ้นและมีการขยายตัวมากในกลุ่มหนุ่มสาว ผู้มีการศึกษาสูง และปัจเจกบุคคลที่มีฐานะดี วัฒนธรรมการเมืองแบบใหม่เกิดขึ้นภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมผลจากการลดลงของภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมแบบดั้งเดิม ขณะเดียวกันการขยายตัวของอุตสาหกรรมที่มีเทคโนโลยีสูง โดยเฉพาะเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารและการบริการ ทำให้ประชาชนรายได้สูงขึ้นและมีความมั่งคั่งมากขึ้น

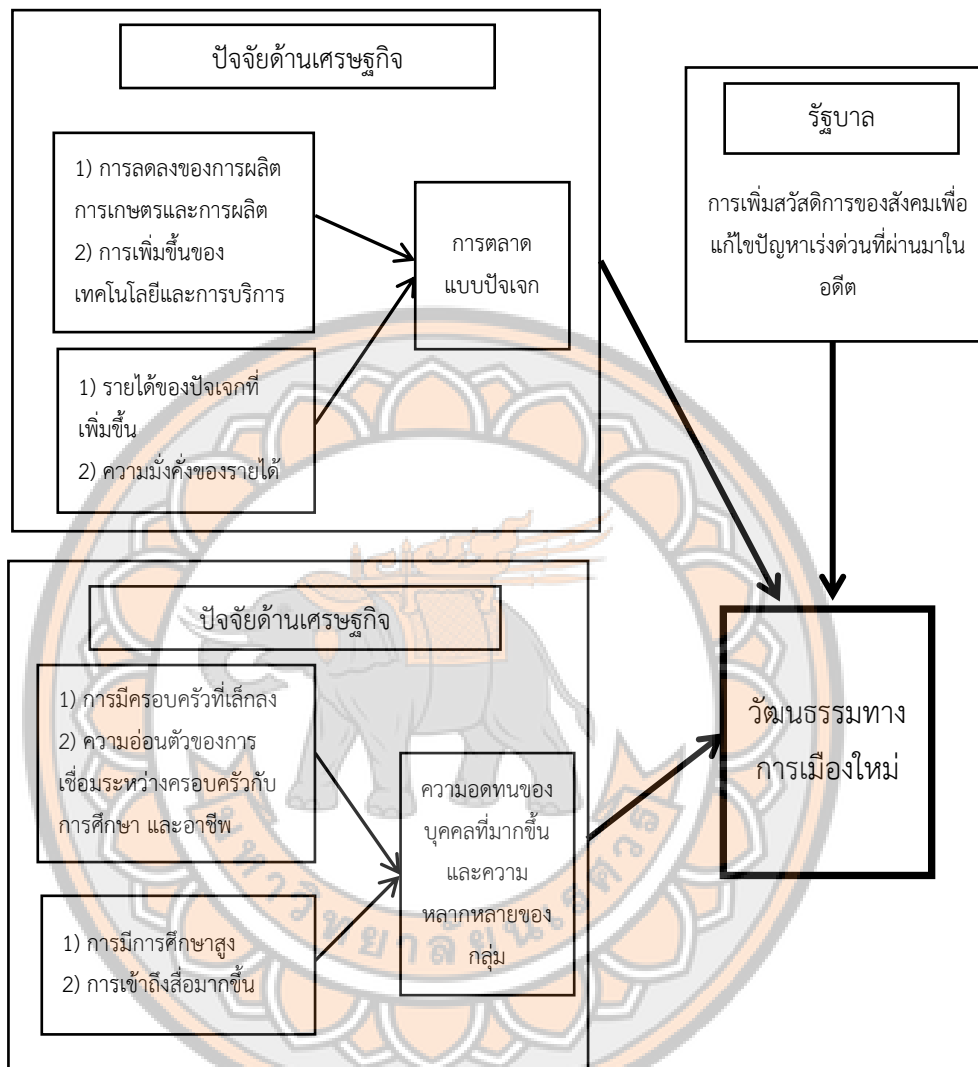
นอกจากนั้นด้านสังคมได้มีครอบครัวขนาดเล็กลง และความอ่อนตัวของเชื่อมโยงระหว่างครอบครัวรอบรู้กับการศึกษาและอาชีพ การเข้าถึงสื่อมากยิ่งขึ้น ซึ่งนำไปสู่การเกิดและขยายตัวของค่านิยม และมีความอดกลั้นต่อความแตกต่างมากขึ้น

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า จากอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และสังคมอาจส่งผลต่อการเกิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวที่เกิดขึ้นในสังคมที่มีความก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรมตะวันตก อย่างไรก็ตามความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมและการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ และสังคมของไทยได้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

ซึ่งแนวทางการอธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ของคล้าก และมาร์ตินอท ได้พัฒนากรอบปัจจัยที่ขับเคลื่อนไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่จาก 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (2) ปัจจัยด้านสังคม และ (3) รัฐบาล โดยผู้วิจัยได้นำกรอบการอธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ และปัจจัยที่ขับเคลื่อนไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่นี้ดังภาพ 2.2

อย่างไรก็ตามกรอบการวิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ของคล้าก และมาร์ตินอทกรอบนี้ที่อธิบายปัจจัยที่ขับเคลื่อนไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ ผู้วิจัยได้นำไปใช้ในการพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยใช้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง

ภาพ 3 ปัจจัยที่ขับเคลื่อนไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ (Factors Driving Toward the New Political Culture)

ที่มา: ดัดแปลงจาก Clark and Martinot, 1998

2.1.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง

ในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองนั้น ได้มีนักวิชาการอย่างโรนัลด์ อิงเจนฮาร์ท (Ronald Inglehart) จากงานเขียนเรื่อง *The Renaissance of Political Culture* (1988) และ *Culture Shift in Advanced Industrial Society* (1990) พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลทำให้ก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของคนในแต่ละยุคส่งอิทธิพลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองได้ ดังนี้

1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองมีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตย นักรัฐศาสตร์อย่างอิงเงนฮาร์ด (Inglehart, 1990) พัทนัม (Putnam, 1993; 1995) ซึ่งเป็นนักรัฐศาสตร์ในยุค 1980 ต่างชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาเศรษฐกิจส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง และอาจนำไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตย ไม่เพียงเพราะว่าประชาชนในประเทศจะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแต่เพียงเท่านั้น แต่ยังส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองได้ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัทนาม ได้ให้ความสำคัญในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับทุนทางสังคม

(1) สวัสดิการที่ได้รับจากรัฐกับวัฒนธรรมทางการเมือง

สวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ (Public Welfare) เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการสร้างและหล่อหลอมวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) เนื่องจากการจัดให้มีสวัสดิการอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในรัฐบาลและสร้างความไว้วางใจในระบบการเมือง การที่รัฐสามารถให้สวัสดิการที่เป็นธรรมและครอบคลุม เช่น การศึกษา สุขภาพ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจมีส่วนช่วยให้ประชาชนมีมุมมองเชิงบวกต่อการทำงานของรัฐบาล ซึ่งส่งผลต่อการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนทางการเมือง (Rothstein, 1998; Hetherington, 2005)

สวัสดิการจากรัฐที่มีประสิทธิภาพสามารถช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีส่วนร่วมมากขึ้น โดยเมื่อประชาชนเห็นว่ารัฐบาลตอบสนองความต้องการพื้นฐานของพวกเขา ก็จะมี ความไว้วางใจในระบบการเมืองและรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตของตนเองมีบทบาทสำคัญในสังคม ส่งผลให้มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น งานวิจัยของโบ รอสไตน์ (Bo Rothstein) (1998) เรื่อง Just Institutions Matter: The Moral and Political Logic of the Universal Welfare State ชี้ให้เห็นว่าคุณภาพของสวัสดิการที่รัฐมอบให้เป็นตัวชี้วัดสำคัญที่แสดงถึงความโปร่งใสและความเป็นธรรมของรัฐบาล ซึ่งช่วยสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่สนับสนุนการปฏิบัติตามกฎหมายและการเคารพในระบอบประชาธิปไตย

ในทางกลับกัน หากสวัสดิการที่รัฐจัดให้ขาดประสิทธิภาพและไม่ครอบคลุม อาจทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกที่รัฐบาลไม่มีความสามารถและไม่สามารถตอบสนองความต้องการของพวกเขาได้ การขาดสวัสดิการที่เพียงพออาจนำไปสู่ความไม่ไว้วางใจในรัฐบาล และส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ห่างเหินจากการมีส่วนร่วม เช่น ความเฉยเมยหรือความไม่พอใจต่อการทำงานของรัฐบาล (Esping-Andersen, 1990)

สวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ ถือเป็นปัจจัยสำคัญทางด้านเศรษฐกิจที่รัฐได้เข้าไปช่วยเหลือประชาชนในรัฐให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียมกันในสังคม ซึ่งสวัสดิการของรัฐเป็นสิ่งที่รัฐให้ความช่วยเหลือรับผิดชอบต่อประชาชนทุกคนในรัฐ โดยอาจเป็นนโยบายในการส่งเสริมความเป็นอยู่ มีโครงการจากรัฐที่วางหลักประกันให้ประชาชนสามารถมีบริการที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ หรือการแบ่ง

เบาะการะของประชาชนในรัฐ ซึ่งจากงานศึกษาของ สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ (2566) ได้อธิบายเกี่ยวกับประเด็นนี้อย่างน่าสนใจว่า คนรุ่นใหม่เป็นกลุ่มคนที่มีสำนึกทางการเมืองสูง มีความคาดหวังมาก และคนรุ่นใหม่จำนวนมากมีความเชื่อในแนวคิดที่เป็นประชาธิปไตย การเลือกตั้ง และมีแนวโน้มทางการเมืองที่เป็นเสรีนิยมหรือความต้องการรัฐสวัสดิการ

จากการศึกษาของ เทอร์รี่ คลาร์ก และมาร์ตินอท (Clark and Martinot) (1998) ในหนังสือเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ (New Political Culture) พบว่า กลุ่มคนรุ่นใหม่จะให้ความสำคัญกับประเด็นต่าง ๆ เช่น 1) สวัสดิการที่ภาครัฐที่จัดให้กับประชาชนว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ 2) นโยบายทางเศรษฐกิจของภาครัฐที่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในบริบทปัจจุบันหรือไม่ 3) การตั้งคำถามกับรัฐบาลในการดำเนินการด้านการสวัสดิการของรัฐบาลอย่างจริงจัง ซึ่งทั้งสามประเด็นนี้จะมีส่วนอย่างมากในการก่อร่างวัฒนธรรมทางการเมืองให้กับกลุ่มคนรุ่นใหม่ได้ ในทำนองเดียวกันงานของคัสเทล (Castles) (1996) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสวัสดิการ กับบทบาทของวัฒนธรรมทางการเมือง โดยได้ทำการสำรวจปัจจัยความเป็นปัจเจกนิยมของคนรุ่นใหม่ พบว่าสวัสดิการที่ได้รับจากรัฐมีอิทธิพลต่อการก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมืองได้ อาจกล่าวได้ว่าสวัสดิการที่ได้รับจากรัฐเป็นแรงกระตุ้นสำคัญต่อคนรุ่นใหม่ที่ส่งผลให้มีความตื่นตัวทางการเมืองตระหนักถึงความเป็นพลเมือง และมีความรู้สึกผูกพันทางการเมืองโดยอาจมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของคนในกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งผู้วิจัยได้นำตัวแปรสวัสดิการที่ได้รับจากรัฐไปพัฒนาเป็นกรอบการวิจัยในปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

(2) สถานภาพทางการเงินของครอบครัวกับวัฒนธรรมทางการเมือง

สถานภาพทางการเงินของครอบครัว (Family Financial Status) มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล เนื่องจากฐานะทางการเงินส่งผลต่อการเข้าถึงโอกาสและทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ความรู้ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยครอบครัวที่มีฐานะทางการเงินที่มั่นคงมักมีแนวโน้มที่จะส่งเสริมให้สมาชิกมีความตระหนักรู้และเข้าร่วมในกระบวนการทางการเมือง ในขณะที่ครอบครัวที่มีฐานะทางการเงินที่ไม่มั่นคงมักมีข้อจำกัดในด้านโอกาส ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมในระบบการเมือง (Verba et al., 1995)

สถานภาพทางการเงินของครอบครัวมีผลต่อการกำหนดค่านิยมและทัศนคติทางการเมือง เนื่องจากครอบครัวที่มีฐานะดีสามารถสนับสนุนสมาชิกให้เข้าถึงการศึกษาและข้อมูลที่จำเป็น ซึ่งช่วยให้เกิดความเข้าใจและตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมือง งานวิจัยของ Verba, Schlozman & Brady (1995) ชี้ว่า ครอบครัวที่มีทรัพยากรทางการเงินเพียงพอ มักสนับสนุนให้สมาชิกมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น เนื่องจากสามารถลงทุนในกระบวนการเรียนรู้และการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างต่อเนื่อง

ในทางตรงกันข้าม ครอบครัวที่มีฐานะการเงินที่ยากไร้มักพบกับความยากลำบากในการเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่เน้นความเฉยเมย และความไม่ไว้วางใจในระบบการเมือง (Dalton, 2004) ครอบครัวที่มีฐานะยากไร้มีแนวโน้มที่จะมองว่าระบบการเมืองไม่สนับสนุนพวกเขา ทำให้เกิดความรู้สึกว่าไม่มีอำนาจในการเปลี่ยนแปลงและเลือกที่จะไม่เข้าร่วมในกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสถานภาพทางการเงินเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของพลเมืองในสังคม

การศึกษาของอิงเจนฮาร์ด และเวลเซล (Inglehart & Welzel) (2005) แสดงให้เห็นว่าฐานะทางการเงินของครอบครัวยังมีผลต่อความไว้วางใจทางสังคมและทัศนคติเชิงประชาธิปไตยของบุคคลในระยะยาว บุคคลที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะดีมักมีความเชื่อมั่นในระบบการเมืองมากกว่า ซึ่งช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่เอื้อต่อการพัฒนาของระบบประชาธิปไตย

สถานภาพทางการเงินของครอบครัวถือว่าเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการก่อรูปร่างของวัฒนธรรมทางการเมือง ข้อเสนอของเขายังได้รับการสนับสนุนจากนักวิชาการหลายคน เช่น คล้าก และมาร์ตินอท (1998) โดยการศึกษาของทั้งสองสนับสนุนว่าวัฒนธรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

งานศึกษาของแองกัส แคมป์เบลล์, ฟิลิป คอนเวิร์ส, วอร์เรน มิลเลอร์ และดอนัลด์ สโตกส์ (Angus Campbell, Philip Converse, Warren Miller and Donald Stokes) (1960) ซึ่งศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในผู้มีสิทธิเลือกตั้งของสหรัฐอเมริกา พบว่า สถานภาพทางการเงินของครอบครัวมีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมือง และยังพบว่าสถานภาพทางการเงินของครอบครัวสามารถมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองได้ด้วย รวมทั้งงานศึกษาของแคเธอรีน เจ. แครมเมอร์ (Katherine J. Cramer) (2016) ได้พบว่า ผลกระทบจากสถานภาพทางการเงินของครอบครัวและปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง การศึกษาชิ้นนี้ศึกษาในพื้นที่ชนบทในรัฐวิสคอนซินของสหรัฐอเมริกา โดยพบว่าความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ และปัจจัยด้านเศรษฐกิจสามารถกำหนดทัศนคติทางการเมือง และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองรวมทั้งวัฒนธรรมทางการเมืองได้

นอกจากนี้งานศึกษาของสิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ และคณะ (2565) ที่ได้ศึกษา วิจัยในประเทศไทยในช่วง 2020- 2021 แสดงให้เห็นว่าสถานภาพทางการเงินของครอบครัว (Family's Financial Status) กล่าวคือ ผลกระทบทางสถานะทางการเงินของครอบครัวมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง นอกจากนี้ยังอาจส่งผลกระทบต่อระดับความพอใจในชีวิตของประชาชน รวมถึงการเข้าร่วมการชุมนุม การประท้วง ซึ่งเป็นกิจกรรมทางการเมืองโดยอาจส่งผลต่อการก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมืองได้ ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรสถานภาพของครอบครัวมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดโดยใช้เป็นตัวแปรต้น

2) ปัจจัยด้านสังคม

(1) ความไว้วางใจทางสังคมกับวัฒนธรรมทางการเมือง

ความหมายของความไว้วางใจทางสังคม

ความไว้วางใจทางสังคม (Social Trust) หมายถึงระดับความเชื่อมั่นที่บุคคลมีต่อบุคคลอื่น ๆ หรือกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งแสดงถึงความคาดหวังว่าคนอื่นจะปฏิบัติตนในลักษณะที่ซื่อตรง มีความรับผิดชอบ และไม่เอาเปรียบ ความไว้วางใจทางสังคมเป็นพื้นฐานสำคัญที่สนับสนุนการทำงานร่วมกันในสังคม และช่วยเสริมสร้างความเป็นเอกภาพ เนื่องจากช่วยลดความตึงเครียดและความหวาดระแวงระหว่างกลุ่มคน (Putnam, 2000; Newton, 2007)

ความไว้วางใจเป็นรูปแบบที่แสดงถึงความเชื่อมั่นรูปแบบหนึ่ง หรือเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความเคารพต่อบุคคลและความไว้วางใจต่อบุคคลหนึ่งโดยความไว้วางใจทางสังคมเป็นความไว้วางใจที่อยู่ในระดับพื้นฐานเริ่มจากในชุมชนซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางการเมือง สถาบันทางการเมือง และผู้นำทางการเมือง โดยที่ซอลส์ และลูเบลล์ (1998 อ้างใน ชิตพล กาญจนกิจ , 2545) เรียกความไว้วางใจลักษณะนี้ว่า ความไว้วางใจในแนวระนาบ สามารถแบ่งออกได้เป็น (1) ความไว้วางใจที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคล (2) ความไว้วางใจที่เกิดขึ้นภายในชุมชนสังคม และ (3) ความไว้วางใจที่เกิดขึ้นในสังคมสมัยใหม่ โดยงานศึกษาของอัลมอนต์ และเวอร์บา (1963) ได้นำเสนอไว้อย่างน่าสนใจว่า ความไว้วางใจระดับบุคคลเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นที่จะก่อให้เกิดการรวมตัวกันเป็นสมาคมแบบทฤษฎีภูมิที่ส่งผลสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพ ความไว้วางใจเป็นสิ่งที่ถูกต้องการในการทำหน้าที่ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งพบว่า ในสังคมสมัยใหม่นั้นยังมีความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผลระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองของความไม่ไว้วางใจกับโครงสร้างทางสังคม นอกจากนี้อิงเจนฮาร์ท (1988) ได้อธิบายว่า ความไว้วางใจในสถาบันทางการเมืองรวมถึงตัวผู้นำไม่ได้สำคัญมากกว่ากับความไว้วางใจในตัวบุคคลเสถียรภาพของประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นได้จากปัจจัยสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ (1) ความเป็นดีอยู่ดีของแต่ละบุคคล และ (2) ความไว้วางใจของบุคคล

อย่างไรก็ตามมีนักวิชาการที่ได้กล่าวถึงความไว้วางใจอย่างเช่น โรเบิร์ต พัทนัม (Robert Putnam) (2001) ได้อธิบายว่า ความไว้วางใจเป็นพื้นฐานสำคัญในการเป็นสมาชิกในสังคมที่เกี่ยวข้องอย่างมากกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุนทางสังคมรูปแบบอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นอาสาสมัคร การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม อันแสดงให้เห็นได้ว่าความไว้วางใจทางสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กัน นอกจากนี้ งานศึกษาของมิทเชล เซลิกสัน (Mitchell Seligson) (2002) ได้อธิบายว่าความไว้วางใจทางสังคมก็มีความสำคัญต่อการฟื้นฟูวัฒนธรรมทางการเมือง (Renaissance Political Culture) และยิ่งพบอีกว่าในระดับมหภาคมีความเชื่อมโยงระหว่างความไว้วางใจในระดับบุคคล (Interpersonal Trust) กับการพัฒนาประชาธิปไตยไปด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึง

ได้นำเอาตัวแปรความไว้วางใจทางสังคมไปใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยในปัจจุบันด้านสังคมที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง

ในการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองนั้น มีข้อสรุปที่สามารถสรุปได้ประการหนึ่งว่า ความไว้วางใจถูกนำไปเชื่อมโยงกับความก้าวหน้าของสถาบันทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งความไว้วางใจทางสังคมสามารถอนุมานได้ว่านำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองในเชิงโครงสร้างความสัมพันธ์ที่จะมีแนวโน้มสนับสนุนวัฒนธรรมทางการเมืองในบริบทที่สังคมการเมืองมีเสถียรภาพได้

โรเบิร์ต พัทนัม (Robert Putnam) (1995) ได้นำเสนอไว้ประการหนึ่งว่าในระบอบประชาธิปไตยนั้นรัฐบาลจะสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยความเป็นชุมชนของพลเมือง อาจกล่าวได้ว่าสามารถดำรงอยู่ได้ด้วย ความไว้วางใจของสังคมซึ่งอยู่บนความไว้วางใจ เครือข่าย การมีส่วนร่วม รวมถึงความเข้าใจซึ่งกันและกัน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าความไว้วางใจทางสังคมนั้นเป็นรากฐานที่สำคัญของการก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมือง และสามารถเชื่อมโยงไปยังการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้ด้วย

(2) สื่อสังคมออนไลน์กับวัฒนธรรมทางการเมือง

สื่อสังคมออนไลน์ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการสร้างและเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ ในยุคดิจิทัลนี้ สื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการสร้างพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปสามารถมีส่วนร่วมในการถกเถียงทางสาธารณะ ซึ่งทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นและเปิดกว้างสำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่หลากหลาย (Loader et al., 2014)

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในสังคมที่มีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาทางการเมืองส่งผลให้เกิดการพัฒนาการของสื่อสังคมออนไลน์มากยิ่งขึ้นประชาชนสามารถใช้ช่องทางในการสื่อสาร และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางการเมืองมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การเข้าถึงสื่อและสื่อสังคมออนไลน์ได้รวดเร็วยิ่งขึ้นซึ่ง ทำให้บทบาทของการสื่อสารทางการเมืองผ่านช่องทางสื่อหรือสื่อสังคมออนไลน์ อิทธิพลต่อความเชื่อและพฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองซึ่งนำไปสู่การก่อร่างวัฒนธรรมทางการเมืองได้ ซึ่งพบวาทานของเคลย์ เซอร์กี้ (Clay Shirky) (2011) พบว่าสื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อการเมือง การสื่อสารทางสาธารณะ การระดมบุคคลเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองผ่านการสื่อสารหรือสื่อสังคมออนไลน์รวมทั้งการใช้สื่อออนไลน์สามารถส่งผลต่อเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมือง นอกจากนั้นแล้วยังมีอิทธิพลต่อการตอบสนองทางสังคมต่อเหตุการณ์ทางการเมือง

นอกจากนี้สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ และคณะ (2565) ที่ได้ศึกษาวัยรุ่นในประเทศไทยในช่วง 2020- 2021 ยังนำเสนอให้เห็นว่าในการเข้าถึงสื่อ และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของกลุ่มวัยรุ่นในประเทศไทยได้รับความนิยมเป็นอย่างมากและกลุ่มนี้ได้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในระดับสูงในการศึกษา ข้อมูลในทางการเมือง การมีกิจกรรมทางการเมือง และเป็นสื่อหลักที่ทำให้สามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น และง่ายยิ่งขึ้น (ปฐวิชญ์ วัฒนสุข, 2566) นอกจากนี้อรุณสิทธิ์ พานแก้ว (2562) ได้อธิบายว่ากลุ่มผู้เลือกตั้งครั้งแรก หรือคนรุ่นใหม่มักจะมีพฤติกรรมในการบริโภคสื่อผ่านการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมือง และมีผลต่อการตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง

3) ปัจจัยด้านการเมือง

(1) ความไว้วางใจทางการเมืองกับวัฒนธรรมทางการเมือง

ความหมายของความไว้วางใจทางการเมือง

ความไว้วางใจทางการเมือง หมายถึง ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อสถาบันการเมือง และผู้นำในรัฐบาล รวมถึงความเชื่อว่าผู้มีอำนาจจะปฏิบัติงานอย่างมีความรับผิดชอบ โปร่งใส และตอบสนองต่อผลประโยชน์ของประชาชน ความไว้วางใจในระบบการเมืองนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้ระบอบการเมืองมีเสถียรภาพและสร้างความร่วมมือในสังคม เนื่องจากเมื่อประชาชนมีความเชื่อมั่นในรัฐบาลและสถาบันทางการเมือง พวกเขาจะยอมรับนโยบายและปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างเต็มที่ (Hetherington, 2005; Levi & Stoker, 2000)

นอกจากนี้ ความไว้วางใจทางการเมืองยังสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจากประชาชนที่มีความเชื่อมั่นสูงมักจะมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนการทำงานของรัฐบาลและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เช่น การเลือกตั้งและการอภิปรายความคิดเห็นทางสาธารณะ ซึ่งส่งเสริมการทำงานที่มีประสิทธิภาพของประชาธิปไตย (Norris, 2011) ความไว้วางใจในสถาบันการเมืองยังช่วยลดความขัดแย้งและการประท้วงในสังคม โดยประชาชนที่รู้สึกว่รัฐบาลมีความยุติธรรมและมีความสามารถจะมีแนวโน้มที่จะเชื่อว่าระบบสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ (Chanley et al., 2000)

ความไว้วางใจทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นสองปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลซึ่งกันและกันในการสร้างเสถียรภาพและการพัฒนาระบบการเมือง โดยความไว้วางใจทางการเมืองหมายถึงระดับความเชื่อมั่นของประชาชนต่อรัฐบาลและสถาบันทางการเมือง ขณะที่วัฒนธรรมทางการเมืองครอบคลุมถึงทัศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรมทางการเมืองที่สะท้อนลักษณะของพลเมืองและการมีส่วนร่วมในระบบการเมือง ทั้งสองปัจจัยนี้มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากความไว้วางใจในรัฐบาลและสถาบันการเมืองเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองที่เข้มแข็งและส่งเสริมให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อระบอบประชาธิปไตย (Dalton, 2004)

ความไว้วางใจทางการเมืองมีบทบาทสำคัญในการสร้างและส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นมิตรต่อการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย เมื่อประชาชนมีความเชื่อมั่นในรัฐบาล พวกเขา มักจะมีความพร้อมในการปฏิบัติตามกฎหมายและสนับสนุนนโยบายที่รัฐกำหนด ซึ่งเป็นลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ "allegiant" หรือการยอมรับต่อระบบที่ทำให้เกิดเสถียรภาพในระบบการเมือง (Hetherington, 2005) ในทางกลับกัน หากประชาชนขาดความเชื่อมั่นในระบบการเมือง อาจนำไปสู่การแสดงออกทางการเมืองในเชิงต่อต้านหรือวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งเป็นลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบกล้าแสดงออกที่ผู้ต้องการเรียกร้องการเปลี่ยนแปลงในระบบที่พวกเขาเห็นว่าขาดความโปร่งใสหรือมีความไม่เป็นธรรม (Inglehart & Welzel, 2005)

การขาดความไว้วางใจในระบบการเมืองยังอาจสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นลบต่อระบอบประชาธิปไตย ความไว้วางใจทางการเมืองที่ต่ำสามารถกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่สนับสนุนการมีส่วนร่วม เช่น การไม่ไปเลือกตั้งหรือการวิจารณ์รัฐบาลในเชิงลบโดยไม่ให้ความร่วมมือ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองในระยะยาว (Norris, 2011) อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีการแสดงความไม่ไว้วางใจนี้อาจนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมในรูปแบบใหม่ที่ส่งเสริมความโปร่งใสและตรวจสอบได้ เช่น การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการแสดงออกความคิดเห็นทางการเมือง หรือการเคลื่อนไหวเรียกร้องสิทธิทางการเมือง (Dalton & Welzel, 2014)

ความไว้วางใจทางการเมืองมีลักษณะเป็นความรู้สึกหรือทัศนคติที่มีต่อสถาบันทางการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง ความไว้วางใจมีลักษณะคล้ายกับความไว้วางใจทางสังคม (Perry, 1976) แต่จะมีความแตกต่างจากความไว้วางใจตรงที่มีส่วนจำกัดเฉพาะในด้านการเมือง มีความหมายในขอบเขตที่แคบกว่าความไว้วางใจทางสังคม ความไว้วางใจทางการเมืองมีลักษณะเป็นสิ่งที่ประชาชนได้มีการแสดงออกต่อการเมือง ผลลัพธ์ทางการเมือง หรือพฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมือง รวมถึงประเด็นสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับทางการเมือง

นอกจากนี้ความไว้วางใจทางการเมืองยังเป็นการประเมินจากประชาชนในเบื้องต้น (basic evaluate) ที่มีต่อรัฐบาล ทั้งเรื่องประสิทธิภาพของรัฐบาล ความสามารถของรัฐบาล ความซื่อสัตย์เที่ยงตรงของรัฐบาล (Miller, Goldenberg and Erbring, 1979) ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าความไว้วางใจสามารถแบ่งออกเป็นระดับได้ตั้งแต่ต่ำสุดไปจนถึงสูงสุดได้ ดังนั้นความไว้วางใจทางการเมืองสามารถพิจารณาได้จากตัวระบบการเมือง สถาบันทางการเมือง กระบวนการทางการเมือง และผู้มีอำนาจทางการเมือง (จิตพล กาญจนกิจ, 2545; Vallier, 2022)

งานศึกษาเกี่ยวกับความไว้วางใจทางการเมืองกับวัฒนธรรมทางการเมือง พบว่าได้มีนักวิชาการได้นำเสนอ เช่นงานศึกษาของปีปปา นอร์ริส (Pippa Norris) (1999) ที่นำเสนอว่าความไว้วางใจทางการเมืองหมายถึงระดับความเชื่อมั่นและศรัทธาที่บุคคลมีต่อรัฐบาล และผู้กระทำทางการเมือง เป็นการวัดความเชื่อที่ว่ารัฐบาลสามารถดำเนินการเพื่อผลประโยชน์สูงสุดของประชาชนได้โดย

ความไว้วางใจทางการเมืองที่มีระดับสูงหรือระดับต่ำอาจมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลได้ นอกจากนี้ Norris ยังได้นำเสนอกรอบการวิเคราะห์การสนับสนุนทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อระบบการเมือง 5 ส่วน ได้แก่ (1) ส่วนของชุมชนทางการเมือง (2) ส่วนของนักการเมืองของระบบการเมือง (3) ส่วนการแสดงออกของระบบ (4) ส่วนของสถาบันของระบบ และ (5) ส่วนของผู้กระทำทางการเมือง นอกจากนี้งานศึกษาของเคนเนธ นิวตัน (Kenneth Newton) (1997) ที่นำเสนอว่าความไว้วางใจทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองมีความเชื่อมโยงถึงกัน ระดับความไว้วางใจทางการเมืองสามารถส่งอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองได้ นอกจากนี้นิวตัน ได้เสนอแนะว่าความไว้วางใจทางการเมืองสามารถพิจารณาได้จากผลการดำเนินงานของรัฐบาล เช่น ภาวะเงินเฟ้อ การว่างงาน การทุจริตคอร์รัปชัน ความไร้ความสามารถของรัฐบาล การเติบโตทางเศรษฐกิจ การเพิ่มหรือลดลงของอาชญากรรม ซึ่งนิวตันมองว่าตัวชี้วัดเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนและอาจนำไปสู่ผลกระทบต่อระดับความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนด้วย

อาจกล่าวได้ว่า ความไว้วางใจทางการเมืองเป็นทั้งความรู้สึก ทศนคติ ความโน้มเอียงและการประเมินคุณค่าของประชาชนต่อรัฐบาล ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองก็เป็นการศึกษาเกี่ยวกับทศนคติ ค่านิยม การประเมินคุณค่า และความรู้สึกนึกคิด ดังนั้นความไว้วางใจทางการเมืองอาจส่งผลต่อการก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมืองได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรความไว้วางใจทางการเมืองไปพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยในฐานะตัวแปรต้นที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง

ความสำคัญของความไว้วางใจทางการเมืองต่อระบบการเมืองอาจกล่าวได้ว่าความไว้วางใจทางการเมืองมีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของระบบการเมืองในแต่ละระบบโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากความไว้วางใจในรัฐบาลและสถาบันทางการเมืองถือเป็นรากฐานที่ช่วยให้ระบบการเมืองสามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น ประชาชนที่มีความเชื่อมั่นในรัฐบาลและกระบวนการทางการเมืองมักจะสนับสนุนการดำเนินงานและนโยบายของรัฐ ซึ่งช่วยให้รัฐบาลสามารถบริหารประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความไว้วางใจทางการเมืองยังส่งเสริมให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมาย ลดการต่อต้านทางสังคม และสร้างเสถียรภาพในระบบการเมือง (Hetherington, 2005; Levi & Stoker, 2000)

ความไว้วางใจทางการเมืองมีบทบาทในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและรัฐ ซึ่งนำไปสู่การสนับสนุนเชิงนโยบายในประเด็นสำคัญ เช่น การปฏิรูปสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ประชาชนที่เชื่อมั่นในรัฐบาลมักมีทศนคติที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกและการพัฒนาที่รัฐนำเสนอ ขณะเดียวกัน ความไว้วางใจทางการเมืองที่สูงช่วยลดการแพร่กระจายของข่าวปลอมและทฤษฎีสมคบคิดที่อาจทำให้เกิดความสับสนและขัดแย้งในสังคม ความเชื่อมั่นนี้ยังช่วยสนับสนุนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งเป็นพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง (Norris, 2011; Chanley et al., 2000)

อย่างไรก็ตาม เมื่อความไว้วางใจทางการเมืองลดลง ระบบการเมืองมักเผชิญกับความท้าทาย เช่น การต่อต้านรัฐบาล การประท้วง และความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม ข้อมูลวิจัยพบว่า ในช่วงที่ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในรัฐบาล การมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจแสดงออกในรูปแบบของการเคลื่อนไหวที่เชิงร้าวและการต่อต้านสถาบัน (Dalton, 2004) ดังนั้นการสร้างและรักษาความไว้วางใจทางการเมืองจึงมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยที่มั่นคงและยั่งยืน นอกจากนี้ ระดับความไว้วางใจทางการเมืองยังสะท้อนให้เห็นถึงการกำหนดวิธีการ และนโยบายของผู้นำทางการเมือง ผู้ใช้อำนาจทางการเมืองจำเป็นต้องอาศัยความไว้วางใจทางการเมืองจากประชาชน ด้วย การขาดความเชื่อมั่นของประชาชนต่อสถาบันทางการเมือง ผู้นำ และระบอบทางการเมืองจะส่งผลกระทบต่อการสนับสนุนทางการเมืองของประชาชน และยากที่จะหวนคืนมาได้ ในขณะที่ประเทศต่าง ๆ เริ่มเผชิญกับปัญหาความไม่ไว้วางใจนำไปสู่วัฒนธรรมของความไม่ไว้วางใจของประชาชนในทางการเมืองต่อสถาบันทางการเมือง รัฐบาล ผู้นำทางการเมืองได้

(2) ภาวะผู้นำของผู้นำทางการเมืองกับวัฒนธรรมทางการเมือง

ภาวะผู้นำของผู้นำทางการเมืองเป็นความสามารถในการดำเนินการทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองให้ประสบความสำเร็จ ภาวะผู้นำทางการเมืองแตกต่างจากภาวะผู้นำโดยทั่วไปนั้นคือต้องได้รับความยอมรับและความไว้วางใจจากประชาชน โดยผู้นำทางการเมืองเป็นผู้ที่สามารถประสานความคิด และค่านิยมทางการเมืองโดยการชักจูงจิตใจของประชาชน ผู้นำทางการเมืองต้องเป็นผู้ที่เข้าใจค่านิยมของประชาชนและสามารถสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาแก่ประชาชนได้ (สวส์ดี สุคนธรังษี, 2516)

งานศึกษาของนัสรูดีน โมฮัมหมัด (Nasrudin Mohammed) (2007) ยังพบปัจจัยหนึ่งที่คนรุ่นใหม่ได้คำนึงถึงทางการเมือง และได้รับประสบการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างจากคนรุ่นก่อนคือ การได้รับประสบการณ์ผู้นำทางการเมืองที่มีภาวะความเป็นผู้นำที่แตกต่างกันในแต่ละยุคสมัย และยังพบว่าภาวะความเป็นผู้นำของผู้นำทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความเชื่อถือของประชาชน ไม่ว่าจะเป็น นิสัย บุคลิกภาพส่วนบุคคล พฤติกรรมส่วนบุคคล และยังเป็นปัจจัยที่ก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมืองได้ด้วย นอกจากนี้งานศึกษาของเบอร์นาร์ด เบส และโรนัล ริกจิโอ (Bernard Bass and Ronald Riggio) (2006) พบว่าภาวะผู้นำทางการเมืองและการเปลี่ยนแปลงภาวะผู้นำได้มีอิทธิพลต่อการก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมืองได้ นอกจากนี้ยังส่งผลความไว้วางใจระหว่างบุคคลอันอาจส่งผลต่อการก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมืองได้

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง เป็นการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติ ความโน้มเอียง ทิศทางความคิด ความเชื่อ ค่านิยม อุดมการณ์ทางการเมือง บรรทัดฐานทางสังคม ที่แต่ละคนในสังคมมีต่อการเมืองซึ่งอาจแสดงออกทางการเมืองของบุคคลผ่าน

กระบวนการทางการเมือง เช่น การมีส่วนร่วมทางการเมือง การแสดงออกทางการเมือง หรือ พฤติกรรมทางการเมืองในลักษณะต่าง ๆ นอกจากนี้ การศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองในทาง รัฐศาสตร์มุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อ ค่านิยม ปัจจัยพื้นฐานทางสังคมที่นำไปสู่การอธิบายรูปแบบ ของวัฒนธรรมทางการเมืองไทย รวมทั้งงานศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองในประเทศไทย จำนวนมากได้รับอิทธิพลการศึกษาของอัลมอนต์และเวอร์บา โดยนำมาใช้ในการศึกษาวัฒนธรรมทาง การเมืองของไทยและอธิบายลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ และผลต่อการพัฒนา การเมืองในระบอบประชาธิปไตย

อย่างไรก็ตาม การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในระยะหลังพบงานศึกษาที่อธิบายว่า ปัจจัย ด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอาจนำไปสู่การก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ขึ้นมาได้ซึ่ง เป็นการต่อยอด และท้าทายงานศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเดิม ได้แก่

1) การศึกษาของ โรนัลด์ อิงเจนฮาร์ต (Ronald Inglehart) (1988; 1990; 2005) ซึ่งได้ ทำการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในยุโรป ในช่วงปี ค.ศ. 1973 – 1987 และได้ค้นพบข้อเสนอหลักที่สำคัญคือ ข้อเสนอที่ว่า การเปลี่ยนแปลง ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอาจเป็นตัวแปรที่ทรงอิทธิพลที่ทำให้เกิดการก่อร่างและนำไปสู่ เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองได้

2) การศึกษาของ คลาร์ก และมาร์ตินอท์ (Clark and Martinot) (1998) มีข้อเสนอที่ สอดคล้องกับงานศึกษาของอิงเจนฮาร์ต (Inglehart) โดยนักวิชาการทั้งสองได้เน้นย้ำให้เห็นถึง ความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่จะก่อให้เกิดการนำไปสู่วัฒนธรรมทาง การเมืองแบบใหม่ในสังคมต่าง ๆ โดยคลาร์กและมาร์ตินอท์ได้อธิบายว่า การศึกษาวัฒนธรรมทาง การเมืองแบบใหม่ (New Political Culture) ในยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ และ สังคม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ ซึ่งการศึกษางานชิ้นนี้ส่งผลให้ การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองมีขอบเขตการศึกษาที่กว้างขึ้นเป็นกรอบในการศึกษาเกี่ยวกับ วัฒนธรรมทางการเมืองเพื่อใช้ในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

ดังนั้นในการศึกษาวิจัยนี้ จึงจะนำปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่กล่าวมาข้างต้น เป็นตัวแปรต้นเพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ในฐานะตัวแปรตาม

2.2 แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) เป็นพฤติกรรมทางการเมืองที่บุคคล ได้แสดงออกทางการเมืองที่เป็นสิ่งสำคัญในระบอบประชาธิปไตย ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วมทางการเมืองดังนี้

2.2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้มีนักวิชาการชาวต่างชาติ และนักวิชาการไทย ได้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย โดยที่แซมมวล ฮันติงตัน และจอร์จ เดมิงเกซ (Samuel Huntington and George Dominguez) (1975) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าเป็นกิจกรรมหรือการกระทำที่ประชาชนต้องการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล เช่น การเลือกตั้ง การรณรงค์หาเสียง การใช้กำลังความรุนแรงทางการเมือง การโน้มน้าว การประท้วง การใช้กำลังความรุนแรง รวมทั้งการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมโดยสมัครใจของแต่ละบุคคลในกิจกรรมทางการเมือง ประกอบไปด้วยการลงคะแนนเสียง การเป็นสมาชิกในกลุ่มการเมือง และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการเมือง เช่น การเคลื่อนไหวทางการเมือง การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ การร่วมอภิปรายทางการเมือง การร่วมชุมนุม ซึ่งในนักคิดกลุ่มนี้ได้อธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเชิงกิจกรรมที่เกิดขึ้นในทางการเมืองซึ่งประชาชนได้แสดงออกทางการเมืองตามความสนใจทางการเมืองของตน

อย่างไรก็ตามนักวิชาการอีกกลุ่มหนึ่ง เช่นเลสเตอร์ มิลบราธ และมาดาน โกเอล (Lester Milbrath and Madan Goel) (1977) ได้ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองการกระทำของบุคคลเพื่อมีอิทธิพลหรือสนับสนุนต่อรัฐบาลและระบบการเมือง รวมถึงบทบาทของประชาชนในการกระทำใดๆ เพื่อมีอิทธิพลต่อผลทางการเมือง โดยพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นจะเพิ่มตามความสนใจทางการเมืองไปสู่กิจกรรมทางการเมืองที่ต้องการความสนใจและแรงจูงใจมากขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งนักวิชาการในกลุ่มนี้ได้ขยายความจากความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะของกิจกรรมเป็นการเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับรัฐในการดำเนินการต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลทางการเมือง

นอกจากนี้ยังพบว่าได้มีนักวิชาการของไทย อย่างจรูญ สุภาพ (2527) ได้อธิบายว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการที่ประชาชนจะพึงมีในการกำหนดนโยบาย เช่น การไปมีอิทธิพลต่อรัฐบาล การแสดงออกทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของตน และณรงค์ สินสวัสดิ์ (2539) ได้อธิบายว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองคือการที่บุคคลที่สนใจทางการเมือง มีความเข้าใจทางการเมือง เชื่อว่าตนเองมีประสิทธิภาพทางการเมือง เชื่อมั่นในกระบวนการทางการเมือง นักการเมือง และเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหน้าที่ของตน ซึ่งนักวิชาการของไทยในกลุ่มนี้จะอธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะการแสดงออกทางการเมืองของประชาชน และยังเป็นกระบวนการซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทรรศนะในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อชีวิตหรือความเป็นอยู่ของประชาชน (ถวิลวดี บุรีกุล, 2549) ดังนั้นจากที่กล่าวมาข้างต้นจึงพอสรุปความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เป็น 2 ความหมาย ได้แก่

ความหมายแรก มองการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่แสดงออกของบุคคล ที่ต้องการเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมทางตรงหรือทางอ้อม มีแบบแผนหรือไม่มีแบบแผน เช่น การเลือกตั้ง การเดินขบวนประท้วง การชุมนุม การถกเถียงทางการเมือง เป็นต้น

ความหมายที่สอง การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเสมือนการมีปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างประชาชนกับรัฐบาล หรือเป็นการกระทำของบุคคลที่อาจมีอิทธิพลหรือสนับสนุนต่อรัฐบาลหรือระบบการเมือง อาจเป็นการแสดงออกทางการเมืองหรือมีกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการทางการเมือง แต่เน้นให้เห็นถึงว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นจุดเริ่มต้นที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล

2.2.2 รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองถือได้ว่าเป็นลักษณะของการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนซึ่งได้มีนักวิชาการได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ ดังนี้

เจมส์ เดวิท บาร์เบอร์ (James David Barber) (1972) ได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 2 ประการ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง เป็นลักษณะที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศด้วยตนเอง เช่น การบริหารประเทศ การกำหนดนโยบาย หรือแม้กระทั่งการตัดสินใจการดำเนินการด้วยตนเอง

ประการที่สอง การมีส่วนร่วมโดยอ้อม เป็นลักษณะที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะที่เป็นการตัวแทนโดยตรง แต่เป็นการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ด้วยการเลือกตั้งโดยประชาชน นอกจากนั้นเจมส์ ทาวน์เซนด์ (James Townsend) (1967) ได้นำเสนอว่า รูปแบบของกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่ามี 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) ลักษณะแบบตะวันตก ในประเทศที่มีระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประชาชนมักจะเกี่ยวข้องกับการเมืองด้วยความสมัครใจอยู่เสมอ 2) ลักษณะแบบสังคม คอมมิวนิสต์ ซึ่งประชาชนถูกบังคับให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมืองในเรื่องที่รัฐบาลเห็นว่ามีความจำเป็นต่อการบริหาร

อัลมอนต์ และพาวเวล (Almond and Powell) (1976) ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

1) รูปแบบการมีส่วนร่วมตามแบบแผน สามารถแบ่งออกได้คือ (1) การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (2) การสนทนาเรื่องการเมือง (3) การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (4) การจัดตั้งและเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ และ (5) การติดต่อส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่การเมือง เป็นต้น

2) รูปแบบการมีส่วนร่วมที่ไม่เป็นไปตามแบบแผน สามารถแบ่งออกได้คือ (1) การยื่นข้อเรียกร้อง (2) การเดินขบวนประท้วง (3) การละเมิดกฎหมายของสังคม (4) การใช้ความรุนแรงทางการเมือง เป็นต้น

เลสเตอร์ มิลบราธ (Lester Milbrath) (1965) ได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 6 รูปแบบ ได้แก่

1) การเลือกตั้ง (Voting) เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สามารถแยกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์หาเสียงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นเพียงการแสดงออกของประชาชนถึงความจงรักภักดีต่อระบอบการเมืองมากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของตน เป็นการไปทำตามความสำนึกในหน้าที่พลเมืองมากกว่า ที่จะเชื่อว่า การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นจะมีผลทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไป

2) การเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (Party and Campaign Workers) หมายถึงการเข้ามีส่วนร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียง การบริจาคเงินช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้ง การชักชวนประชาชนไปลงทะเบียน เพื่อสิทธิในการลงคะแนนการเข้าร่วมและสนับสนุนพรรคการเมือง การพยายามชักชวนให้ประชาชนลงคะแนนเสียงแก่พรรคหรือผู้สมัครที่ตนขอ การลงสมัครรับเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองนี้เป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกชนกับรัฐ

3) การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน (Community Activities) เป็นการก่อตั้งกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม หรือร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว เพื่อเข้าไปมีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะหรือติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม ผู้มีบทบาทในชุมชนจึงนับว่าเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสูงตลอดจนมีระดับความผูกพันทางจิตใจกับชุมชน

4) การติดต่อกับทางราชการ (Contracting Officials) เป็นกิจกรรมที่เน้นเฉพาะของบุคคลซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อบุคคลนั้นเองเท่านั้น

5) การเป็นผู้ประท้วง (Protestors) ขอบเขตของกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้ คือ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือก่อให้เกิดจลาจลเพื่อบังคับให้รัฐ แก้ไขบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้อง การประท้วงที่เปิดเผยต่อสาธารณชน

6) การเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง (Communicators) ได้แก่ การติดต่อข่าวสารทางการเมืองอยู่เสมอ การส่งข่าวสารแสดงการสนับสนุนให้แก่ผู้นำทางการเมือง การร่วมถกปัญหาทางการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชน นอกจากนี้ แซมมวล ฮันติงตัน และโจแอน เนลสัน (Samuel Huntington and Joan Nelson) (1982) ได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองคล้ายคลึงกับมิลบราธ โดยออกเป็น 5 รูปแบบ ได้แก่ (1) กิจกรรมการเลือกตั้ง (2)

การวิ่งเต้น (3) กิจกรรมขององค์กร (4) การติดต่อเจ้าหน้าที่รัฐ และ (5) การใช้ความรุนแรงทางการเมือง

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมทางการเมือง สามารถอธิบายได้ว่าเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่แสดงออกของบุคคล ที่ต้องการเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลโดยอาจเป็นทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ รวมถึงเป็นเสมือนการมีปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างประชาชนกับรัฐบาล หรือเป็นการกระทำของบุคคลที่อาจมีอิทธิพลหรือสนับสนุนต่อรัฐบาลหรือระบบการเมืองซึ่งมีรูปแบบการแสดงออกทางการเมืองที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคลโดยอาจมาจากความต้องการมีส่วนร่วมของบุคคลในทางการเมือง นอกจากนี้ในทางพฤติกรรมทางการเมืองแล้วการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการแสดงออกทางการเมืองของบุคคลต่าง ๆ ในลักษณะต่าง ๆ หลายรูปแบบซึ่งอาจเป็นไปในหลายรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้

2.3 สรุปท้ายบท

การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมของอัลมอนต์ และเวอร์บา ที่ใช้เป็นแนวคิดหลักในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย ผสานกับแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของอิงเจนฮาร์ด และแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ของคล้าก และมาร์ตินอห์ เพื่อขยายการทำความเข้าใจการก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมืองที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยกลุ่มตัวอย่างหลักคือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ผลการศึกษานี้สามารถเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองในกลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่ในบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปโดยอาจสามารถการขยายคำอธิบายเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยจากชุดคำอธิบายเดิม และอาจมีความสำคัญในการพัฒนาการเมืองไทยในอนาคต

ตาราง 7 สรุปแนวคิดหลักในการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิม	แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่	แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
แนวคิดนี้อธิบายแบบแผน ค่านิยม ทศนคติ ความเชื่อ หรือความโน้มเอียงของบุคคลที่เกิดขึ้นในระบบการเมือง ความตระหนักทางการเมือง	แนวคิดนี้อธิบายการอธิบายการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคมการเมือง ได้นำไปสู่การเกิดขึ้นของสังคมแบบอุตสาหกรรมการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมจากการเปลี่ยนแปลง	แนวคิดนี้อธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการแสดงออกของบุคคลในทางการเมือง และลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษาได้	ไปสู่สังคมอุตสาหกรรมแบบก้าวหน้า รวมถึงอาจนำไปสู่การเกิดการก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษาได้	ของประชากรกลุ่มที่ศึกษาได้
---	---	----------------------------

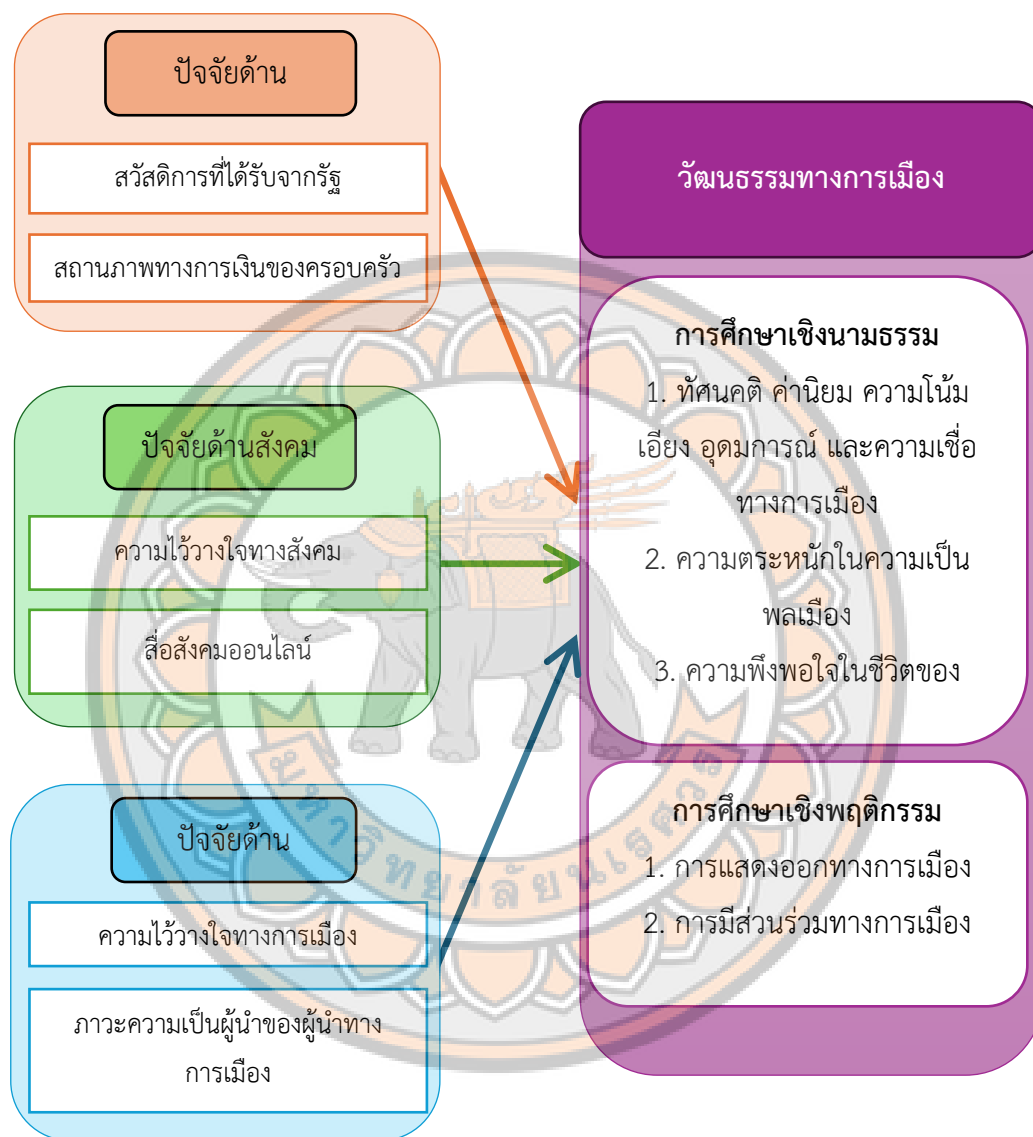
ที่มา: ผู้วิจัย

จากตาราง 7 ซึ่งสรุปแนวคิดหลักที่ใช้ในการศึกษาพบว่า แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมมุ่งเน้นที่การอธิบายแบบแผน ค่านิยม ทศนคติ และความเชื่อในระบบการเมือง โดยวิเคราะห์ว่าประชากรกลุ่มที่ศึกษามีความตระหนักทางการเมืองและการมีส่วนร่วมเพียงใด ในขณะที่แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่เน้นอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และการเมืองที่ส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมการเมืองที่มีพลวัตและตอบสนองต่อความเป็นสังคมอุตสาหกรรมอย่างก้าวหน้า ขณะเดียวกัน แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองช่วยอธิบายลักษณะของการแสดงออกทางการเมืองและรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชากรกลุ่มนี้

ผู้วิจัยได้นำทั้งสามแนวคิดมาประยุกต์ใช้เพื่อให้สามารถอธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในประเทศไทยได้อย่างครอบคลุม นอกจากนี้การผสมผสานแนวคิดแบบดั้งเดิมและแบบใหม่ช่วยเพิ่มมุมมองต่อการก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมอาจไม่เพียงพอในการอธิบายความซับซ้อนของวัฒนธรรมทางการเมืองในบริบทปัจจุบันของไทย ซึ่งมีเปลี่ยนแปลงไปตามการพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยี แนวคิดดังกล่าวจะถูกนำไปใช้วิเคราะห์ต่อไปในบทที่ 5 เพื่ออธิบายลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มประชากรที่ศึกษา และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในกลุ่มประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก โดยในบทที่ 6 ผู้วิจัยจะได้ใช้แนวคิดนี้ในการนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกเพื่อการพัฒนาทางการเมืองของไทย โดยผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพ 4

2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา: จากการทบทวนวรรณกรรมของผู้วิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีในการวิจัย

จากการนำเสนอความสำคัญของการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย และแนวคิด ทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง กลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก และวรรณกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องในบทที่ 1 และบทที่ 2 ไปแล้วนั้น ในบทนี้จะได้นำเสนอถึงระเบียบวิธีในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน และ2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน นั้น

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนเพื่อต้องการทราบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ว่าปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีรายละเอียดตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 การสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 การกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
- 3.4 เครื่องมือในการวิจัย
- 3.5 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย (แบบสอบถาม) และการหาคุณภาพเครื่องมือ
- 3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.8 เทคนิคสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.9 สรุปท้ายบท

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ดังนี้

3.1.1 ประชากร (Population) ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ตามขอบเขตของประชากร คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก (First time Voters) ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 เขตภาคเหนือตอนบน ซึ่งจังหวัดในภาคเหนือตอนบนประกอบไปด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน โดยได้วางหลักเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งพิจารณาจากรายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index) ของสำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2565 จากข้อมูลดัชนีความก้าวหน้าคนในด้านการมีส่วนร่วมเฉพาะใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ผู้วิจัยได้แบ่งพื้นที่ตามค่าดัชนี ดังนี้

- (1) พื้นที่ที่มีดัชนีความก้าวหน้าคนในด้านการมีส่วนร่วมสูงมาก (HAI มากกว่า 0.80)
- (2) พื้นที่ที่มีดัชนีความก้าวหน้าคนในด้านการมีส่วนร่วมสูง (HAI 0.70-0.79)
- (3) พื้นที่ที่มีดัชนีความก้าวหน้าคนในด้านการมีส่วนร่วมปานกลาง (HAI 0.60-0.69)

ซึ่งจากรายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index) ประจำปี พ.ศ. 2565 พบว่า ดัชนีความก้าวหน้าคนในด้านการมีส่วนร่วมสูงมาก (HAI มากกว่า 0.80) ประกอบไปด้วย จังหวัดลำพูน และ จังหวัดน่าน ดัชนีความก้าวหน้าคนในด้านการมีส่วนร่วมสูง (HAI 0.70-0.79) ประกอบไปด้วย จังหวัดลำปาง และจังหวัดแพร่ จังหวัดพะเยา และดัชนีความก้าวหน้าคนในด้านการมีส่วนร่วมปานกลาง (HAI 0.60-0.69) ประกอบไปด้วย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

เมื่อได้จัดแบ่งกลุ่มจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบนที่มีการแบ่งตามค่าดัชนีความก้าวหน้าคนในด้านการมีส่วนร่วมแล้ว ผู้วิจัยจำแนกจำนวนกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ ตามค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพิจารณาเลือกจังหวัดในแต่ละกลุ่มที่ได้จัดไว้ตามค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนในด้านการมีส่วนร่วม และได้นำข้อมูลจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกจากฐานข้อมูลของสำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัดโดยแบ่งตามกลุ่มดัชนีความก้าวหน้าด้านการมีส่วนร่วม ดังปรากฏตามตาราง 8

ตาราง 8 จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก (First-time Voters) จำแนกรายจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด

ลำดับ	ค่าดัชนีความก้าวหน้า ของคน (HAI) ด้านการมีส่วนร่วม	จังหวัด	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก (คน)
1	สูงมาก (0.8769)	ลำพูน*	18,358
2	สูงมาก (0.8238)	น่าน	24,628
3	สูง (0.7740)	ลำปาง	35,432
4	สูง (0.7495)	พะเยา	23,621
5	สูง (0.7429)	แพร่*	21,319
6	ปานกลาง (0.6691)	เชียงใหม่	95,516
7	ปานกลาง (0.6417)	เชียงราย	67,709
8	ปานกลาง (0.6368)	แม่ฮ่องสอน*	18,640
รวมผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกทั้งหมด			305,223

ที่มา: สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง, 2566

*หมายเหตุ: จังหวัดที่ผู้วิจัยเลือกเป็นพื้นที่ในการศึกษา

เมื่อผู้วิจัยได้พิจารณาดัชนีความก้าวหน้าคนในด้านการมีส่วนร่วมเฉพาะใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ในปี พ.ศ. 2565 ร่วมกับจำนวนจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกแล้ว จึงพิจารณาเลือกจังหวัดตามการแบ่งกลุ่มของค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนด้านการมีส่วนร่วม หลังจากนั้นพิจารณาเลือกจากจังหวัดที่มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกที่มีจำนวนใกล้เคียงกัน และบริบทของพื้นที่จากการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 จึงเลือกพื้นที่ดังนี้

- (1) พื้นที่ที่มีดัชนีความก้าวหน้าคนในด้านการมีส่วนร่วมสูงมาก ได้แก่ จังหวัดลำพูน
- (2) พื้นที่ที่มีดัชนีความก้าวหน้าคนในด้านการมีส่วนร่วมสูง ได้แก่ จังหวัดแพร่
- (3) พื้นที่ที่มีดัชนีความก้าวหน้าคนในด้านการมีส่วนร่วมปานกลาง ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

เมื่อผู้วิจัยได้พื้นที่ในการศึกษาแล้วจึงนำจำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในจังหวัดที่เลือกเป็นพื้นที่ในการศึกษา ได้แก่ จังหวัดลำพูน จังหวัดแพร่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอนมาคำนวณหา

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) โดยมีรายละเอียดการคำนวณ ดังนี้

สูตรในการคำนวณคือ
$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

กำหนดให้ N = จำนวนประชากรทั้งหมด

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

e = ระดับที่ยอมรับให้เกิดความคลาดเคลื่อนที่ 0.05

ดังนั้นสามารถคำนวณกลุ่มตัวอย่างออกมาได้ดังนี้

$$n = \frac{58,317}{1+58,317(0.05)^2}$$

$$n = \frac{58,317}{1+58,317(0.0025)}$$

$$n = \frac{58,317}{1+145.7925}$$

$$n = \frac{58,317}{146.7925}$$

$$n = 397.2751 \text{ หรือ } 398$$

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดให้ $n = 400$ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นตัวแทนเมื่อเทียบกับสัดส่วนตามรายจังหวัด ดังปรากฏตามตาราง 8

3.1.3 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) รายจังหวัด

เมื่อผู้วิจัยได้พื้นที่ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแล้วผู้วิจัยดำเนินการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายจังหวัดที่ผู้วิจัยเลือก ได้แก่ จังหวัดลำพูน จังหวัดแพร่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด โดยผู้วิจัยได้คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งครั้งแรกเทียบกับสัดส่วนรายจังหวัด ให้ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 คน รายละเอียดการขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายจังหวัดดังตาราง 9

ตาราง 9 การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายจังหวัดที่เป็นพื้นที่ในการศึกษา

ลำดับ	จังหวัด	วิธีการคำนวณ	ค่าที่คำนวณได้	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	ลำพูน	$n = \frac{18,358 \times 398}{58,317}$	125.29	126
2	แพร่	$n = \frac{21,319 \times 398}{58,317}$	145.50	146
3	แม่ฮ่องสอน	$n = \frac{18,640 \times 398}{58,317}$	127.21	128
รวมกลุ่มตัวอย่าง				400

ที่มา: ผู้วิจัย

3.2 การสุ่มตัวอย่าง (Sampling)

เมื่อผู้วิจัยได้ดำเนินการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) เพื่อให้สามารถกำหนดโอกาสที่หน่วยตัวอย่างแต่ละหน่วยถูกเลือก ทำให้มีโอกาสที่แต่ละหน่วยในประชากรจะถูกเลือก และการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบนี้สามารถนำผลที่ได้อ้างอิงไปยังประชากรได้

เทคนิคในการสุ่มกลุ่มตัวโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Sampling) เริ่มต้นโดยการแบ่งกลุ่ม (Cluster) ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มประชากรที่มีขนาดใหญ่และไม่ได้อาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกัน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2543; วัลลภ สุขสวัสดิ์, 2564) แล้วทำการสุ่มตัวอย่าง 3 ขั้นตอน ดังนี้

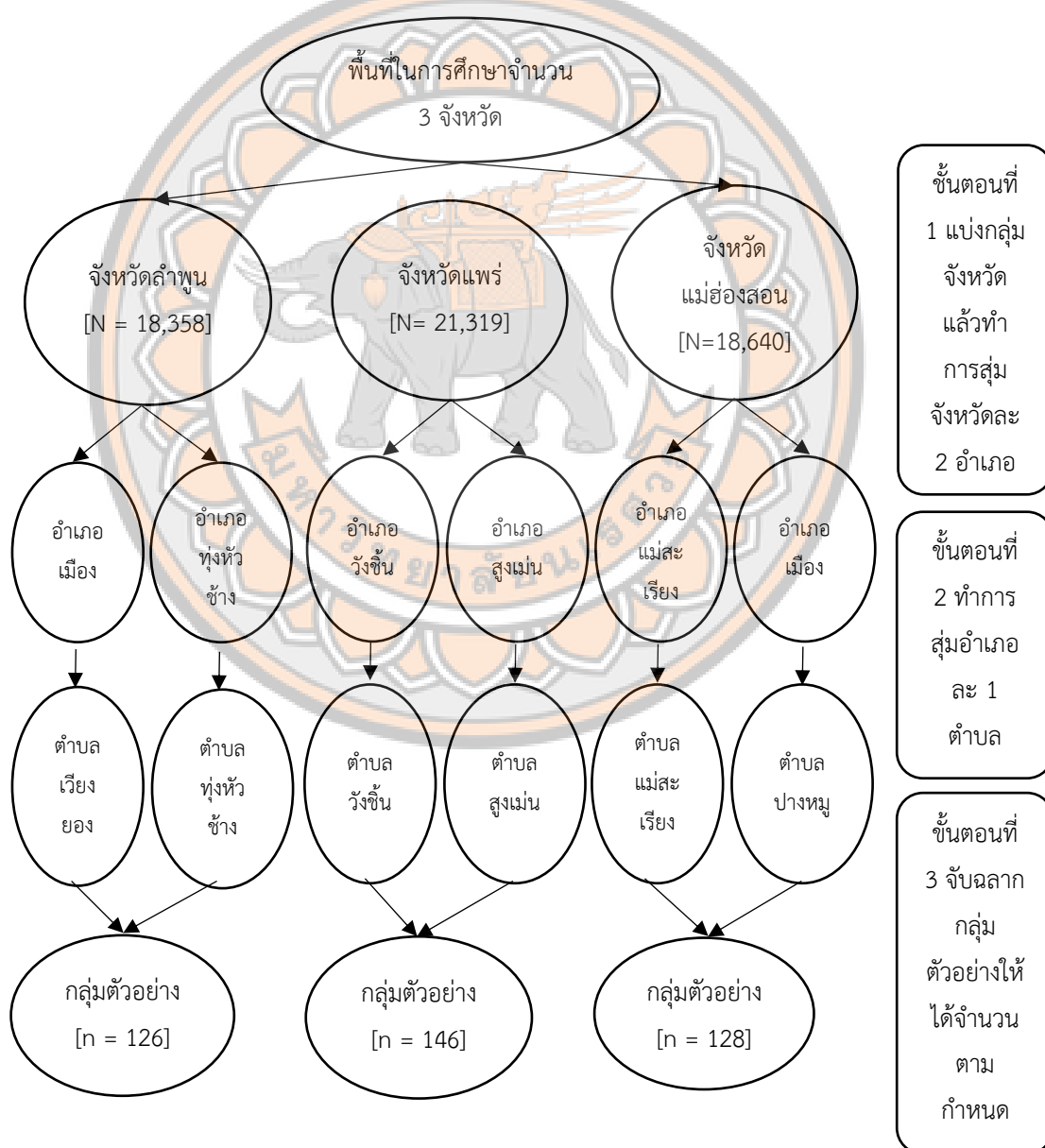
ขั้นตอนที่หนึ่ง ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบนโดยผู้วิจัยได้เลือก จำนวน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลำพูน จังหวัดแพร่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน จากนั้นทำการสุ่มอำเภอมาจังหวัดละ 2 อำเภอซึ่งผู้วิจัยเลือกสุ่มอำเภอโดยใช้คอมพิวเตอร์สุ่ม ซึ่งผู้วิจัยจะกำหนดเลขประจำอำเภอ และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้สุ่มอำเภอมาจังหวัดละ 2 อำเภอ

ขั้นตอนที่สอง ผู้วิจัยทำการสุ่มตำบลในแต่ละอำเภอมาอำเภอละ 1 ตำบล โดยผู้วิจัยได้กำหนดเลขประจำตำบลเพื่อสุ่มอีกครั้ง และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้สุ่มตำบลมาอำเภอละ 1 ตำบล รวมทั้งสิ้น 2 ตำบล

ขั้นตอนที่สาม ผู้วิจัยทำการจับฉลากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบลให้ได้ตามจำนวนที่กำหนด โดย เป็นการเลือกตัวอย่างที่ทุกหน่วยประชากรมีโอกาสในการถูกสุ่มเลือก เนื่องจากงานวิจัยขั้นนี้ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป

พ.ศ. 2566 ซึ่งมีอายุระหว่าง 18 – 22 ปี ดังนั้นในทุกหน่วยตัวอย่างจึงเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติอย่างเดียวกัน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการขอข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างเพื่อขอรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 แล้วสุ่มโดยการจับฉลากจากการกำหนดรหัสเพื่อให้หน่วยตัวอย่างทุกหน่วยมีโอกาสถูกเลือกเป็นตัวแทนประชากรจนครบจำนวน 400 คน ดังปรากฏในภาพ 5 กรณีผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลแล้วไม่พบกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ดำเนินการติดต่อผู้ปกครองเพื่อขออนุญาตติดต่อกับกลุ่มตัวอย่างหรือติดต่อกับกลุ่มตัวอย่างในทางออนไลน์เพื่อส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

ภาพ 5 ขั้นตอนการสุ่มกลุ่มในการเก็บข้อมูล

ที่มา: ผู้วิจัย

3.3 การกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน” นั้นผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรต้น และตัวแปรตามในการศึกษา ดังนี้

ตัวแปรต้น ได้แก่

กลุ่มตัวแปรต้นในกลุ่มปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ประกอบไปด้วย 2 ตัวแปรย่อย ได้แก่ (1) สวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ และ(2) สถานภาพทางการเงินของครอบครัว

กลุ่มตัวแปรต้นในกลุ่มปัจจัยด้านสังคม ประกอบไปด้วย 2 ตัวแปรย่อย ได้แก่ (1) ความไว้วางใจทางสังคม และ(2) สื่อสังคมออนไลน์

กลุ่มตัวแปรต้นในกลุ่มปัจจัยด้านการเมือง ประกอบไปด้วย 2 ตัวแปรย่อย ได้แก่ (1) ความไว้วางใจทางการเมือง และ(2) ภาวะผู้นำของผู้นำทางการเมือง

ตัวแปรตาม ได้แก่

วัฒนธรรมทางการเมืองที่ศึกษาเชิงนามธรรม ได้แก่ (1) ทศนคติ ค่านิยม อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (2) ความตระหนักในความเป็นพลเมือง บรรทัดฐานของพลเมือง และ (3) ความพึงพอใจในชีวิต

วัฒนธรรมทางการเมืองที่ศึกษาเชิงพฤติกรรม ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมทางการเมือง และ (2) การแสดงออกทางการเมือง

3.4 เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เนื้อหาของคำถามในแบบสอบถามจะประกอบไปด้วยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา สถานภาพสมรส ศาสนา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระยะเวลาที่ภูมิลำเนาในเขตการเลือกตั้ง รวมทั้งคำถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทางเศรษฐกิจทั่วไป เช่น รายได้ที่ได้รับ รายได้ของครอบครัว และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์บริบทของผู้ตอบแบบสอบถามในเชิงพรรณนาโดยเป็นคำถามให้เลือกตอบ (Checklist) และ/หรือให้เติมคำตอบ จำนวน 13 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 อันประกอบไปด้วย

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เป็นคำถามที่วัดความคิดเห็นหรือความรู้สึก โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) ในการประมาณค่า ประกอบด้วยคำถาม 12 ข้อประกอบด้วยตัวแปรสวัสดิการที่ได้รับ

จากรัฐ และสถานภาพทางการเงินของครอบครัว โดยมีลักษณะการประเมินแบ่งค่าเป็น 5 ระดับ ถ้ามีความคิดเห็นหรือความรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความจะได้ 5 คะแนน และน้อยลงไปตามลำดับคือ 4,3,2 และ 1 โดยผู้วิจัยกำหนดให้กรณีที่ไม่มีความคิดเห็นหรือไม่แน่ใจให้มีค่าเป็น 0

ปัจจัยด้านสังคม เป็นคำถามที่วัดความคิดเห็นหรือความรู้สึก โดยใช้มาตรวัดแบบ ลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) ในการประมาณค่า ประกอบด้วยคำถาม 14 ข้อประกอบด้วยตัวแปรความไว้วางใจทางสังคม และสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีลักษณะการประเมินแบ่งค่าเป็น 6 ระดับ ถ้ามีความคิดเห็นหรือความรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความได้ 5 คะแนน และน้อยลงไปตามลำดับคือ 4,3,2 และ 1 โดยผู้วิจัยกำหนดให้กรณีที่ไม่มีความคิดเห็นหรือไม่แน่ใจให้มีค่าเป็น 0

ปัจจัยด้านการเมือง เป็นคำถามที่วัดความคิดเห็นหรือความรู้สึก โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) ในการประมาณค่า ประกอบด้วยคำถาม 17 ข้อประกอบด้วยตัวแปรความไว้วางใจทางการเมือง และภาวะผู้นำของผู้นำทางการเมือง โดยมีลักษณะการประเมินแบ่งค่าเป็น 6 ระดับ ถ้ามีความคิดเห็นหรือความรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความได้ 5 คะแนน และน้อยลงไปตามลำดับคือ 4,3,2 และ 1 โดยผู้วิจัยกำหนดให้กรณีที่ไม่มีความคิดเห็นหรือไม่แน่ใจให้มีค่าเป็น 0

ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแบบสอบถามเป็นรายประเด็น โดยใช้มาตรวัดในการประเมินค่า (Rating Scale) แบบลิเคิร์ตสเกล (Likert's Scale) 6 ระดับซึ่งมีการกำหนดออกมาเป็นช่วงให้ความแตกต่างกันดังนี้

มีความคิดเห็นหรือความรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนนเท่ากับ 5
มีความคิดเห็นหรือความรู้สึกเห็นด้วย	ให้คะแนนเท่ากับ 4
มีความคิดเห็นหรือความรู้สึกเฉย ๆ	ให้คะแนนเท่ากับ 3
มีความคิดเห็นหรือความรู้สึกไม่เห็นด้วย	ให้คะแนนเท่ากับ 2
มีความคิดเห็นหรือความรู้สึกไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนนเท่ากับ 1
ไม่มีความคิดเห็นหรือไม่แน่ใจ	ให้คะแนนเท่ากับ 0

จากนั้นนำไปหาเฉลี่ยในการกำหนดช่วงคะแนน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย 5.00	หมายถึง มีระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 4.00 – 4.99	หมายถึง มีระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 3.00 – 3.99	หมายถึง มีระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 2.00 – 2.99	หมายถึง มีระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.99	หมายถึง มีระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 0.00 – 0.99	หมายถึง ไม่มีระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 มีลักษณะคำถามแบบเลือกตอบอันประกอบไปด้วย

วัฒนธรรมทางการเมืองที่ศึกษาเชิงนามธรรม ได้แก่ (1) ทศนคติ ค่านิยม อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (2) ความตระหนักในความเป็นพลเมือง บรรทัดฐานของพลเมือง (3) ความพึงพอใจในชีวิต และความไว้วางใจระหว่างบุคคล รวมทั้งหมด จำนวน 25 ข้อ

ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดคำถามแบบเลือกตอบเป็นรายประเด็นแบบเลือกตอบเป็นรายข้อคำถาม โดยใช้มาตรวัดในการประเมินค่า (Rating Scale Question) แบบลิเคิร์ต (Likert's Scale) 6 ระดับ ซึ่งมีการกำหนดออกมาเป็นช่วงให้ความแตกต่างกันดังนี้

มีความคิดเห็นหรือความรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนนเท่ากับ 5
มีความคิดเห็นหรือความรู้สึกเห็นด้วย	ให้คะแนนเท่ากับ 4
มีความคิดเห็นหรือความรู้สึกเฉย ๆ	ให้คะแนนเท่ากับ 3
มีความคิดเห็นหรือความรู้สึกไม่เห็นด้วย	ให้คะแนนเท่ากับ 2
มีความคิดเห็นหรือความรู้สึกไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนนเท่ากับ 1
ไม่มีความคิดเห็นหรือไม่แน่ใจ	ให้คะแนนเท่ากับ 0

จากนั้นนำไปหาเฉลี่ยในการกำหนดช่วงคะแนน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย 5.00	หมายถึง มีระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 4.00 – 4.99	หมายถึง มีระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 3.00 – 3.99	หมายถึง มีระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 2.00 – 2.99	หมายถึง มีระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.99	หมายถึง มีระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 0.00 – 0.99	หมายถึง ไม่มีระดับ

วัฒนธรรมทางการเมืองที่ศึกษาเชิงพฤติกรรม ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมทางการเมือง และ (2) การแสดงออกทางการเมือง จำนวน 22 ข้อ

วัฒนธรรมทางการเมืองในเชิงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดคำถามแบบเลือกตอบเป็นรายประเด็นแบบเลือกตอบ โดยตอบ “เป็นประจำ” กำหนดค่าคำตอบให้เป็น 3 โดยตอบ “เป็นประจำ” กำหนดค่าคำตอบให้เป็น 2 “นาน ๆ ครั้ง” กำหนดค่าคำตอบให้เป็น 1 และ “ไม่เคย” โดยกำหนดค่าของคำตอบเป็น 0 โดยผู้วิจัย

ได้แบ่งเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของระดับวัฒนธรรมทางการเมืองตามคะแนนสูงสุดและต่ำสุด และผู้วิจัยนำไปหาเฉลี่ยในการกำหนดช่วงคะแนน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.00 – 3.00	หมายถึง มีระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.99	หมายถึง มีระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 0.00 – 0.99	หมายถึง มีระดับน้อย

3.5 การสร้างเครื่องมือการวิจัย (แบบสอบถาม) และการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.5.1 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรม การศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย และบทความวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองจากในประเทศและต่างประเทศเพื่อใช้ในการจัดทำแบบสอบถาม

3.5.2 การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ออกแบบเรียบร้อยแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญในเพื่อให้คำแนะนำในแต่ละด้านของแบบสอบถาม ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และความเหมาะสมของภาษา ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ได้แก่

1) รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรพล พุทธรักษา	ผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์
2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระ หวังสัจจะโชค	ผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์
3) รองศาสตราจารย์ ดร.พิษณุ อภิสมมาตรโยธิน	ผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย

3.5.3 การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรง และปรับข้อความตามให้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะแล้วไปทดลองใช้ (Tryout) จากกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 53 ชุดและทำการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยโปรแกรมสถิติทางสังคมศาสตร์ โดยใช้วิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) จากค่าคอนบาร์ค (Cronbach's Alpha) ซึ่งใช้ข้อความที่วัดความรู้สึกหรือทัศนคติมาใช้ในการทดสอบ ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.943 ซึ่งถือว่ามีความเกินกว่า 0.50 ขึ้นไป แสดงให้เห็นว่ามีค่าความเที่ยงตรงสูงและนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544; บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553)

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) รายข้อคำถามที่ โดยหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมแล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) และคัดข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไปเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อคำถามจากแบบถามไปทำการทดสอบหาค่าสหสัมพันธ์ (Correlations) โดยผู้วิจัยได้เลือกตัด

ข้อที่มีค่าสหสัมพันธ์ที่เกินกว่า 0.8 ขึ้นไป หลังจากนั้นเมื่อได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ที่สุดจึงได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่ผู้วิจัยกำหนดนั้น เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการดำเนินงานวิจัย โดยผู้วิจัยจะดำเนินการขอข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างเพื่อขอรายชื่อผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 แล้วสุ่มเพื่อให้หน่วยตัวอย่างทุกหน่วยมีโอกาสถูกเลือกเป็นตัวแทนประชากรจนครบจำนวน 400 คน ดังปรากฏตามตาราง 8 และภาพ 5 โดยผู้วิจัยทำการสุ่มในระดับอำเภอ และสุ่มในระดับตำบลเรียบร้อยแล้ว ได้นำข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 จากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดมาใช้ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นความจริงและเชื่อถือได้

โดยผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ หลากหลายวิธีในการเก็บข้อมูลที่ได้จากภาคสนาม โดยการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก ในกรณีที่ไม่พบกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ดำเนินการติดต่อผู้ปกครองเพื่อขออนุญาตติดต่อกับกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลจากการส่งแบบสอบถาม จนครบทั้งหมด 400 ชุด

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร เลขที่ IRB No. P2-0028/2567 เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2567 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุมัติโดยเคร่งครัด

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัย เมื่อผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลครบถ้วนแล้ว ได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามหลังจากเก็บข้อมูลครบถ้วน และทำการตรวจสอบข้อมูล ลงรหัสข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติสำหรับสังคมศาสตร์ หรือ IBM SPSS Statistics เวอร์ชัน 29.0 (IBM Corp., 2023) REF ID: TH-03-0224 การวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ คำถามการวิจัย และสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

การใช้เชิงสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล และค่าระดับของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมือง ตลอดจนค่าระดับของวัฒนธรรมทางการเมือง โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division)

การใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมือง รวมทั้งรายด้านย่อยของวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงนามธรรม ได้แก่ (1) ทศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (2) ความตระหนักในความเป็นพลเมือง และ (3) ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล และวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงพฤติกรรม ได้แก่ (1) การแสดงออกทางการเมือง และ (2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง นอกจากนี้เพื่อหาความสัมพันธ์ และอิทธิพลของปัจจัย โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ และสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation)

3.8 เทคนิคสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับเทคนิคทางสถิติที่สำคัญที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในการทดสอบสมมุติฐานในการวิจัยนี้ คือ การใช้สถิติอนุมานสำหรับการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ ที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งเป็นตัวแปรตาม โดยผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

1) การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไปว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ในระดับใดและเป็นไปในทิศทางใด โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์แบบเพียร์สัน มีข้อตกลงเบื้องต้น คือ

- (1) ตัวแปรทั้งสองตัวแปรต้องมีข้อมูลต่อเนื่องกัน
- (2) ข้อมูลแต่ละชุดต้องเป็นข้อมูลที่เป็นอิสระต่อกัน
- (3) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองเป็นไปในแบบเส้นตรง

นอกจากนี้ การแปลค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ ค่าที่ใช้บอกความสัมพันธ์ คือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficient of correlation) ซึ่งจะมีค่าอยู่ในช่วง -1 จนถึง 1 ซึ่งค่าที่อยู่ตรงกลางได้แก่ 0 หมายถึงว่าตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กันในเชิงเส้นตรง ในขณะที่บวกหรือลบจะเป็นการอธิบายเส้นทางความสัมพันธ์ว่าเป็นไปในทิศทางใด

2) การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ซึ่งเป็นสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามจำนวน 1 ตัว กับตัวแปรต้นหรือตัวแปรทำนายหลายตัว เพื่อทดสอบสมมุติฐานต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดให้ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระประกอบไปด้วย

- (1) ตัวแปรต้นในกลุ่มปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ประกอบไปด้วย 2 ตัวแปรย่อย ได้แก่ (1)

สวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ และ (2) สถานภาพทางการเงินของครอบครัว

(2) ตัวแปรต้นในกลุ่มปัจจัยด้านสังคม ประกอบไปด้วย 2 ตัวแปรย่อย ได้แก่ (1) ความไว้วางใจทางสังคม และ(2) สื่อสังคมออนไลน์

(3) ตัวแปรต้นในกลุ่มปัจจัยด้านการเมือง ประกอบไปด้วย 2 ตัวแปรย่อย ได้แก่ (1) ความไว้วางใจทางการเมือง และ(2) ภาวะผู้นำของผู้นำทางการเมือง และตัวแปรตามได้แก่ วัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งที่ผลที่ได้จากการวิเคราะห์คือ สมการถดถอยพหุคูณ จะสามารถนำไปใช้ทำนาย หรือทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรได้ โดยการใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ

นอกจากนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาค่าสหสัมพันธ์ที่สูงเกินไป หรือ Multicollinearity ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์สัมประสิทธิ์การถดถอย โดยผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ร่วมเชิงพหุในตัวแปร โดยพิจารณาจากค่า Tolerance และพิจารณาค่า Variance Inflation Factor (VIF) ซึ่งมีค่ากลางที่ 5 เพื่อพิจารณาค่าตัวแปรอิสระกับตัวแปรอื่น ๆ โดยที่มีค่า Tolerance เข้าใกล้ 1 และค่า VIF มีค่าน้อยกว่า 5 หรือ 6 จะทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity น้อย (สำราญ มีแจ้ง, 2557)

การทดสอบค่าความเบ้ (Skewness) และความโด่ง (Kurtosis) โดยก่อนการทดสอบสมมุติฐานโดย วิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบข้อมูลค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ของข้อคำถามจากการเก็บข้อมูล และตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน พบว่ามีค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ไม่เกิน -2 และ +2 ถือว่าไม่เบ้ และไม่โด่งอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 สามารถนำไปใช้ในการทดสอบทางสถิติอนุมานในการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ(Multiple Linear Regression) ได้ (Cramer, 1997; Kline, 2016)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำตัวแปรตาม ได้แก่ วัฒนธรรมทางการเมือง แยกออกเป็นด้านย่อยจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ วัฒนธรรมทางการเมืองเชิงนามธรรม ได้แก่ (1) ทศนคติ ค่านิยม ความนับถือเชิงอุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (2) ความตระหนักในความเป็นพลเมือง และ(3) ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล และวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงพฤติกรรม ได้แก่ (1) การแสดงออกทางการเมือง และ (2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ทำการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในการพัฒนาเป็นข้อเสนอแนะในเชิงการนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดให้ตัวแปรอิสระได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจด้านการเมือง และด้านสังคม พยากรณ์ตัวแปรตามจำนวน 5 ด้านย่อยของวัฒนธรรมทางการเมืองในเชิงนามธรรม และเชิงพฤติกรรม ในบทที่ 6

3.9 การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น ดังนี้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข.)

1) การทดสอบการแจกแจงปกติ (Normal distribution) ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบค่า Kolmogorov-Smirnov และค่า Shapiro-Wilk โดยมีผลการทดสอบมีระดับนัยสำคัญหรือค่า Sig. = <.001 ซึ่งน้อยกว่า .05 แสดงว่าตัวแปรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการแจกแจงแบบไม่ปกติ ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบค่าความเบ้ (Skewness) และความโด่ง (Kurtosis) โดยก่อนการทดสอบสมมติฐาน ของข้อคำถามจากการเก็บข้อมูล และตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน พบว่าจากการทดสอบมีค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ไม่เกิน -2 และ +2 ถือว่าไม่เบ้ และไม่โด่งอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 สามารถนำไปใช้ในการทดสอบทางสถิติอนุมานในการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) ได้ (Cramer, 1997; Kline, 2016)

จากงานเขียนของ เจฟ นอร์แมน (Geoff Norman) (2010) ได้อธิบายว่า การวิเคราะห์โดยใช้สถิติพารามตริกสามารถนำมาใช้กับทดสอบในกรณีที่ข้อมูลที่มีความแปรปรวนไม่เท่ากัน และข้อมูลที่มีการแจกแจงข้อมูลไม่เป็นปกติได้

2) การทดสอบเกี่ยวกับปัญหาค่าสหสัมพันธ์ที่สูงเกินไป หรือ Multicollinearity ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการประมาณค่าสัมประสิทธิ์สัมประสิทธิ์การถดถอย โดยผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ร่วมเชิงพหุในตัวแปร โดยพิจารณาจากค่า Tolerance และพิจารณาค่า Variance Inflation Factor (VIF) ใช้วัดความเป็นอิสระของตัวแปรอิสระทุกตัวซึ่ง โดยค่า Tolerance ต้องมีค่ามากกว่า 0 และค่า Variance Inflation Factor (VIF) ต้องมีค่าน้อยกว่า 10 เพื่อป้องกันการเกิดปัญหา Multicollinearity (สำราญ มีแจ้ง, 2557)

จากผลการทดสอบความเป็นอิสระของตัวแปรอิสระทุกตัวพบว่า ค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.196 – 0.556 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0 และผลการทดสอบค่า Variance Inflation Factor (VIF) อยู่ระหว่าง 1.797 – 5.113 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 สามารถอธิบายได้ว่า ผลการทดสอบ Tolerance มีค่ามากกว่า 0 และค่า Variance Inflation Factor (VIF) น้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่น ๆ ในระดับต่ำ จึงสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นอิสระจากกัน และไม่พบปัญหา Multicollinearity สามารถนำไปทดสอบทางสถิติอนุมานในการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) ได้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำตัวแปรตาม ได้แก่ วัฒนธรรมทางการเมือง แยกออกเป็นด้านย่อยจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ วัฒนธรรมทางการเมืองเชิงนามธรรม ได้แก่ (1) ทศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (2) ความตระหนักในความเป็นพลเมือง และ(3) ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล และวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงพฤติกรรม ได้แก่ (1) การแสดงออกทางการเมือง และ (2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ทำการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple

Linear Regression Analysis) เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในการพัฒนาเป็นข้อเสนอแนะในเชิงการนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดให้ตัวแปรอิสระได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจด้านการเมือง และด้านสังคม พยากรณ์ตัวแปรตามจำนวน 5 ด้านย่อยของวัฒนธรรมทางการเมืองในเชิงนามธรรม และเชิงพฤติกรรม ในบทที่ 6

3.10 สรุปท้ายบท

ในบทนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษา โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในการศึกษา โดยกำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่างคือผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน โดยพิจารณาเลือกจังหวัดตามการแบ่งกลุ่มของค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนด้านการมีส่วนร่วม จำนวน 3 จังหวัดได้แก่ จังหวัดลำพูน จังหวัดแพร่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ใช้เครื่องมือในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 400 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติสำหรับสังคมศาสตร์ หรือ IBM SPSS Statistics เวอร์ชัน 29.0 ใช้เชิงสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบไปด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) และใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมือง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ดังที่ได้กล่าวในบทที่ 1 และบทที่ 3 ว่าการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน” ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สองประการคือ 1) เพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน และ 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจำนวน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลำพูน จังหวัดแพร่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลมาจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติสำหรับสังคมศาสตร์ หรือ IBM SPSS Statistics เวอร์ชัน 29.0 (IBM Corp., 2023) REF ID: TH-03-0224 ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอรายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับการนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

4.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และด้านการเมือง

4.1.3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวัฒนธรรมทางการเมือง

4.2 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

4.2.1 การทดสอบสมมติฐานหลักในการวิจัยที่ 1 และสมมติฐานย่อยที่ 1.1 – 1.3

4.2.2 การทดสอบสมมติฐานรองในการวิจัยที่ 2 – 6

4.2.3 สรุปการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

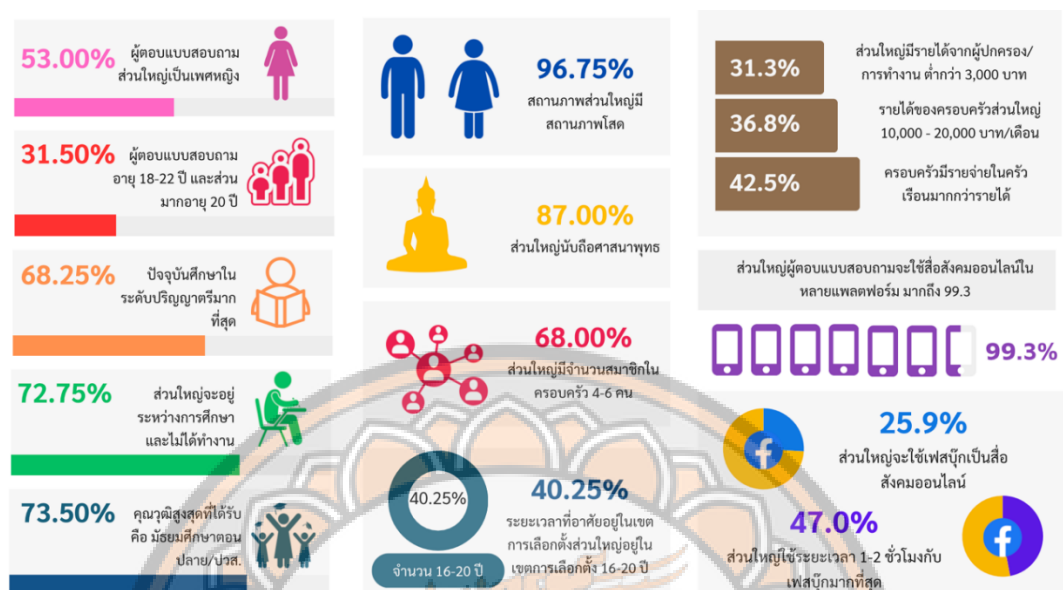
ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) ในการอธิบายเชิงพรรณนา ซึ่งจะประกอบไปด้วย 4 ส่วน คือ 1) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 โดยจำแนกเป็น ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมือง 3) ข้อมูลวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 โดยจำแนกเป็น ข้อมูลวัฒนธรรมทางการเมืองที่ศึกษาเชิงนามธรรม และ 4) ข้อมูลวัฒนธรรมทางการเมืองที่ศึกษาเชิงพฤติกรรม

4.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การนำเสนอข้อมูลในหัวข้อนี้จะเป็นการนำเสนอข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบไปด้วยการนำเสนอข้อมูลทั้งสิ้น 13 ประเด็น ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาในปัจจุบัน สถานภาพทางการศึกษากับการมีงานทำในปัจจุบัน คุณวุฒิการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส ศาสนา จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้ รายได้ของครอบครัว รายจ่ายในครอบครัวเมื่อเทียบกับรายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตการเลือกตั้ง และการติดตามข้อมูลทางการเมืองจากสื่อออนไลน์ รวมทั้งระยะเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์

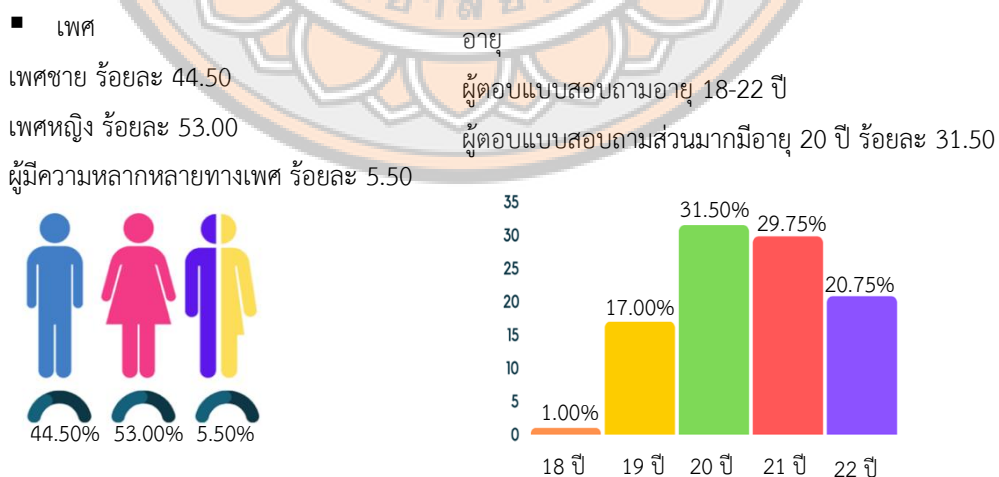
เมื่อผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 สามารถสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และมีอายุ 20 ปี ส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษา และในระหว่างการศึกษานั้นไม่ได้ประกอบอาชีพหรือทำงานระหว่างการเรียน โดยคุณวุฒิการศึกษาสูงสุดที่ส่วนใหญ่ได้รับ คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส. นับถือศาสนาพุทธ มีสถานภาพโสด และส่วนใหญ่ในครอบครัวมีสมาชิก 4-6 คน และเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตการเลือกตั้งมานานโดยส่วนใหญ่ 16-20 ปี นอกจากนี้ในแง่ของรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามเนืองด้วยส่วนใหญ่อยู่ในระหว่างการเรียน จึงพบว่า มีรายได้จากผู้ปกครองหรือการทำงานต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน โดยในครอบครัวส่วนใหญ่มีรายได้ครอบครัว 10,000-20,000 บาท และมีรายได้น้อยกว่ารายจ่ายในแต่ละเดือน นอกจากนี้การติดตามข้อมูลทางการเมืองจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่จะใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นหลัก และส่วนใหญ่จะใช้ 1-2 ชั่วโมงในแต่ละวัน สรุปรายละเอียดดังภาพ 6

ภาพ 6 ข้อมูลสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้ดำเนินการสรุปนั้น ผู้วิจัยได้มีการวิเคราะห์และแสดงรายละเอียดของข้อมูลข้อสังเกตในรายละเอียด ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จากข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งมีรายละเอียดดังภาพ 7 - 12 ตามลำดับต่อไปนี้

ภาพ 7 ค่าเฉลี่ยของเพศและอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

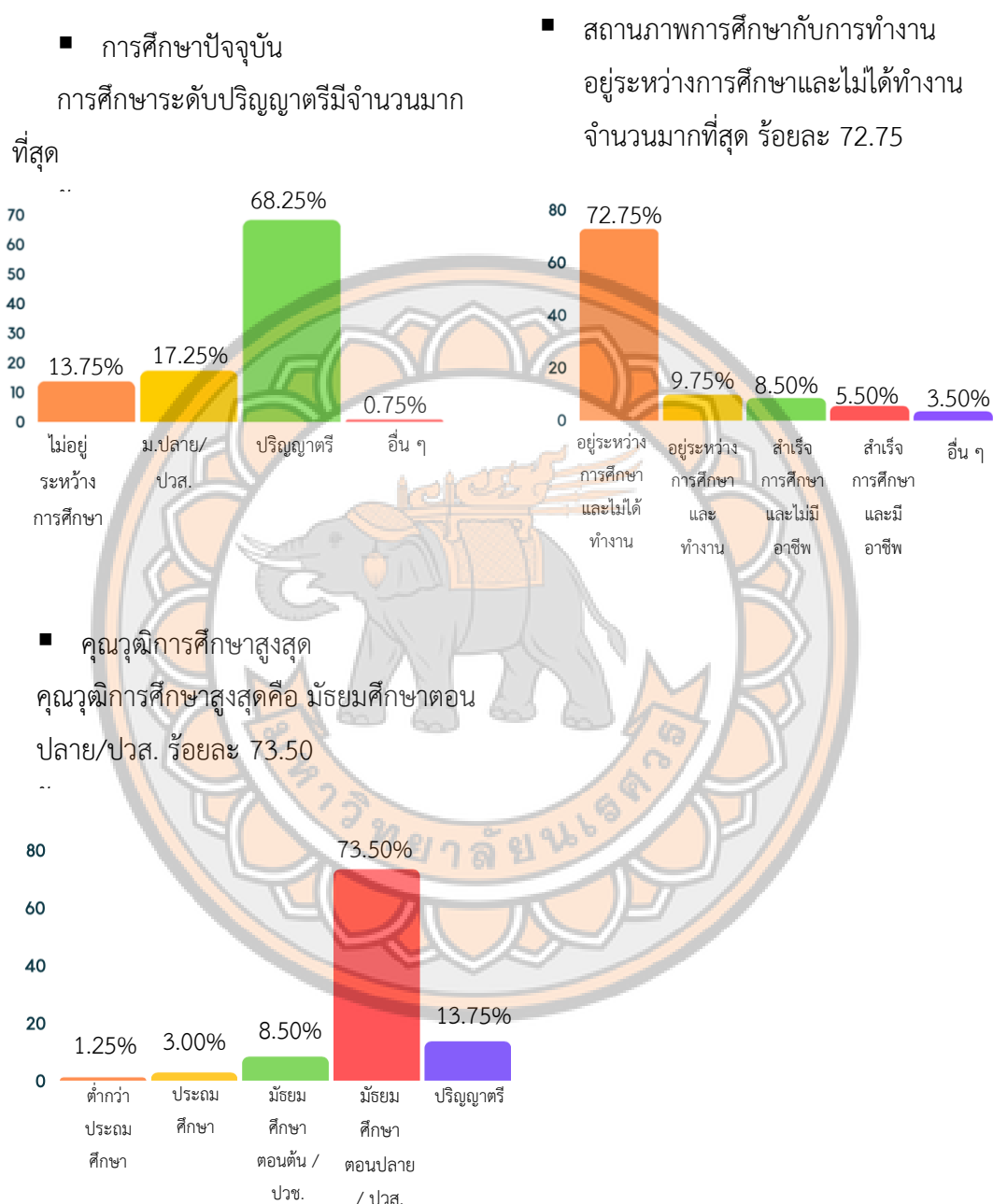
จากภาพ 7 จะพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.00 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44.50 และลำดับสุดท้ายผู้มีความหลากหลายทางเพศ คิดเป็น

ร้อยละ 5.50 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาจากอายุของผู้ตอบแบบสอบถามแล้วพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ อายุ 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.50 คิดเป็นรองลงมาคือ อายุ 21 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.75 อายุ 22 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.75 อายุ 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.00 และ อายุ 18 ปี ร้อยละ 1.00 ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นได้มีข้อสังเกตเบื้องต้นประการที่หนึ่ง คือ ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งส่วนมากเป็นเพศหญิง พบว่าจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2566 นั้นเป็นประชากรที่เกิดและเติบโตของประชากรของประเทศไทยในช่วง พ.ศ. 2544 – 2548 จากข้อมูลของสำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นช่วงที่มีประชากรเพศหญิงแรกเกิดมากกว่าเพศชาย และมีกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศร้อยละ 5.50 ซึ่งเป็นกลุ่มที่ต้องการมีตัวตนทางการเมืองในพื้นที่ทางการเมืองในระดับประชาธิปไตย จากงานของศึกษาของชินะนันท์ พวงพันธ์ (2566) พบว่า กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศนั้นต้องการแสดงออกทางการเมืองในฐานะตัวตนทางการเมืองที่ต้องการให้มันนโยบายทางการเมืองที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ประการที่สอง เมื่อพิจารณาจากอายุจะพบว่าอายุของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ที่ 20 ปี ถึงคิดเป็นร้อยละ 31.50 รองลงมาอายุ 21 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.75 ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีเรียนในระดับมหาวิทยาลัย และมีมุมมองทางการเมืองผ่านปรากฏการณ์ทางการเมือง จากงานของ กนกรัตน์ เลิศชูสกุล (2564) ได้อธิบายไว้อย่างน่าสนใจว่ากลุ่มนี้ว่าเป็นกลุ่มที่มีมุมมองทางการเมืองและทัศนคติทางการเมืองผ่านการเคลื่อนไหว ทวิตโต้ และเรียกร้องผ่านการแสดงออกเพื่อต่อต้านอำนาจนิยมทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เช่น การทวงคืนประชาธิปไตยหน้าเสาธง เมื่อปี 2563 เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่ากลุ่มนี้เกิดขึ้นและแสดงออกทางการเมืองในช่วงปี พ.ศ. 2563 และเมื่อการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 เกิดขึ้น คนกลุ่มนี้จะมีอายุในช่วง 20 – 21 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่และมีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก

ภาพ 8 การศึกษาปัจจุบัน สถานภาพการศึกษากับการทำงาน และคุณวุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม

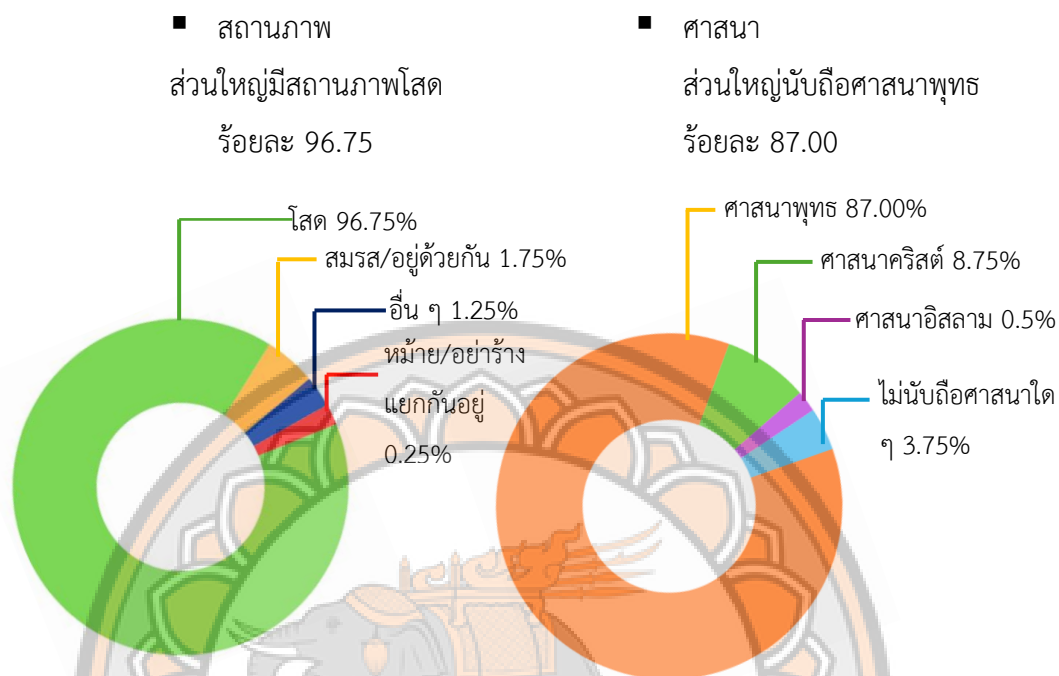
จากภาพ 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในประเด็นด้านการศึกษา พบว่า ในปัจจุบันผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ระหว่างการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.25 รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง คิดเป็นร้อยละ 17.25 รองลงมาเป็นไม่อยู่ระหว่างการการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 13.75 และ อื่น ๆ เป็นลำดับสุดท้าย คิดเป็นร้อยละ 0.75 ตามลำดับจะพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระบบการศึกษา

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของการศึกษาและการทำงาน พบว่า โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ระหว่างการศึกษาและไม่ได้ทำงานสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 72.75 รองลงมา คือ อยู่ระหว่างการศึกษาและทำงาน คิดเป็นร้อยละ 9.75 ลำดับรองลงมา คือ สำเร็จการศึกษาและไม่มีอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 8.50 ลำดับรองลงมา คือ สำเร็จการศึกษา และมีอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 5.50 และลำดับสุดท้ายคือ อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 3.50 ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากคุณวุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า โดยส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) คิดเป็นร้อยละ 73.50 รองลงมา คือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 13.75 ลำดับรองลงมา คือ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) คิดเป็นร้อยละ 8.50 ลำดับรองลงมา คือ สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 3.00 และลำดับสุดท้าย คือ ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 1.25 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งหมดในภาพรวม พบว่ากลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกส่วนใหญ่จะอยู่ในระบบการศึกษา กล่าวคือ อยู่ระหว่างการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 68.25 และพบว่า เป็นกลุ่มที่เป็นนักศึกษาที่อยู่ระหว่างการศึกษาและไม่ได้ทำงานระหว่างการ studia คิดเป็นร้อยละ 72.75 และเมื่อพิจารณาจากคุณวุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกยังพบว่า ได้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลาย/ปวส. มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.50 อาจกล่าวได้ว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในระบบการศึกษาในมหาวิทยาลัย

ภาพ 9 สถานภาพและศาสนาของผู้ตอบแบบสอบถามโดยเฉลี่ย

จากภาพ 9 พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า โดยส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 96.75 ลำดับรองลงมา คือ สถานภาพสมรส/อยู่ร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 1.75 ลำดับรองลงมา อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.25 และลำดับสุดท้าย คือ หย่า/หม้าย/แยกกันอยู่ ร้อยละ 0.25 ตามลำดับ

ในด้านการนับถือศาสนาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า โดยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 87.00 ลำดับรองลงมา คือ คริสต์ศาสนา คิดเป็นร้อยละ 8.75 ลำดับรองลงมา คือ ไม่นับถือศาสนาใด ๆ คิดเป็นร้อยละ 3.75 และลำดับสุดท้าย คือ ศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

ภาพ 10 สมาชิกในครอบครัว และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตการเลือกตั้งโดยเฉลี่ย

จำนวนสมาชิกในครอบครัว

ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว

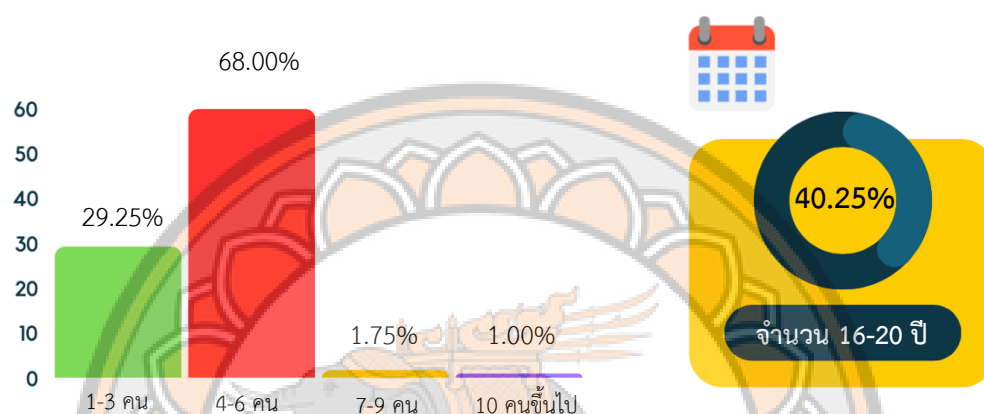
4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 68.00

■ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตการเลือกตั้ง

ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตการ

เลือกตั้ง 16-20 ปี คิดเป็นร้อยละ

40.25

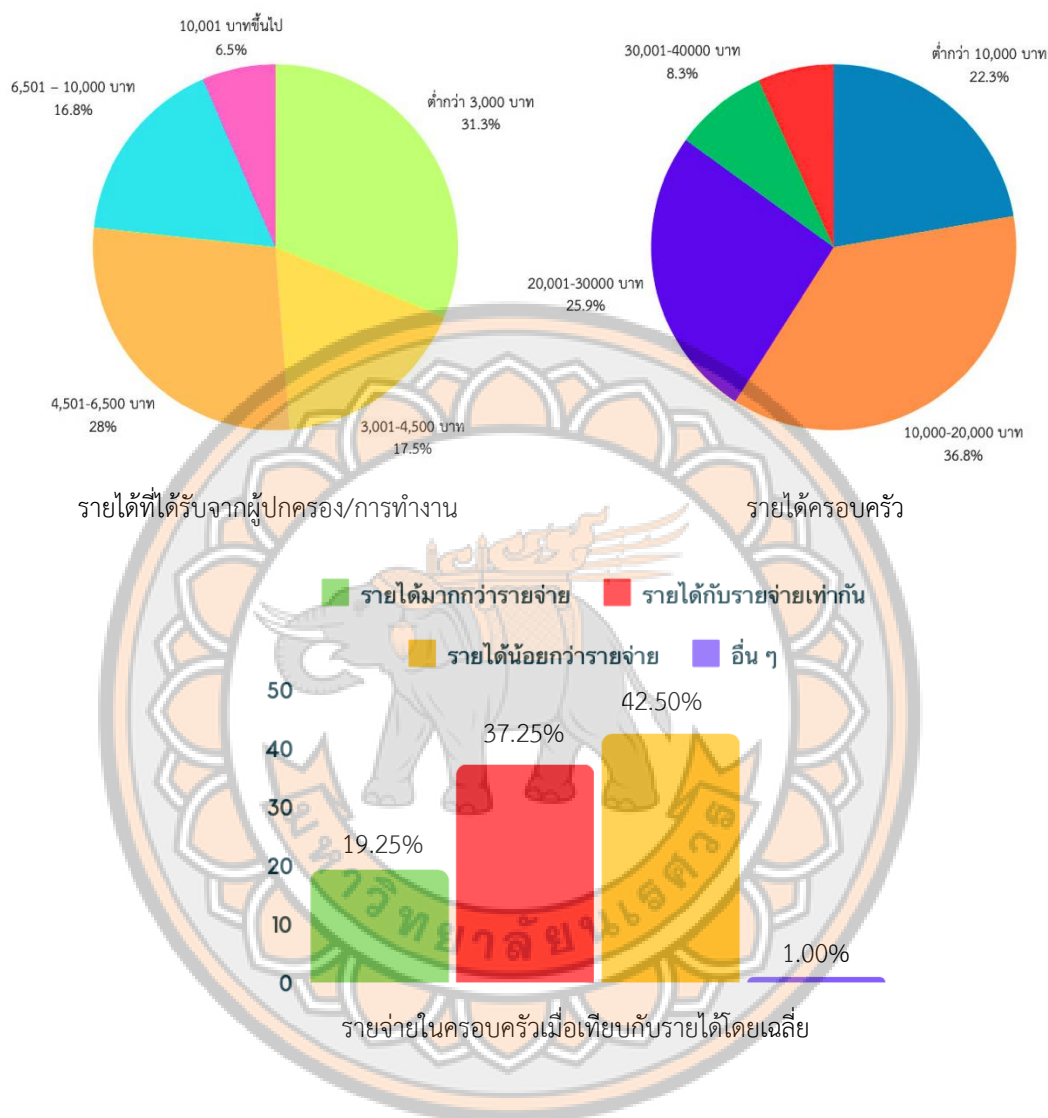

จากภาพ 10 พบว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า โดยส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว จำนวน 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 68.00 ลำดับรองลงมา คือ มีสมาชิกในครอบครัว จำนวน 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 29.25 รองลงมา คือมีสมาชิกในครอบครัว 7-9 คน คิดเป็นร้อยละ 1.75 และลำดับสุดท้าย คือ มีสมาชิกในครอบครัว มากกว่า 10 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 ตามลำดับ

ในด้านระยะเวลาที่ผู้ตอบแบบสอบถามอาศัยอยู่ในเขตการเลือกตั้ง พบว่า โดยส่วนใหญ่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ 16-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.25 ลำดับรองลงมา คือ 20 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 26.75 ลำดับรองลงมา คือ 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.50 รองลงมา คือ 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.25 และลำดับสุดท้าย คือ 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.25 ตามลำดับ

จากข้อมูลข้างต้นจะพบว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัวของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกนั้น จะมีจำนวน 4-6 คน ซึ่งมีลักษณะเป็นครอบครัวขนาดเล็ก ไม่ใช่ลักษณะแบบครอบครัวขยายที่มีหลายช่วงวัยอยู่ร่วมกัน และเมื่อพิจารณาจากระยะเวลาที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งอาศัยอยู่ในเขตเลือกตั้ง จะพบว่า ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในเขตเลือกตั้ง 16-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.25 ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามเป็นกลุ่มที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตั้งแต่เกิด

ภาพ 11 รายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครอง/การทำงาน รายได้ครอบครัว และรายจ่ายในครอบครัวเมื่อเทียบกับรายได้เฉลี่ย

จากภาพ 11 ในด้านที่เกี่ยวข้องกับรายได้นั้น ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองหรือจากการทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองหรือจากการทำงาน ต่ำกว่า 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.3 ลำดับรองลงมา คือ มีรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองหรือจากการทำงาน 4,501-6,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.0 คือลำดับรองลงมา คือ มีรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองหรือจากการทำงาน 3,001-4,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.5 คือลำดับรองลงมา คือ มีรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองหรือจากการทำงาน 6,501 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 16.8 และสุดท้าย มีรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองหรือจากการทำงาน 10,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 6.5 ตามลำดับ

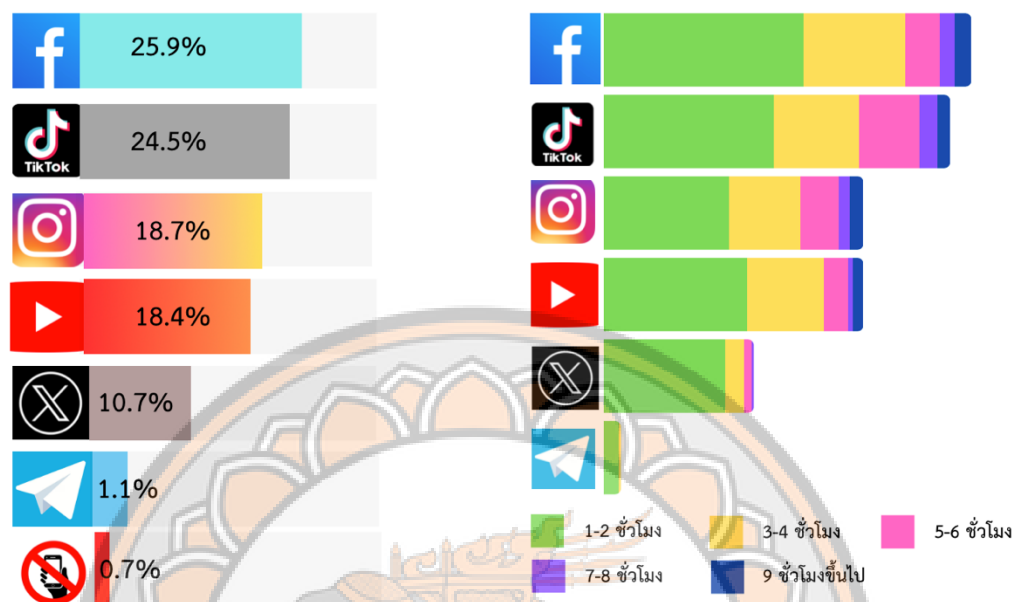
ในด้านรายได้โดยรวมของครอบครัวต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ครอบครัว 10,000-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.5 ลำดับรองลงมา มีรายได้ครอบครัว 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.0 ลำดับรองลงมา มีรายได้ครอบครัว ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.5 ลำดับรองลงมา มีรายได้ครอบครัว 40,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10 และลำดับสุดท้าย มีรายได้ครอบครัว 30,001-40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.0 ตามลำดับ

นอกจากนี้ ในด้านของรายจ่ายของครอบครัวเมื่อเทียบกับรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า รายได้น้อยกว่ารายจ่าย คิดเป็นร้อยละ 42.50 ลำดับรองลงมาคือ รายได้กับรายจ่ายเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 37.25 ลำดับรองลงมา คือ รายได้มากกว่ารายจ่าย คิดเป็นร้อยละ 19.25 และลำดับสุดท้าย คือ อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 1.00 ตามลำดับ

จากข้อมูลข้างต้น มีข้อสังเกตเกี่ยวกับรายได้จากผู้ปกครองหรือจากการทำงาน ต่ำกว่า 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.3 ซึ่งเมื่อพิจารณาจากเส้นความยากจน (Poverty line) ของประชากรในเขตภาคเหนือตอนบนพบว่าสอดคล้องกัน กล่าวคือ เส้นความยากจนในปี 2565 ซึ่งสำรวจโดยสำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ในเขตภาคเหนือตอนบนมีประชากรที่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 3,000 บาท ในประเด็นต่อไปในด้าน รายได้ของครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้ครอบครัว 10,000-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.50 ซึ่งพบว่า มีประเด็นที่น่าสังเกตคือ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ให้ข้อมูลว่ารายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนในเขตภาคเหนือ ปี 2566 อยู่ที่ 24,040 บาท/เดือน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ารายได้ครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถามใกล้เคียงกับรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยของสำนักงานสถิติแห่งชาติ แต่ไม่ได้สูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยรายได้ครัวเรือน นอกจากนี้ในด้านของรายจ่ายของครอบครัวต่อเดือน จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2566 อยู่ที่ 18,961 บาท/เดือน จากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจะ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย คิดเป็นร้อยละ 42.50 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากสถิติรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน และหนี้ของครัวเรือนจึงพบว่าอยู่ในเส้นความยากจนด้านรายได้โดยเฉลี่ยของประเทศไทย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2567)

อาจกล่าวได้ว่า ในด้านของรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครอง/การทำงาน ของผู้ตอบแบบสอบถาม อยู่ที่ 4,501-6,500 บาท ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 20 - 30 เมื่อเทียบกับรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน ซึ่งในครัวเรือนยังมีค่าใช้จ่ายด้านอื่น ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค รวมถึงหนี้ครัวเรือน ดังนั้นสถานภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของภาคเหนือจึงอยู่ในลักษณะที่มีรายได้และรายจ่ายใกล้เคียงกันหรือเท่ากัน และบางครัวเรือนมีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย ส่งผลสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่มีเพียงพอต่อการยังชีพ

ภาพ 12 การติดตามข้อมูลทางการเมืองจากสื่อสังคมออนไลน์ และระยะเวลาที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยเฉลี่ย

จากภาพ 12 ในด้านการใช้สื่อสังคมออนไลน์ผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ในสื่อสังคมออนไลน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.9 รองลงมาเป็นติ๊กต็อก (TikTok) คิดเป็นร้อยละ 24.5 อินตราแกรม (Instagram) คิดเป็นร้อยละ 18.7 ยูทูบ (YouTube) คิดเป็นร้อยละ 18.4 เอ็กซ์ (X) คิดเป็นร้อยละ 10.7 เทเลแกรม (Telegram) คิดเป็นร้อยละ 1.1 และไม่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 0.7

ในด้านจำนวนชั่วโมงต่อวันในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่า ในแต่ละวันผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สื่อสังคมออนไลน์ คือ เฟซบุ๊ก (Facebook) จำนวน 1-2 ชั่วโมง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47 รองลงมาคือ ติ๊กต็อก (TikTok) จำนวน 1-2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 40 ยูทูบ (YouTube) จำนวน 1-2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 33.8 อินตราแกรม (Instagram) คิดเป็นจำนวน 1-2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 29.5 เอ็กซ์ (X) จำนวน 1-2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 28.5 และเทเลแกรม จำนวน 1-2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 3.5 ตามลำดับ

จากข้อมูลการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก พบว่า ส่วนใหญ่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ รวมกันมากถึงร้อยละ 93 และสื่อสังคมออนไลน์ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกนิยมใช้มากที่สุดคือเฟซบุ๊ก ลำดับสองเป็นติ๊กต็อก ลำดับสามเป็นอินตราแกรม ลำดับสี่เป็นยูทูบ ซึ่งสื่อสังคมออนไลน์ดังกล่าวเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่นิยมใช้ในประเทศไทยในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566

นอกจากนี้งานวิจัยของ สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ และคณะ (2566) เรื่อง Youth Study Thailand 2020-2021 ที่ได้ศึกษาประเด็นคนรุ่นใหม่ในแง่มุมมองสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า เฟซบุ๊ก เป็นสื่อ

สังคมออนไลน์หลักที่คนรุ่นใหม่เลือกใช้ในการสื่อสาร และคนกลุ่มนี้มักใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางหลักในการสื่อสารทางการเมือง นอกจากนี้ดีด็อก ยังกลายเป็นส่วนสำคัญในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ที่ผ่านมา อันเนื่องจากการได้มีการผลิตสื่อและมีเนื้อหาทางการเมืองที่เข้าถึงคนรุ่นใหม่มากที่สุด (ปฐวิญญ์ วัฒนสุข, 2566)

นอกจากนี้ยังพบงานวิจัยด้านสื่อมวลชน ที่ศึกษาแนวโน้มการเมืองไทยกับสื่อสังคมออนไลน์พบว่า การเมืองที่เข้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงดิจิทัลจะกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการหาเสียง การสร้างคะแนนนิยม และการสื่อสารกับประชาชน สื่อสังคมออนไลน์สามารถเป็นเครื่องมือในการเพิ่มพื้นที่สาธารณะที่ใช้ในการแสดงออกอย่างเป็นรูปธรรม (คันธิดา ฉายาวงศ์, 2564)

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีได้เปลี่ยนแปลงการหาเสียงเลือกตั้งแบบเดิม เช่นการเคาะประตูบ้าน แจกใบปลิว รหาเสียง เป็นสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก เอ็กซ์ อินสตาแกรม และยูทูป (กานต์ บุญศิริ, 2562 ; วิสุทธิ์ ชันศิริ, ธิตินันท์, เอี่ยมนรินทร์, การดา ร่วมพุ่ม, 2565) และการวิจัยของวีระ หวังสัจจะโชค (2567) ซึ่งศึกษาการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวและพฤติกรรมทางการเมืองของจักรกลทางการเมืองในการขับเคลื่อนการเลือกตั้ง ยังได้เสนอว่า การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้สร้างผ่านพื้นที่ออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก เอ็กซ์ อินสตาแกรม ยูทูป ดีด็อก ต่างเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองและประชาชน

จากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะมีระยะเวลาในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์หลากหลายสื่อสังคมออนไลน์ แต่ในวันอย่างน้อย 1-2 ชั่วโมงต่อวัน จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ทั้งเพื่อความบันเทิง และเพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นซึ่งแสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่จะมีสื่อสังคมออนไลน์ของตนเอง รวมทั้งใช้ในการเป็นช่องทางหลักในการสื่อสารกับสังคมออนไลน์ และบทบาทของสื่อสังคมออนไลน์ในการรับสารข้อมูลทางการเมืองและการเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ซึ่งสื่อสังคมออนไลน์อาจจะนำมาสู่การขับเคลื่อนทางการเมือง และการระดมทางการเมืองในการเลือกตั้งทดแทนในรูปแบบเดิม และอาจจะเป็นช่องทางหลักในการสื่อสารระหว่างนักการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง กับประชาชน เพื่อแสดงข้อมูลนโยบาย ความต้องการ และอุดมการณ์ทางการเมืองผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นได้ทั้งเสียงสะท้อน และการต่อสู้ในการเลือกตั้งไปพร้อม ๆ กันก็ได้ ซึ่งผู้วิจัยจะวิเคราะห์รายละเอียดในบทที่ 5 ต่อไป

4.1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง

ในหัวข้อนี้จะเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง จำนวน 3 ปัจจัยซึ่งเป็นตัวแปรในการศึกษา ประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมืองของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจะแสดงรายละเอียดซึ่งประกอบไปด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) และระดับของค่าเฉลี่ย ดังต่อไปนี้

4.1.2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น 2 ตัวแปรย่อย ได้แก่ (1) สวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ และ (2) สถานภาพทางการเงินของครอบครัว จำนวนทั้งสิ้น 12 ข้อคำถาม และได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง (n = 400)

ลำดับ	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ตัวแปรสวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ จำนวน 6 ข้อ				
1	รัฐบาลนายกรัฐมนตรีในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 ท่านได้รับสวัสดิการด้านการศึกษา เช่น การสนับสนุนค่าเล่าเรียน อุปกรณ์ในการเรียน และโอกาสทางการศึกษา อย่างเหมาะสม	2.93	1.09	น้อย
2	รัฐบาลนายกรัฐมนตรีในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 ท่านได้รับสวัสดิการด้านการสังคม สงเคราะห์ เช่น การช่วยเหลือเกี่ยวกับค่าครองชีพ การช่วยเหลือในสถานการณ์ COVID-19 อย่างเหมาะสม	2.92	1.06	น้อย

ลำดับ	ข้อความถาม	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
3	เมื่อมีอาการป่วยหนัก ท่านจะไม่กังวลเกี่ยวกับ ค่ารักษาพยาบาล เนื่องจากรัฐบาล นายกรัฐมนตรีในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 ได้จัด สวัสดิการให้กับประชาชนไว้อย่างครอบคลุม แล้ว	2.77	1.18	น้อย
4	สวัสดิการที่ได้รับจากรัฐในช่วงรัฐบาล นายกรัฐมนตรีในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 สามารถส่งเสริมความเท่าเทียม และลดความ เหลื่อมล้ำในสังคมได้	2.76	1.12	น้อย
5	การบริหารงานของนายกรัฐมนตรีในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 นั้น แม้ว่าท่านจะไม่ใช่วัยสูงอายุ แต่หากท่านต้องเผชิญความยากลำบากในชีวิต ท่านคิดว่ารัฐบาลจะสามารถให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้ท่านสามารถยังชีพอยู่ได้	2.68	1.11	น้อย
6	เมื่อเกิดการว่างงานและ/หรือจำเป็นต้องหางาน ใหม่ รัฐบาลนายกรัฐมนตรีในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 สามารถให้ความช่วยเหลือด้านการฝึก อาชีพหรือสนับสนุนทางการสวัสดิการและ การเงินแก่ท่านได้	2.65	1.14	น้อย
รวม (ตัวแปรสวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ)		2.78	1.11	น้อย
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ตัวแปรสถานภาพทางการเงินของครอบครัว จำนวน 6 ข้อ				
1	ปัจจุบันมีความรู้สึกไม่พึงพอใจกับสถานการณ์ การเงินของครอบครัว	3.17	1.02	ปาน กลาง

ลำดับ	ข้อความถาม	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
2	ครอบครัวมีเงินเหลือเพียงพอสำหรับใช้จ่ายเมื่อฉุกเฉิน เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าซ่อมแซมบ้าน จากภัยธรรมชาติ	3.15	1.01	ปาน กลาง
3	ครอบครัวมีวิกฤตกังวลเกี่ยวกับรายได้ ซึ่งในแต่ละเดือนมักจะไม่มีเพียงพอจากรายจ่ายของครอบครัว	3.15	1.02	ปาน กลาง
4	ครอบครัวมีเงินใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารราคาสูง จนเกินไปแต่เป็นไปตามความต้องการของสมาชิกในครอบครัวได้	3.13	0.92	ปาน กลาง
5	ครอบครัวมีเงินเพียงพอที่จะสามารถไปท่องเที่ยวได้อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	3.07	1.09	ปาน กลาง
6	หากเปรียบเทียบกับคนในชุมชนละแวกบ้านครัวเรือนของท่านมีรายได้สูงกว่าคนในละแวกนั้น	2.79	1.06	น้อย
รวม (ตัวแปรสถานภาพทางการเงินของครอบครัว)		3.07	1.02	ปาน กลาง
รวมปัจจัยด้านเศรษฐกิจ		2.93	1.06	น้อย

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์เบื้องต้น พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับโดยรวม 2.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.10 อยู่ในระดับน้อยจากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแยกในแต่ละตัวแปร ดังนี้

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ตัวแปรสวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ พบว่า การที่รัฐบาลนายกรัฐมนตรีในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 ได้รับสวัสดิการด้านการศึกษา เช่น การสนับสนุนค่าเล่าเรียน อุปกรณ์ในการเรียน และโอกาสทางการศึกษา อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 2.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.11 รองลงมาเป็น การที่รัฐบาลนายกรัฐมนตรีในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 ท่านได้รับสวัสดิการด้านการสังคมสงเคราะห์ เช่น การช่วยเหลือเกี่ยวกับค่าครองชีพ การช่วยเหลือใน

สถานการณ์ COVID-19 อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.09 และถ้าหากหากมีอาการป่วยหนัก ท่านจะไม่กังวลเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาล เนื่องจากรัฐบาลนายกรัฐมนตรีในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 ได้จัดสวัสดิการให้กับประชาชนไว้อย่างครอบคลุมแล้ว มีค่าเฉลี่ย 2.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.21 ตามลำดับ ในขณะที่ การว่างงานและ/หรือ จำเป็นต้องหางานใหม่ รัฐบาลนายกรัฐมนตรีในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 สามารถให้ความช่วยเหลือด้านการฝึกอาชีพหรือสนับสนุนทางการสวัสดิการและการเงินแก่ท่านได้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.17

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ตัวแปรสภาพทางการเงินของครอบครัว พบว่า ความรู้สึกไม่พึงพอใจกับสถานการณ์การเงินของครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.06 รองลงมาคือ การที่ครอบครัวของท่านมีเงินเหลือเพียงพอสำหรับใช้จ่ายเมื่อฉุกเฉิน เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าซ่อมแซมบ้านจากภัยธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.03 และ การที่ครอบครัวของท่านมักวิตกกังวลเกี่ยวกับรายได้ ซึ่งในแต่ละเดือนมักจะไม่เพียงพอกับรายจ่ายของครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.06 ตามลำดับ ในขณะที่ เปรียบเทียบกับคนในชุมชนละแวกบ้าน และคิดว่าครัวเรือนของท่านมีรายได้สูงกว่าคนในละแวกนั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.13

4.1.2.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยด้านสังคมผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น 2 ตัวแปรย่อย ได้แก่ (1) สื่อสังคมออนไลน์ และ (2) ความไว้วางใจทางสังคม จำนวนทั้งสิ้น 14 ข้อคำถาม และได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านสังคมที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง (n = 400)

ลำดับ	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	ส่วน	ระดับ
		($\bar{x}$)	เบี่ยงเบน	
			มาตรฐาน	
		(S.D.)		
ปัจจัยด้านสังคม ตัวแปรความไว้วางใจทางสังคม จำนวน 7 ข้อ				

ลำดับ	ข้อความถาม	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
1	คนในสังคมสามารถพูดคุย หรือสนทนาในเรื่องทั่วไป เช่น การสอบถามสารทุกข์สุกดิบ หรือเกี่ยวกับสภาพอากาศกับคนในสังคมกันได้	3.41	0.94	ปานกลาง
2	เมื่อต้องการความช่วยเหลือ เช่น ฝากบ้านไว้กับเพื่อนบ้าน หรือยืมเงินเมื่อฉุกเฉินเพียงเล็กน้อย ประมาณ 10-20 บาท คนในสังคมสามารถช่วยเหลือท่านได้	3.29	0.96	ปานกลาง
3	เมื่อได้พบกับคนที่มาจากถิ่นที่อยู่เดียวกัน มีเชื้อชาติหรือภาษาเดียวกัน จะมีความไว้วางใจบุคคลนั้น ๆ เสมือนคนในครอบครัวมากกว่าบุคคลที่มาจากต่างถิ่น ต่างเชื้อชาติ หรือต่างภาษาต่างกัน	3.19	0.98	ปานกลาง
4	คนในสังคมสามารถพูดคุยหรือสนทนาเรื่องทั่วไป หรือเรื่องการเมืองกับเพื่อนบ้าน หรือละแวกบ้านกันได้อย่างสนิทใจ	3.19	0.95	ปานกลาง
5	ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาในละแวกบ้านจะมีความไว้วางใจระหว่างกันเพิ่มขึ้น	3.13	0.93	ปานกลาง
6	คนในสังคมส่วนใหญ่มีความจริงใจต่อกัน และจะไม่เอารัดเอาเปรียบกันและกัน	3.12	0.96	ปานกลาง
7	คนในสังคมส่วนใหญ่ เป็นคนที่ท่านสามารถไว้วางใจได้	3.06	0.91	ปานกลาง
รวม (ตัวแปรความไว้วางใจทางสังคม)		3.19	0.94	ปานกลาง
ปัจจัยด้านสังคม ตัวแปรสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 7 ข้อ				

ลำดับ	ข้อความถาม	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
1	การติดตามข่าวสารทางการเมืองโดยทั่วไปเป็นประจำผ่านสื่อสังคมออนไลน์เป็นประจำ เช่น เฟซบุ๊ก หรือเอ็กซ์ เป็นต้น	3.65	0.78	ปานกลาง
2	เมื่อมีความสนใจในประเด็นทางการเมืองและ/หรือข้อสงสัยทางการเมือง มักจะค้นข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์เป็นลำดับแรก	3.61	0.93	ปานกลาง
3	การใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น เอ็กซ์ เฟซบุ๊ก หรืออินสตาแกรม เพื่อสนทนาหรือพูดคุยกับเพื่อนหรือบุคคลที่สนิทสนมเกี่ยวกับเรื่องการเมือง	3.32	1.06	ปานกลาง
4	การติดตามข้อมูลข่าวสารและ/หรือแสดงความคิดเห็นในแฟนเพจเฟซบุ๊กที่มีวัตถุประสงค์ทางการเมือง เช่น ไข่แมวx คาราโอเกะชั้นใต้ดิน เป็นประจำ	3.17	0.99	ปานกลาง
5	การเป็นสมาชิกกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์ทางการเมืองในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น กลุ่มติเตียนการเมือง กลุ่มการเมืองไทยวันนี้ หรือกลุ่มรู้ทันการเมือง	3.03	0.98	ปานกลาง
6	การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองจะแสดงความคิดเห็นในช่องทางในสื่อสังคมออนไลน์อยู่เสมอ	2.96	1.07	น้อย
7	คนในสังคมส่วนใหญ่ เป็นคนที่ท่านสามารถไว้วางใจได้	3.06	0.91	ปานกลาง
รวม (ตัวแปรความไว้วางใจทางสังคม)		3.19	0.94	ปานกลาง
ปัจจัยด้านสังคม ตัวแปรสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 7 ข้อ				

ลำดับ	ข้อความคำถาม	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
1	การติดตามข่าวสารทางการเมืองโดยทั่วไปเป็นประจำผ่านสื่อสังคมออนไลน์เป็นประจำ เช่น เฟซบุ๊ก หรือแอ็กส์ เป็นต้น	3.65	0.78	ปานกลาง
2	เมื่อมีความสนใจในประเด็นทางการเมืองและ/หรือข้อสงสัยทางการเมือง มักจะค้นข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์เป็นลำดับแรก	3.61	0.93	ปานกลาง
3	การใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น แอ็กส์ เฟซบุ๊ก หรืออินสตาแกรม เพื่อสนทนาหรือพูดคุยกับเพื่อนหรือบุคคลที่สนิทสนมเกี่ยวกับเรื่องการเมือง	3.32	1.06	ปานกลาง
4	การติดตามข้อมูลข่าวสารและ/หรือแสดงความคิดเห็นในแฟนเพจเฟซบุ๊กที่มีวัตถุประสงค์ทางการเมือง เช่น ไข่แมวx คาราโอเกะชั้นใต้ดิน เป็นประจำ	3.17	0.99	ปานกลาง
5	การเป็นสมาชิกกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์ทางการเมืองในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น กลุ่มติเตียนการเมือง กลุ่มการเมืองไทยวันนี้ หรือกลุ่มรู้ทันการเมือง	3.03	0.98	ปานกลาง
6	การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองจะแสดงความคิดเห็นในช่องทางในสื่อสังคมออนไลน์อยู่เสมอ	2.96	1.07	น้อย
7	การจะโพสต์ข้อความทางการเมือง เช่น การแสดงความคิดเห็น หรือการแสดงความรู้สึกลงในสื่อสังคมออนไลน์เสมอ	2.85	1.12	น้อย
รวม (ตัวแปรสื่อสังคมออนไลน์)		3.22	0.99	ปานกลาง
รวมปัจจัยด้านสังคม		3.21	0.96	ปานกลาง

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์เบื้องต้น พบว่า ปัจจัยด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับโดยรวม 3.19 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.99 อยู่ในระดับปานกลางจากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแยกในแต่ละตัวแปร ดังนี้

ปัจจัยด้านสังคม ตัวแปรความไว้วางใจทางสังคม พบว่า การพูดคุย หรือสนทนาในเรื่องทั่วไป เช่น การสอบถามสารทุกข์สุขดิบ หรือเกี่ยวกับสภาพอากาศกับคนในสังคมกันได้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.94 รองลงมาเป็น ความช่วยเหลือ เช่น ฝากบ้านไว้กับเพื่อนบ้าน หรือยืมเงินเมื่อฉุกเฉินเพียงเล็กน้อยประมาณ 10-20 บาท คนในสังคมสามารถช่วยเหลือท่านได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.96 และสามารถพูดคุยหรือสนทนาเรื่องทั่วไป หรือเรื่องการเมืองกับเพื่อนบ้าน หรือละแวกบ้านกันได้อย่างสนิทใจ และได้พบกับคนที่มาจากถิ่นที่อยู่เดียวกับท่าน มีค่าเฉลี่ย 3.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.95 และการมีเชื้อชาติหรือภาษาเดียวกันกับท่าน ท่านจะไว้วางใจบุคคลนั้น ๆ เหมือนคนในครอบครัวของท่านมากกว่าบุคคลที่มาจากต่างถิ่น ต่างเชื้อชาติ หรือต่างภาษาจากท่าน มีค่าเฉลี่ย 3.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.99 และการที่ในสังคมส่วนใหญ่มีความจริงใจต่อกัน และจะไม่เอาเปรียบกันและกัน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 3.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.96 ตามลำดับ ในขณะที่คนในสังคมส่วนใหญ่เป็นคนที่ท่านสามารถไว้วางใจได้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 3.06 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.91

ปัจจัยด้านสังคม ตัวแปรสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า การติดตามข่าวสารทางการเมืองโดยทั่วไปเป็นประจำผ่านสื่อสังคมออนไลน์เป็นประจำ เช่น เฟซบุ๊ก หรือเอ็กซ์ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 รองลงมาคือ มีความสนใจในประเด็นทางการเมืองและ/หรือข้อสงสัยทางการเมือง ท่านมักจะค้นข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์เป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.93 และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น เอ็กซ์ เฟซบุ๊ก หรืออินสตาแกรม เพื่อสนทนาหรือพูดคุยกับเพื่อน หรือบุคคลที่สนิทสนมเกี่ยวกับเรื่องการเมืองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.19 ตามลำดับ ในขณะที่แสดงความคิดเห็นทางการเมืองในช่องทางในสื่อสังคมออนไลน์อยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.17

4.1.2.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการเมืองของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยด้านการเมืองผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น 2 ตัวแปรย่อย ได้แก่ (1) ความไว้วางใจทางการเมือง และ (2) ภาวะผู้นำของผู้นำทางการเมือง จำนวนทั้งสิ้น 17 ข้อคำถาม และได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการเมืองที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง (n = 400)

ลำดับ	ข้อความถาม	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
ปัจจัยด้านการเมือง ตัวแปรความไว้วางใจทางการเมือง จำนวน 10 ข้อ				
1	การเชื่อมั่นต่อการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะสามารถพัฒนาให้ท้องถิ่นได้ดีขึ้น ส่งเสริมการกินดีอยู่ดีของประชาชน และจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น	3.02	0.98	ปานกลาง
2	การเชื่อมั่นต่อการทำงานของนายกเทศมนตรีหรือนายกองคการบริหารส่วนตำบลว่าจะปฏิบัติหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น	2.97	1.01	น้อย
3	การเชื่อมั่นในการทำงานของข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าจะปฏิบัติงานอย่างมีเต็มกำลังความสามารถ	2.89	1.08	น้อย
4	การเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในช่วง พ.ศ. 2562-2566 จะปฏิบัติหน้าที่เพื่อประชาชนอย่างแท้จริง	2.66	1.22	น้อย
5	นโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลนายกรัฐมนตรีในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	2.64	1.15	น้อย
6	การเชื่อมั่นหรือไว้วางใจต่อการปฏิบัติงานองค์กรอิสระ เช่น กกต. ปปช. หรือศาลรัฐธรรมนูญ ว่ามีความอิสระปราศจากการครอบงำจากหน่วยงานหรือบุคคลอื่น	2.62	1.15	น้อย
7	การเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของวุฒิสภาชุดปัจจุบันว่าจะปฏิบัติหน้าที่อย่างโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง	2.60	1.11	น้อย

ลำดับ	ข้อความถาม	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
8	การเชื่อมั่นในการทำงานของรัฐบาลนายก รัฐมนตรี ในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566	2.57	1.16	น้อย
9	รู้สึกยินดีที่จะเสียภาษีเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเพื่อให้รัฐบาล นายกรัฐมนตรีในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 นำไป สร้างห้องสมุดที่ดีมีคุณภาพให้ประชาชนได้ใช้ ประโยชน์	2.53	1.17	น้อย
10	รัฐบาลนายกรัฐมนตรีในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและโปร่งใส	2.43	1.16	น้อย
รวม (ตัวแปรความไว้วางใจทางการเมือง)		2.69	1.11	น้อย
ปัจจัยด้านการเมือง ตัวแปรภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหารการเมือง จำนวน 7 ข้อ				
1	นายกเทศมนตรี หรือนายกองค์การบริหารส่วน ตำบลจะสามารถช่วยเหลือและ/หรือแก้ไขปัญหาที่ เกิดขึ้นในท้องถิ่นเป็นอย่างดี	3.05	1.04	ปาน กลาง
2	นายกเทศมนตรี หรือนายกองค์การบริหารส่วน ตำบลจะให้ความสำคัญกับการทำตามนโยบายที่หา เสียงไว้	3.04	1.06	ปาน กลาง
3	ผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดของท่าน ให้ ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในจังหวัด และมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	2.96	1.08	น้อย
4	หากว่าประสบปัญหาหรือต้องการความช่วยเหลือ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะสามารถเป็นที่พึ่งให้แก่ท่าน ได้	2.93	1.09	น้อย
5	นายกรัฐมนตรีในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566เป็นผู้ที่มี ความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจทางการเมือง	2.54	1.16	น้อย

ลำดับ	ข้อความถาม	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
6	นายกฤษฎมนตรีในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 เป็นผู้ที่ทำงานอย่างจริงจัง และเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	2.50	1.16	น้อย
7	นายกฤษฎมนตรีในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 เป็นผู้ที่รักษาคำพูด และทำตามในสิ่งที่ให้สัญญาไว้กับประชาชน	2.49	1.22	น้อย
รวม (ตัวแปรภาวะความเป็นผู้นำของผู้นำทางการเมือง)		2.78	1.11	น้อย
รวม		2.73	1.11	น้อย

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์เบื้องต้น พบว่า ปัจจัยการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับโดยรวม 2.69 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.17 อยู่ในระดับน้อยจากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแยกในแต่ละตัวแปร ดังนี้

ปัจจัยด้านการเมือง ตัวแปรความไว้วางใจทางการเมือง พบว่า การเชื่อมั่นต่อการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะสามารถพัฒนาให้ท้องถิ่นได้ดีขึ้น ส่งเสริมการกินดีอยู่ดีของประชาชน และจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.98 รองลงมาคือ การเชื่อมั่นต่อการทำงานของนายกเทศมนตรีหรือนายกองการบริหารส่วนตำบล ที่จะปฏิบัติหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.01 รองลงมาคือ การเชื่อมั่นในการทำงานของข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าจะปฏิบัติงานอย่างมีเต็มกำลังความสามารถ มีค่าเฉลี่ย 2.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.08 รองลงมาคือ การเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร ในช่วง พ.ศ. 2562-2566 ที่จะปฏิบัติหน้าที่เพื่อประชาชนอย่างแท้จริง มีค่าเฉลี่ย 2.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.22 ในขณะที่ รัฐบาลนายกรัฐมนตรีในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.16

ปัจจัยด้านการเมือง ตัวแปรภาวะความเป็นผู้นำของผู้นำทางการเมือง พบว่า นายกเทศมนตรีหรือนายกองการบริหารส่วนตำบลจะสามารถช่วยเหลือและ/หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.04 รองลงมาคือ

นายกเทศมนตรี หรือนายกองคการบริหารส่วนตำบลจะให้ความสำคัญกับการทำตามนโยบายที่หาเสียงไว้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.06 รองลงมาคือ ผู้ว่าราชการจังหวัด ในจังหวัดของท่าน ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในจังหวัด และมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.08 ตามลำดับ ในขณะที่ นายกรัฐมนตรีในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 เป็นผู้ที่รักษาคำพูด และทำตามในสิ่งที่ให้สัญญาไว้กับประชาชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.22

4.1.3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวัฒนธรรมทางการเมือง

ในหัวข้อนี้จะเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อคำถาม โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเป็นตัวแปรตาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ (1) วัฒนธรรมทางการเมืองในเชิงนามธรรม และ (2) วัฒนธรรมทางการเมืองในเชิงพฤติกรรม โดยผู้วิจัยจะนำเสนอค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้ตอบแบบสอบถาม รวมทั้งผลการวิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

4.1.3.1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวัฒนธรรมทางการเมืองในเชิงนามธรรม

ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองซึ่งผู้วิจัยกำหนดเป็นตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น 3 ประเด็น คือ (1) ทศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (2) ความตระหนักในความเป็นพลเมือง และ (3) ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล โดยเป็นการกำหนดประเด็นคำถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นในเชิงนามธรรม จำนวน 25 คำถาม และได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง 13

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวัฒนธรรมทางการเมืองในเชิงนามธรรม

(n = 400)

ลำดับ	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	ส่วน	ระดับ
		($\bar{x}$)	เบี่ยงเบน	
		มาตรฐาน (S.D.)		
ทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง				

ลำดับ	ข้อความถาม	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
1	การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนทุกคนควรจะเคารพสิทธิ เสรีภาพ และกติกาของสังคมที่เป็นธรรม	4.05	0.88	มาก
2	การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ดีต้องเปิด โอกาสให้สามารถเรียกร้องทางการเมืองอย่างมี ประสิทธิภาพ	4.02	0.92	มาก
3	การเคารพเสียงส่วนใหญ่ถือเป็นเรื่องที่มี ความสำคัญ	4.01	0.94	มาก
4	การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นทุกคน สามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้	4.00	0.92	มาก
5	ทุกคนสิทธิเพียงพอที่จะเรียกร้อง และแสดง ความคิดเห็นทางการเมืองได้	3.63	0.91	ปานกลาง
6	ในปัจจุบันมีช่องทางที่ทำให้ท่านสามารถ แสดงออกทางการเมืองเพื่อให้รัฐบาลตอบสนอง ความต้องการของท่านได้	3.62	1.02	ปานกลาง
รวม (ทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง)		3.88	0.93	ปานกลาง
ความตระหนักในความเป็นพลเมือง				
1	กิจกรรมทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง หรือ การลงประชามติ เป็นสิ่งที่สำคัญต่อชีวิตของ ท่าน และหากท่านเข้ากิจกรรมดังกล่าวจะเป็น ประโยชน์ต่อส่วนรวม	3.90	0.92	ปานกลาง
2	การเชื่อว่าประชาชนทุกคนในประเทศมีโอกาส ในการร่วมกันกำหนดนโยบายของรัฐบาลได้	3.85	0.95	ปานกลาง

ลำดับ	ข้อความถาม	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
3	การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวม และส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีอย่างรวดเร็วขึ้น	3.72	0.91	ปานกลาง
4	การแสดงออกในอุดมการณ์ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างชัดเจน	3.69	0.91	ปานกลาง
5	หากมีการจัดระบบหรือโครงสร้างทางสังคมที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของประเทศ จะทำให้สังคมเกิดความสงบสุขได้	3.69	0.99	ปานกลาง
6	การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ให้ความสำคัญกับเสียงส่วนมาก จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในทิศทางที่ดีขึ้น	3.65	0.99	ปานกลาง
7	ความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในฐานะที่เป็นเจ้าของประเทศ	3.65	0.93	ปานกลาง
8	เมื่อการทำงานของรัฐบาลในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 มีผลกระทบต่อดำรงชีวิต เช่น ราคา น้ำมัน ค่าครองชีพ จะวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลกับบุคคลอื่น	3.61	1.02	ปานกลาง
9	การไปรวมกลุ่มหรือเข้าไปเป็นแนวร่วมกับองค์กรการเมืองนั้น เป็นการแสดงออกถึงการมีสำนึกต่อประโยชน์ของส่วนรวม	3.59	0.95	ปานกลาง
10	การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลในช่วง พ.ศ. 2557 - 2566สามารถกระทำได้อย่างได้กรอบของกฎหมาย	3.55	0.95	ปานกลาง

ลำดับ	ข้อความถาม	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
11	การพูดคุยเรื่องการเมืองภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนดในที่สาธารณะเป็นสิ่งที่สามารถทำได้	3.54	0.94	ปานกลาง
12	ความต้องการที่จะสมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ชื่นชอบ	3.35	1.04	ปานกลาง
13	การพูดคุยหรือสนทนาเรื่องการเมืองกับคนรอบครัวเป็นประจำ	3.26	1.10	ปานกลาง
14	หากมีคนมาพูดคุยว่า “รัฐบาลในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 เป็นรัฐบาลที่ดีที่สุด” จะหลีกเลี่ยงการพูดคุยหรือสนทนากับบุคคลนั้น	3.25	1.08	ปานกลาง
15	การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองส่งผลให้รัฐบาลในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 รับฟังเสียงของประชาชนมากยิ่งขึ้น	2.95	1.26	น้อย
รวม (ความตระหนักในความเป็นพลเมือง)		3.55	0.99	ปานกลาง
ความพึงพอใจในชีวิต				
1	ปัจจุบันมีเส้นทางเดินชีวิตที่ดี มีทางเลือกในการใช้ชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดี และรู้สึกปลอดภัย	3.34	0.93	ปานกลาง
2	ไม่มีความต้องการจะวนกลับไปใช้ชีวิตในอดีตที่ผ่านมา และไม่อยากจะกลับไปแก้ไขสิ่งใดเลยในอดีต	3.25	0.97	ปานกลาง
3	โดยภาพรวมแล้ว ชีวิตในปัจจุบันมีความใกล้เคียงกับสิ่งที่ต้องการ ชีวิตในทุกวันนี้มีคุณค่า ไม่มีความวิตกกังวลมากในชีวิต และมีความสุขเป็นอยู่ในระดับดี	3.18	0.97	ปานกลาง

ลำดับ	ข้อความถาม	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
4	ในช่วงรัฐบาลในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 นั้น โดยรวมแล้วสถานการณ์ทางการเมืองกำลังมี แนวโน้มดีขึ้น และสามารถส่งผลต่อชีวิตที่ เป็นอยู่ในทางที่ดีได้	2.86	1.23	น้อย
รวม (ด้านความพึงพอใจของชีวิต)		3.15	1.02	ปานกลาง
รวมค่าเฉลี่ยวัฒนธรรมทางการเมืองทั้งหมด		3.56	0.98	ปานกลาง

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์เบื้องต้น พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองในเชิงนามธรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.98 ซึ่งเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านซึ่งประกอบไปด้วย (1) ทศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (2) ความตระหนักในความเป็นพลเมือง และ (3) ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล

เมื่อพิจารณารายด้านจะพบว่า (1) ทศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.88 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.93 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในรายประเด็นพบว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนทุกคนควรจะได้เคารพสิทธิ เสรีภาพ และกติกาของสังคมที่เป็นธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.05 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.88 ซึ่งอยู่ระดับมาก ส่วนที่น้อยที่สุดเป็น การมีช่องทางที่ทำให้ท่านสามารถแสดงออกทางการเมืองเพื่อให้รัฐบาลตอบสนองความต้องการของท่านได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.02

ในด้านความตระหนักในความเป็นพลเมืองมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.99 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ในรายประเด็นพบว่า กิจกรรมทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง หรือการลงประชามติ เป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตของท่าน และหากท่านเข้ากิจกรรมดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.92 อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองส่งผลให้รัฐบาลในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 รับฟังเสียงของประชาชนมากยิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.26 อยู่ในระดับน้อย

ในด้านความพึงพอใจในชีวิตของบุคคลมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.02 อยู่ในระดับปานกลาง โดยการมีทางเดินชีวิตที่ดี มีทางเลือกในการใช้ชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดี และรู้สึกปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.34 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.93 ในขณะที่การมีรัฐบาลในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 นั้น โดยรวมแล้วสถานการณ์ทางการเมืองกำลังมีแนวโน้มดีขึ้น และสามารถส่งผลต่อชีวิตที่เป็นอยู่ในทางที่ดีได้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.23 อยู่ในระดับน้อย นั้นแสดงให้เห็นว่ากลุ่มนี้มีผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งครั้งแรก พ.ศ. 2566 นั้นซึ่งเป็นคนในช่วงอายุ 18-22 ปี มีความพึงพอใจโดยรวมในระดับปานกลาง ซึ่งจากงานวิจัยของวรวรรณ ชาญด้วยวิทย์ (2563) ทำการสำรวจความพึงพอใจในชีวิตของคนไทย พบว่าคนเจนเนอเรชั่นซี (Generation Z) มีค่าพึงพอใจอยู่ในช่วงปานกลาง โดยประเด็นที่คนกลุ่มนี้กังวลคือความรู้สึกมีความสุข และความรู้สึกในสิ่งพึงพอใจในชีวิตของเขาในประเทศไทย

ดังนั้นหากนำมาจัดลำดับในแต่ละด้านจะพบว่า ด้านทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงอุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.88 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.93 รองลงมา คือ ด้านความตระหนักในความเป็นพลเมืองมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.99 และสุดท้ายคือ ด้านความพึงพอใจในชีวิตของบุคคลมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.02 ซึ่งแสดงเป็นภาพดังภาพ 13 ดังนี้

ภาพ 13 ค่าเฉลี่ยวัฒนธรรมทางการเมืองในเชิงนามธรรม จำนวน 3 ด้าน

ที่มา: ผู้วิจัย, 2567

จากภาพ 13 จะพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองในเชิงนามธรรม จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.88 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.93 รองลงมา คือ ด้านความตระหนักในความเป็นพลเมืองมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.99 และสุดท้ายคือ ด้านความพึงพอใจในชีวิตของบุคคลมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.02 ตามลำดับ และสามารถอธิบายรายละเอียดในแต่ละด้านได้ ดังต่อไปนี้

ด้านทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้านทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง รายละเอียดคำถามพบประเด็นน่าสนใจว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นประชาชนทุกคนควรจะเคารพสิทธิ เสรีภาพ และกติกาของสังคมที่เป็นธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.05 รองลงมาคือ การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ดีต้องเปิดโอกาสให้สามารถเรียกร้องทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 4.02 และการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน โดยเป็นคนรุ่นใหม่มีทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมืองเป็นไปในทิศทางที่เป็นระบอบประชาธิปไตย และมีงานศึกษาจำนวนหนึ่งที่อธิบายถึงการเกิดทัศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ที่สอดคล้องกับความเป็นประชาธิปไตย เช่น วัฒนธรรมทางการเมืองมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน (ณฐมน หมวกนิม สุรพล สะยุพรม และยุธนา ประณิต, 2565) และยังพบว่าประชากรกลุ่มคนที่เป็นคนรุ่นใหม่มีความสนใจทางการเมืองที่สูง (วสะ บุรพาเดชะ และอนันต์ โอสศิลป์, 2563) และงานของอรรถสิทธิ์ พานแก้ว (2562) ที่มีข้อค้นพบที่น่าสนใจว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก (ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562) มีทัศนคติเชิงบวกต่อเรื่องประชาธิปไตย และมีแนวโน้มทางบวกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ด้านความตระหนักในความเป็นพลเมือง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้านความตระหนักในความเป็นพลเมือง รายละเอียดคำถามพบประเด็นที่น่าสนใจว่า การมีกิจกรรมทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง หรือการลงประชามติ เป็นสิ่งที่สำคัญต่อชีวิตของท่าน และหากท่านเข้ากิจกรรมดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.90 รองลงมาคือ การเชื่อว่าประชาชนทุกคนในประเทศมีโอกาสในการร่วมกันกำหนดนโยบายของรัฐบาลได้ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.85 และรองลงมาคือ การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

เป็นเรื่องที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวม และส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีอย่างรวดเร็วขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.72 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นที่น่าสังเกตคือ การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง ส่งผลให้รัฐบาลในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 รับฟังเสียงของประชาชนมากยิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย และเป็นเพียงแค่ประเด็นข้อคำถามข้อเดียวในด้านความตระหนักในความเป็นพลเมือง

ด้านความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้านความตระหนักในความเป็นพลเมือง รายประเด็นคำถาม พบประเด็นที่น่าสนใจว่า ปัจจุบันมีเส้นทางเดินชีวิตที่ดี มีทางเลือกในการใช้ชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดี และรู้สึกปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.34 รองลงมา คือ ไม่มีความต้องการจะหวนกลับไปใช้ชีวิตในอดีตที่ผ่านมา และไม่อยากกลับไปแก้ไขสิ่งใดเลยในอดีต มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.25 และรองลงมา คือ โดยภาพรวมแล้ว ชีวิตในปัจจุบันมีความใกล้เคียงกับสิ่งที่ต้องการ ชีวิตในทุกวันมีคุณค่า ไม่มีความวิตกกังวลมากในชีวิต และมีความเป็นอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถวิเคราะห์ในเบื้องต้นได้ว่า กลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกหรือกลุ่มคนรุ่นใหม่เห็นว่ายังมีความพึงพอใจในชีวิตในปัจจุบัน และสอดคล้องกับการจัดอันดับรายงานความสุขโลก ปี 2567 ที่พบว่า ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้อยู่ใน 50 อันดับแรกของการจัดอันดับประเภทผู้ที่มีอายุไม่เกิน 30 ปีที่มีความสุข (กรมประชาสัมพันธ์, 2567) แสดงให้เห็นว่าเป็นในภาพมีความพึงพอใจในชีวิตระดับปานกลาง ซึ่งมีเพียงประเด็นย่อยประเด็นเดียวคือ ในช่วงรัฐบาลในช่วง พ.ศ. 2557 – 2566 นั้น โดยรวมแล้วสถานการณ์ทางการเมืองกำลังมีแนวโน้มดีขึ้น และสามารถส่งผลต่อชีวิตที่เป็นอยู่ในทางที่ดีได้ มีค่าเฉลี่ย 2.86 อยู่ในระดับน้อย

สรุปได้ว่าจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาข้างต้น สามารถอธิบายได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองในเชิงนามธรรมจำนวน 3 ประเด็นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน ได้แก่ (1) ทศศคิต้านิยม ความโน้มเอียง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง ที่เป็นไปทางบวกกันประชาธิปไตย แต่ในภาพรวมยังอยู่ในระดับปานกลาง (2) ความตระหนักในความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยและมีความตื่นตัวทางการเมืองในระดับหนึ่ง ซึ่งในภาพรวมยังคงอยู่ในระดับปานกลาง และ (3) ความพึงพอใจในชีวิตของตนเองในระดับหนึ่ง กล่าวคือไม่ได้รู้สึกว่าเป็นปัจจุบันแย่ และไม่มีความกังวลในชีวิต ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น วัฒนธรรมทางการเมืองเชิงนามธรรมในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.98 กล่าวคือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนมีวัฒนธรรมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง

4.1.3.2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวัฒนธรรมทางการเมืองใน เชิงพฤติกรรม (การแสดงออกทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง)

ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงพฤติกรรมซึ่งผู้วิจัยกำหนดเป็นตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น 2 ประเด็น คือ (1) การแสดงออกทางการเมือง และ (2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งประกอบไปด้วยส่วนย่อย ๆ การแสดงออกและการมีส่วนร่วมทางการเมือง (ข้อ 1-9) การพูดคุยหรือสนทนาทางการเมือง (ข้อ 10-11) การเข้าร่วมการประท้วง (ข้อ 12) การส่งสัยในองค์กรการเมืองหรือการตรวจสอบการทำงาน (ข้อ 13-19) ในทางการเมืองระดับชาติ ดังตาราง 14

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติ (n=400)

ลำดับ	ข้อความถาม	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ระดับ
1	การติดตามนโยบายของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง เพื่อประกอบการตัดสินใจในการเลือกตั้ง	0.95	0.71	น้อย
2	เมื่อมีการชุมนุมหรือประท้วงรัฐบาลเกิดขึ้น มักจะเข้าร่วม	0.95	0.71	น้อย
3	เมื่อการเลือกตั้งสิ้นสุดลงแล้วมักจะติดตามการนับคะแนนเลือกตั้งของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง	0.90	0.72	น้อย
4	การโน้มน้าวให้บุคคลในครอบครัว หรือบุคคลที่ท่านสนิทสนมเลือกผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่ท่านชื่นชอบ	0.88	0.65	น้อย
5	การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองระดับชาติในหลาย ๆ ช่องทางอย่างสม่ำเสมอ	0.88	0.69	น้อย
6	การพูดคุยหรือสนทนากับกลุ่มเพื่อน หรือบุคคลอื่น ๆ เกี่ยวกับรัฐบาล เช่น การแสดง	0.82	0.67	น้อย

ลำดับ	ข้อความถาม	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ระดับ
	ความคิดเห็นต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบาย หรือ การดำเนินโครงการ			
7	การติดตามและเฝ้าดูการอภิปรายในที่ประชุม สภาผู้แทนราษฎร หรือการประชุมรัฐสภา ผ่านช่องทางต่าง ๆ	0.78	0.79	น้อย
8	การให้ความช่วยเหลือผู้สมัคร และ/หรือ บริจาคเงินให้แก่พรรคการเมืองที่ท่านชื่นชอบ เช่น การช่วยผู้สมัครหาเสียง แจกใบปลิว หรือบริจาคเงินแก่พรรคการเมือง	0.77	0.64	น้อย
9	การเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่ รัฐบาลจัดขึ้นเสมอ	0.59	0.62	น้อย
10	การปฏิเสธหรือแสดงความไม่เห็นด้วยต่อ กฎหมายของประเทศที่ได้กำหนดขึ้น	0.58	0.65	น้อย
11	การตรวจสอบ ติดตามเกี่ยวกับนโยบายของ รัฐบาล และศึกษาข้อมูลโครงการต่าง ๆ อยู่ เสมอ	0.56	0.59	น้อย
12	การติดตาม ตรวจสอบ การทำงาน การ ดำเนินโครงการ การใช้งบประมาณของ รัฐบาล	0.53	0.63	น้อย
13	เมื่อมีการรวมกลุ่มเพื่อต่อต้านการกระทำที่ไม่ โปร่งใส ของรัฐบาลจะเข้าร่วมเสมอ	0.50	0.62	น้อย
14	การเข้าร่วมเวทีหาเสียง เวทีนำเสนอนโยบาย หรือเวทีปราศรัยที่จัดขึ้นเพื่อการหาเสียงของ ผู้สมัคร/พรรคการเมือง	0.49	0.60	น้อย
15	การสอบถาม หรือติดตามเรื่อง ต่าง ๆ ของ รัฐบาล เช่น การจัดเก็บภาษี การดำเนิน	0.49	0.60	น้อย

ลำดับ	ข้อความถาม	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ระดับ
	โครงการต่าง ๆ จากเพื่อน หรือเพื่อนบ้านอยู่ เสมอ			
16	เมื่อมีโอกาสจะเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ภาคประชาชนในการดำเนินโครงการของ รัฐบาล	0.48	0.63	น้อย
17	การจัดทำจดหมายร้องเรียน หรือร้องขอ ความเป็นธรรมกับหน่วยงานภาครัฐ/รัฐบาล	0.43	0.61	น้อย
18	เมื่อพบการกระทำของรัฐบาล ไม่โปร่งใส หรือ อาจเกิดการทุจริต จะร้องเรียนสิ่งที่เกิดขึ้น	0.43	0.62	น้อย
19	การติดต่อนักการเมืองหรือพรรคการเมืองเพื่อ นำเสนอความคิดเห็น หรือความต้องการของ ตนเอง	0.38	0.61	น้อย
รวม		0.63	0.61	น้อย

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์เบื้องต้น พบว่า ในการแสดงออกทางการเมืองระดับชาติของ
กลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก พ.ศ. 2566 โดยภาพรวมเฉลี่ยเท่ากับ 0.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
เท่ากับ 0.61 ซึ่งอยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การติดตามนโยบายของผู้สมัคร
หรือพรรคการเมือง เพื่อประกอบการตัดสินใจในการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.95 และส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 และการเข้าร่วมการประชุมหรือประท้วงรัฐบาลที่เกิดขึ้น ค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 0.95 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 รองลงมาคือ เมื่อการเลือกตั้งสิ้นสุดลงแล้ว
มักจะติดตามการนับคะแนนเลือกตั้งของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง และเมื่อมีการชุมนุมหรือประท้วง
รัฐบาลเกิดขึ้นมักจะเข้าร่วม มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือเท่ากับ 0.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ
0.72 รองลงมา คือ การโน้มน้าวให้บุคคลในครอบครัว หรือบุคคลที่ท่านสนิทสนมเลือกผู้สมัครหรือ
พรรคการเมืองที่ท่านชื่นชอบ และการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองระดับชาติในหลาย ๆ
ช่องทางอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือเท่ากับ 0.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 ในขณะที่
ประเด็นการติดต่อนักการเมืองหรือพรรคการเมืองเพื่อนำเสนอความคิดเห็น หรือความต้องการของ

ตนเอง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 0.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 ซึ่งโดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับน้อย

ลำดับต่อมา ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงพฤติกรรมในระดับท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเป็นตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น 2 ประเด็น คือ (1) การแสดงออกทางการเมือง และ (2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งประกอบไปด้วยส่วนย่อย ๆ การแสดงออกและการมีส่วนร่วมทางการเมือง (ข้อ 1-11) การพูดคุยหรือสนทนาทางการเมือง (ข้อ 12-13) การเข้าร่วมการประท้วง (ข้อ 14) การสงสัยในองค์กรการเมืองหรือการตรวจสอบการทำงาน (ข้อ 15-22) ดังตาราง 15

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น (n=400)

ลำดับ	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ระดับ
1	การติดตามนโยบายของผู้สมัครหรือ/กลุ่มการเมืองท้องถิ่น เพื่อประกอบการตัดสินใจในการเลือกตั้ง	0.79	0.71	น้อย
2	เมื่อการเลือกตั้งสิ้นสุดลงแล้วมักจะติดตามการนับคะแนนเลือกตั้งของผู้สมัครหรือกลุ่มการเมือง	0.71	0.69	น้อย
3	การพูดคุยหรือสนทนากับกลุ่มเพื่อน หรือบุคคลอื่น ๆ เกี่ยวกับเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการ	0.67	0.64	น้อย
4	การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองระดับท้องถิ่น ในหลาย ๆ ช่องทางอย่างสม่ำเสมอ	0.65	0.64	น้อย
5	การโน้มน้าวให้บุคคลในครอบครัว หรือบุคคลที่ท่านสนิทสนมเลือกผู้สมัครหรือกลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่ท่านชื่นชอบ	0.62	0.69	น้อย
6	การสอบถาม หรือติดตามเรื่อง ต่าง ๆ ของเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การ	0.56	0.61	น้อย

	จัดเก็บภาษี การดำเนินโครงการต่าง ๆ จาก เพื่อน หรือเพื่อนบ้านอยู่เสมอ			
7	การเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่ เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น เสมอ	0.55	0.60	น้อย
8	การตรวจสอบ ติดตามเกี่ยวกับนโยบายของ เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล และ ศึกษาข้อมูลโครงการต่าง ๆ อยู่เสมอ	0.50	0.60	น้อย
9	การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการภาคประชาชน ในการดำเนินโครงการของเทศบาล/องค์การ บริหารส่วนตำบล	0.49	0.62	น้อย
10	การติดตาม ตรวจสอบ การทำงาน การดำเนิน โครงการ การใช้งบประมาณของเทศบาล/ องค์การบริหารส่วนตำบลเสมอ	0.48	0.59	น้อย
11	การติดตามการประชุมสมาชิกสภาเทศบาล/ องค์การบริหารส่วนตำบล ผ่านช่องทางต่าง ๆ	0.47	0.58	น้อย
12	การปฏิเสธหรือแสดงความไม่เห็นด้วยต่อเทศ บัญญัติ/ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เทศบาล/องค์การ บริหารส่วนตำบลได้กำหนดขึ้น	0.45	0.60	น้อย
13	เมื่อพบการกระทำของเทศบาล/องค์การ บริหารส่วนตำบลไม่โปร่งใส หรืออาจเกิดการ ทุจริต จะร้องเรียนสิ่งที่เกิดขึ้น	0.44	0.60	น้อย
14	การเข้าร่วมกลุ่มเพื่อต่อต้านการกระทำที่ไม่ โปร่งใส ของเทศบาล/องค์การบริหารส่วน ตำบล	0.43	0.59	น้อย
15	การแสดงความประสงค์ที่อยากตรวจสอบ หรือรับรู้รายได้ของเทศบาลหรือองค์การ บริหารส่วนตำบล	0.43	0.60	น้อย
16	การให้ความช่วยเหลือผู้สมัคร และ/หรือ บริจาคเงินให้แก่ กลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่ท่าน	0.42	0.57	น้อย

	ขึ้นชอบ เช่น การช่วยผู้สมัครหาเสียง แจกใบปลิว หรือบริจาคเงินแก่กลุ่มการเมืองท้องถิ่น			
17	การติดต่อนักการเมืองหรือกลุ่มการเมืองท้องถิ่นเพื่อนำเสนอความคิดเห็น หรือความต้องการของตนเอง	0.41	0.59	น้อย
18	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการทำงานของเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล หรือนำเสนอโครงการต่าง ๆ ที่ท่านเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	0.40	0.56	น้อย
19	การเข้าร่วมประชุมเมื่อ เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล จัดประชุมประชาคมเพื่อเสนอความคิดเห็น	0.39	0.56	น้อย
20	เมื่อมีการชุมนุมหรือประท้วงเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบลเกิดขึ้นท่านมักจะเข้าร่วม	0.39	0.57	น้อย
21	การจัดทำจดหมายร้องเรียน หรือร้องขอความเป็นธรรมกับเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล	0.39	0.59	น้อย
22	การเข้าร่วมเวทีหาเสียง เวทีนำเสนอนโยบาย หรือเวทีปราศรัยที่จัดขึ้นเพื่อการหาเสียงของผู้สมัครหรือกลุ่มการเมืองท้องถิ่น	0.36	0.54	น้อย
รวม		0.50	0.60	น้อย

จากตาราง 15 ผลการวิเคราะห์เบื้องต้น พบว่า ในการแสดงออกทางการเมืองระดับท้องถิ่นของกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก พ.ศ. 2566 โดยภาพรวมเฉลี่ยเท่ากับ 0.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 ซึ่งอยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง ในขณะที่ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การศึกษาติดตามนโยบายของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง/กลุ่มการเมืองท้องถิ่น เพื่อประกอบการตัดสินใจในการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 0.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 รองลงมา คือ เมื่อการเลือกตั้งสิ้นสุดลงแล้วมักจะติดตามการนับคะแนนเลือกตั้งของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง/กลุ่ม

การเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.71 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 รองลงมา คือ การพูดคุยหรือสนทนากับกลุ่มเพื่อน หรือบุคคลอื่น ๆ เกี่ยวกับรัฐบาล หรือเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การแสดงความคิดเห็นต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบาย หรือการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 ตามลำดับ ในขณะที่ด้านที่น้อยที่สุด คือ การเข้าร่วมเวทีหาเสียง เวทีนำเสนอนโยบาย หรือเวทีปราศรัยที่จัดขึ้นเพื่อการหาเสียงของผู้สมัคร/พรรคการเมือง หรือกลุ่มการเมืองท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 0.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54 ซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้นำข้อคำถามจากแบบสอบถามมาแบ่งเป็นด้านต่าง ๆ และได้จำแนกออกเป็นการเมืองระดับชาติ และการเมืองระดับท้องถิ่น ดังตาราง 16 และ 17 ดังต่อไปนี้

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการแสดงออกทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

	Min	Max	ระดับความคิดเห็น	ส่วน	
วัฒนธรรมทางการเมือง ในเชิงพฤติกรรม			ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
การแสดงออกทางการเมือง					
การแสดงออกเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	0	2	0.59	0.61	น้อย
การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	0	2	0.63	0.64	น้อย
การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	0	2	0.69	0.68	น้อย
การติดตาม ตรวจสอบทางการเมือง	0	2	0.50	0.60	น้อย
รวม			0.60	0.63	น้อย
การมีส่วนร่วมทางการเมือง					
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	0	2	0.61	0.64	น้อย
การเข้าร่วมในการบริหาร	0	2	0.49	0.60	น้อย
การเข้าร่วมในการคัดค้าน	0	2	0.45	0.61	น้อย
รวม			0.51	0.61	น้อย

จากตาราง 16 จะพบว่า เมื่อผู้วิจัยได้ทำการแยกองค์ประกอบของการแสดงออกทางการเมืองเป็นจำนวน 4 ด้านย่อย คือ (1) การแสดงออกเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (2) การแสดงความสนใจทางการเมือง (3) การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และ (4) การติดตาม ตรวจสอบทางการเมือง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นในแต่ละด้านพบว่า ด้านการแสดงออกทางการเมืองในทุกด้านย่อยจะมีการแสดงออกทางการเมืองอยู่ในระดับน้อย หรืออยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการแยกองค์ประกอบรายด้านของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแล้ว เป็นจำนวน 3 ด้านย่อย คือ (1) การเข้าร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (2) การเข้าร่วมในการบริหาร และ (3) การเข้าร่วมในการคัดค้าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกด้านย่อยจะมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับน้อย หรืออยู่ในระดับต่ำ เช่นเดียวกับด้านการแสดงออกทางการเมือง

เมื่อผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ยการแสดงออกทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง และด้านย่อยมาเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง การเมืองระดับชาติ และการเมืองระดับท้องถิ่น ดังตาราง 17 ต่อไปนี้

ตาราง 17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการแสดงออกทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของการเมืองระดับชาติ และการเมืองระดับท้องถิ่น

วัฒนธรรมทางการเมือง ในเชิงพฤติกรรม	ประเภท	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
การแสดงออกทางการเมือง				
การแสดงออกเกี่ยวกับการเลือกตั้ง				
	ระดับชาติ	0.82	0.65	น้อย
	ระดับท้องถิ่น	0.52	0.63	น้อย
การแสดงความสนใจทางการเมือง				
	ระดับชาติ	0.70	0.65	น้อย
	ระดับท้องถิ่น	0.61	0.64	น้อย
การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง				
	ระดับชาติ	0.83	0.74	น้อย
	ระดับท้องถิ่น	0.56	0.61	น้อย

วัฒนธรรมทางการเมือง ในเชิงพฤติกรรม	ประเภท	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
การติดตาม ตรวจสอบทาง การเมือง	ระดับชาติ	0.54	0.61	น้อย
	ระดับท้องถิ่น	0.47	0.60	น้อย
การมีส่วนร่วมทางการเมือง				
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง				
	ระดับชาติ	0.69	0.66	น้อย
	ระดับท้องถิ่น	0.53	0.61	น้อย
การเข้าร่วมในการบริหาร	ระดับชาติ	0.54	0.63	น้อย
	ระดับท้องถิ่น	0.46	0.59	น้อย
การเข้าร่วมในการคัดค้าน	ระดับชาติ	0.48	0.62	น้อย
	ระดับท้องถิ่น	0.42	0.59	น้อย

จากตาราง 17 จะพบว่า ผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ยการแสดงออกทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง การเมืองระดับชาติ และการเมืองระดับท้องถิ่น ด้านการแสดงออกทางการเมือง และด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกด้านย่อย ของการเมืองระดับชาติ และการเมืองระดับท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อย หรืออยู่ในระดับต่ำ

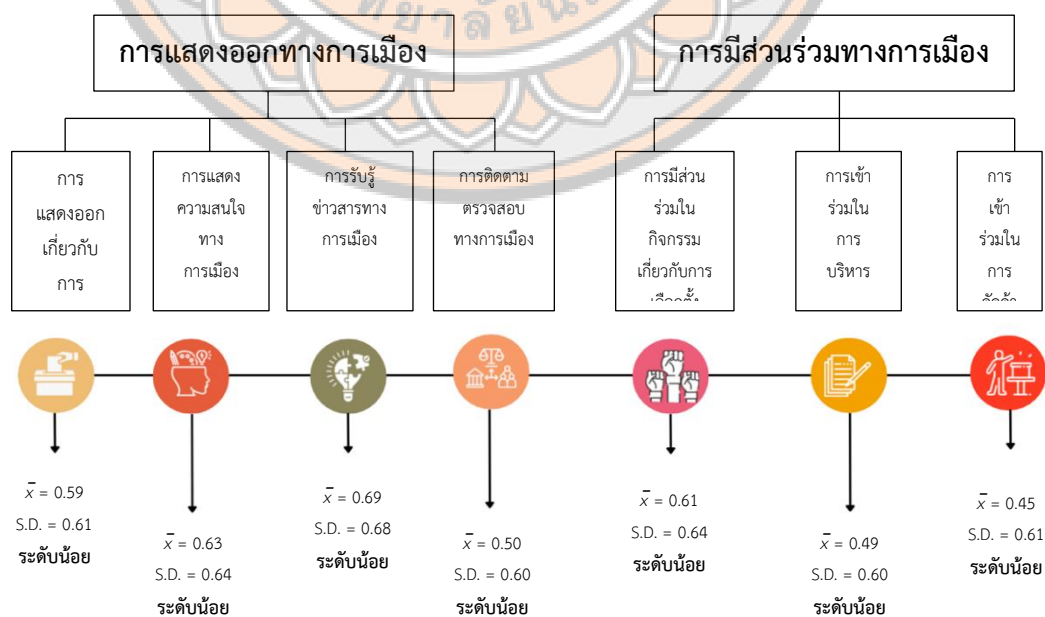
มีข้อสังเกตเบื้องต้นพบว่าในทางการเมืองระดับชาติ ด้านการแสดงออกทางการเมือง ในด้านย่อยการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง จะมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 0.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74 รองลงมา คือ ด้านย่อยการแสดงออกเกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 รองลงมาคือ การแสดงความสนใจทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 และด้านการติดตาม ตรวจสอบทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 0.54 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.61 นอกจากนี้ในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในด้านย่อยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 0.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เท่ากับ 0.66 รองลงมาคือ การเข้าร่วมในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 และด้านการเข้าร่วมในการคัดค้าน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 0.48 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62

การเมืองระดับท้องถิ่น มีข้อสังเกตเบื้องต้นพบว่า ด้านการแสดงออกทางการเมือง ในด้านย่อยการแสดงความสนใจทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 0.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 รองลงมาคือ การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 รองลงมาคือ การแสดงออกเกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 และด้านการติดตาม ตรวจสอบทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 0.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 นอกจากนี้ในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในด้านย่อยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 0.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 รองลงมาคือ การเข้าร่วมในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 และการเข้าร่วมในการคัดค้าน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 0.42 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59

จากงานศึกษาของ ภูริทัศน์ ชาติน้ำเพชร (2564) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับน้อย และพบด้านรายด้านย่อยพบการออกเสียงเลือกตั้งมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การสนทนาทางการเมือง และการเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมทางการเมือง ในเบื้องต้นผู้วิจัยจึงสรุปดังภาพ 14 ดังต่อไปนี้

ภาพ 14 สรุปค่าเฉลี่ยของการแสดงออกทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ที่มา: ผู้วิจัย, 2567

จากภาพ 14 จะพบว่า การแสดงออกทางการเมืองในภาพรวม ด้านย่อยการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจะมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 0.69 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 รองลงมาคือการแสดงความสนใจทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.63 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 ต่อมา คือ การแสดงออกเกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.59 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 และสุดท้ายด้านการติดตาม ตรวจสอบทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 รองลงมาคือการเข้าร่วมในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.49 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 และสุดท้าย การเข้าร่วมในการคัดค้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.45 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 ตามลำดับ และสามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

การแสดงออกทางการเมือง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการแสดงออกทางการเมืองของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.69 รองลงมาคือ การแสดงความสนใจทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.63 รองลงมาคือ การแสดงออกเกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.59 ในขณะที่การติดตาม ตรวจสอบทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.50 แสดงให้เห็นว่าในการแสดงออกทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนนั้นอยู่ในระดับน้อย

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาการแสดงออกทางการเมืองของการเมืองระดับชาติ และการเมืองระดับท้องถิ่น พบว่า การแสดงออกทางการเมืองระดับชาติจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าการแสดงออกทางการเมืองระดับท้องถิ่นในทุกด้านย่อย

การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการแสดงออกทางการเมืองของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในกิจกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.61 รองลงมาคือ การเข้าร่วมในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.49 ในขณะที่ การเข้าร่วมในการคัดค้านมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 0.45

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของการเมืองระดับชาติ และการเมืองระดับท้องถิ่น พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับชาติจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าการแสดงออกทางการเมืองระดับท้องถิ่นในทุกด้านย่อย

สามารถสรุปได้ว่าจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาข้างต้นผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน มีการแสดงออกทางการเมืองและมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยหรือต่ำ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างการเมืองระดับชาติ และการเมือง

ระดับท้องถิ่น พบว่าอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน นอกจากนี้บรรณารักษ์ พานแก้ว (2562) ยังได้กล่าวถึงประเด็นนี้อย่างน่าสนใจว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกค่อนข้างมั่นใจว่าตนเองมีส่วนร่วมหรือประสิทธิภาพทางการเมืองแบบกลาง ๆ และยังมีทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งบางอย่างก็ไปสัมพันธ์กับเรื่องที่ไม่ใช่ประชาธิปไตยแบบกลางๆ ผลการศึกษาส่วนหนึ่งพบว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกมีแนวโน้มทางบวกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่อาจจำเป็นต้องพัฒนาเรื่องความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ดังนั้นเมื่อพิจารณาการแสดงออกทางการเมือง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน จะแสดงออกทางการเมืองผ่านการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 อยู่ในระดับน้อย และการมีส่วนร่วมทางการเมือง จะมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน โดยผู้วิจัยจะนำเสนอรายละเอียดการอธิบาย และอภิปรายวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนโดยละเอียดในบทที่ 5 ต่อไป

4.2 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

4.2.1 ตัวแปร และการกำหนดสัญลักษณ์ของตัวแปร

ผู้วิจัยจะทำการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้เทคนิคทางสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) โดยวิธีปกติ (Enter) เพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระแต่ละตัว เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์แบบใดหรือทิศทางใดกับตัวแปรตาม และมีอัตราความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติสำหรับสังคมศาสตร์ หรือ IBM SPSS Statistics เวอร์ชัน 29.0 (IBM Corp., 2024) REF ID: TH-03-0224 ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ตามสมมติฐานการวิจัยที่ผู้วิจัยในบทที่ 1 เพื่อให้เกิดความชัดเจน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดตัวแปรต้น และตัวแปรตามโดยใช้อักษรย่อ และใช้สัญลักษณ์กำกับอักษรย่อ ดังตาราง 18

ตาราง 18 ชื่อตัวแปร ตัวอักษรย่อ และสัญลักษณ์ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

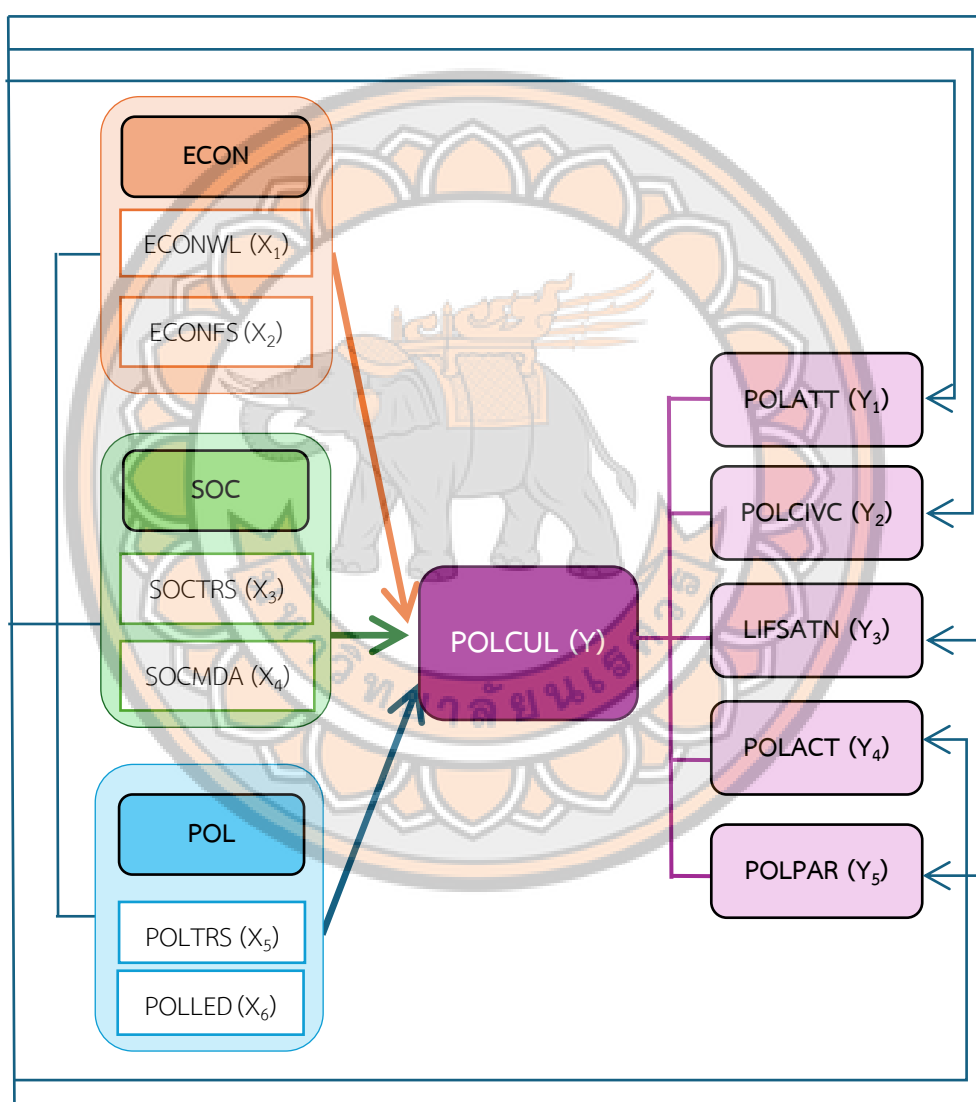
ชื่อตัวแปร	ตัวอักษรย่อ	สัญลักษณ์ ตัวแปร
ตัวแปรต้น		
(1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ		

ชื่อตัวแปร	ตัวอักษรย่อ	สัญลักษณ์ ตัวแปร
(1.1) สวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ	ECONWL	X_1
(1.2) สถานภาพทางการเงินของครอบครัว	ECONFS	X_2
(2) ปัจจัยด้านสังคม		
(2.1) ความไว้วางใจทางสังคม	SOCTRS	X_3
(2.2) สื่อสังคมออนไลน์	SOCMDA	X_4
ตัวแปรต้น		
(3) ปัจจัยด้านการเมือง		
(3.1) ความไว้วางใจทางการเมือง	POLTRS	X_5
(3.2) ภาวะผู้นำของผู้นำทางการเมือง	POLLED	X_6
ตัวแปรตาม		
(4) วัฒนธรรมทางการเมือง	POLCUL	Y
(4.1) ทศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง	POLATT	Y_1
(4.2) ความตระหนักในความเป็นพลเมือง	POLCIVC	Y_2
(4.3) ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล	LIFSATN	Y_3
(4.4) การแสดงออกทางการเมือง	POLACT	Y_4
(4.5) การมีส่วนร่วมทางการเมือง	POLPAR	Y_5

จากตาราง 18 จะพบว่าผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรต้นโดยแบ่งออกเป็นด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ โดยประกอบไปด้วยตัวแปรย่อย คือ (1) สวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ (ECONWL) และ (2) สถานภาพทางการเงินของครอบครัว (ECONFS) ปัจจัยด้านสังคมโดยประกอบไปด้วยตัวแปรย่อย คือ (1) ความไว้วางใจทางสังคม (SOCTRS) และ (2) สื่อสังคมออนไลน์ (SOCMDA) ปัจจัยด้านการเมืองประกอบไปด้วยตัวแปรย่อย คือ (1) ความไว้วางใจทางการเมือง (POLTRS) และ (2) ภาวะผู้นำของผู้นำทางการเมือง (POLLED) ซึ่งมีตัวแปรต้นทั้งหมด 6 ตัวแปร นอกจากนี้ตัวแปรตามผู้วิจัยได้สกัดตัวแปรจากวัฒนธรรมทางการเมือง (POLCUL) ซึ่งประกอบไปด้วย วัฒนธรรมทางการเมืองในเชิงนามธรรม และวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงพฤติกรรม โดยผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นทั้งหมด 5 ประเด็น ได้แก่ (1) ทศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (POLATT) และผู้วิจัยได้โดยสกัดตัวแปรตามออกมาเป็น 5 ตัวแปรย่อยเพื่อทดสอบอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมืองกับตัวแปรตามที่สกัดออกมา 5 ตัวแปรย่อย รวมตัวแปรตาม 6 ตัวแปร ดังนั้นจึงส่งผลให้กรอบแนวคิด (Framework) ของการศึกษานี้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ภาพ 4 ในบทที่ 2) และสามารถสร้างกรอบแนวคิด ได้ดังภาพ 15 ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอการทดสอบตามสมมติฐานตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและสมมติฐาน ซึ่งปรากฏในตาราง 19 – 47

ภาพ 15 กรอบแนวคิดในการทดสอบสมมติฐานและการแตกตัวแปรรย่อยของตัวแปรตามใหม่

ที่มา: ผู้วิจัย, 2567

4.2.1 การทดสอบสมมติฐานในการวิจัยที่ 1 และสมมติฐานย่อยการวิจัยที่ 1.1 – 1.3

ในหัวข้อนี้จะเป็นการทดสอบสมมติฐานการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคมและปัจจัยด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

สมมติฐานย่อยการวิจัยที่ 1.1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

สมมติฐานย่อยการวิจัยที่ 1.2 ปัจจัยด้านสังคมมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

สมมติฐานย่อยการวิจัยที่ 1.3 ปัจจัยด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

การทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยสถิติที่ใช้คือการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Coefficient of Determination: R^2) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และใช้เทคนิคการเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิธีปกติ (Enter)

การทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคมและปัจจัยด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 = ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคมและปัจจัยด้านการเมืองไม่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

H_1 = ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคมและปัจจัยด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานคือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอยด้วยวิธีปกติ (Enter) ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) ก็ต่อเมื่อค่า Sig. ที่ได้มีค่าน้อยกว่า .05 ซึ่งผลทดสอบดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 19 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง กับวัฒนธรรมทางการเมือง

	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆
Y	1.00						
X ₁	.167**	1.00					

	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆
X ₂	.374**	.587	1.00				
X ₃	.040**	.449	.643	1.00			
X ₄	.464**	.407	.537	.640	1.00		
X ₅	.229**	.758	.640	.559	.471	1.00	
X ₆	.219**	.666	.622	.545	.465	.857	1.00

* $p < .05$ ** $p < .01$

จากตาราง 19 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในตัวแปรพยากรณ์ มีค่าอยู่ระหว่าง .040 ถึง .857 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอธิบายได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมือง (Y) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านสังคม ตัวแปรสื่อสังคมออนไลน์ (X₄) มากที่สุด ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .464 รองลงมาคือปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ตัวแปรสถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X₂) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .374 และลำดับต่อมาคือปัจจัยด้านการเมือง ตัวแปรความไว้วางใจทางการเมือง (X₅) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .220 ทั้งนี้มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านสังคม ตัวแปรความไว้วางใจทางสังคม (X₃) น้อยที่สุด ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .040

ตาราง 20 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง

	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
Regression	53238.843	6	8873.141	22.883**	.001 ^b
Residual	152389.997	393	387.761		
Total	205628.840	399			

* $p < .05$ ** $p < .01$

จากตาราง 20 พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับกลุ่มตัวแปรอิสระอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถสร้างสมการทำนายเชิงเส้นตรงได้ จึงปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H₀) และยอมรับสมมติฐานทางเลือก (H₁) ซึ่งจากการคำนวณการถดถอยพหุสามารถคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ในการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมือง (X_1 - X_6) และวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน (Y)

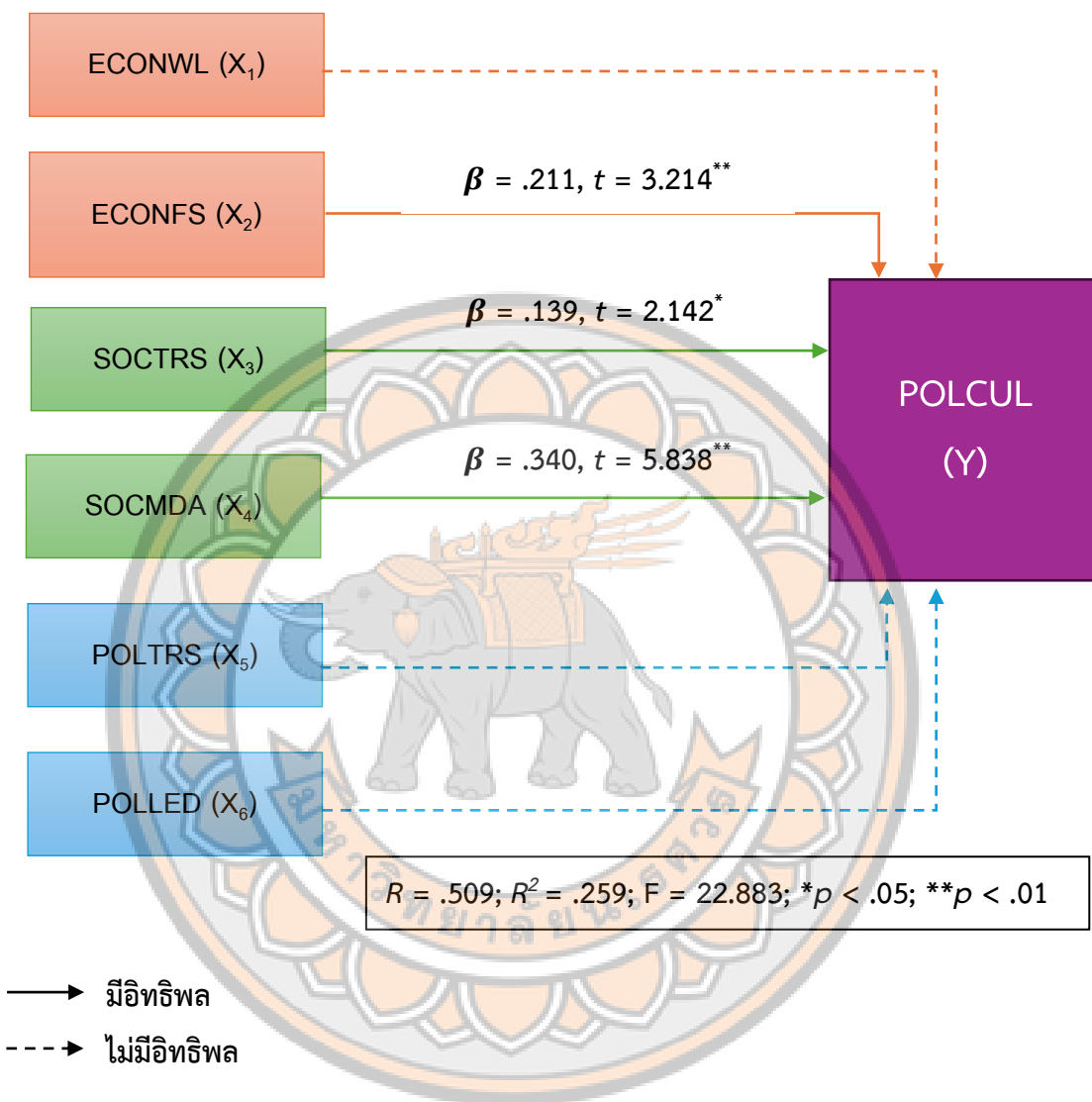
ตัวแปร	Beta	Std. Error	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	2.293	5.161		.444	.657
EONWL (X_1)	-.428	.261	-.112	-1.636	.103
ECONFS (X_2)	1.153	.359	.211	3.214**	.001
SOCTRS (X_3)	.604	.282	.139	2.142*	.033
SOCMDA (X_4)	1.481	.254	.340	5.838**	<.001
POLTRS (X_5)	.021	.239	.009	.089	.929
POLLED (X_6)	-.273	.297	-.079	-.919	.359
Multiple R = .509 ^a R Square = .259					
Adjusted R Square= .248 Std. Error = 19.69164					
* $p < .05$, ** $p < .01$					

จากตาราง 21 ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .509 มีค่าอำนาจในการพยากรณ์ความแปรผันที่เกิดขึ้นมีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองได้ร้อยละ 25.9 ($R^2 = .259$) มีความคาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 19.69164 โดยสมการพยากรณ์อิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองอันเนื่องจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง สามารถแสดงสมการพยากรณ์การถดถอยได้ดังต่อไปนี้

$$\hat{Y} = 2.293 + 1.481X_4 + 1.153X_2 + .604X_3$$

ทั้งนี้ เมื่อสรุปอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมือง (X_1 - X_6) ต่อ วัฒนธรรมทางการเมือง (Y) ปรากฏดังภาพ 16

ภาพ 16 สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

ที่มา: ผู้วิจัย, 2567

จากภาพ 16 พบว่า เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรต้น พบว่าปัจจัยด้านสังคม ในตัวแปรสื่อสังคมออนไลน์ (X_4) สามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนได้สูงสุด มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) $< .001$ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Beta) เท่ากับ 1.481 และมีค่า $\beta = .340$ โดยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก รองลงมาคือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ตัวแปรสถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2) มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) $< .001$ มีค่า

สัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Beta) เท่ากับ 1.153 และ มีค่า $\beta = .211$ นอกจากนี้ยังพบ ปัจจัยด้านสังคม ในตัวแปรความไว้วางใจทางสังคม (X_3) มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) .033 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Beta) เท่ากับ 0.604 และมีค่า $\beta = .139$ ตามลำดับ ดังนั้นสามารถปฏิเสธสมมติฐาน (H_0) และยอมรับสมมติฐาน (H_1) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

การพิสูจน์สมมติฐานย่อยที่ 1.1

สมมติฐานย่อยที่ 1.1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 = ปัจจัยด้านเศรษฐกิจไม่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

H_1 = ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานคือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอยด้วยวิธีปกติ (Enter) ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) ก็ต่อเมื่อค่า Sig. ที่ได้มีค่าน้อยกว่า .05 ซึ่งผลทดสอบดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 22 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจกับวัฒนธรรมทางการเมือง

	Y	X_1	X_2
Y	1.00		
X_1	.167**	1.00	
X_2	.374**	.587	1.00

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 22 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในตัวแปรพยากรณ์ มีค่าอยู่ระหว่าง .167 ถึง .587 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอธิบายได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมือง (Y) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ตัวแปรสภาพภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2) มากที่สุด ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .374 รองลงมาคือปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ตัวแปรสวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ (X_1) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .167

ตาราง 23 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุความสัมพันธ์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจกับวัฒนธรรมทางการเมือง

	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
Regression	29593.974	2	14796.987	33.371**	<.001 ^b
Residual	176034.866	397	443.413		
Total	205628.840	399			

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 23 พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับกลุ่มตัวแปรอิสระอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถสร้างสมการทำนายเชิงเส้นตรงได้ จึงปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) และยอมรับสมมติฐานทางเลือก (H_1) ซึ่งจากการคำนวณการถดถอยพหุสามารถคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Linear Regression Analysis) ในการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (X_1 - X_2) และวัฒนธรรมทางการเมือง (Y) ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

ตัวแปร	Beta	Std. Error	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	21.368	4.815		4.438	<.001
EONWL (X_1)	-.307	.220	-.080	-1.396	.164
ECONFS (X_2)	2.299	.313	.421	7.337**	<.001

Multiple R = .379^a R Square = .144

Adjusted R Square = .140 Std. Error = 21.05737

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 24 ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับปานกลาง ($R = 0.379$) สามารถอธิบายความแปรผันที่เกิดขึ้นมีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองได้ร้อยละ 14.4 ($R^2 = 0.144$) โดยปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ตัวแปรสถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับวัฒนธรรมทาง

การเมือง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) <.001 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Beta) เท่ากับ 2.299 มีค่า $\beta = .421$ สามารถแสดงสมการพยากรณ์การถดถอยได้ดังต่อไปนี้

$$\hat{Y} = 21.368 + 2.299X_2$$

การพิสูจน์สมมติฐานย่อยที่ 1.2

สมมติฐานย่อยที่ 1.2 ปัจจัยด้านสังคมมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 = ปัจจัยด้านสังคมไม่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

H_1 = ปัจจัยด้านสังคมมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานคือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอยด้วยวิธีปกติ (Enter) ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95 % ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) ก็ต่อเมื่อค่า Sig. ที่ได้มีค่าน้อยกว่า .05 ซึ่งผลทดสอบดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 25 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมกับวัฒนธรรมทางการเมือง

	Y	X ₁	X ₂
Y	1.00		
X ₃	.404**	1.00	
X ₄	.464**	.640	1.00

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 25 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในตัวแปรพยากรณ์ มีค่าอยู่ระหว่าง .404 ถึง .464 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอธิบายได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมือง (Y) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านสังคม ตัวแปรสื่อสังคมออนไลน์(X4) มากที่สุด ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .464 รองลงมาคือปัจจัยด้านสังคม ตัวแปรความไว้วางใจทางสังคม (X3) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .404

ตาราง 26 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุความสัมพันธ์ปัจจัยด้านสังคมกับวัฒนธรรมทางการเมือง

	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
Regression	48284.072	2	24142.036	60.913**	<.001 ^b
Residual	157344.768	397	396.334		
Total	205628.840	399			

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 26 พบว่า ปัจจัยด้านสังคมมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับกลุ่มตัวแปรอิสระอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถสร้างสมการทำนายเชิงเส้นตรงได้ จึงปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) และยอมรับสมมติฐานทางเลือก (H_1) ซึ่งจากการคำนวณการถดถอยพหุสามารถคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 27 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Linear Regression) ในการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม (X_3 - X_4) และวัฒนธรรมทางการเมือง (Y) ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

ตัวแปร	Beta	Std. Error	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	6.777	4.815		1.397	.163
SOCTRS (X_3)	.786	.242	.181	3.174**	.002
SOCMDA (X_4)	1.517	.249	.348	6.093**	<.001

Multiple R = .485^a R Square = .235

Adjusted R Square = .231 Std. Error = 19.90815

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 27 ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยด้านสังคมมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับปานกลาง ($R = 0.485$) สามารถอธิบายความแปรผันที่เกิดขึ้นมีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองได้ร้อยละ 23.5 ($R^2 = 0.235$) โดยปัจจัยด้านสังคม

ตัวแปรสื่อสังคมออนไลน์ (X_4) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับวัฒนธรรมทางการเมือง ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) <.001 สูงสุด ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Beta)

เท่ากับ 1.517 มีค่า $\beta = .348$ และปัจจัยด้านสังคม ตัวแปรความไว้วางใจทางสังคม (X_3) มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) .002 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Beta) เท่ากับ .786 และมีค่า $\beta = .181$

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรต้น พบว่าปัจจัยด้านสังคม ในตัวแปรสื่อสังคมออนไลน์ (X_4) สามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนได้สูงสุด มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) <.001 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Beta) เท่ากับ 1.517 และมีค่า $\beta = .348$ รองลงมาคือ ตัวแปรความไว้วางใจทางสังคม (X_3) ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) <.002 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Beta) เท่ากับ .786 และมีค่า $\beta = .181$ สามารถแสดงสมการพยากรณ์การถดถอยได้ดังต่อไปนี้

$$\hat{Y} = 6.777 + 1.517X_4 + 0.786X_3$$

การพิสูจน์สมมติฐานย่อยที่ 1.3

สมมติฐานย่อยที่ 1.3 ปัจจัยด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 = ปัจจัยด้านการเมืองไม่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

H_1 = ปัจจัยด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานคือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอยด้วยวิธีปกติ (Enter) ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95 % ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) ก็ต่อเมื่อค่า Sig. ที่ได้มีค่าน้อยกว่า .05 ซึ่งผลทดสอบดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 28 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการเมืองกับวัฒนธรรมทางการเมือง

	Y	X_1	X_2
Y	1.00		

	Y	X ₁	X ₂
X ₅	.229**	1.00	
X ₆	.219**	.857**	1.00

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 28 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในตัวแปรพยากรณ์ มีค่าอยู่ระหว่าง .229 ถึง .219 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอธิบายได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมือง (Y) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการเมือง ตัวแปรความไว้วางใจทางการเมือง (X₅) มากที่สุด ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .229 รองลงมาคือปัจจัยด้านการเมือง ตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหารทางการเมือง (X₆) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .219

ตาราง 29 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุความสัมพันธ์ปัจจัยด้านการเมืองกับวัฒนธรรมทางการเมือง

	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
Regression	11197.634	2	5598.817	11.432**	<.001 ^b
Residual	194431.206	397	489.751		
Total	205628.840	399			

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 29 พบว่า ปัจจัยด้านสังคมมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับกลุ่มตัวแปรอิสระอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถสร้างสมการทำนายเชิงเส้นตรงได้ จึงปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H₀) และยอมรับสมมติฐานทางเลือก (H₁) ซึ่งจากการคำนวณการถดถอยพหุสามารถคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 30 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Linear Regression) ในการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการเมือง (X_5 - X_6) และวัฒนธรรมทางการเมือง (Y) ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

ตัวแปร	Beta	Std. Error	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	42.706	3.556		12.011	<.001
POLTRS (X_5)	.376	.231	.155	1.632	.103
POLLED (X_6)	.299	.326	.087	.918	.359

Multiple R = .233^a R Square = .054
Adjusted R Square = .050 Std. Error = 22.13032
^a $p < .05$, ^{**} $p < .01$

จากตาราง 30 ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยด้านการเมืองไม่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง

ดังนั้นการศึกษานี้จึงสามารถพิสูจน์สมมติฐานการวิจัยและสรุปผลได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 31 สรุปการพิสูจน์สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	ข้อสรุป
1	ยอมรับ	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
1.1	ยอมรับ	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
1.2	ยอมรับ	ปัจจัยด้านสังคมมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
1.3	ปฏิเสธ	ปัจจัยด้านการเมืองไม่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง

4.2.2 การทดสอบสมมติฐานรองในการวิจัยที่ 2 – 6

ในหัวข้อนี้จะเป็นการทดสอบสมมติฐานเพื่อเป็นข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกเพื่อการพัฒนาทางการเมืองของไทย ในบทที่ 6

นั้นโดยตัวแปรต้นผู้วิจัยได้นำปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านสังคม ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรย่อยทั้งหมด 6 ตัว และตัวแปรตามวัฒนธรรมทางการเมือง โดยผู้วิจัยได้แบ่งด้านของตัวแปรตามออกเป็น 5 ด้าน เพื่อทำการทดสอบสมมติฐานในการอธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองในเชิงลึกในแต่ละด้านให้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งมีข้อเสนอที่สามารถนำเสนอการนำไปใช้ประโยชน์ในทางการเมือง และเชิงนโยบายได้

การทดสอบสมมติฐานรองในการวิจัยที่ 2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านสังคม ($X_1 - X_6$) มีอิทธิพลต่อทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y_1)

สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 = ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและด้านสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง

H_1 = ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและด้านสังคม มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง

โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานคือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอยด้วยวิธีปกติ (Enter) ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) ก็ต่อเมื่อค่า Sig. ที่ได้มีค่าน้อยกว่า .05 ซึ่งผลทดสอบดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 32 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ($X_1 - X_6$) กับทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y_1)

	Y_1	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6
Y_1	1.00						
X_1	.024	1.00					
X_2	.234**	.587	1.00				
X_3	.232**	.449	.643	1.00			
X_4	.343**	.407	.537	.640	1.00		
X_5	-.014	.758	.640	.559	.471	1.00	
X_6	.068	.666	.622	.545	.465	.857	1.00

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 32 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในตัวแปรพยากรณ์ มีค่าอยู่ระหว่าง -.014 ถึง 0.857 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอธิบายได้ว่าทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y_1) มีความสัมพันธ์กับสื่อสังคมออนไลน์ (X_4) มากที่สุด ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .343 รองลงมาคือสถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .234 รองลงมาคือความไว้วางใจทางสังคม (X_3) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .232 รองลงมาคือภาวะผู้นำของผู้นำทางการเมือง (X_6) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .068 และทั้งนี้ จะพบประการหนึ่งว่า ในปัจจัยด้านการเมือง ตัวแปรความไว้วางใจทางการเมือง (X_5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.014

ตาราง 33 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุความสัมพันธ์กับทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y_1)

	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
Regression	1679.755	6	279.959	16.421 ^{**}	.000 ^b
Residual	6700.005	393	17.048		
Total	8379.760	399			

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 33 พบว่า ทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y_1) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับกลุ่มตัวแปรอิสระอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถสร้างสมการทำนายเชิงเส้นตรงได้ จึงปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) และยอมรับสมมติฐานทางเลือก (H_1) ซึ่งจากการคำนวณการถดถอยพหุสามารถคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 34 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Linear Regression Analysis) ในการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) และทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y_1)

ตัวแปร	Beta	Std. Error	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	15.144	1.082		13.993	.000
EONWL (X_1)	-.018	.055	-.023	-.330	.742
ECONFS (X_2)	.261	.075	.237	3.572**	<.001
SOCTRS (X_3)	.044	.059	.050	.739	.460
SOCMDA (X_4)	.302	.053	.343	5.673**	<.001
POLTRS (X_5)	-.227	.050	-.461	-4.519**	<.001
POLLED (X_6)	.101	.062	.145	1.616	.107

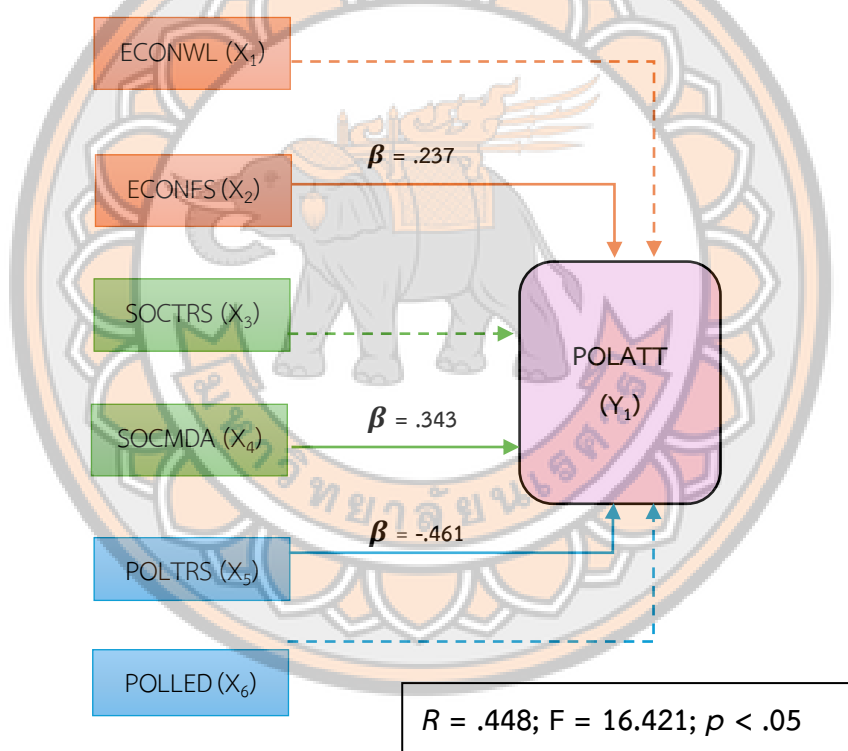
Multiple R = .448^a R Square = .200
Adjusted R Square= .188 Std. Error = 4.12897
* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 34 ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมือง ($X_1 - X_6$) มีอิทธิพลต่อทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.448 มีค่าอำนาจในการพยากรณ์ความแปรผันที่เกิดขึ้นมีผลต่อทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง ได้ร้อยละ 20.0 ($R^2 = .200$) มีความคาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 4.12897 โดยปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ในตัวแปรสถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y_1) มีค่า $\beta = .237$ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) <.001 ปัจจัยด้านสังคม ตัวแปรสื่อสังคมออนไลน์ (X_4) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y_1) มีค่า $\beta = .343$ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) <.001 และปัจจัยด้านการเมือง ตัวแปรความไว้วางใจทางการเมือง (X_5) มีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y_1) มีค่า $\beta = -.461$ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) <.001 สามารถแสดงสมการพยากรณ์การถดถอยได้ดังต่อไปนี้

$$\hat{Y} = 15.155 + .261X_2 + .302X_4 - .227X_5$$

และสามารถเขียนเป็นแผนภาพความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ($X_1 - X_6$) และทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y_1) ได้ดังนี้

ภาพ 17 สรุปปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1-X_6) ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y_1)

—→ มีอิทธิพล
 ---→ ไม่มีอิทธิพล
 ที่มา: ผู้วิจัย, 2567

จากภาพ 17 พบว่า เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรต้น พบว่าปัจจัยด้านสังคม ในตัวแปรสื่อสังคมออนไลน์ (X_4) สามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์กับทัศนคติ ค่านิยม ความโน้ม

เอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y_1) สูงสุด มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) <.001 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Beta) เท่ากับ 0.261 และมีค่า $\beta = .343$ โดยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก รองลงมาคือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ตัวแปรสถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2) มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) <.001 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Beta) เท่ากับ 0.261 และมีค่า $\beta = .237$

อย่างไรก็ตาม พบว่า ปัจจัยด้านการเมือง ในตัวแปรความไว้วางใจทางการเมือง (X_5) สามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์กับทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y_1) โดยมีทิศทางในทางลบ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) <.001 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Beta) เท่ากับ -0.227 และมีค่า $\beta = -.461$ โดยสมการพยากรณ์อิทธิพลต่อทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง

การทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านสังคม ($X_1 - X_6$) มีอิทธิพลต่อความตระหนักในความเป็นพลเมือง (Y_2)

สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 = ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและด้านสังคม ไม่มีอิทธิพลต่อความตระหนักในความเป็นพลเมือง

H_1 = ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและด้านสังคม มีอิทธิพลต่อความตระหนักในความเป็นพลเมือง

โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานคือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอยด้วยวิธีปกติ (Enter) ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95 % ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) ก็ต่อเมื่อค่า Sig. ที่ได้มีค่าน้อยกว่า .05 ซึ่งผลทดสอบดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 35 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ($X_1 - X_6$) กับความตระหนักในความเป็นพลเมือง (Y_2)

	Y_2	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6
Y_2	1.00						
X_1	.216**	1.00					
X_2	.409**	.587	1.00				
X_3	.452**	.449	.643	1.00			

	Y ₂	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆
X ₄	.506**	.407	.537	.640	1.00		
X ₅	.265**	.758	.640	.559	.471	1.00	
X ₆	.264**	.666	.622	.545	.465	.857	1.00

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 35 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในตัวแปรพยากรณ์ มีค่าอยู่ระหว่าง .216 ถึง .857 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอธิบายได้ว่าความตระหนักในความเป็นพลเมือง (Y₂) มีความสัมพันธ์กับสื่อสังคมออนไลน์ (X₄) มากที่สุด ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .506 รองลงมาคือ ความไว้วางใจทางสังคม (X₃) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.452 รองลงมาคือสถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X₂) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .409 รองลงมาคือความไว้วางใจทางการเมือง (X₅) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .265 รองลงมาคือภาวะผู้นำของผู้นำทางการเมือง (X₆) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .264 และลำดับสุดท้ายสวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ (X₁) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .216 ทุกตัวแปรเป็นไปในทางบวก

ตาราง 36 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุความสัมพันธ์กับความตระหนักในความเป็นพลเมือง(Y₂)

	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
Regression	12402.497	6	2067.083	23.370**	.000 ^b
Residual	28634.941	393	72.862		
Total	41037.437	399			

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 36 พบว่า ความตระหนักในความเป็นพลเมือง (Y₂) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับกลุ่มตัวแปรอิสระอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถสร้างสมการทำนายเชิงเส้นตรงได้ จึงปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H₀) และยอมรับสมมติฐานทางเลือก (H₁) ซึ่งจากการคำนวณการถดถอยพหุ สามารถคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 37 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Linear Regression) ในการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) และความตระหนักในความเป็นพลเมือง (Y_2)

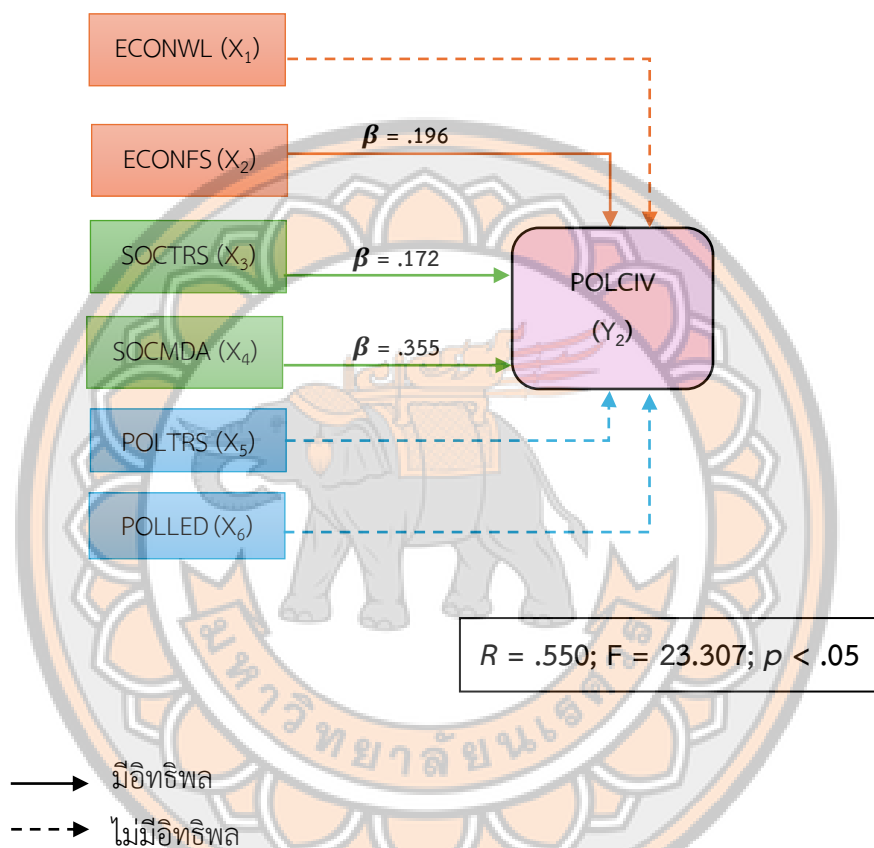
ตัวแปร	Beta	Std. Error	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	25.541	2.237		11.416	.000
EONWL (X_1)	-.105	.113	-.061	-.926	.355
ECONFS (X_2)	.479	.156	.196	3.079**	.002
SOCTRS (X_3)	.333	.122	.172	2.723**	.007
SOCMDA (X_4)	.691	.110	.355	6.278**	<.001
POLTRS (X_5)	-.049	.104	-.045	-.468	.640
POLLED (X_6)	-.059	.129	-.038	-.457	.648
Multiple R = .550 ^a R Square = .302					
Adjusted R Square= .292 Std. Error = 8.53595					
* $p < .05$, ** $p < .01$					

จากตาราง 37 ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมือง ($X_1 - X_6$) มีอิทธิพลต่อความตระหนักในความเป็นพลเมือง (Y_2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.550 มีค่าอำนาจในการพยากรณ์ความแปรผันที่เกิดขึ้นมีผลต่อความตระหนักในความเป็นพลเมืองได้ร้อยละ 30.2 ($R^2 = .302$) มีความคาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 8.53595 โดยปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ในตัวแปรสถานะภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตระหนักในความเป็นพลเมือง (Y_2) มีค่า $\beta = .196$ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) .002 ปัจจัยด้านสังคม ตัวแปรความไว้วางใจทางสังคม (X_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตระหนักในความเป็นพลเมือง (Y_2) มีค่า $\beta = .172$ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) .007 และตัวแปรสื่อสังคมออนไลน์ (X_4) ความสัมพันธ์ทางบวกกับความตระหนักในความเป็นพลเมือง (Y_2) มีค่า $\beta = .355$ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) <.001 สามารถแสดงสมการพยากรณ์การถดถอยได้ดังต่อไปนี้

$$\hat{Y} = 25.541 + .479X_2 + .333X_3 + .691X_4$$

โดยสามารถเขียนเป็นแผนภาพความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) และความตระหนักในความเป็นพลเมือง (Y_2) ได้ดังนี้

ภาพ 18 สรุปปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) ที่มีอิทธิพลต่อความตระหนักในความเป็นพลเมือง (Y_2)

ที่มา: ผู้วิจัย, 2567

จากภาพ 18 พบว่า เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรต้น พบว่าปัจจัยด้านสังคม ในตัวแปรสื่อสังคมออนไลน์ (X_4) สามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์กับความตระหนักในความเป็นพลเมือง (Y_2) ได้สูงสุด มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) <.001 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Beta) เท่ากับ 0.691 และมีค่า $\beta = .355$ โดยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก รองลงมาคือปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ตัวแปรสถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2) มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) .002 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Beta) เท่ากับ 0.479 และมีค่า $\beta = .196$ นอกจากนี้ยังพบ ปัจจัยด้านสังคม ในตัวแปรความไว้วางใจทางสังคม (X_3) มีระดับนัยสำคัญ

ทางสถิติเท่ากับ (Sig.) .007 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Beta) เท่ากับ 0.333 และมีค่า $\beta = .172$ ตามลำดับ

การทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 4 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านสังคม ($X_1 - X_6$) มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y_3)

สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 = ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและด้านสังคม ไม่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล

H_1 = ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและด้านสังคม มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล

โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานคือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอยด้วยวิธีปกติ (Enter) ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) ก็ต่อเมื่อค่า Sig. ที่ได้มีค่าน้อยกว่า .05 ซึ่งผลทดสอบดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 38 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ($X_1 - X_6$) กับความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y_3)

	Y_3	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6
Y_3	1.00						
X_1	.467**	1.00					
X_2	.490**	.587	1.00				
X_3	.339**	.449	.643	1.00			
X_4	.409**	.407	.537	.640	1.00		
X_5	.529**	.758	.640	.559	.471	1.00	
X_6	.460**	.666	.622	.545	.465	.857	1.00

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 38 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในตัวแปรพยากรณ์ มีค่าอยู่ระหว่าง .339 ถึง .857 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอธิบายได้ว่าความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y_3) มีความสัมพันธ์กับความไว้วางใจทางการเมือง (X_5) มากที่สุด ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.539 รองลงมาคือสถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .490 รองลงมา

คือ สวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ (X_1) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .467 รองลงมาคือ ภาวะผู้นำของผู้นำ
ทางการเมือง (X_6) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .460 และรองลงมาคือ สื่อสังคมออนไลน์ (X_4) ด้วย
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .339 และลำดับสุดท้ายคือความไว้วางใจทางสังคม (X_3) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์ .339 ทุกตัวแปรเป็นไปในทางบวก

ตาราง 39 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y_3)

	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
Regression	1587.682	6	264.614	35.154**	.000 ^b
Residual	2958.195	393	7.527		
Total	4545.878	399			

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 39 พบว่า ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y_3) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับกลุ่ม
ตัวแปรอิสระอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถสร้างสมการทำนายเชิงเส้นตรงได้ จึง
ปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) และยอมรับสมมติฐานทางเลือก (H_1) ซึ่งจากการคำนวณการถดถอยพหุ
สามารถคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 40 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Linear Regression) ในการพยากรณ์
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) และความพึง
พอใจในชีวิตของบุคคล (Y_3)

ตัวแปร	Beta	Std. Error	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	4.538	.719		6.311	<.001
EONWL (X_1)	.062	.036	.103	1.6911	.092
ECONFS (X_2)	.191	.050	.235	3.816**	<.001
SOCTRS (X_3)	-.092	.039	-.142	-2.337*	.020
SOCMDA (X_4)	.131	.035	.202	3.679**	<.001
POLTRS (X_5)	.120	.033	.332	3.611**	<.001
POLLED (X_6)	-.030	.041	-.059	-.734	.464

Multiple R = .591^a R Square = .349

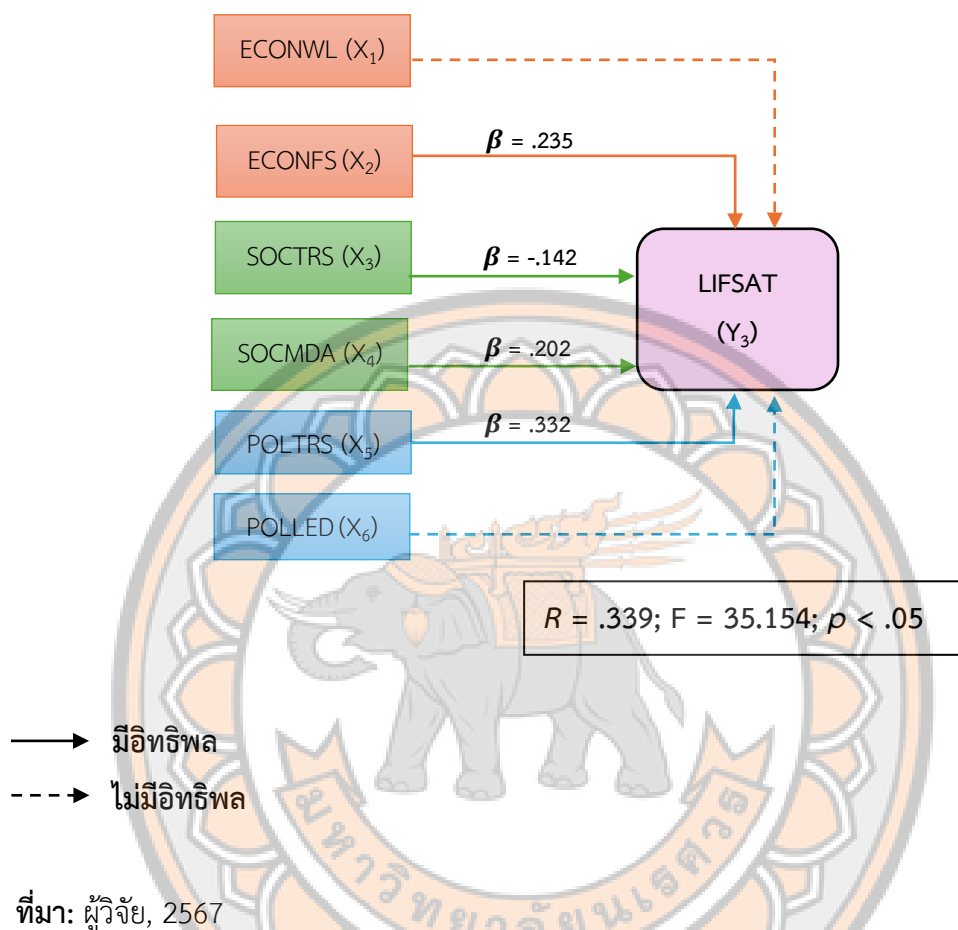
ตัวแปร	Beta	Std. Error	β	t	Sig.
Adjusted R Square= .339 Std. Error = 2.74358					
* $p < .05$, ** $p < .01$					

จากตาราง 40 ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมือง ($X_1 - X_6$) มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y_3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.591 มีค่าอำนาจในการพยากรณ์ความแปรผันที่เกิดขึ้นมีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของบุคคลได้ร้อยละ 34.9 ($R^2 = .349$) มีความคาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 2.74358 โดยปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ในตัวแปรสถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y_3) มีค่า $\beta = .235$ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) $< .001$ ปัจจัยด้านสังคม ตัวแปรความไว้วางใจทางสังคม (X_3) มีความสัมพันธ์ทางลบกับความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y_3) มีค่า $\beta = -.142$ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) .020 และตัวแปรสื่อสังคมออนไลน์ (X_4) ความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y_3) มีค่า $\beta = .202$ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) $< .001$ และปัจจัยด้านการเมือง ตัวแปรความไว้วางใจทางการเมือง (X_5) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y_3) มีค่า $\beta = .332$ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) $< .001$ สามารถแสดงสมการพยากรณ์การถดถอยได้ดังต่อไปนี้

$$\hat{Y} = 4.358 + .191X_2 - .092X_3 + .131X_4 + .120X_5$$

โดยสามารถเขียนเป็นแผนภาพความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ($X_1 - X_6$) และความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y_3) ได้ดังนี้

ภาพ 19 สรุปปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y_3)

จากภาพ 19 พบว่า เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรต้น พบว่าปัจจัยด้านการเมือง ในตัวแปรความไว้วางใจทางการเมือง (X_5) สามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y_3) ได้สูงสุด มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) $< .001$ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Beta) เท่ากับ 0.120 และมีค่า $\beta = .332$ โดยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก รองลงมาคือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ตัวแปรสถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2) มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) $< .001$ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Beta) เท่ากับ 0.191 และมีค่า $\beta = .235$ นอกจากนี้ยังพบ ปัจจัยด้านสังคม ในตัวแปรสื่อสังคมออนไลน์ (X_4) มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) $< .001$ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Beta) เท่ากับ 0.131 และมีค่า $\beta = .202$ ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม พบว่า ปัจจัยด้านสังคม ตัวแปรความไว้วางใจทางสังคม สามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y_3) ในทางลบ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) .020 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Beta) เท่ากับ -0.092 และ มีค่า $\beta = -.142$

การทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 5 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านสังคม ($X_1 - X_6$) มีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางการเมือง (Y_4)

สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 = ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและด้านสังคม ไม่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางการเมือง

H_1 = ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและด้านสังคม มีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางการเมือง

โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานคือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอยด้วยวิธีปกติ (Enter) ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) ก็ต่อเมื่อค่า Sig. ที่ได้มีค่าน้อยกว่า .05 ซึ่งผลทดสอบดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 41 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ($X_1 - X_6$) กับการแสดงออกทางการเมือง (Y_4)

	Y_4	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6
Y_4	1.00						
X_1	.063	1.00					
X_2	.229**	.587	1.00				
X_3	.251**	.449	.643	1.00			
X_4	.287**	.407	.537	.640	1.00		
X_5	.097	.758	.640	.559	.471	1.00	
X_6	.091	.666	.622	.545	.465	.857	1.00

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 41 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในตัวแปรพยากรณ์ มีค่าอยู่ระหว่าง .063 ถึง .857 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอธิบายได้ว่าการแสดงออกทางการเมือง (Y_4) มี

ความสัมพันธ์กับสื่อสังคมออนไลน์ (X_4) มากที่สุด ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .287 รองลงมาคือ ความไว้วางใจทางสังคม (X_3) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .251 และลำดับสุดท้ายคือ สถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .229 ทุกตัวแปรเป็นไปในทางบวก

ตาราง 42 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุความสัมพันธ์กับการแสดงออกทางการเมือง (Y_4)

	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
Regression	2444.635	6	407.439	8.300**	.000 ^b
Residual	19291.803	393	49.089		
Total	21736.437	399			

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 42 พบว่า การแสดงออกทางการเมือง (Y_4) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับกลุ่มตัวแปรอิสระอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถสร้างสมการทำนายเชิงเส้นตรงได้ จึงปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) และยอมรับสมมติฐานทางเลือก (H_1) ซึ่งจากการคำนวณการถดถอยพหุสามารถคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 43 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) ในการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) และการแสดงออกทางการเมือง (Y_4)

ตัวแปร	Beta	Std. Error	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	-1.959	1.836		-1.067	.287
EONWL (X_1)	-.119	.093	-.096	-1.281	.201
ECONFS (X_2)	.305	.128	.172	2.389*	.017
SOCTRS (X_3)	.149	.100	.106	1.482	.139
SOCMDA (X_4)	.313	.090	.221	3.462**	<.001
POLTRS (X_5)	-.020	.985	-.026	-.239	.811
POLLED (X_6)	-.101	.106	-.090	-.957	.339

Multiple R = .335^a R Square = .112

Adjusted R Square = .099 Std. Error = 7.00632

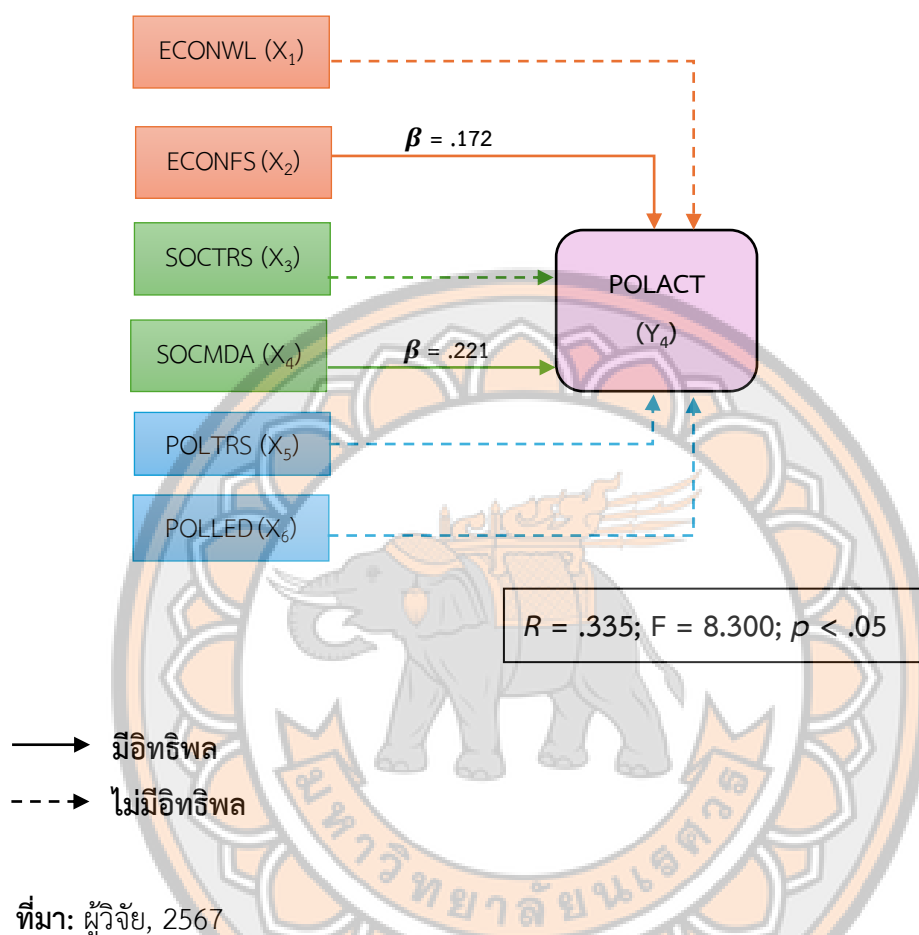
* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 43 ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมือง ($X_1 - X_6$) มีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางการเมือง (Y_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .335 มีค่าอำนาจในการพยากรณ์ความแปรผันที่เกิดขึ้นมีผลต่อการแสดงออกทางการเมืองได้ร้อยละ 11.2 ($R^2 = .112$) มีความคาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 7.00632 โดยปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ในตัวแปรสถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการแสดงออกทางการเมือง (Y_4) มีค่า $\beta = .172$ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) .017 ปัจจัยด้านสังคม ตัวแปรสื่อสังคมออนไลน์ (X_4) ความสัมพันธ์ทางบวกกับการแสดงออกทางการเมือง (Y_4) มีค่า $\beta = .221$ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) <.001 สามารถแสดงสมการพยากรณ์การถดถอยได้ดังต่อไปนี้

$$\hat{Y} = -1.959 + .305X_2 + .313X_4$$

โดยสามารถเขียนเป็นแผนภาพความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1-X_6) และการแสดงออกทางการเมือง (Y_4) ได้ดังนี้

ภาพ 20 สรุปปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) ที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางการเมือง (Y_4)

จากภาพ 20 พบว่า เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรต้น พบว่าปัจจัยด้านสังคม ในตัวแปรสื่อสังคมออนไลน์ (X_4) สามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์กับการแสดงออกทางการเมือง (Y_4) ได้สูงสุด มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) $< .001$ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Beta) เท่ากับ 0.313 และมีค่า $\beta = .221$ โดยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก รองลงมาคือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ตัวแปรสถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2) มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) $.017$ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Beta) เท่ากับ 0.305 และมีค่า $\beta = .172$

การทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 6 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านสังคม ($X_1 - X_6$) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y_5)

สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 = ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและด้านสังคม ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

H_1 = ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและด้านสังคม มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานคือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอยด้วยวิธีปกติ (Enter) ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) ก็ต่อเมื่อค่า Sig. ที่ได้มีค่าน้อยกว่า .05 ซึ่งผลทดสอบดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 44 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ($X_1 - X_6$) กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y_5)

	Y_5	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6
Y_5	1.00						
X_1	.071	1.00					
X_2	.216**	.587	1.00				
X_3	.270**	.449	.643	1.00			
X_4	.314**	.407	.537	.640	1.00		
X_5	.133**	.758	.640	.559	.471	1.00	
X_6	.114*	.666	.622	.545**	.465	.857	1.00

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 44 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในตัวแปรพยากรณ์ มีค่าอยู่ระหว่าง .071 ถึง .857 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอธิบายได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y_5) มีความสัมพันธ์กับสื่อสังคมออนไลน์ (X_4) มากที่สุด ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.314 รองลงมาคือความไว้วางใจทางสังคม (X_3) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.270 รองลงมาคือสถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.216 รองลงมาคือความไว้วางใจทางการเมือง

เมือง (X_5) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.133 ลำดับสุดท้ายคือภาวะผู้นำของผู้นำทางการเมือง (X_6) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.339 ทุกตัวแปรเป็นไปในทางบวก

ตาราง 45 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y_5)

	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
Regression	4718.124	6	786.354	9.019**	.000 ^b
Residual	34265.954	393	87.191		
Total	38984.077	399			

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 45 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y_5) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับกลุ่มตัวแปรอิสระอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถสร้างสมการทำนายเชิงเส้นตรงได้ จึงปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) และยอมรับสมมติฐานทางเลือก (H_1) ซึ่งจากการคำนวณการถดถอยพหุสามารถคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 46 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) ในการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) และการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y_5)

ตัวแปร	Beta	Std. Error	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	-1.932	2.448		-.789	.430
EONWL (X_1)	-.209	.124	-.125	-1.688	.092
ECONFS (X_2)	.230	.170	.097	1.353	.177
SOCTRS (X_3)	.231	.134	.123	1.731	0.84
SOCMDA (X_4)	.475	.120	.250	3.950**	<.001
POLTRS (X_5)	.079	.133	.075	.699	.485
POLLED (X_6)	-.165	.141	-.110	-1.176	.240

Multiple R = .348^a R Square = .121

Adjusted R Square = .108 Std. Error = 9.33760

* $p < .05$, ** $p < .01$

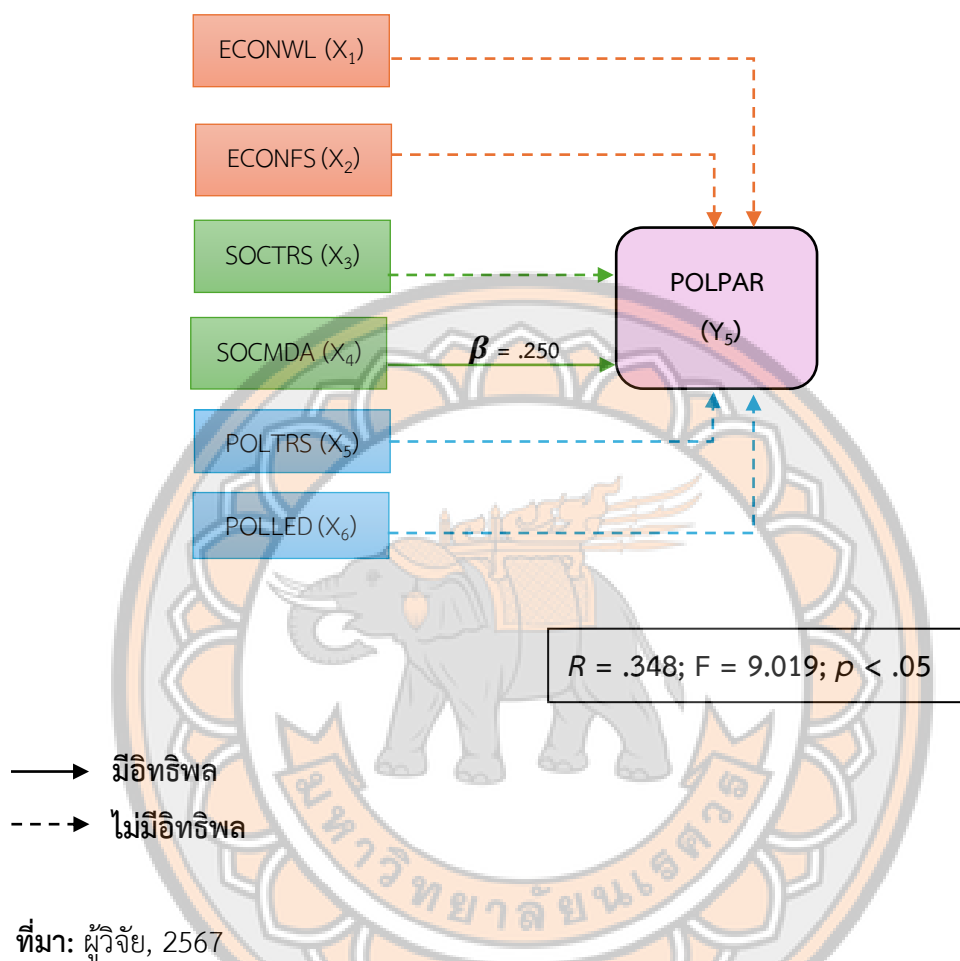
จากตาราง 46 ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมือง ($X_1 - X_6$) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y_5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .348 มีค่าอำนาจในการพยากรณ์ความแปรผันที่เกิดขึ้นมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ร้อยละ 12.1 ($R^2 = .121$) มีความคาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 9.33760 โดยปัจจัยด้านสังคม ตัวแปรสื่อสังคมออนไลน์ (X_4) ความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y_5) มีค่า $\beta = .250$ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) <.001 สามารถแสดงสมการพยากรณ์การถดถอยได้ดังต่อไปนี้

$$\hat{Y} = -1.932 + .475X_4$$

สามารถเขียนเป็นแผนภาพความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ($X_1 - X_6$) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y_5) ได้ดังนี้

ภาพ 21 สรุปปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y_5)

จากภาพ 21 พบว่า เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่า มีเพียงปัจจัยด้านสังคม ตัวแปรสื่อสังคมออนไลน์เพียงตัวแปรเดียวเท่านั้นที่สามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y_5) มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ (Sig.) $< .001$ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Beta) เท่ากับ 0.475 และมีค่า $\beta = .250$ โดยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก

4.2.3 สรุปการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย

ในหัวข้อนี้ภายหลังจากผู้วิจัยได้ทำการสรุปการทดสอบสมมติฐานในภาพรวม เมื่อผู้วิจัยจะทำการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้เทคนิคทางสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยวิธีปกติ (Enter) เพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระแต่ละตัว และตัวแปรตามย่อยรายด้าน กับตัวแปรอิสระ เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์แบบใดหรือทิศทางใดกับตัวแปรตาม และมีอัตราความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติสำหรับสังคมศาสตร์ หรือ IBM SPSS Statistics เวอร์ชัน 29.0 (IBM Corp., 2024) REF ID: TH-03-0224 ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ตามสมมติฐานการวิจัยซึ่งสามารถสรุปได้ตามตาราง 47

ตาราง 47 สรุปการพิสูจน์สมมติฐานการวิจัยที่ 2 – 6

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	ข้อสรุป
2	ยอมรับ	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3	ยอมรับ	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อความตระหนักในความเป็นพลเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4	ยอมรับ	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5	ยอมรับ	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6	ยอมรับ	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 47 สรุปได้ว่าผลของการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า มีการปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) และยอมรับสมมติฐานทางเลือก (H_1) ทั้งหมด กล่าวคือปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านการเมืองกับวัฒนธรรมทางการเมืองในภาพรวม และยังมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองรายประเด็นทั้ง 5 ประเด็นย่อย คือ ได้แก่ (1) ทักษะคนดี ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y_1) (2) ความตระหนักในความเป็นพลเมือง (Y_2) (3) ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y_3) (4) การแสดงออกทางการเมือง (Y_4) และ (5) การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y_5)

ดังนั้นผลของการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอธิบายได้ว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน โดยที่ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงในบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เกิดขึ้นในช่วง 2 – 3 ทศวรรษที่ผ่านมา รวมทั้งภูมิทัศน์ทางการเมืองของการเมืองไทยที่เปลี่ยนแปลงไป และเทคโนโลยี (สื่อสังคมออนไลน์) ที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองได้

นอกจากนี้เมื่อนำปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ซึ่งเป็นตัวแปรต้น และนำตัวแปรย่อยในแต่ละด้านแสดงการถดถอยพหุคูณความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามในภาพรวมจะพบว่า มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง และเมื่อพิจารณาตัวแปรตามย่อยรายด้านจะพบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง สามารถส่งเสริมตัวแปรตามรายด้านย่อยได้ และสามารถพยากรณ์และทำนายตัวแปรตามได้ โดยแสดงตามตาราง 48 และสรุปเป็นแผนภาพตามภาพ 22

อย่างไรก็ตามเพื่อที่จะอภิปรายอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองกับวัฒนธรรมทางการเมืองรายด้านให้มีรายละเอียดมากยิ่งขึ้น รวมทั้งข้อเสนอต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเมืองให้มากยิ่งขึ้นใน โดยผู้วิจัยจะทำการอธิบาย และอภิปรายถึงอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนอย่างละเอียดในบทที่ 5 และข้อเสนอต่อการนำไปใช้ประโยชน์จากงานวิจัยในบทที่ 6 ต่อไป

ตาราง 48 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุความสัมพัทธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคม ($X_1 - X_6$) กับวัฒนธรรมทางการเมือง (Y) และวัฒนธรรมทางการเมืองในด้านต่าง ๆ ($Y_1 - Y_5$)

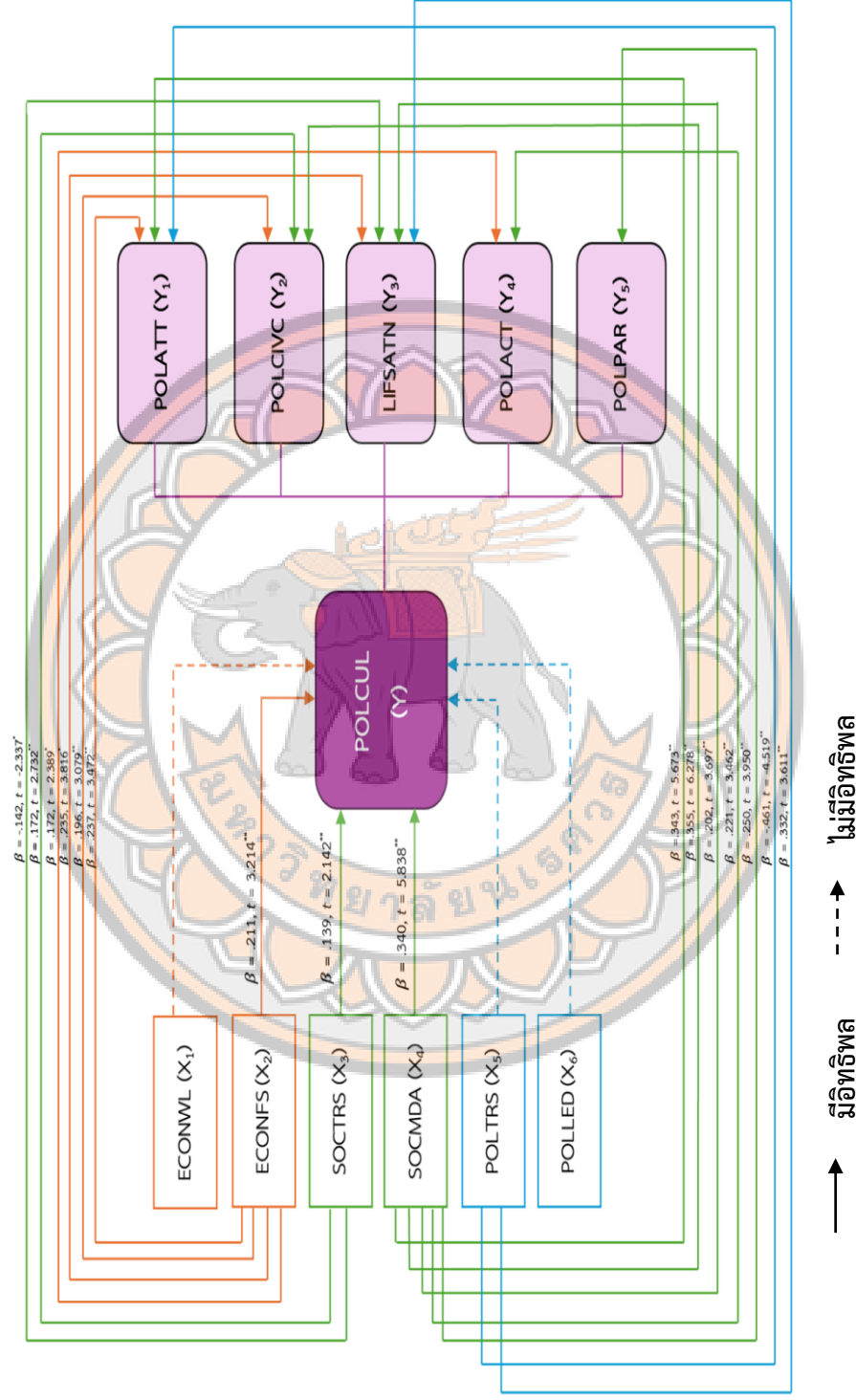
Factors (n=400)	POLCUL (Y)		POLATT (Y ₁)		POLCIV (Y ₂)		LIFSAT (Y ₃)		POLACT (Y ₄)		POLPAR(Y ₅)	
	β	t	β	t	β	t	β	t	β	t	β	t
constant	2.293	.444 (p = .657)	15.144	13.993** (p = <.001)	25.541	11.416** (p = <.001)	4.538	6.311** (p = <.001)	-1.959	-1.067 (p = .287)	-1.932	-.789 (p = .430)
ECONWL (X ₁)	-112	-1.636* (p = .103)	-.023	-.330 (p = .742)	-.061	-.926 (p = .355)	.108	1.691 (p = .092)	-.096	-1.281 (p = .201)	-.125	-1.688 (p = .092)
ECONFS (X ₂)	.211	3.214** (p = .001)	.237	3.472** (p = <.001)	.196	3.079** (p = .002)	.235	3.816** (p = <.001)	.172	2.389* (p = .017)	.097	1.353 (p = .177)
SOCTRS (X ₃)	.139	2.142* (p = .033)	.050	.739 (p = .460)	.172	2.725** (p = .007)	-.142	-2.337* (p = .020)	.106	1.482 (p = .139)	.123	1.731 (p = .084)
SOCMDA (X ₄)	.340	5.838** (p = <.001)	.343	5.673** (p = <.001)	.355	6.278** (p = <.001)	.202	3.697** (p = <.001)	.221	3.462** (p = .001)	.250	3.950** (p = <.001)
POLTRS (X ₅)	.009	.089 (p = .929)	-.461	-4.519** (p = <.001)	-.045	-.468 (p = .640)	.332	3.611** (p = <.001)	-.026	-.239 (p = .811)	-.075	.699 (p = .485)
POLLED (X ₆)	-.079	-.919 (p = .359)	.145	1.1616 (p = .107)	-.038	-.457 (p = .648)	-.059	-.734 (p = .464)	-.090	-.957 (p = .339)	-.110	-1.176 (p = .240)
R =		.509		.448		.550		.591		.335		.348
F =		22.883 (p = <.001)		16.421 (p = <.001)		28.370 (p = <.001)		35.154 (p = <.001)		8.300 (p = <.001)		9.019 (p = <.001)
R ² =		.259		.200		.302		.349		.112		.121

*p < .05, **p < .01

จากตาราง 48 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ($X_1 - X_6$) มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง (Y) ในระดับปานกลาง คือ มีค่า R เท่ากับ .509 มีค่าสัดส่วนที่อธิบายได้ต่อสัดส่วนที่อธิบายไม่ได้ คือ มีค่า F เท่ากับ 22.883 และสามารถบอกนัยสำคัญทางสถิติของสมการถดถอยพหุ ($p = <.001$) ได้ และเมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ($X_1 - X_6$) และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบแยกเป็นแต่ละด้านย่อย ($Y_1 - Y_5$) จะพบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง โดยปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ($X_1 - X_6$) มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองในด้านความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y_4) มากที่สุด รองลงมาคือด้านความตระหนักในความเป็นพลเมือง (Y_2) ตามลำดับ โดยผู้วิจัยได้กำกับโมเดลดังต่อไปนี้

ภาพ 22 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ($X_1 - X_6$) และวัฒนธรรมทางการเมือง (Y) และวัฒนธรรมทางการเมืองเมืองแบบแยกเป็นด้านย่อยในแต่ละด้าน ($Y_1 - Y_5$)

บทที่ 5

วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบน และอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองต่อ วัฒนธรรมทางการเมือง

ดังที่ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 ซึ่งเป็นสถิติเชิงพรรณนาข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน แล้วนั้น ในบทนี้ผู้วิจัยจะแบ่งการนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาของบทที่ 5 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นการอภิปรายผลการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่หนึ่ง คือ เพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน และคำถามในการวิจัยข้อที่หนึ่งว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนมีลักษณะเป็นอย่างไร โดยผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

- 1.1. วัฒนธรรมทางการเมืองตามแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมของอัลมอนด์และเวอร์บา
- 1.2. วัฒนธรรมทางการเมืองตามแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่จากแนวคิดของอิงเจนฮาร์ท และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ตามแนวคิดของคาร์กและมาร์ตินอท

ส่วนที่ 2 สรุปลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

ตอนที่ 2 เป็นการอภิปรายผลอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมือง เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่สอง คือ เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน และคำถามในการวิจัยที่ว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนหรือไม่ อย่างไร โดยผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

ส่วนที่ 2 อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

ตอนที่ 3 เป็นข้อถกเถียงทางแนวคิดและทฤษฎี และความท้าทายต่อการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมตามแนวคิดของอัลมอนต์ และเวอร์บา ในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองและการอธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยโดยใช้กรอบแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ตามแนวคิดของอิงเจนฮาร์ด และวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ของคล้าก และมาร์ตินอท

ตอนที่ 4 สรุปท้ายบท

โดยในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะได้นำเสนอรายทั้ง 4 ตอนซึ่งมีรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

ส่วนที่ 1 ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

จากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 สามารถสรุปได้ว่า แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของอัลมอนต์ และเวอร์บา (Almond and Verba, 1963) เป็นกรอบในการศึกษาเพื่ออธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยได้สรุปลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองได้ดังนี้ คือ (1) วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบแผนของทัศนคติ ค่านิยม และความโน้มเอียงของประชาชนที่มีต่อระบบการเมืองต่าง ๆ ที่เป็นระบบย่อยของการเมือง และการแสดงบทบาททางการเมืองของประชาชนที่เป็นสมาชิกของระบบการเมืองนั้น (2) วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นความสำนึกทางการเมือง รวมถึงความตระหนักในความเป็นพลเมือง และ (3) วัฒนธรรมทางการเมืองมีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงสามารถจำแนกลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมือง

ได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ (1) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบค้ำ (2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า และ (3) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม

อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยได้ผสมผสานการวิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองในการศึกษาครั้งนี้โดยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ ที่เป็นการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองที่ได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ที่อาจส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงค่านิยม และพฤติกรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในสังคมที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมมากยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดงานวัฒนธรรมทางการเมืองของอิงเจนฮาร์ท ผสมผสานกับแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ของคล้าก และมาร์ตินอท ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าการนำไปสู่การเกิดการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองนั้นสามารถทำได้โดยก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และการเมือง รวมทั้งเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของรุ่มทางการเมืองของคนในสังคม โดยแนวคิดของทั้งสองท่านเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง หรือการเกิดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่จำเป็นต้องมีตัวชี้วัด 4 ประการซึ่งประกอบไปด้วย (1) ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคลโดยรวม (2) ความไว้วางใจของบุคคลในสังคม (3) การสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและการจัดระเบียบสังคม และ (4) การอภิปรายทางการเมืองและการพูดคุยทางการเมือง ดังที่ผู้วิจัยได้อธิบายแล้วในบทที่ 2 นั้น

ทั้งนี้ เมื่อผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในเชิงพรรณนาตามกรอบแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมผสมผสานกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ซึ่งปรากฏในผลการศึกษาโดยละเอียดจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาในบทที่ 4 แล้วนั้น แต่เพื่อให้การอภิปรายลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบนมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการสรุปผลการวิจัยดังแสดงในภาพ 23

ภาพ 23 ระดับจากผลการวิจัย ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบน ตามแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมของอัลมอนต์ และเวอร์บา (Almond & Verba) และวัฒนธรรมทางการเมืองจากแนวคิดของอิงเจนฮาร์ท (Inglehart) และแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ของคาร์ก และมาร์ตินอท (Clack & Martinot)

	ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมือง	ระดับจากผลการวิจัย	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิม	(1) ด้านทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	ระดับปานกลาง	$\bar{X} = 3.88$ S.D. = 0.93
	(2) ด้านความตระหนักในความเป็นพลเมือง	ระดับปานกลาง	$\bar{X} = 3.55$ S.D. = 0.99
	(3) การแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง	ระดับน้อย	$\bar{X} = 0.55$ S.D. = 0.62
แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่	(4) ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคลโดยรวม	ระดับปานกลาง	$\bar{X} = 3.15$ S.D. =
	(5) ความไว้วางใจของบุคคลในสังคม	ระดับปานกลาง	$\bar{X} = 3.19$ S.D. = 0.94
	(6) การสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและจัดระเบียบสังคม	ระดับปานกลาง	$\bar{X} = 3.67$ S.D. = 0.99
	(7) การอภิปรายทางการเมืองหรือการพูดคุยทางการเมือง	ระดับปานกลาง	$\bar{X} = 3.66$ S.D. = 1.05

ที่มา: ผู้วิจัย, 2567

หมายเหตุ: สามารถดูรายละเอียดการกำหนดมาตราวัดของตัวแปรได้ในบทที่ 3

จากภาพ 23 นั้นที่ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนจากผลการวิจัยเชิงพรรณนา โดยผู้ที่

ผู้วิจัยจะได้แยกประเด็นในการนำเสนอออกเป็น 2 ประเด็นย่อยเพื่อให้เข้าใจได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1.1 วัฒนธรรมทางการเมืองตามแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมของอัลมอนต์ และเวอร์บา

จากผลการวิจัยตามภาพ 23 ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์แล้วพบว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน ตามแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมของอัลมอนต์ และเวอร์บา มีลักษณะของกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกปรากฏ ดังนี้

(1) กลุ่มประชากรนี้มีทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม และความโน้มเอียงในระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือกลุ่มประชากรนี้แสดงให้เห็นถึงระดับปานกลางของความเข้าใจและการยอมรับหลักการประชาธิปไตย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่อาจยังไม่ลึกซึ้งหรือครอบคลุมในทุกมิติ

(2) กลุ่มประชากรนี้มีความตระหนักในความเป็นพลเมือง กล่าวคือการมีความตระหนักในความเป็นพลเมืองในระดับปานกลางของกลุ่มประชากรนี้แสดงให้เห็นถึงการรับรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ในฐานะพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยในระดับหนึ่ง แต่อาจยังขาดความเข้าใจที่ลึกซึ้งหรือการตระหนักถึงความสำคัญอย่างเต็มที่

(3) กลุ่มประชากรนี้ยังคงมีการแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่บ้าง แม้จะมีความเข้าใจและความตระหนักในพื้นฐานของสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในระดับหนึ่ง แต่กลุ่มประชากรนี้แสดงออกถึงระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่น้อย โดยลักษณะนี้อาจทำให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองกับการลงมือปฏิบัติจริง

จากผลการวิจัยดังกล่าว สามารถสรุปได้ประการหนึ่งว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบนได้แสดงให้เห็นถึงระดับปานกลางในด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ทัศนคติความโน้มเอียงทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และความตระหนักในความเป็นพลเมือง รวมถึงการรับรู้ถึงสิทธิและหน้าที่พลเมือง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงพื้นฐานความเข้าใจที่ยังไม่ลึกซึ้งในมิติต่างๆ ของระบอบประชาธิปไตยในทางตรงกันข้าม ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มประชากรนี้ ทั้งในแง่ของการแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับต่ำ ปรากฏการณ์นี้บ่งชี้ถึงความไม่สอดคล้องระหว่างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง อาจกล่าวได้ว่าแนวโน้มของการขาดความสนใจหรือการเพิกเฉยต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง

ดังนั้นผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงความท้าทายที่สำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแข็งขันในกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก ซึ่งเป็นประเด็นที่ควรได้รับความสนใจในการพัฒนาคุณภาพประชาธิปไตยและการสร้างความเป็นพลเมืองที่มีความกระตือรือร้นในทางการเมืองของไทย ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอข้อเสนอต่อการพัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกเพื่อการพัฒนาทางการเมืองของไทยเพื่อการใช้ประโยชน์จากการวิจัยในบทที่ 6 ต่อไป

1.2 วัฒนธรรมทางการเมืองตามแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่จากแนวคิดของอิงเจนฮาร์ท และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ตามแนวคิดของคาร์ก และมาร์ตินอท

จากผลการวิจัยตามภาพ 23 ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์แล้วพบว่า ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนโดยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองจากแนวคิดของอิงเจนฮาร์ท และแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ตามแนวคิดของคาร์ก และมาร์ตินอท สามารถสรุปได้เป็น 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

(1) กลุ่มประชากรนี้มีความพึงพอใจในชีวิต โดยคนกลุ่มนี้แสดงออกถึงระดับความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทำให้เห็นถึงการยอมรับสภาพความเป็นอยู่ปัจจุบันในระดับที่น่าพอใจ โดยไม่แสดงความต้องการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ในชีวิตอย่างมีนัยสำคัญ

(2) กลุ่มประชากรนี้จะมีระดับความไว้วางใจต่อบุคคลทั่วไปในสังคมอยู่ในระดับปานกลาง บ่งชี้ถึงทัศนคติเชิงบวกในระดับหนึ่งต่อการมีปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารกับบุคคลอื่นในสังคม โดยยังคงรักษาระดับความไว้วางใจที่ไม่สูงจนเกินไป

(3) กลุ่มประชากรนี้มีทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม กล่าวคือ มีการสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและการจัดระเบียบสังคมของคนกลุ่มนี้อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นถึงความพึงพอใจในระดับหนึ่งต่อโครงสร้างทางสังคมที่เป็นอยู่ โดยไม่แสดงออกถึงความต้องการในการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ ทำให้เห็นถึงทัศนคติที่ค่อนข้างอนุรักษ์นิยมต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

(4) กลุ่มประชากรนี้มีส่วนร่วมในการอภิปรายทางการเมือง กล่าวคือคนกลุ่มนี้แสดงออกถึงระดับการมีส่วนร่วมในการอภิปรายและสนทนาประเด็นทางการเมืองในระดับปานกลาง ทำให้เห็นถึงความสนใจและการติดตามประเด็นทางการเมืองในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ระดับการแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเชิงปฏิบัติยังอยู่ในระดับต่ำ แสดงให้เห็นถึงความไม่สอดคล้องระหว่างความสนใจทางการเมืองและการลงมือปฏิบัติจริง

จากการอธิบายข้างต้น ทั้ง 4 ประเด็น สามารถสรุปผลการวิจัยได้ว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบนนั้นจะมีความพึงพอใจในชีวิตของตน มีความไว้วางใจของบุคคลในสังคมทั่วไป มีการสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและจัดระเบียบทางสังคม และมีการอภิปรายทางการเมืองและการ

พูดคุยทางการเมืองในสังคมทั่วไปอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด แม้จะปรากฏลักษณะบางประการของความต้องการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกได้ในบางมิติ แต่ยังไม่มียกระดับที่สูงมากเพียงพอที่จะสามารถอธิบายได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ได้

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การอธิบายและอภิปรายลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่มีความชัดเจนและสอดคล้องกับลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของอิงเจนฮาร์ท (Inglehart) และแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ของคาร์ก และมาร์ตินอท (Clark & Martinot) มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ โดยนักวิชาการทั้ง 3 ท่านนี้เสนอว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่สามารถเกิดขึ้นภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางสังคมและพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของรุ่นทางการเมือง (Political Generation) จากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 ซึ่งจากการศึกษาของนักวิชาการดังกล่าว สามารถสรุปตัวชี้วัดสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ได้ดังนี้ (1) การเกิดค่านิยมหลังวัตถุนิยมใหม่ (Post-materialist values) (2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เพิ่มขึ้น (Increased political participation) (3) ความไว้วางใจและความชอบธรรมที่มากขึ้น (Increased trust and legitimacy) (4) การให้ความสำคัญกับความหลากหลาย (Emphasis on diversity) กล่าวคือ มีการให้ความสำคัญกับความหลากหลายและการเป็นตัวแทนของกลุ่มต่าง ๆ ในระบบการเมืองมากขึ้น ซึ่งสะท้อนถึงแนวโน้มทางสังคมที่กว้างขวางขึ้นในการยอมรับและให้คุณค่าความหลากหลาย และ (5) เทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์ (Technology and social media) โดยที่การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อสังคมออนไลน์

ปัจจัยด้านสื่อสังคมออนไลน์จึงมีบทบาทสำคัญในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่การเกิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ ซึ่งการแพร่กระจายข้อมูลอย่างรวดเร็วจะเพิ่มความสามารถในการรับรู้และเข้าใจประเด็นทางการเมืองของประชาชนและสื่อสังคมออนไลน์ยังได้รับความนิยมในกลุ่มวัยรุ่นซึ่งได้รับความนิยมอย่างมาก (Sawasdeeand & Dojun, 2022) นอกจากนี้แคมเปญต่าง ๆ ในการเลือกตั้งผ่านสื่อสังคมออนไลน์เกิดการรับรู้ของคนรุ่นใหม่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์จำนวนมากส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในการเลือกตั้ง (Nethipo, Phon-amnuai & Vongsayan, 2023)

ดังนั้นจากตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลงไปสู่การเกิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ของนักวิชาการทั้ง 3 คน ผู้วิจัยได้จึงได้สรุปและจำแนกลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่จากทั้งสองแนวคิดร่วมกัน และเพื่อให้สามารถอธิบายลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ลักษณะ (Character) ของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิ

เลือกตั้งครั้งแรก พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนโดยนำผลการวิจัยจากสถิติเชิงพรรณนา ดังปรากฏตามตาราง 49 ต่อไปนี้

ตาราง 49 สรุประดับจากผลการวิจัย ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบน ตามแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ตามแนวคิดของของอิงเจนฮาร์ท และคาร์ก และมาร์ตินอท

ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่	ระดับจากผลการวิจัย	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
1. ค่านิยมหลังวัตถุนิยม		
1.1 ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ (สถานภาพทางการเงินของครอบครัว)	ปานกลาง	$\bar{X} = 3.07$ S.D. = 1.02
1.2 ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ (สวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ)	น้อย	$\bar{X} = 2.78$ S.D. = 1.11
2. ความรู้สึกในความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม		
2.1 ความพึงพอใจชีวิตของบุคคลโดยรวม	ปานกลาง	$\bar{X} = 3.15$ S.D. = 1.02
3. การมีส่วนร่วมทางการเมือง		
3.1 การแสดงออกทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมือง	น้อย	$\bar{X} = 0.51$ S.D. = 0.61
3.2 การพูดคุย การวิพากษ์วิจารณ์ และอภิปรายทางการเมือง	ปานกลาง	$\bar{X} = 3.31$ S.D. = 1.07
4. ความไว้วางใจและความชอบธรรม		
4.1 ความไว้วางใจทางสังคม	ปานกลาง	$\bar{X} = 3.19$ S.D. = 0.94
4.2 ความไว้วางใจทางการเมือง	น้อย	$\bar{X} = 2.69$ S.D. = 1.11
4.3 ภาวะผู้นำของผู้นำทางการเมือง	น้อย	$\bar{X} = 2.78$ S.D. = 1.11

ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่	ระดับจาก ผลการวิจัย	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
5. การประเมินการจัดระเบียบทางสังคม 5.1 การสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และ การจัดระเบียบทางสังคม	ปานกลาง	$\bar{X} = 3.67$ S.D. = 0.99
6. เทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์ 6.1 การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางการเมือง	ปานกลาง	$\bar{X} = 3.22$ S.D. = 0.99

ที่มา: ผู้วิจัย, 2567

หมายเหตุ: สามารถดูรายละเอียดตามตารางวัดในบทที่ 3

จากตาราง 49 จะพบว่า จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางการเมืองและสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

(1) ค่านิยมหลังวัตถุนิยม ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ากลุ่มประชากรนี้มีทัศนคติที่สะท้อนถึงว่าสถานะทางการเงินของครอบครัวของคนกลุ่มนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมองว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวยังคงอยู่ในสภาพที่ค่อนข้างดี ในขณะเดียวกัน ประชากรกลุ่มนี้ได้ประชากรกลุ่มนี้กลับประเมินว่าได้รับสวัสดิการจากรัฐในระดับต่ำ ซึ่งสะท้อนถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างความคาดหวังที่ตนเองมีต่อการสนับสนุนจากรัฐกับสิ่งที่ตนเองได้รับ กล่าวคือ ประชากรกลุ่มนี้รู้สึกจากรัฐไม่ได้ให้การช่วยเหลือเพียงพอ หรือการจัดสรรสวัสดิการไม่เป็นธรรม ไม่ตรงกับความต้องการของตน และไม่สอดคล้องระหว่างความคาดหวังของประชากรกับการจัดสรรสวัสดิการของรัฐ (Inglehart, 1977; 1990)

(2) ความรู้สึกในความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม ของกลุ่มประชากรที่ศึกษา ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าความพึงพอใจของตนอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าคนกลุ่มนี้มีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมในระดับหนึ่ง แม้ว่าจะมีบางแง่มุมที่ยังไม่สมบูรณ์แบบหรือไม่ถึงกับดีที่สุด แต่ก็มีความใกล้เคียงกับสิ่งที่ต้องการ ในขณะเดียวกันเมื่อผลการวิเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง จึงสามารถบ่งบอกว่ายังมีบางส่วนที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวังทั้งหมด แต่ประชากรกลุ่มนี้มีมุมมองในเชิงบวกเกี่ยวกับโอกาสหรือสิ่งที่ตนเองยังสามารถทำได้เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนเองในอนาคต

อาจกล่าวได้ว่า ความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในหลายระดับ ผู้ที่มีความพึงพอใจในชีวิตสูงมักจะมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากกว่า เนื่องจากตนเองมีความรู้สึกมั่นคงและพอใจในชีวิตส่วนตัว ซึ่งทำให้สามารถให้ความสนใจในเรื่องสาธารณะและการเมืองได้อย่างเต็มที่ (Pirralla, 2018) และบุคคลที่มีความพึงพอใจในชีวิตมีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบปกติ และบุคคลที่ไม่มีความพึงพอใจในชีวิตมีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีความรุนแรง (Cheng, Chung & Cheng, 2023) ในขณะที่ผู้ที่มีความพึงพอใจในชีวิตต่ำหรือมองว่าคุณภาพชีวิตยังไม่เพียงพอ มักจะรู้สึกไม่มั่นคงและไม่พอใจกับระบบการเมือง ทำให้ตนมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อผลักดันการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหรือสังคม นอกจากนี้ ความพึงพอใจในชีวิตยังสัมพันธ์กับประเด็นการเมืองและการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การลงคะแนนเสียง การเข้าร่วมการประชุม หรือการติดต่อกับตัวแทนทางการเมือง (Flavin & Keane, 2012; Radcliff, 2013)

(3) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของกลุ่มประชากรที่ศึกษา ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนกลุ่มนี้อยู่ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่า แม้ว่าตนเองจะมีความรู้แลมีความตระหนักในความเป็นพลเมือง แต่ประชากรกลุ่มนี้อาจจะขาดแรงจูงใจ โดยในงานศึกษาของวัลลภ รัฐฉัตรานนท์ และรัตนาวดี ลาพวย (2563) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทย: มूलเหตุ รูปแบบ และผลที่เกิดขึ้นตามมา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทยมีมูลเหตุมาจากแรงจูงใจในความสนใจทางการเมืองจึงทำให้คนกลุ่มนี้มีส่วนร่วมทางการเมือง

นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่น้อยอาจเป็นผลมาจากความรู้สึกว่าระบบการเมืองไม่โปร่งใส ไม่มีความยุติธรรม หรือไม่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ส่งผลให้คนกลุ่มนี้ขาดความเชื่อมั่นในผลลัพธ์ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างไรก็ตามได้มีงานศึกษาของ อรรถสิทธิ์ พานแก้ว (2562) ศึกษาเกี่ยวกับ ทศนคติต่อประชาธิปไตยและการเมืองของผู้เลือกตั้งครั้งแรก ซึ่งได้ศึกษา เกี่ยวกับทัศนคติของผู้เลือกตั้งครั้งแรกต่อประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า คนรุ่นใหม่ซึ่งเป็นตัวแสดงใหม่ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 เป็นผู้ที่มีความรู้ทางการเมืองต่ำ รวมทั้งมั่นใจว่าตนเองมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง แต่ยังแสดงให้เห็นถึงผลเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และยังจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ทางการเมืองเพิ่มขึ้น ซึ่งงานนี้ชี้ให้เห็นถึง ความรู้ทางการเมือง (Political Knowledge) ได้ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองใหม่ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก หรือคนรุ่นใหม่อย่างมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงระดับคุณภาพของประชาธิปไตยในประเทศได้

(4) ความไว้วางใจทางสังคม ความไว้วางใจการเมือง และภาวะผู้นำของผู้บริหารทางการเมือง ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ากลุ่มประชากรนี้ มีระดับความไว้วางใจทางสังคมในระดับปานกลาง มีระดับความไว้วางใจทางการเมืองและการประเมินภาวะผู้นำของผู้บริหารทางการเมืองในระดับน้อย

ปรากฏการณ์นี้สะท้อนถึงความไม่เชื่อมั่นในระบบการเมือง (Distrust in Political Systems) โดยกลุ่มตัวอย่างอาจมองว่าระบบการเมืองปัจจุบันขาดประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาหรือขาดความเป็นธรรมทางการเมือง นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นถึงทัศนคติเชิงลบต่อความโปร่งใสของกระบวนการทางการเมืองและการทำงานของสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ

จากข้างต้นจะเห็นว่า กลุ่มประชากรนี้มีระดับความไว้วางใจทางการเมืองและการประเมินภาวะผู้นำของผู้นำทางการเมืองในระดับต่ำ ความไม่เชื่อมั่นในระบบการเมือง (Distrust in Political Systems) ซึ่งเป็นสถานะที่ประชากรขาดความไว้วางใจในสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล รัฐสภา หรือตุลาการ ความไม่เชื่อมั่นนี้อาจเกิดขึ้นจากการมองว่าระบบการเมืองปัจจุบันขาดประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาสังคมหรือขาดความเป็นธรรมทางการเมือง เช่น การบริหารที่ไม่โปร่งใส การทุจริต หรือการใช้อำนาจในทางที่ผิด (Hetherington, 1998) นอกจากนี้ ความไม่ไว้วางใจทางการเมืองยังสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติเชิงลบต่อกระบวนการทางการเมืองและการทำงานของสถาบันทางการเมือง เช่น มองว่ากระบวนการเลือกตั้งไม่โปร่งใส หรือเห็นว่าผู้นำทางการเมืองไม่สามารถเป็นตัวแทนที่แท้จริงของประชาชนได้ ส่งผลให้ประชากรรู้สึกห่างเหินจากการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Norris, 1999)

(5) การสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการจัดระเบียบทางสังคม ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ากลุ่มประชากรนี้ มีระดับความต้องการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการจัดระเบียบทางสังคมในระดับปานกลาง หากพิจารณาตามแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของอิงเจนฮาร์ด และแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของใหม่ของคลัค และมาร์ตินอท จะพบว่า นักวิชาการทั้งสองคนได้มีข้อเสนอสอดคล้องกันว่าการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองหรือการก่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ในบริบทประเทศที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรม และมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีในกลุ่มเยาวชนนั้น คนกลุ่มนี้มักจะมีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงทางสังคมสูง และมีความต้องการในการจัดระเบียบทางสังคมสูง แต่อย่างไรก็ตามประเด็นเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางสังคม คลัค และมาร์ตินอท (Clack & Martinot, 1998) ได้ให้ความสำคัญในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ อันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมและความต้องการในการจัดระเบียบทางสังคมที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อ และความโน้มเอียงทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ได้ อาจกล่าวได้ว่าเมื่อผลการวิจัยพบว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในระดับนี้สะท้อนถึงความต้องการที่ไม่สูงจนเกินไป ซึ่งอาจแสดงถึงความพึงพอใจในระบบปัจจุบัน และอาจบ่งชี้ว่ากลุ่มประชากรดังกล่าวยังคงเห็นความสำคัญของระบบและโครงสร้างทางการเมืองเดิม แต่ก็ยังมีความคาดหวังบางส่วนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีได้ (Clark & Lipset, 2001)

(6) การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในบริบททางการเมือง ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ากลุ่มประชากรนี้ แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างจะเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างแพร่หลายในชีวิตประจำวัน เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์กลายเป็นส่วนสำคัญในชีวิตประจำวันของคนรุ่นใหม่ อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากลุ่มประชากรเหล่านี้จะใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างแพร่หลาย แต่การใช้สื่อเหล่านี้ในบริบททางการเมืองยังคงอยู่ในระดับปานกลาง โดยพฤติกรรมดังกล่าวครอบคลุมถึงการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การแสดงความคิดเห็น การโพสต์ข้อความ และการสนทนาประเด็นทางการเมืองผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์

แม้ว่าสื่อสังคมออนไลน์จะมีศักยภาพในการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่การใช้ในบริบททางการเมืองยังคงอยู่ในระดับที่ไม่สูงมาก ซึ่งอาจเป็นผลมาจากความรู้สึกว่าการมีส่วนร่วมของตนเองอาจไม่ส่งผลกระทบต่อการเมืองในระดับใหญ่ หรือจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ ข้อค้นพบเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงความซับซ้อนในทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของคนกลุ่มนี้ โดยแสดงให้เห็นถึงความไม่สอดคล้องระหว่างสถานะทางเศรษฐกิจส่วนบุคคลกับความคาดหวังต่อบทบาทของรัฐ รวมถึงความไม่เชื่อมั่นในระบบการเมืองที่อาจส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์

เมื่อผู้วิจัยได้วิเคราะห์และอภิปรายในส่วนที่ 1 แล้วในภาพรวมโดยใช้ข้อมูลจากสถิติเชิงพรรณนา ในการนี้เพื่อให้เข้าใจวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบนอย่างลึกซึ้ง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองจากแนวคิดดั้งเดิมของอัลมอนต์และเวอร์บา กับแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของอิงเจนฮาร์ท และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ของคาร์ก และมาร์ตินอท มาใช้ในการวิเคราะห์ดังตาราง 50 ต่อไปนี้

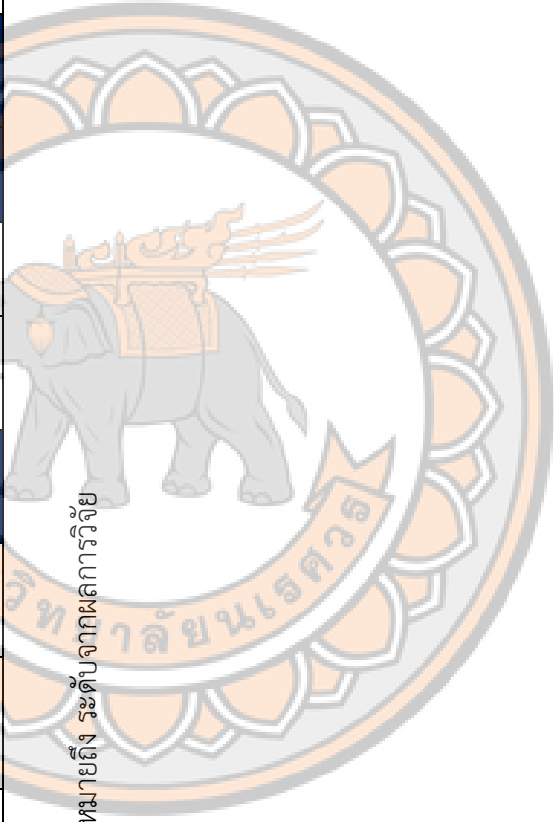
ตาราง 50 เปรียบเทียบระดับจากผลการวิจัยตามแนวคิดพัฒนาธรรมทางการเมืองแนวตั้งเดิมของอัลมอนต์ และเวอร์บา และวัฒนธรรมทางการเมืองของอิงเจนฮาร์ท และวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ของคาร์ก และมาร์ตินอท

แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของอิงเจนฮาร์ท (Inglehart's Concept) ผสมกับ แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ของคาร์ก และมาร์ตินอท (Nee Political Culture Concept by Clark and Hoffmann-Martinot)										
ประเภท วัฒนธรรม ทางการเมือง	ลักษณะสำคัญของแนวคิด		ลักษณะสำคัญของแนวคิด							
	ระดับจากผลการวิจัย		ระดับจากผลการวิจัย							
	ความรู้และความเข้าใจทาง การเมือง	การมีส่วนร่วม ทางการเมือง	ค่านิยมหลังวัตถุนิยม		ความไว้วางใจและความชอบธรรม		การจัด ระเบียบทาง สังคม	การมีส่วนร่วม ทางการเมือง	เทคโนโลยีและ สื่อสังคม ออนไลน์	
	ทัศนคติ ค่านิยม ความ ไว้วางใจใน ระบอบ ประชาธิปไตย	ความ ตระหนัก ในความ เป็น พลเมือง	การ แสดงออก ทางการเมือง ส่วนร่วม ทางการเมือง	สถานะภาพ ทางการเงิน ของ ครอบครัว	สวัสดิการ ที่ได้รับจาก รัฐ	ความ ไว้วางใจ ทางการเมือง	ความ ไว้วางใจ ทางการเมือง	การ สนับสนุน การ เปลี่ยนแปลง ทางสังคม และการจัด ระเบียบทาง สังคม	การพูดคุย การวิพากษ์ วิจารณ์ และ อภิปรายทาง การเมือง	สื่อสังคม ออนไลน์กับ การเมือง
วัฒนธรรม ทางการเมือง แบบมีส่วนร่วม	สูง หรือ มาก	สูง หรือ มาก	สูง หรือมาก							

แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของอัลมอนต์ และเวอร์บา (Almond and Verba's Concept)				แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของอิงเงนฮาร์ด (Inglehart's Concept) ผสานกับ แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ของคาร์ก และมาร์ตินอท์ (Nee Political Culture Concept by Clark and Hoffmann-Martinot)									
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง		ปานกลาง	ปานกลาง				ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
	ไม่มี หรือน้อย	ไม่มี หรือ น้อย	ไม่มี หรือ น้อย						น้อย	น้อย			
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบดึบแคบ													

ที่มา: ผู้วิจัย, 2567

หมายเหตุ: ช่อง [REDACTED] หมายถึง ระดับจากการวิจัย

จากตาราง 50 จะพบว่า ผู้วิจัยได้จำแนกผลการศึกษาตามกรอบแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมของอัลมอนต์ และเวอร์บา (Almond & Verba) (1963) จำนวน 3 ประเด็น ได้แก่ (1) ทศนติ ค่านิยม ความโน้มเอียง ความรู้ ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย (2) ความตระหนักในความเป็นพลเมือง (3) การแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผสมผสานกับแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของอิงเจนฮาร์ด และแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ของคาร์ก และมาร์ตินอท จำนวน 5 ประเด็น ได้แก่ (1) ค่านิยมหลังวัตถุนิยม (2) ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคลโดยรวม (3) ความไว้วางใจและความชอบธรรม (4) การประเมินการจัดระเบียบสังคม (4) การมีส่วนร่วมทางการเมือง และ (5) เทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งได้นำเสนอไปแล้วนั้น

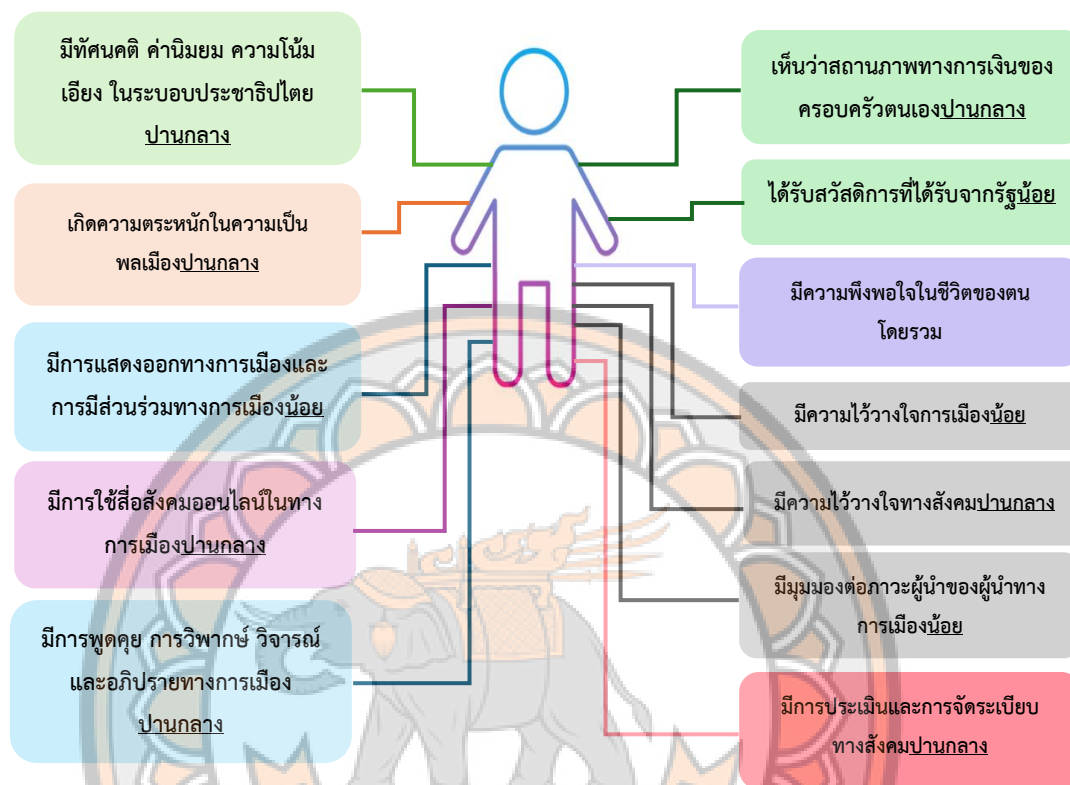
ดังนั้นเพื่อให้เข้าใจวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบนได้อย่างครอบคลุมและเห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจะนำเสนอลักษณะ (Character) ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน ที่ประกอบไปด้วยลักษณะต่าง ๆ ที่ได้ผลจากการศึกษาตามกรอบแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมของอัลมอนต์ และเวอร์บา โดยผสมผสานกับแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของอิงเจนฮาร์ด และแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ของคาร์ก และมาร์ตินอท โดยนำมาอธิบายให้ชัดเจนถึงประชากรกลุ่มที่ศึกษา ซึ่งปรากฏในส่วนที่ 2 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ส่วนที่ 2 สรุปลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

2.1 ลักษณะ (Character) วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

จากที่ได้นำเสนอในส่วนที่ 1 เกี่ยวกับลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนแล้วนั้น ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะได้นำเสนอว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนมีลักษณะเป็นอย่างไร โดยเมื่อพิจารณาจากตารางตาราง 47 สามารถอธิบายได้ว่าสรุปลักษณะ (Character) วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบน ได้ว่า “วัฒนธรรมทางการเมืองที่พลเมืองเพิกเฉยเย็นชาและไม่เชื่อมั่นในระบบการเมือง” (Apathetic and Distrust Citizens Political Culture)” โดยผู้วิจัยได้แสดงดังภาพ 24

ภาพ 24 สรุปผลการวิจัยลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

ที่มา: ผู้วิจัย, 2567

จากภาพ 24 ผู้วิจัยได้สรุปวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน และนำเสนอลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มประชากรนี้ว่า “วัฒนธรรมทางการเมืองที่พลเมืองเพิกเฉยเย็นชาและไม่เชื่อมั่นในระบบการเมือง” (Apathetic and Distrust Citizens Political Culture) สะท้อนถึงกลุ่มประชากรที่มีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และความโน้มเอียงต่อระบอบประชาธิปไตยในระดับหนึ่ง กล่าวคือ ประชากรกลุ่มนี้ จะมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมือง และตระหนักถึงบทบาทของตนเองในฐานะพลเมือง แต่ขาดความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างจริงจัง มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่อยู่ในระดับน้อย กล่าวคือ ไม่ค่อยแสดงออกทางการเมือง ไม่เข้าร่วมในการชุมนุม หรือแม้กระทั่งการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากคนกลุ่มนี้รู้สึกว่าเสี่ยงของตนเองไม่มีน้ำหนักหรือมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างหวังไว้ ความรู้สึกนี้ส่งผลให้ตนเองเกิดความเพิกเฉยหรือไม่สนใจในกระบวนการทางการเมือง และยิ่งไปกว่านั้น อาจมีความไม่เชื่อมั่นในระบบการเมืองโดยรวม

โดยมองว่าระบบนั้นขาดความเป็นธรรม ไม่โปร่งใส และไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มประชากรนี้อาจมีความรู้สึกว่าตนเองไม่มีพลังหรืออำนาจในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการเมือง ไม่ว่าจะผ่านการลงคะแนนเสียง การแสดงออกความคิดเห็น หรือการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองอื่น ๆ มองว่าการมีส่วนร่วมของตนเองไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในทิศทางที่ประชากรกลุ่มนี้ต้องการ ส่งผลให้ประชากรกลุ่มนี้มีลักษณะเพิกเฉยต่อการเมืองมากยิ่งขึ้น (Inglehart, 1997; Norris, 1999; Putnam, 2000)

ประชากรกลุ่มนี้มีระดับความไว้วางใจทางสังคมที่ค่อนข้างต่ำ ส่งผลให้มีแนวโน้มหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์ในชุมชน แสดงออกผ่านการไม่มีส่วนร่วมหรือการแยกตัวจากสังคม มองว่าตนเองขาดพลังและอำนาจในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงหรือจัดระเบียบทางสังคม ซึ่งนำไปสู่การถอนตัวจากการมีส่วนร่วมในสังคม โดยแสดงออกผ่านความไม่สนใจหรือการเพิกเฉยต่อเหตุการณ์และกิจกรรมทางการเมืองและสังคม

นอกจากนี้ ยังพบว่ากลุ่มนี้ขาดความไว้วางใจทางการเมือง ทั้งต่อสถาบันทางการเมืองและตัวบุคคล รวมถึงไม่เห็นว่าคุณำนาจทางการเมืองมีภาวะผู้นำที่เหมาะสม โดยมองว่าระบบการเมืองไม่ยุติธรรม หรือไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง แม้ว่าสื่อสังคมออนไลน์จะมีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในช่วงการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญในกลุ่มประชากรที่ศึกษา

ในงานศึกษาจากต่างประเทศที่สะท้อนลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองที่เพิกเฉยและไม่เชื่อมั่นในระบบการเมือง เช่นงานศึกษาของเดลดัน (Dalton, 2004) ซึ่งมองว่าการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมในประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรมจะเกิดความไว้วางใจทางการเมืองและส่วนร่วมที่ลดลงอันเนื่องมาจากความไว้วางใจทางการเมืองซึ่งส่งผลต่อการสนับสนุนประชาธิปไตยที่ลดลงไป และยังพบว่าในประ

เทศตะวันตก และประเทศสหรัฐอเมริกายังพบการลดลงของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเพิ่มขึ้นของความรู้สึกเฉยชาทางการเมือง ประชาชนเริ่มรู้สึกแยกตัวออกจากการเมือง (Mair, 2013; Verba, Schlozman & Brady, 1995)

ในประเทศไทยงานศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยจำนวนมาก มุ่งหน้าไปสู่ข้อเสนอและข้อสรุปคล้ายคลึงกัน เช่นงานของอรรณ สว่างอารมณ์ (2564) ที่ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของพลเมือง 4 รุ่น: กรณีศึกษาอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้ข้อสรุปว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของรุ่นทางการเมืองที่แตกต่างกัน 4 รุ่นมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นแบบไพร่ฟ้าผสมการมีส่วนร่วม และในเจนเนอเรชันวาย (Generation Y) และเจนเนอเรชันซี (Generation

Z) มีลักษณะเข้าใจคำอธิบายของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ซึ่งข้อสรุปดังกล่าวเป็นการอธิบายลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองตามกรอบแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของอัลมอนต์ และเวอร์บา

นอกจากนี้งานเขียนเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของ รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข และสุธี ประศาสน์เศรษฐ (2561) เรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย: ปัญหาเชิงโครงสร้าง ได้นำเสนอว่า การศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองจะช่วยให้สามารถเข้าใจปัญหาเชิงโครงสร้างที่ส่งผลต่อความไม่เป็นประชาธิปไตยของไทย ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา รวมทั้งการเมือง ได้หล่อหลอมให้คนมีลักษณะทางการเมืองที่แสดงออกในระบบการเมืองรวมทั้งในเชิงโครงสร้างความไม่เท่าเทียมกันยังส่งผลถึงการกีดกันทางการเมืองของคนให้เหลือเพียงแค่พื้นที่ในการเลือกตั้ง และปัญหาในโครงสร้างทางการเมืองที่ใหญ่กว่าจึงไม่ถูกนำมาแก้ไข การต่อสู้เรียกร้องของกลุ่มคนรุ่นใหม่จึงพยายามแสดงออกทางการเมืองไม่ว่าจะเป็น การเรียกร้อง การแสดงออกต่อผู้มีอำนาจทางการเมือง และความคาดหวังที่จะมีการปกครองในระบบประชาธิปไตย มีตัวแทนที่เป็นของตนเองไม่ใช่เป็นเพียงนักการเมือง รวมทั้งการเรียกร้องประชาธิปไตยยังเป็นเรื่องมูลฐานที่แสดงนัยสำคัญของอุดมการณ์ ความคิดเห็น ค่านิยม ทศนคติทางการเมืองที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย และกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่ได้แสดงออกเชิงลักษณะทางการเมือง ยังสะท้อนถึงความต้องการมีส่วนร่วม ความอดทนอดกลั้น ความยินยอม และความไว้วางใจทางการเมือง ซึ่งสะท้อนถึงการพยายามอธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองได้

นอกจากนี้การอธิบายกนกกรัตน์ เลิศชูสกุล (2564) จากงานเขียนเรื่อง สงครามเย็น (ใน) ระหว่างโบว์ขาว ซึ่งผู้ยังได้ชี้ให้เห็นถึงความต้องการเรียกร้องทางการเมืองของคนหนุ่มสาว หรือคนรุ่นใหม่ทางการเมืองมากขึ้น ความต้องการพื้นที่ทางการเมือง และคนกลุ่มนี้มองเห็นอนาคตของตนเองในระบบประชาธิปไตยที่แตกต่างจากรุ่นก่อน ๆ ที่แสดงพลังในการชุมนุมทางการเมืองในช่วงเวลา พ.ศ. 2563-2564 ซึ่งคนรุ่นโบว์ขาว เป็นคำอธิบายของคนรุ่นใหม่ที่มีรากฐานในยุคการพัฒนาเศรษฐกิจที่แตกต่างจากคนรุ่นก่อน รวมทั้งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความคิด การตอบโต้ทางการเมือง ในยุคที่สังคมไทยกำลังเดินทางเข้าสู่ภาวะการเปลี่ยนแปลงที่ถูกท้าทายด้วยการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี

รวมทั้งงานศึกษาของประจักษ์ ก้องกีรติ (2558) เรื่อง การเมืองวัฒนธรรมไทยว่าด้วยความทรงจำ วาทกรรม อำนาจ ซึ่งได้ชี้ให้เห็นว่า การศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยมีจุดอ่อนตรงที่มองวัฒนธรรมทางการเมืองแบบหยุดนิ่งแบบไม่มีพลวัตร ซึ่งจะเป็นการกำหนดลักษณะของการเมืองของไทยเป็นลักษณะใดลักษณะหนึ่งนั้น

งานศึกษาของ พิงทอง รามสูตร, พิมลพรรณ ไชยนันท์ และวิโรจน์ สุทธิสีมา (2563) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับเสียงสะท้อนของผู้ออกเสียงเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 พบผล

การศึกษาที่สะท้อนถึงทัศนคติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกที่สอดคล้องกับผลการวิจัยในการอธิบายลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มนี้ โดยมีบางประการที่สอดคล้องกับผลการวิจัย กล่าวคืองานวิจัยชิ้นนี้นำเสนอว่า การแสดงออกทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกได้รับอิทธิพลจากปัจจัยส่วนบุคคลและสภาพแวดล้อมทางสังคมและเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลให้เกิดกลุ่มที่มีอุดมการณ์คล้ายกันรวมตัวในพื้นที่ออนไลน์ และยิ่งไปกว่านั้น ทัศนคติทางการเมืองมีผลโดยตรงต่อการแสดงออกทางการเมืองในสื่อสังคมออนไลน์ และการแสดงออกทางการเมืองในสื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมือง โดยได้แบ่งผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเป็น 4 กลุ่มหลัก ได้แก่ ผู้ที่เฝ้าเฉยทางการเมือง ผู้ที่อยู่ตรงกลาง ผู้ที่มีแนวคิดเสรีนิยม และผู้ที่มีแนวคิดอนุรักษ์นิยม ทัศนคติของแต่ละกลุ่มสะท้อนผ่านการแสดงออกทางการเมืองในสื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกันไป

อาจกล่าวได้ว่าในภาพรวมของการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการอธิบายและการทำความเข้าใจกับวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกหรือกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่ยังขาดการพิจารณาความเปลี่ยนแปลงรวมทั้งการก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นกับประชากรกลุ่มนี้ และผลกระทบของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง นอกจากนี้การศึกษารังนี้สามารถช่วยเติมเต็มและขยายคำอธิบายเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองที่กำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงในบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป โดยการสำรวจความเปลี่ยนแปลงเชิงพลวัตของวัฒนธรรมทางการเมืองไทยตามการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี โดยเฉพาะการใช้สื่อออนไลน์และสื่อสังคมออนไลน์ที่มีบทบาทสำคัญในการระดมคนรุ่นใหม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง งานวิจัยจำนวนมากยังคงเน้นการศึกษาในกรอบวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมและยังไม่ได้สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในเชิงลึกมากนัก ซึ่งประเด็นนี้เป็นช่องว่างที่สำคัญที่การวิจัยใหม่สามารถเข้ามาเติมเต็มได้ (Loader & Mercea, 2011) และการวิเคราะห์เกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างเศรษฐกิจ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ บริบททางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

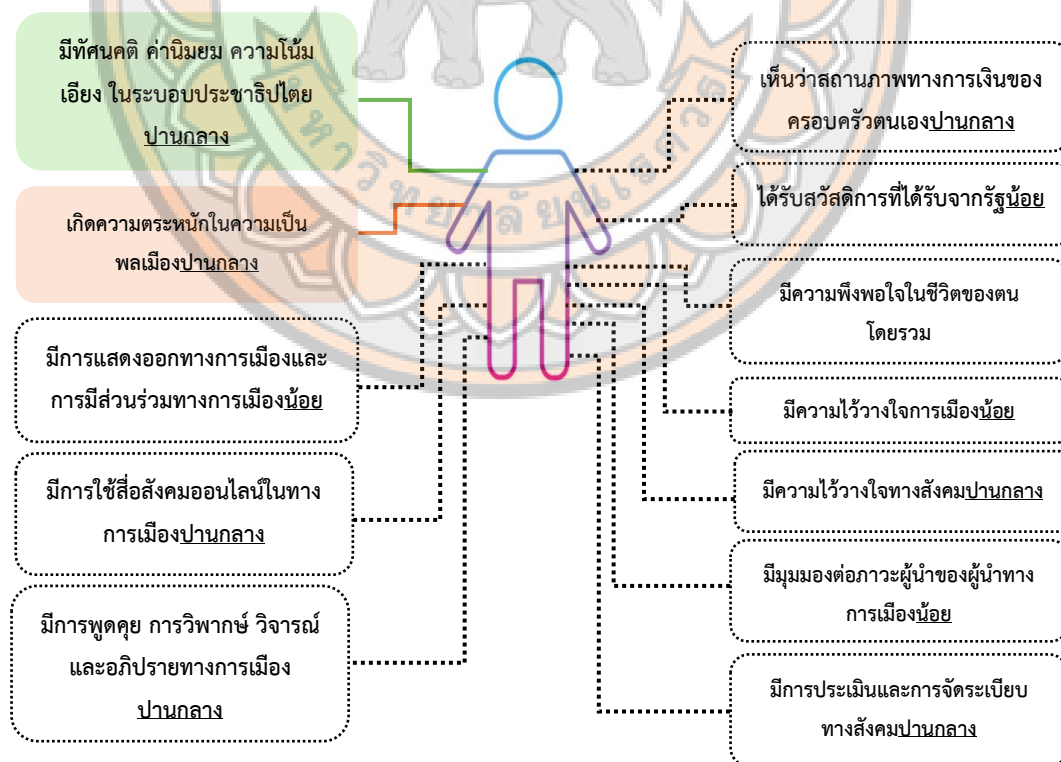
ดังนั้นในการศึกษาวิจัยชิ้นนี้จึงจะนำไปสู่การหาคำตอบและทำความเข้าใจมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการก่อตัวของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบนที่ได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมาเพื่ออธิบายลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษาให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นจากข้อสรุปลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าวข้างต้น ว่าเหตุใดผู้วิจัยจึงสรุปลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกว่าเป็น “วัฒนธรรมทางการเมืองที่พลเมืองเพิกเฉยเย็นชาและไม่เชื่อมั่นในระบบการเมือง” และอะไรเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษาดังกล่าว” ซึ่งจะทำให้สามารถเข้าใจและสามารถอธิบายต่อการก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มนี้ในการเมืองไทยในมิติของวัฒนธรรมทางการเมืองของ

ประชากรกลุ่มที่ศึกษา โดยผู้วิจัยจึงได้อธิบายรายละเอียดหัวข้อ 1.2 และจะนำเสนอข้อเสนอต่อต้านการพัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกเพื่อการพัฒนาทางการเมืองของไทยในบทที่ 6 ต่อไป

1.2 วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนรายประเด็น

ในหัวข้อนี้ เพื่อวิเคราะห์ อภิปราย และขยายความจากหัวข้อ 1.1 ให้เกิดความชัดเจน และลึกซึ้งในการอธิบายลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มประชากรที่ศึกษามากยิ่งขึ้น ว่าผู้วิจัยจึงได้สรุปลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มประชากรที่ศึกษาว่า “วัฒนธรรมทางการเมืองที่พลเมืองเพิกเฉยเย็นชาและไม่เชื่อมั่นในระบบการเมือง” โดยผู้วิจัยจะได้อธิบาย และอภิปรายเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน โดยแบ่งลำดับการอธิบายดังภาพ 25 – 31 โดยมีรายดังรายละเอียดต่อไปนี้

ภาพ 25 ทศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงในระบอบประชาธิปไตย และความตระหนักในความเป็นพลเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

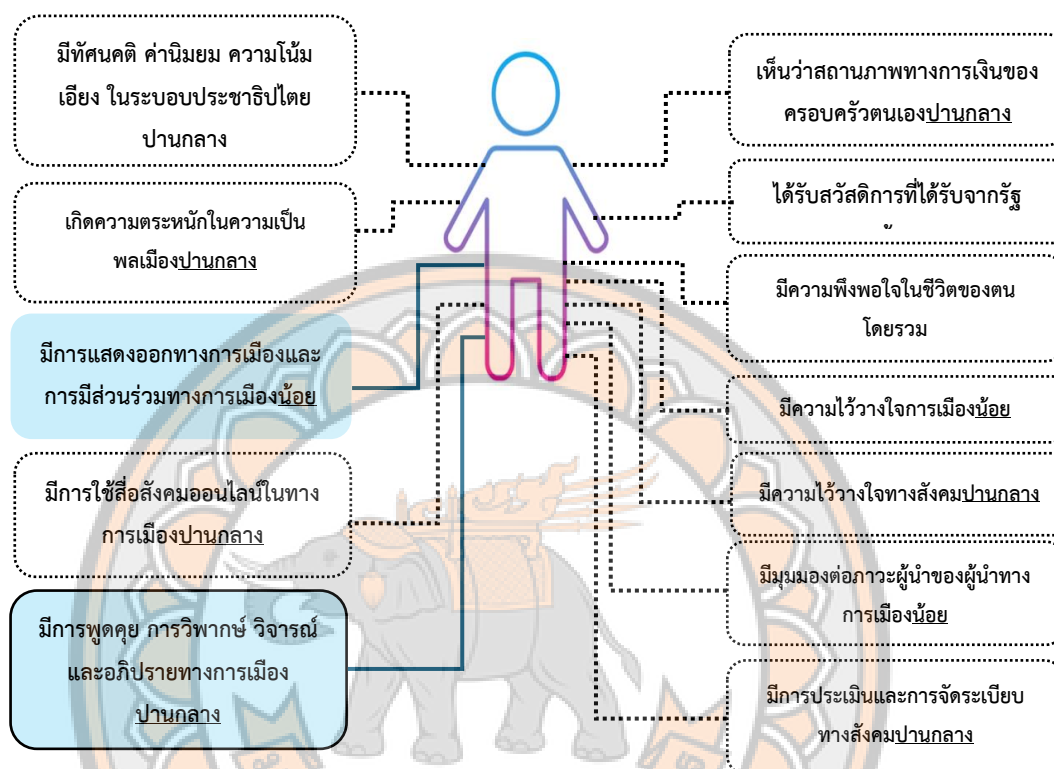
ที่มา: ผู้วิจัย, 2567

ประการที่ 1 จากภาพ 25 สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ทศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง ความรู้ และความเข้าใจทางการเมือง รวมทั้งมีความตระหนักในความเป็นพลเมือง ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบนอยู่ปานกลางทั้งคู่ กล่าวคือ กลุ่มคนกลุ่มนี้จะมีความเข้าใจต่อการเมืองการเมืองในระดับหนึ่ง และตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย เข้าใจสิทธิหน้าที่และกติกาในระบอบประชาธิปไตย ตระหนักถึงสิทธิในความเป็นพลเมืองของรัฐ แม้จะยังไม่อยู่ในระดับสูงก็ตาม คนกลุ่มนี้จะตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมือง แต่ไม่ได้เลือกที่จะแสดงออกหรือมีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่างจริงจัง

จากงานศึกษาของ อรรถสิทธิ์ พานแก้ว (2562) ที่ได้ศึกษาทัศนคติต่อประชาธิปไตยและการเมืองของผู้เลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 ประกอบไปด้วยคนที่มีอายุในช่วง 18-23 ปี ในหลายภูมิภาคของประเทศไทย ซึ่งผลการศึกษาพบว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ทางการเมืองในระดับต่ำ และมีความมั่นใจว่าตัวเองมีส่วนร่วมหรือประสิทธิภาพทางการเมืองระดับปานกลาง และมีทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตย มีแนวโน้มให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบนนั้นมีทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงในระบอบประชาธิปไตย และความตระหนักในความเป็นพลเมืองในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่ากลุ่มประชากรในการศึกษาครั้งนี้มีทัศนคติ และค่านิยมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 และ พ.ศ. 2566 นั้นมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน

งานวิจัยของ วรัญญา ศรีริน, พรอัมรินทร์ พรหมเกิด และจักรพันธ์ ชัดชุ่มแสง (2564) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองหลักกับการพัฒนาประชาธิปไตยของชนบทอีสาน พบว่า มีผลการวิจัยที่สอดคล้องในด้านทัศนคติและค่านิยมทางการเมืองที่เกิดขึ้นกับชาวบ้านหรือคนที่อาศัยในชนบทโดยชาวบ้านมีความเชื่อว่าการเมืองเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งและการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ คนกลุ่มนี้ยังมีค่านิยมในการเชื่อฟังและยอมจำนนต่อผู้มีอำนาจ และเชื่อในโชคชะตาและเคราะห์กรรม รวมทั้งการส่งผลต่อพฤติกรรมว่าลักษณะของการวางเฉยต่อประโยชน์ส่วนรวม และยังมีวัฒนธรรมในการหลีกเลี่ยงความขัดแย้งและการเผชิญหน้าในประเด็นทางการเมือง

ภาพ 26 การแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการพูดคุย วิพากษ์วิจารณ์ และการอภิปรายทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

ที่มา: ผู้วิจัย, 2567

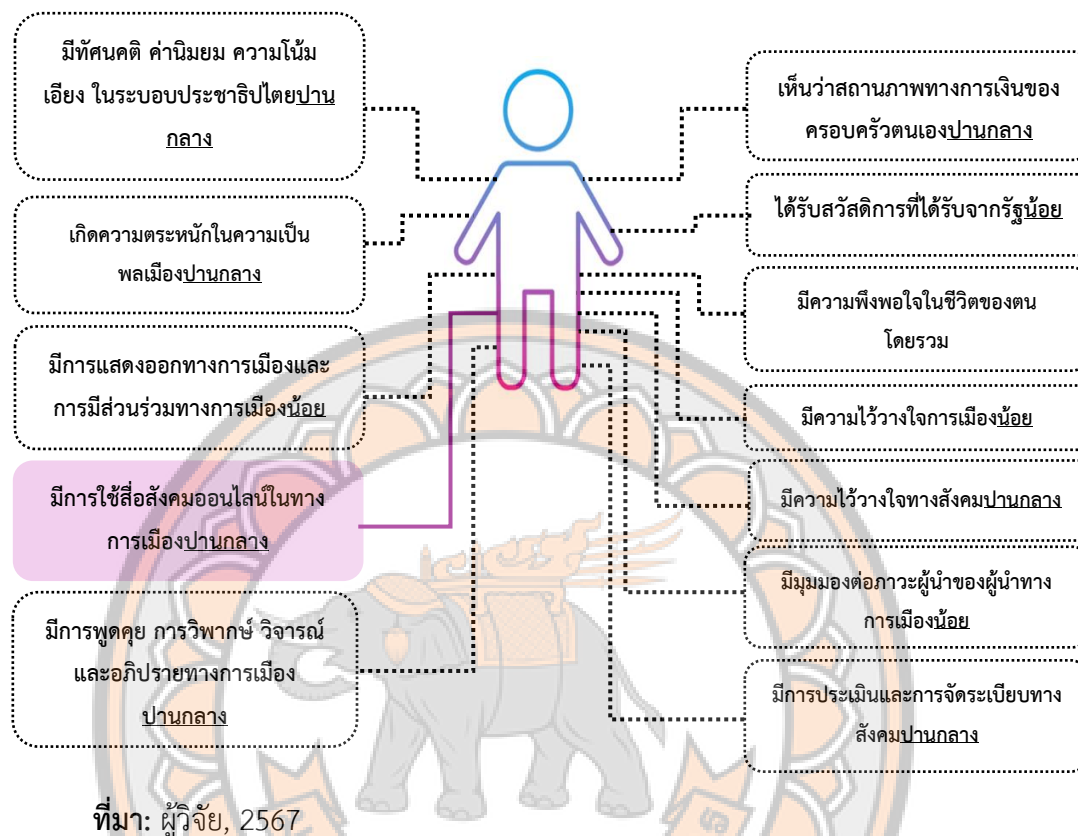
ประการที่ 2 จากภาพ 26 สามารถวิเคราะห์ได้ว่าการแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการแสดงออกทางการเมืองของกลุ่มคนกลุ่มนี้แสดงให้เห็นว่า แม้คนกลุ่มนี้จะมีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และตระหนักในความเป็นพลเมือง แต่ในทางกลับกันการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนกลุ่มนี้ก็กลับมีระดับน้อย

จากงานศึกษาหลายชิ้นเช่นงานศึกษาของโมฮัมหมัด. เฟาซี ฟาดซิล, อิสมี อารีฟ อิสมาอิล และสตีเวน เอริก เคราส์ (Mohd Fauzi Fadzil, Ismi Arif Ismail, Steven Eric Krauss) (2022) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในประเทศมาเลเซีย พบว่า เยาวชนของมาเลเซียแสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำ และไม่มีพื้นที่เพียงพอให้ได้แสดงออกหรือมีส่วนร่วมทางการเมือง และถูกกีดกันออกจากพื้นที่ทางการเมือง นอกจากนี้งานเขียนของเจมส์ อ็อกกี้ (James Ockey, 2004) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ ประชาธิปไตย ภาวะผู้นำ ชนชั้น และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในประเทศไทย แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำในประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากทัศนคติแบบดั้งเดิมและเผด็จการอำนาจนิยม ซึ่งส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่งผลให้ไม่สนใจหรือเพิกเฉยต่อการ

มีส่วนร่วมและการแสดงออกทางการเมือง กล่าวคือแม้ว่าจะมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องการเมือง แต่ประชาชนมักจะไม่ให้ความสนใจหรือมีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

นอกจากนี้ยังพบว่า การพูดคุย การวิพากษ์วิจารณ์ และอภิปรายทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ แม้จะมีความไม่พอใจหรือความเห็นวิพากษ์วิจารณ์ต่อการเมืองและสังคม แต่คนกลุ่มนี้จะไม่แสดงออกทางการเมือง ไม่เข้าร่วมการประท้วงหรือการเสวนาทางการเมือง ประชากรกลุ่มนี้หรือเยาวชนคนรุ่นใหม่ไม่สนใจการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง แม้จะมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องการเมืองก็ตาม โดยปัจจัยที่ส่งผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำ ไม่ว่าจะเป็นการเกิดทัศนคติแบบดั้งเดิมส่งผลต่อระบบการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมในประเทศไทยทำให้ประชาชนเชื่อว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ได้มีผลกระทบต่อชีวิตของตนเอง หรือไม่มีอำนาจที่จะเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ทางการเมืองได้ ความไม่สนใจหรือความเพิกเฉยในทางการเมือง กล่าวคือแม้จะมีความเข้าใจในประเด็นการเมือง แต่ประชาชนมักไม่สนใจการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เนื่องจากความเชื่อว่าการแสดงออกหรือการมีส่วนร่วมไม่ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ รวมถึงลักษณะของการวิจารณ์แต่ไม่แสดงออกในกรณีของไทย ประชาชนมักจะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลหรือระบบการเมืองในระดับหนึ่ง แต่ไม่แสดงออกในทางปฏิบัติ หรือแม้กระทั่งการอภิปรายในวงแคบ โดยการพูดคุยเรื่องการเมืองมักจะเกิดขึ้นในกลุ่มคนที่มีความสนใจทางการเมืองคล้ายกัน แต่ไม่ขยายออกไปสู่การเคลื่อนไหวทางการเมืองในวงกว้าง ซึ่งในงานของประจักษ์ ก้องกีรติ (2558) นำเสนอว่าเป็นลักษณะการเมืองเชิงวัฒนธรรมของคนไทย ในขณะที่งานวิจัยของวรัญญา ศรีริน, พรอัมรินทร์ พรหมเกิด และจักรพันธ์ ชัดชุมแสง (2564) ได้นำเสนอว่า แม้จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมากขึ้น แต่การพูดคุยหรือถกเถียงเรื่องการเมืองยังคงน้อยในกลุ่มชาวบ้านในภาคอีสาน ในขณะที่งานวิจัยชิ้นนี้พบว่าในกลุ่มประชากรที่ศึกษาเป็นคนรุ่นใหม่หรือกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกจะมีการพูดคุย อภิปราย วิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองในระดับปานกลาง

ภาพ 27 การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

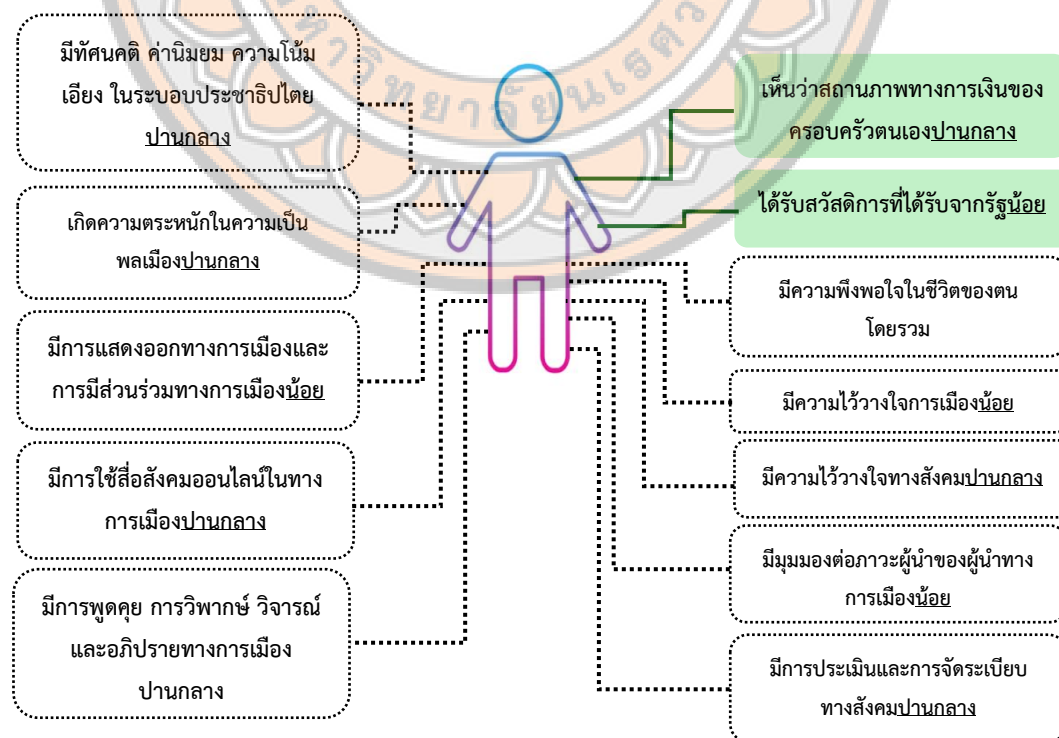
ประการที่ 3 จากภาพ 27 สามารถวิเคราะห์ได้ว่าสื่อสังคมออนไลน์กับการเมือง สื่อสังคมออนไลน์ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองได้ อันเนื่องมาจากสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบไปด้วยการที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกสามารถเข้าถึงข้อมูลโดยที่สื่อสังคมออนไลน์ช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้รวดเร็วและสะดวกยิ่งขึ้น ซึ่งเพิ่มโอกาสให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่หลากหลายและทันสมัย สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสนทนาเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองได้ในเวลาจริง ทำให้เกิดการตื่นตัวและการมีส่วนร่วมในประเด็นต่าง ๆ มากขึ้น นอกจากนี้สื่อสังคมออนไลน์ช่วยให้ผู้คนสร้างเครือข่ายทางการเมืองและกลุ่มสังคมต่าง ๆ ซึ่งทำให้การสนับสนุนหรือคัดค้านประเด็นทางการเมือง และทำให้ประชาชนสามารถตรวจสอบและวิจารณ์การทำงานของรัฐบาลและสถาบันการเมืองได้มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยพบว่าสื่อสังคมออนไลน์กับการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกอยู่เพียงแค่ระดับปานกลางเท่านั้น

สื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง โดยเฉพาะในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ผลกระทบหลักของสื่อสังคมออนไลน์ต่อการเมืองมี

ดังนี้ (1) การเข้าถึงข้อมูล สื่อสังคมออนไลน์ช่วยให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้อย่างรวดเร็วและสะดวก เพิ่มโอกาสในการรับข้อมูลที่หลากหลายและทันสมัย (2) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยการเปิดโอกาสให้มีการสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองได้แบบเรียลไทม์ ส่งเสริมการตื่นตัวและการมีส่วนร่วมในประเด็นต่าง ๆ (3) การสร้างเครือข่ายจะช่วยให้ในการสร้างเครือข่ายทางการเมืองและกลุ่มสังคม ทำให้การสนับสนุนหรือคัดค้านประเด็นทางการเมืองเป็นไปได้ง่ายขึ้น และ (4) การตรวจสอบรัฐบาล เพิ่มความสามารถของประชาชนในการตรวจสอบและวิจารณ์การทำงานของรัฐบาลและสถาบันการเมือง

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศชี้ให้เห็นว่าระดับการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อกิจกรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งอาจจะมีข้อจำกัดบางประการในการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในประชากรกลุ่มนี้ สื่อสังคมออนไลน์ยังเป็นเรื่องที่สามารถเข้าถึงการแสดงความคิดเห็นโดยตรงกับรัฐบาลได้ (Bintang Alvinto, Irawati, Andri Rusta, Mhd Fajri, 20023) และเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลทางการเมือง รวมทั้งสามารถโน้มน้าวทางการเมืองได้ (Anter Venus, Drina Intyaswati, Fitria Ayuningtyas, Malida Tsani Fairuzza, 2024)

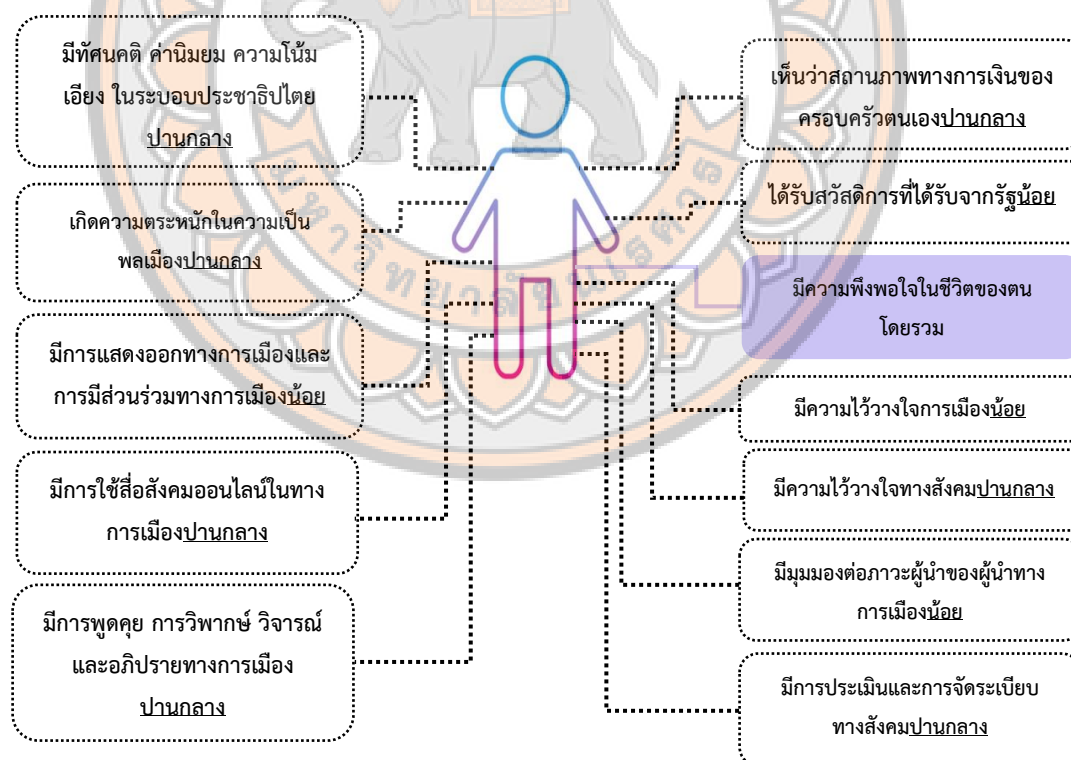
ภาพ 28 การเกิดขึ้นของค่านิยมหลังวัตถุนิยม (สถานภาพทางการเงินของครอบครัว และสวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ) ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

ที่มา: ผู้วิจัย, 2567

ประการที่ 4 จากภาพ 28 สามารถอธิบายได้ว่า การเกิดขึ้นของค่านิยมหลังวัตถุนิยม วัฒนธรรมทางการเมืองตามแนวคิดของอิงเจนฮาร์ด ที่นำเสนอว่า การเกิดขึ้นของค่านิยมหลังวัตถุนิยม ในกลุ่มคนรุ่นใหม่ (New Generation) ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และ เทคโนโลยี อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองได้ นอกจากนี้แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ของคาร์ก และมาร์ตินอท ที่กล่าวถึงปัจจัยด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ เมื่อคนมีการศึกษาสูงขึ้น และมีรายได้ที่มั่นคงขึ้น จะนำไปสู่การเกิดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ได้ จากผลการวิจัยพบใน 3 ประเด็น ได้แก่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบนเห็นว่าสถานภาพทางการเงินของครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตของบุคคลโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ เห็นว่าสวัสดิการที่ได้รับจากรัฐได้จัดสรรให้กับประชาชนนั้นมีระดับน้อย

ภาพ 29 ความพึงพอใจในชีวิตของตนโดยรวมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

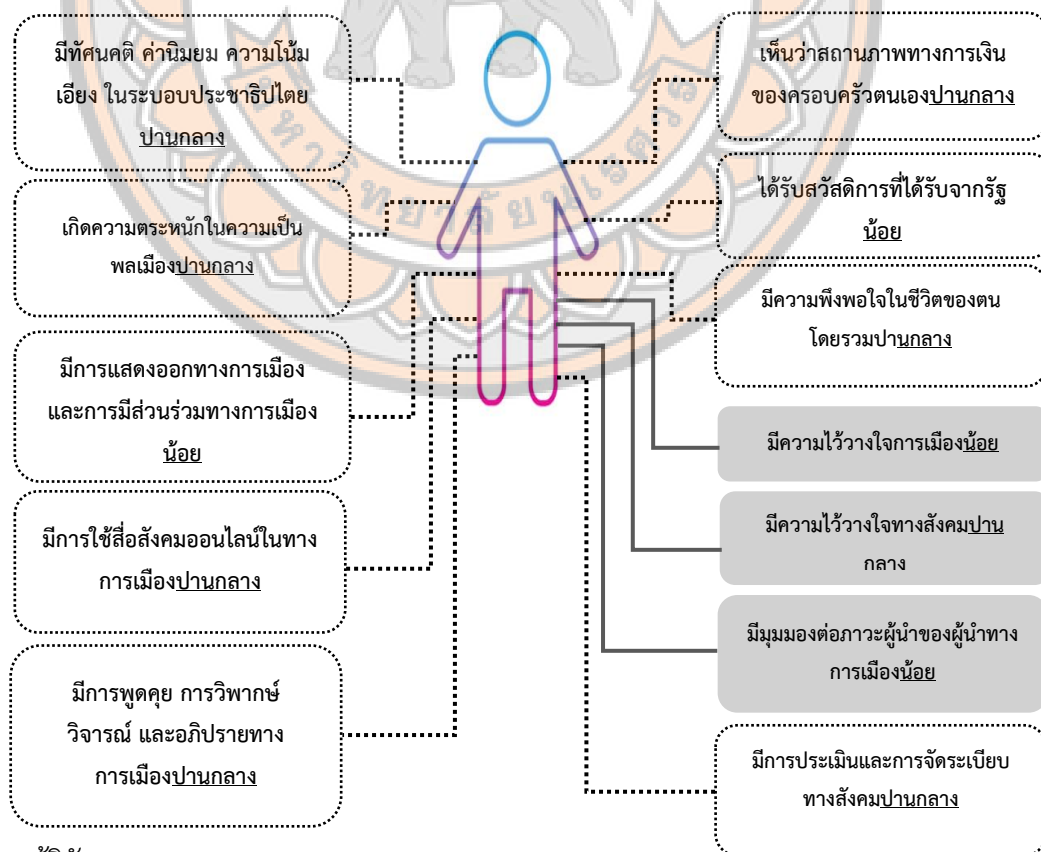
ที่มา: ผู้วิจัย, 2567

ประการที่ 5 จากภาพ 29 สามารถอธิบายได้ว่าความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมของประชากรกลุ่มนี้มีความพึงพอใจในชีวิตตนเองระดับปานกลาง ซึ่งประเด็นนี้สอดคล้องกับงานศึกษาของของ

วรรณ ชาญด้วยวิทย์ (2563) ที่ทำการสำรวจความพึงพอใจในชีวิตของคนไทย พบว่า คนส่วนใหญ่ค่อนข้างจะมีความพึงพอใจในชีวิตตนเอง อีกทั้งส่วนใหญ่ไม่ค่อยวิตกกังวลกับชีวิตมากนัก โดยคนเจนเนอเรชั่นซี (Generation Z) มีระดับความพึงพอใจอยู่ในช่วงปานกลาง แต่ประเด็นที่คนกลุ่มนี้กังวลคือ ความรู้สึกมีความสุข และความรู้สึกในสิ่งพึงพอใจในชีวิตของตนเองในประเทศไทย โดยที่ความพึงพอใจในชีวิตมักจะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และบรรทัดฐานทางสังคม

นอกจากนี้งานศึกษาของ จัสมิน ลอเรนซินี (Jasmine Lorenzini, 2015) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Subjective Well-Being and Political Participation: A Comparison of Unemployed and Employed Youth โดยในการศึกษาได้ทำการศึกษาความพึงพอใจในชีวิตและการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยนำเอาเยาวชนที่มีงานทำและไม่มีการทำงาน ซึ่งสัมพันธ์กับฐานะทางเศรษฐกิจ โดยพบว่า ความพึงพอใจมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะการเข้าร่วมการเลือกตั้ง และความไม่พึงพอใจในชีวิตแสดงออกในทางลบในการเข้าร่วมกิจกรรมการประท้วง เนื่องจากการว่างงานมีผลกระทบในทางลบต่อความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคล

ภาพ 30 ความไว้วางใจและความชอบธรรม (ความไว้วางใจทางสังคม และความไว้วางใจทางการเมือง)ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

ที่มา: ผู้วิจัย, 2567

ประการที่ 6 จากภาพ 30 สามารถวิเคราะห์ได้ว่าความไว้วางใจและความชอบธรรม พบว่า ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความไว้วางใจทางสังคมในระดับปานกลาง แต่มีความไว้วางใจทางการเมืองและการรับรู้ภาวะผู้นำของนักการเมืองในระดับต่ำ ลักษณะเช่นนี้ส่งผลให้เกิดแนวโน้มการแยกตัวออกจากสังคม โดยบุคคลที่มีความไว้วางใจทางสังคมน้อยมักจะจำกัดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและการปฏิสัมพันธ์กับชุมชน การขาดความไว้วางใจทางการเมืองและความเชื่อมั่นในผู้นำทางการเมืองยังส่งผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองลดลง สอดคล้องกับงานวิจัยของโจเซฟ เอส. นายย์ จูเนียร์, ฟิลิป ดี. เซลิคอฟ และเดวิด ซี. คิง (Joseph S. Nye, Jr., Philip D. Zelickow, and David C. King) (1997) ที่ได้สำรวจความไว้วางใจทางการเมืองของรัฐบาล โดยพบว่า ประชาชนเริ่มสูญเสียความไว้วางใจของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นสถาบันทางการเมือง ความไม่ไว้วางใจต่อผู้มีอำนาจ และการเปลี่ยนแปลงค่านิยมที่สะท้อนความไม่พอใจต่อรัฐบาล และสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ ในสังคม และเชื่อมโยงไปถึงการลดลงของการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วย โดยปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการลดลงของความไว้วางใจ ได้แก่ การคอร์รัปชัน ความไม่โปร่งใส และการขาดความรับผิดชอบของผู้นำทางการเมือง ผลกระทบของความไว้วางใจที่ลดลงนี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของรัฐบาล และการดำเนินนโยบาย เนื่องจากประชาชนมีแนวโน้มที่จะไม่ให้ความร่วมมือและไม่สนับสนุนนโยบายของรัฐบาล

งานวิจัยของ เดลตัน (Dalton, 2008) แสดงให้เห็นว่าแม้แต่ในประเทศที่มีระบอบประชาธิปไตยที่มั่นคง เช่น ในยุโรปกลาง ยุโรปตะวันออก และลาตินอเมริกา ก็พบแนวโน้มการลดลงของความไว้วางใจในรัฐบาล สอดคล้องกับการศึกษาของ Putnam (2000) เกี่ยวกับทุนทางสังคมในสหรัฐอเมริกา ที่พบว่าความไว้วางใจทางสังคมลดลงอย่างมีนัยสำคัญในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 20

งานศึกษาของโรเบิร์ต พัทนัม (Robert Putnam) (2000) เรื่อง Bowling Alone: The collapse and revival of American community ได้อธิบายว่าการลดลงของทุนทางสังคม (social capital) ซึ่งส่งผลต่อความไว้วางใจทางสังคมย่อมมีผลกระทบกับการลดลงของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เช่น สมาคม ชมรม และกิจกรรมชุมชน การลดลงของทุนทางสังคมดังกล่าวส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมทางการเมือง ส่งผลให้การทำงานของสถาบันการเมืองอ่อนแอลง โดยทำให้ประชาชนมีแนวโน้มที่จะไม่ไว้วางใจรัฐบาลและสถาบันการเมืองมากขึ้น ปรากฏการณ์นี้สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจทางสังคม การมีส่วนร่วมในชุมชน และทัศนคติต่อสถาบันทางการเมือง และยังส่งผลถึงลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของคนในสังคมการเมืองด้วย และความสำคัญของทุนทางสังคมต่อการเสริมสร้างประชาธิปไตยเช่นกัน โดยชี้ว่าความไว้วางใจระหว่างบุคคลและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เช่น กลุ่มอาสาสมัครหรือสมาคมต่าง ๆ ส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและระบบการเมือง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการสร้างประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของซอนยา ซเมอร์ลี และเคน นิวตัน (Sonja Zmerli and Ken Newton) (2008) เรื่อง Social Trust and Attitudes toward Democracy ซึ่งเสนอว่าความไว้วางใจทางสังคม (social trust) และ ความเชื่อมั่นในสถาบันการเมือง รวมถึงความพึงพอใจต่อประชาธิปไตย และแสดงให้เห็นว่าความไว้วางใจทางสังคมส่งผลสำคัญต่อการเสริมสร้างระบบประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพ เนื่องจากช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพลเมืองในกิจการสาธารณะ การที่ประชาชนไว้วางใจในกันและกันทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมและการเมืองเป็นเรื่องที่ง่ายขึ้น ส่งผลต่อความมั่นคงของระบอบประชาธิปไตย และการมีความไว้วางใจทางสังคมและความเชื่อมั่นทางการเมืองนั้นแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเสริมสร้างทุนทางสังคม (social capital) ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองที่เข้มแข็งและสนับสนุนประชาธิปไตย สอดคล้องกับงานของเควิน วาลิเยร์ Kevin Vallier (2022) ที่ตั้งข้อสังเกตว่าความไว้วางใจในรัฐบาลและประชาธิปไตยลดลงในหลายประเทศ โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นผลมาจากการแบ่งขั้วทางการเมือง (political polarization) ที่รุนแรงขึ้น เมื่อผู้คนไม่ไว้วางใจรัฐบาลพวกเขามีแนวโน้มที่จะปฏิเสธนโยบายและไม่เชื่อในข้อมูลจากรัฐ

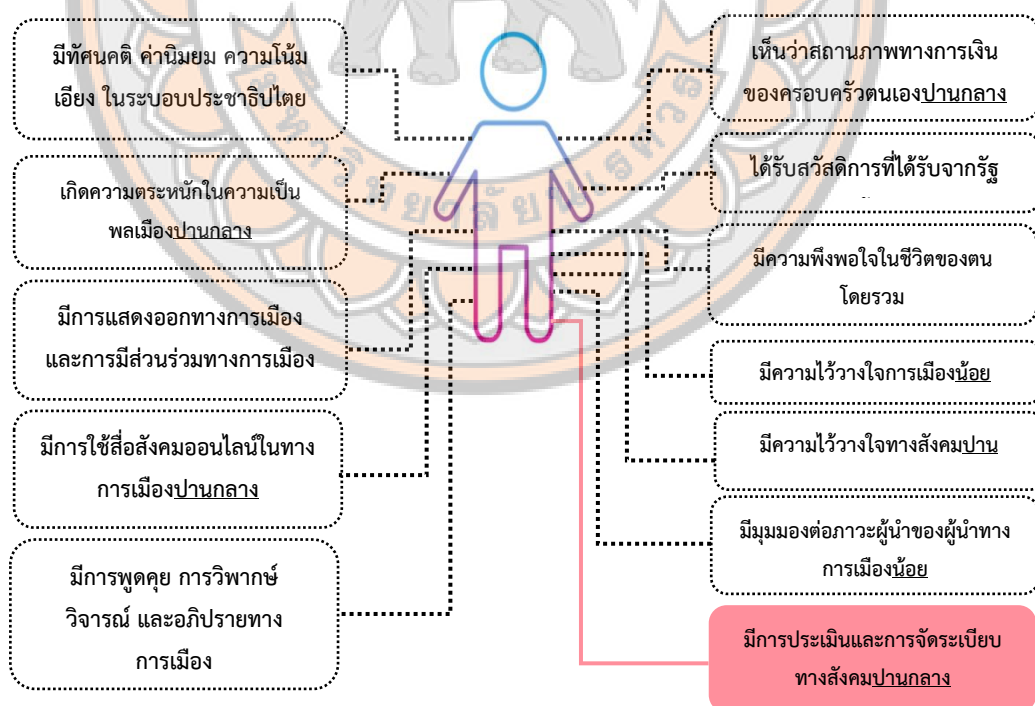
การศึกษาของฟรานซิส ฟูกูยาม่า (Francis Fukuyama) (1995) ในงานเขียนเรื่อง Trust: The Social Virtues and the Creation of Prosperity ก็ได้กล่าวถึงความไว้วางใจว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการสร้างความมั่นคงในสถาบันการเมือง โดยการมีความไว้วางใจในสังคมช่วยให้การทำงานร่วมกันของกลุ่มต่าง ๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น และทำให้การพัฒนาระบอบประชาธิปไตยมีความยั่งยืน รวมทั้งเคนเนธ นิวตัน (Kenneth Newton) (2001) ยังเน้นว่าความไว้วางใจในผู้อื่นและในสถาบันการเมืองส่งผลต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย โดยประชากรที่มีความไว้วางใจสูงจะสนับสนุนระบอบการเมืองที่โปร่งใสและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดีขึ้น

อย่างไรก็ตาม การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจทางสังคมและความไว้วางใจทางการเมือง โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน เช่น งานของ เอลลิสัน, พอลลอค กริมม์ (Ellison, Pollock & Grimm, 2020) พบว่าเยาวชนหรือคนรุ่นใหม่มีความไว้วางใจต่ำทั้งในด้านการเมืองและสถาบันทางการเมือง แม้ว่าจะยังคงสนับสนุนระบอบประชาธิปไตย นอกจากนี้ยังพบงานศึกษาของวาซิลิว (Vasiliev, 2020) ได้ศึกษาเยาวชนในโรมาเนียและพบว่าความไว้วางใจต่ำในสถาบันทางการเมืองส่งผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองลดลง และนำไปสู่ความเพิกเฉยทางการเมือง รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิกเตอร์ ดาห์ล และคณะ (Viktor Dahl et al, 2017) ที่ศึกษาเยาวชนใน 8 ประเทศยุโรป ซึ่งพบว่าสัดส่วนของเยาวชนที่แสดงออกถึงความแปลกแยกและไม่ไว้วางใจทางการเมืองเพิ่มขึ้น และส่งผลต่อการลดลงของการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น รวมทั้งยังส่งผลต่อความเพิกเฉยทางการเมืองอันเนื่องมาจากการเกิดความอึดอัดทางการเมือง จากงานวิจัยนี้ สามารถสรุปได้ว่าเยาวชนมีแนวโน้มที่จะไม่ไว้วางใจทางการเมืองมากขึ้น ส่งผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองลดลง และเกิดความเพิกเฉยหรือ

เฉื่อยชาทางการเมืองในระดับที่สูงขึ้น ปรากฏการณ์นี้สะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองในกลุ่มคนรุ่นใหม่

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับสิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ และจิราภรณ์ ดำจันทร์ (2567) ที่พบว่า ในช่วงหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมาคนในสังคมมีแนวโน้มไม่ไว้วางใจทางการเมือง (Political Distrust) จากผลการศึกษาคนรุ่นใหม่ในช่วง 2563 – 2564 พบในเชิงลบว่า คนรุ่นใหม่มีแนวโน้มไม่ไว้วางใจในทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นสถาบันทางการเมือง หรือหน่วยงานของรัฐ และจะแสดงออกมาทางการเมืองที่สะท้อนอัตลักษณ์ ตัวตน ลักษณะของคนกลุ่มนี้ที่มักจะเมินเฉย หรือเพิกเฉยทางการเมืองแม้ผลการวิจัยจะพบว่ากลุ่มประชากรที่ศึกษายังให้ความสำคัญและตระหนักในการปกครองระบอบประชาธิปไตยก็ตาม นอกจากนี้ในแง่ตัวบุคคลในทางการเมืองยังมีแนวโน้มไม่ไว้วางใจทางการเมืองในระดับบุคคลเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยที่นำเสนอด้วยภาพ 30 ว่า ประชากรกลุ่มที่ศึกษามีความไว้วางใจทางการเมืองน้อย และมีมุมมองต่อภาวะผู้นำของผู้นำทางการเมืองน้อย ซึ่งสามารถฉายภาพถึงลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองที่พลเมืองเพิกเฉยเย็นชาและไม่เชื่อมั่นในระบบการเมืองได้

ภาพ 31 การประเมินและการจัดระเบียบทางสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

ที่มา: ผู้วิจัย, 2567

ประการที่ 7 จากภาพ 31 สามารถวิเคราะห์ได้ว่า การประเมินและการจัดระเบียบทางสังคมของ โดยพบว่าความต้องการในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการจัดระเบียบทางสังคมของประชากรกลุ่มนี้อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่ากลุ่มประชากรนี้มองสังคมในปัจจุบันในเชิงบวก กล่าวคือในสังคมปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาแล้ว จะพบว่า แนวคิดของของคาร์ก และมาร์ตินอท การเปลี่ยนแปลงไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ (New Political Culture) ได้นั้น ประชาชนต้องเกิดความต้องการในการเปลี่ยนแปลงและการจัดระเบียบทางสังคมที่สูง อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมหลังวัตถุนิยมเกิดขึ้น แต่จากผลการวิจัย ปรากฏว่าคนกลุ่มนี้มีความต้องการในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการจัดระเบียบทางสังคม ระดับการพูดคุย การวิพากษ์วิจารณ์ และอภิปรายทางการเมืองในระดับปานกลางเพียงเท่านั้น

อนึ่งจากการวิเคราะห์ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองที่พลเมืองเพิกเฉยเย็นชาและไม่เชื่อมั่นในระบบการเมือง อาจเนื่องมาจากคนกลุ่มนี้ความรู้สึกว่าระบบการเมืองไม่ตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของพวกเขาอย่างแท้จริง ซึ่งให้เห็นว่าคนรุ่นใหม่มักมองว่าระบบการเมืองไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้และผู้นำขาดความโปร่งใส ความยุติธรรม และความสามารถในการจัดการกับปัญหาสำคัญ เช่น ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัญหาที่คนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญสูง การขาดความไว้วางใจในสถาบันทางการเมืองทำให้พวกเขารู้สึกว่าเสียงของพวกเขาไม่มีค่าและการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่แท้จริง (Dalton, 2013)

นอกจากนี้ ความแตกต่างเชิงค่านิยมระหว่างคนรุ่นใหม่กับคนรุ่นเก่าทำให้คนรุ่นใหม่มองว่าระบบการเมืองแบบเดิมไม่สามารถตอบสนองต่อค่านิยมสมัยใหม่ เช่น ความเท่าเทียมทางสังคม การพัฒนาอย่างยั่งยืน และสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล ความไม่สอดคล้องนี้ทำให้พวกเขาห่างเหินจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองแบบเดิม เช่น การเลือกตั้ง หรือการสนับสนุนพรรคการเมือง (Inglehart, 1997) รวมทั้งความคาดหวังทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่คนรุ่นใหม่เผชิญกับความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ เช่น การว่างงานสูง ค่าแรงที่ไม่สอดคล้องกับค่าครองชีพ และโอกาสในการก้าวหน้าที่ลดลง (Twenge, 2014) ปัญหาเหล่านี้ทำให้คนรุ่นใหม่มีมุมมองเชิงลบต่อระบบการเมืองที่ไม่สามารถจัดการปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ความรู้สึกว่าการเมืองมักถูกครอบงำโดยผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม ทำให้คนรุ่นใหม่รู้สึกว่าไม่มีพลังในการเปลี่ยนแปลงหรือส่งผลกระทบต่อระบบการเมืองที่พวกเขาต้องการ

ในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะทำการอธิบายและอภิปรายตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน และคำถามในการวิจัยที่ว่า ปัจจัย

ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนหรือไม่ อย่างไร ในตอนที่ 2 ต่อไป

ตอนที่ 2 อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

จากที่ผู้วิจัยได้นำเสนอลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกไปแล้วในตอนที่ 1 โดยในตอนนี้จะนำเสนอ อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน และตอบคำถามในการวิจัยที่ว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนหรือไม่ อย่างไร โดยผู้วิจัยแบ่งนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน มีลำดับการนำเสนอ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

ส่วนที่ 2 อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

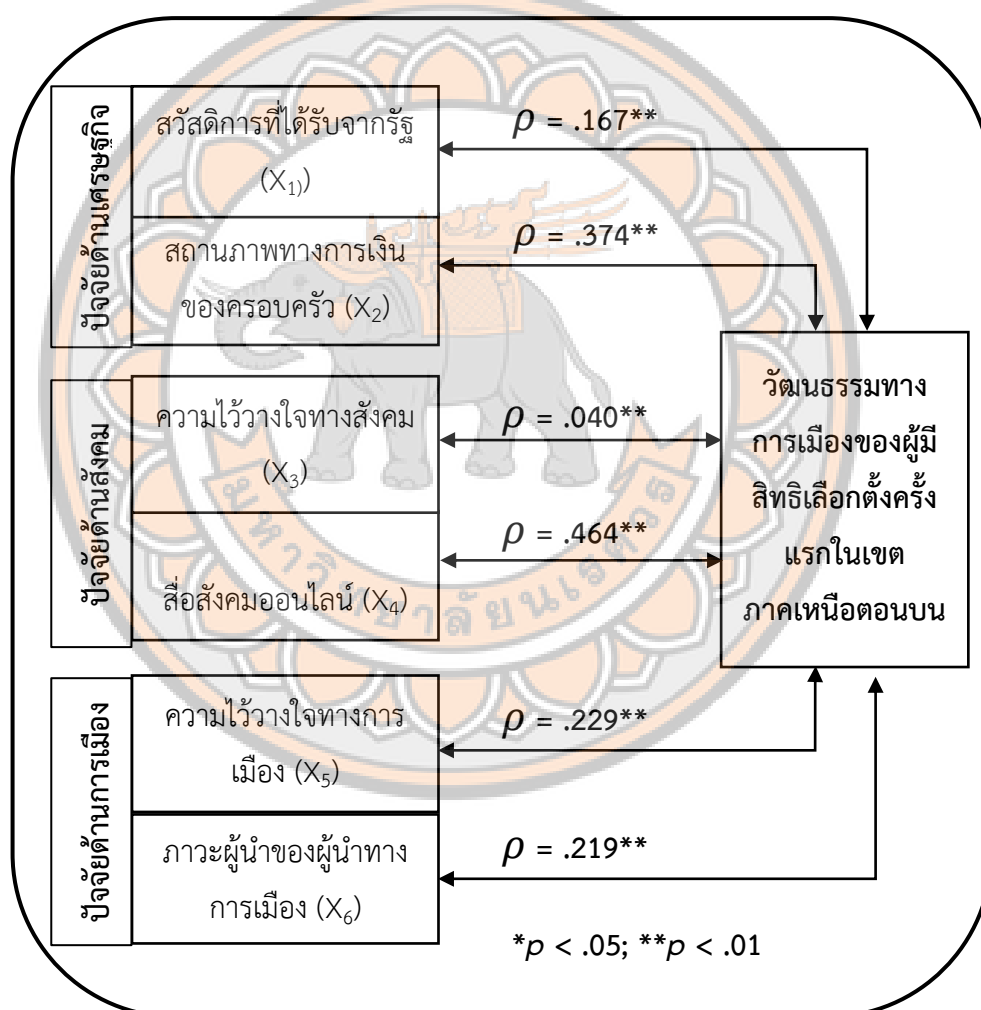
ส่วนที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองกับวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะอธิบายให้เห็นอย่างชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อสนับสนุนผลการศึกษาในตอนที่ 1 และสนับสนุนกรอบแนวคิดในการศึกษาที่ว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนหรือไม่ อย่างไร และผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากสถิติอนุมานกับกรอบแนวคิดที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 โดยมีรายละเอียดดังนี้

จากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 จะพบว่า ผู้วิจัยได้แบ่งปัจจัยด้านเศรษฐกิจแบ่งออกเป็น 2 ประการ ได้แก่ (1) สวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ และ (2) สถานภาพทางการเงินของครอบครัว ปัจจัยด้านสังคมแบ่งออกเป็น 2 ประการ ได้แก่ (1) ความไว้วางใจทางสังคม และ (2) สื่อสังคมออนไลน์ และลำดับสุดท้ายปัจจัยด้านการเมืองแบ่งออกเป็น 2 ประการ ได้แก่ (1) ความไว้วางใจ

ทางการเมือง และ (2) ภาวะผู้นำของผู้นำทางการเมือง โดยในส่วนนี้ผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์ผลจากการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ρ) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมือง นั้นมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้สิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนอย่างไร ซึ่งจากข้อมูลในบทที่ 4 จากข้อมูลสถิติเชิงอนุมานผู้วิจัยได้สรุปออกมาดังภาพ 32 ดังต่อไปนี้

ภาพ 32 แสดงค่าแสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) กับวัฒนธรรมทางการเมือง (Y)

ที่มา: ผลการวิจัย, 2567

จากภาพ 32 สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในตัวแปรพยากรณ์ของตัวแปรต้น กับตัวแปรตามมีค่าอยู่ระหว่าง .040 ถึง .464 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอธิบายตามลำดับดังนี้ได้ดังนี้

(1) วัฒนธรรมทางการเมือง (Y) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านสังคม ตัวแปรสื่อสังคมออนไลน์ (X_4) มากที่สุด ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .464

(2) วัฒนธรรมทางการเมือง (Y) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านเศรษฐกิจตัวแปรสถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .374 เป็นลำดับที่สอง

(3) วัฒนธรรมทางการเมือง (Y) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการเมือง ตัวแปรความไว้วางใจทางการเมือง (X_5) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .220 เป็นลำดับที่สาม

(4) วัฒนธรรมทางการเมือง (Y) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการเมือง ตัวแปรภาวะผู้นำของผู้นำทางการเมือง (X_6) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .219 เป็นลำดับที่สี่

(5) วัฒนธรรมทางการเมือง (Y) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ตัวแปรสวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ (X_1) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .167 เป็นลำดับที่ห้า และ

(6) วัฒนธรรมทางการเมือง (Y) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านสังคม ตัวแปรความไว้วางใจทางสังคม (X_3) น้อยที่สุด ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .040 เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้นเพื่อให้สามารถวิเคราะห์ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นผู้วิจัยจึงได้แสดงกรอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามดังภาพ 25

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะพบว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมือง มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง ในส่วนถัดไปจากนี้ผู้วิจัยจะอภิปรายถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรย่อยทั้ง 6 ตัวแปร จากภาพ 25 พบว่า พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) โดยผู้วิจัยจะอภิปรายผลโดยแบ่งปัจจัยแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

(1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง ประกอบไปด้วยตัวแปรย่อย 2 ตัวได้แก่ ตัวแปรสวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ มีทิศทางในเชิงบวก และมีค่าอยู่ในระดับน้อยโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .167 และตัวแปรสถานภาพทางการเงินของครอบครัว มีทิศทางในเชิงบวก และมีค่าอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .374

ดังนั้นจะเห็นว่าตัวแปรย่อยสถานภาพทางการเงินของครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง เนื่องจากสถานภาพทางการเงินของครอบครัวเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว กล่าวคือฐานะทางเศรษฐกิจสามารถที่จะมีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มประชากรนี้ได้ ซึ่งจากงานศึกษาของแองกัส แคมป์เบลล์, ฟิลิป คอนเวิร์ส, วอร์เรน มิลเลอร์ และโดนัลด์ สโตกส์ (Angus Campbell, Philip Converse, Warren Miller and Donald Stokes, 1960) ซึ่งศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในผู้มีสิทธิเลือกตั้งของสหรัฐอเมริกา พบว่า สถานภาพทางการเงินของครอบครัวมีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมือง และยังพบว่าสถานภาพทางการเงินของครอบครัวสามารถมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองได้ด้วย รวมทั้งงานศึกษาของแคเธอ

ริน เจ. แครมเมอร์ (Katherine J. Cramer) (2016) ได้พบว่า ผลกระทบจากสถานภาพทางการเงินของครอบครัวและปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง

(2) ปัจจัยด้านสังคมมีสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง ประกอบไปด้วยตัวแปรย่อย 2 ตัวได้แก่ ตัวแปรความไว้วางใจทางสังคม มีทิศทางในเชิงบวก และมีค่าอยู่ในระดับน้อยโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .040 และตัวแปรสื่อสังคมออนไลน์ มีทิศทางในเชิงบวก และมีค่าอยู่ในระดับค่อนข้างสูงโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .464

จะพบงานว่าศึกษา ชิตพล กาญจนกิจ (2545) ที่ศึกษาเรื่อง ความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเมืองท้องถิ่นไทย: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ได้นำเสนออย่างน่าสนใจว่า ความไว้วางใจเป็นรูปแบบที่แสดงถึงความเชื่อมั่นรูปแบบหนึ่ง หรือเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความเคารพต่อบุคคลและความไว้วางใจต่อบุคคลหนึ่งโดยความไว้วางใจทางสังคมเป็นความไว้วางใจที่อยู่ในระดับพื้นฐานเริ่มจากในชุมชนซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางการเมือง สถาบันทางการเมือง และผู้นำทางการเมือง และความไว้วางใจในสถาบันทางการเมืองรวมถึงตัวผู้นำไม่ได้สำคัญมากกว่ากับความไว้วางใจในตัวบุคคลเสถียรภาพของประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นได้จากปัจจัยสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ (1) ความเป็นดีอยู่ดีของแต่ละบุคคล และ (2) ความไว้วางใจของบุคคล นอกจากนี้ โรเบิร์ต ดี พัทนัม (Robert D. Putnam) (2001) ได้อธิบายว่า ความไว้วางใจเป็นพื้นฐานสำคัญในการเป็นสมาชิกในสังคมที่เกี่ยวข้องอย่างมากกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุนทางสังคมนรูปแบบอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นอาสาสมัคร

การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม อันแสดงให้เห็นได้ว่าความไว้วางใจทางสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กัน และยิ่งพบอีกว่าในระดับมหภาคมีความเชื่อมโยงระหว่างความไว้วางใจในระดับบุคคล (Interpersonal Trust) กับการพัฒนาประชาธิปไตยกับด้วย (Mitchell Seligson, 2020)

นอกจากนี้ สื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อการเมือง การสื่อสารทางสาธารณะ การระดมบุคคลเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองผ่านการสื่อสารหรือสื่อสังคมออนไลน์รวมทั้งการใช้สื่อออนไลน์สามารถส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมือง นอกจากนั้นแล้วยังมีอิทธิพลต่อการตอบสนองทางสังคมต่อเหตุการณ์ทางการเมือง (Clay Shirk, 2011) โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นนั้น การเข้าถึงสื่อ และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก และกลุ่มนี้ได้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในระดับสูงในการศึกษาข้อมูลในทางการเมือง การมีกิจกรรมทางการเมือง และเป็นสื่อหลักที่ทำให้สามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น และง่ายยิ่งขึ้น และคนรุ่นใหม่จะมีพฤติกรรมในการบริโภคสื่อผ่านการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมือง และมีผลต่อการตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง (สิริพรรณ นกสวนสวรรค์ และคณะ, 2565; ปุริวิชญ์ วัฒนสุข, 2566; อรรถสิทธิ์ พานแก้ว, 2562)

(3) ปัจจัยด้านการเมืองมีสัมพันธกับวัฒนธรรมทางการเมือง พบการศึกษาของของปีปปา นอร์ริส (Pippa Norris) (1999) ที่นำเสนอว่าความไว้วางใจทางการเมืองหมายถึงระดับความเชื่อมั่นและศรัทธาที่บุคคลมีต่อรัฐบาล และผู้กระทำทางการเมือง เป็นการวัดความเชื่อที่ว่ารัฐบาลสามารถดำเนินการเพื่อผลประโยชน์สูงสุดของประชาชนได้โดยความไว้วางใจทางการเมืองที่มีระดับสูงหรือระดับต่ำอาจมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลได้ และงานศึกษาของเคนเนธ นิวตัน (Kenneth Newton) (1997) ที่นำเสนอว่าความไว้วางใจทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองมีความเชื่อมโยงถึงกัน ระดับความไว้วางใจทางการเมืองสามารถส่งอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองได้ โดยเขาได้กล่าวว่า ความไว้วางใจทางการเมืองสามารถพิจารณาได้จากผลการดำเนินงานของรัฐบาล เช่น ภาวะเงินเฟ้อ การว่างงาน การทุจริตคอร์รัปชัน ความไร้ความสามารถของรัฐบาล การเติบโตทางเศรษฐกิจ การเพิ่มหรือลดลงของอาชญากรรม ซึ่งนิวตันมองว่าตัวชี้วัดเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนและอาจนำไปสู่ผลกระทบต่อดัชนีความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนด้วย

ความไว้วางใจทางการเมืองถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับรัฐบาล ความไว้วางใจนี้ครอบคลุมทั้งความรู้สึก ทศนคติ ความโน้มเอียง และการประเมินคุณค่าของประชาชนต่อรัฐบาลและสถาบันการเมืองอื่น ๆ เมื่อประชาชนมีความไว้วางใจสูง มักจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น และเชื่อว่ารัฐบาลจะทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ในทางตรงกันข้าม เมื่อความไว้วางใจลดลง ประชาชนอาจรู้สึกว่รัฐบาลไม่ตอบสนองต่อความต้องการของคนกลุ่มนี้ และนำไปสู่ความไม่พอใจหรือความเฉยเมยทางการเมืองวัฒนธรรมทางการเมืองเป็น การศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติ ค่านิยม การประเมินคุณค่า และความรู้สึกนึกคิดของประชาชนที่มีต่อระบบการเมืองและสถาบันต่าง ๆ ดังนั้น ความไว้วางใจทางการเมืองจึงมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง หากประชาชนมีความไว้วางใจในรัฐบาลได้ (Nye, Zelikow & King, 1997)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคม โดยสามารถสร้างความเชื่อมั่นและได้รับความไว้วางใจจากประชาชน และสามารถประสานความคิดเห็นและค่านิยมทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานเขียนของโจเซฟ ไนย์ (Joseph Nye) (2008) พบว่า ภาวะผู้นำทางการเมืองมีผลกระทบอย่างมากต่อความไว้วางใจของประชาชน รวมถึงการก่อรูปและเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง ทั้งนี้ ผู้นำที่มีบุคลิกภาพและพฤติกรรมที่ถูกต้องตามที่ประชาชนคาดหวัง จะสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีความเข้มแข็งและมีเสถียรภาพมากขึ้น และผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงจะสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงต่อวัฒนธรรมทางการเมืองได้ (Bass & Riggio, 2006)

ส่วนที่ 2 อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

ในส่วนนี้หลังจากที่ผู้วิจัยได้นำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ในตอนที่ 1 แล้ว ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอว่าปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบน การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง สามารถวิเคราะห์ได้ว่าสื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = <.001$) ในเชิงบวกทั้งหมด และมีค่า $\beta = .340$ สูงสุดเป็นลำดับแรก โดยสถานภาพทางการเงินของครอบครัวมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นลำดับสอง มีค่า $\beta = .211$ และความไว้วางใจทางสังคมมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นลำดับที่สาม มีค่า $\beta = .139$ ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ไม่พบว่ามียิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง โดยผู้วิจัยได้แสดงดังตาราง 51

ตาราง 51 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

	ตัวแปร	B	S.E.	β	t	Sig.
	ค่าคงที่ (Constant)	2.293	5.161		.444	.657
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	สวัสดิการที่ได้รับจาก รัฐ	-.428	.261	-.112	-1.636	.103
	สถานภาพทางการเงิน ของครอบครัว	1.153 ²	.359	.211	3.214**	.001
ปัจจัยด้านสังคม	ความไว้วางใจทาง สังคม	.604 ³	.282	.139	2.142*	.033
	สื่อสังคมออนไลน์	1.481 ¹	.254	.340	5.838**	<.001
ปัจจัยด้านการเมือง	ความไว้วางใจทางการ เมือง	.021	.239	.009	.089	.929
	ภาวะผู้นำของผู้ นำทางการเมือง	-.273	.297	-.079	-.919	.359

ตัวแปร	B	S.E.	β	t	Sig.
--------	---	------	---------	---	------

Multiple R = .509; R Square = .259; Adjusted R Square = .248; * $p < .05$;
** $p < .01$

หมายเหตุ: ¹หมายถึง มีค่ามากเป็นลำดับที่หนึ่ง, 2หมายถึง มีค่ามากเป็นลำดับที่สอง, 3 หมายถึง มีค่ามากเป็นลำดับที่สาม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 51 สามารถอธิบายเป็นลำดับได้ดังนี้

(1) ปัจจัยด้านสังคมในด้านสื่อสังคมออนไลน์ มีค่าสัมประสิทธิ์สูงสุด ($\beta = .340$) และ p -value น้อยกว่า .001 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรนี้มีอิทธิพลอย่างมากและเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อผลวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษามากเป็นลำดับที่หนึ่ง

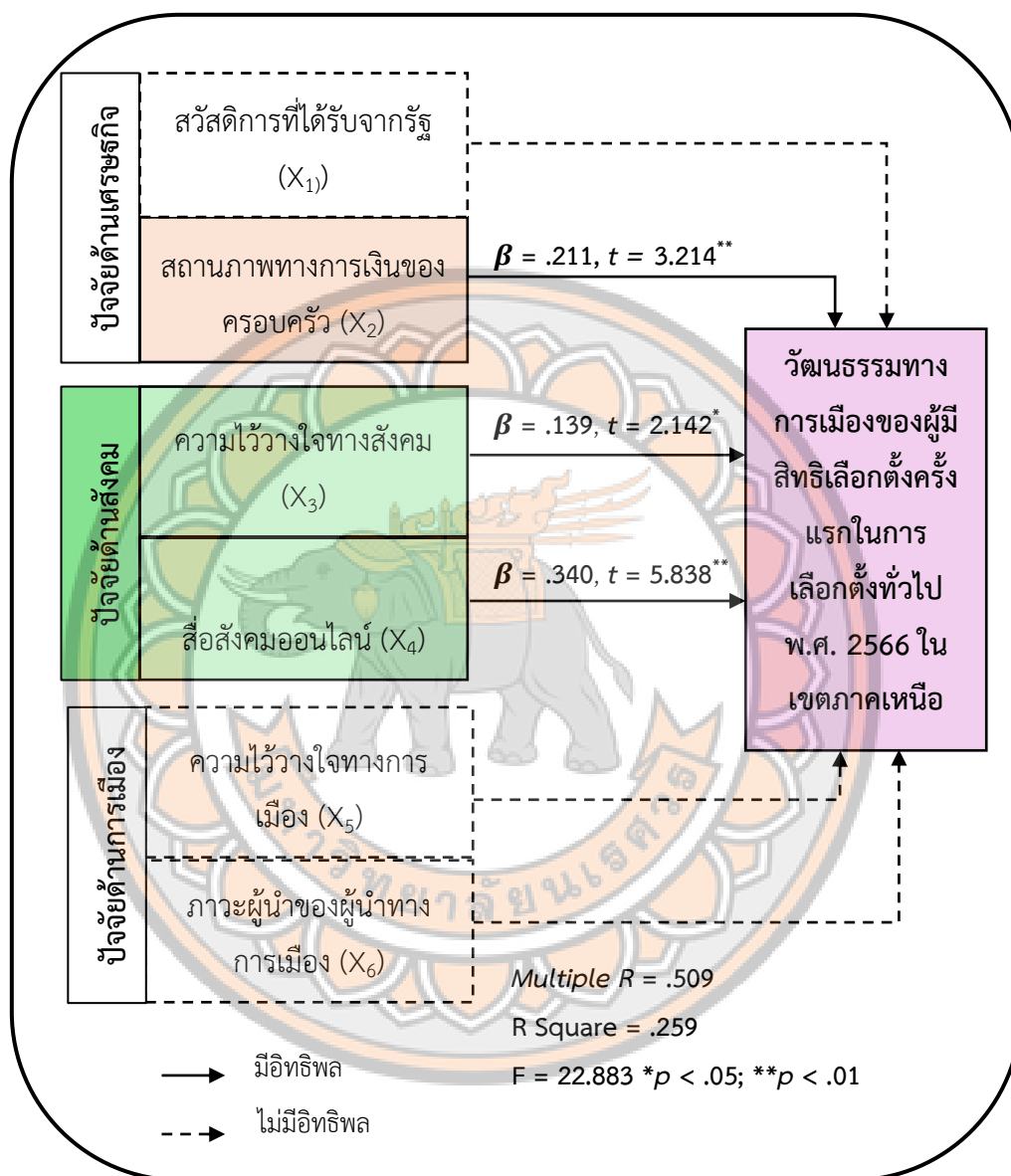
(2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจในด้านสถานภาพทางการเงินของครอบครัว มีค่าสัมประสิทธิ์ ($\beta = .211$) และค่า p -value เท่ากับ .001 ซึ่งแสดงว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยการเพิ่มขึ้นของสถานภาพทางการเงินของครอบครัวส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษาเป็นลำดับที่สอง และ

(3) ปัจจัยด้านสังคมในด้านความไว้วางใจทางสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์ ($\beta = .139$) และ p -value เท่ากับ .033 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงถึงความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างความไว้วางใจทางสังคมมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษาเป็นลำดับที่สาม

พบว่าปัจจัยในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน โดยมีค่าอำนาจในการพยากรณ์ความแปรผันที่เกิดขึ้นมีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองได้ร้อยละ 25.9 ($R^2 = .259$)

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนจะพบปัจจัยที่มีอิทธิพล และตัวแปรย่อยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองดังภาพ 33 ต่อไปนี้

ภาพ 33 แสดงค่า Standardized beta (β) และค่า t-value อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X₁-X₆) ที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมือง (Y)

ที่มา: ผลการวิจัย, 2567

จากภาพ 33 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยจากการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกพ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน โดยสามารถอธิบายรายละเอียดโดยเรียงลำดับตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุดได้ดังต่อไปนี้

ลำดับที่หนึ่ง ปัจจัยด้านสังคม ด้านสื่อสังคมออนไลน์ (X_4) มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองมีอิทธิพลกับกลุ่มประชากร ($\beta = .340, t = 5.838, p < .001$) การที่สื่อสังคมออนไลน์ได้มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ โดยการกำหนดความคิดเห็นของประชาชนอำนวยความสะดวกในการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการระดมทางการเมือง นอกจากนี้สื่อสังคมออนไลน์ยังทำหน้าที่เป็นระบบหลักสำหรับการเผยแพร่ข้อมูลทางการเมืองเพิ่มการมีส่วนร่วมทางปัญญาของผู้ใช้และการรับรู้ต่อการส่งข้อความทางการเมือง ส่งเสริมการสนทนากว้างขวางทางการเมือง ทำให้บุคคลสามารถแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในมุมมองที่หลากหลาย ซึ่งอาจนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สูงขึ้นได้ (Anter Venus, Drina Intyaswati, Fitria Ayuningtyas, Malida Tsani Fairuzza, 2024)

อาจกล่าวได้ว่า สื่อสังคมออนไลน์อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการที่ประชาชนรับรู้และมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมากจากสังคมในยุคก่อนที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจจะจำกัดอยู่เพียงการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิม เช่น การลงคะแนนเสียง การเข้าร่วมชุมนุม หรือการติดตามข่าวสารผ่านสื่อมวลชน แต่ในปัจจุบัน สื่อสังคมออนไลน์ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ตลอดเวลา และสามารถแสดงออกถึงความคิดเห็นของตนเองได้อย่างอิสระและเปิดเผยมากขึ้น ผ่านช่องสื่อสังคมออนไลน์ ต่าง ๆ เช่น Facebook, Twitter, Instagram, TikTok และ YouTube ได้กลายเป็นช่องทางหลักที่คนรุ่นใหม่ใช้ในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมือง และมีบทบาทในการสร้างและกระจายข้อมูลที่หลากหลาย หรือข่าวสารที่เผยแพร่ นอกจากนี้สื่อสังคมออนไลน์ยังเป็นระบบที่ผู้ใช้งานสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง ติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง และร่วมกันสนับสนุนหรือคัดค้านประเด็นทางการเมืองต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและง่ายดาย

สื่อสังคมออนไลน์จึงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งในเขตภาคเหนือตอนบนที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกเป็นอันดับหนึ่ง แสดงให้เห็นได้ว่ากลุ่มประชากรกลุ่มนี้จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองด้วยความรวดเร็ว ซึ่งลักษณะของสื่อสังคมออนไลน์ได้เข้ามามีอิทธิพลกับกลุ่มวัยรุ่นอย่างมากและกลุ่มนี้ได้ใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นแหล่งข้อมูลหลักในการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้คนกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์และการเคลื่อนไหวทางสังคมมากขึ้น (Dalton, 2017)

นอกจากนี้ยังพบว่าผลการวิจัยสอดคล้องกับงานศึกษาของสิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ และจิราภรณ์ คำจันทร์ (2567) เรื่อง เสียงของคนรุ่นใหม่ ความหวัง ความฝัน ความกลัว และรอยแยกในสังคมที่นำเสนอว่า คนรุ่นใหม่หรือคนหนุ่มสาวนิยมใช้สื่อสังคมออนไลน์มากยิ่งขึ้นไม่ว่าคนกลุ่มนี้จะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจในฐานะใด และประชากรกลุ่มนี้มักจะใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อแสดงความ

สนใจ และแสดงออกทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการใช้กระทู้สนทนา หรือการเคลื่อนไหวทางการเมือง ในสื่อสังคมออนไลน์ การสนับสนุนและการเรียกร้องทางออนไลน์ การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผ่านกระดานสื่อสังคมออนไลน์ รวมไปถึงการชักชวนผู้อื่นให้ไปเลือกตั้งหรือแม้กระทั่งการเคลื่อนไหวทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งในประเด็นนี้สามารถสรุปได้ประการหนึ่งว่า สื่อสังคมออนไลน์ได้มี ผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความโน้มเอียง ความเชื่อของคนกลุ่มนี้ไปอย่างมาก กล่าวคือคนกลุ่มนี้ เริ่มเชื่อมั่นในการแสดงออกทางการเมือง และไม่คล้อยตามแนวคิดทางการเมืองของคนรุ่นก่อน ๆ อีกต่อไป

ลำดับที่สอง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบน ($\beta = .211$, $t = 3.214$, $p = .001$) แสดงให้เห็นว่าฐานะทางการเงินของครอบครัวไม่เพียงส่งผลต่อโอกาสในการ เข้าถึงการศึกษาและข้อมูลข่าวสารทางการเมือง แต่ยังมียับยั้งในการกำหนดทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของกลุ่มประชากรนี้ สอดคล้องกับงานศึกษาของ ซิดนีย์ เวอร์บา, เคย์ เลห์มาน ชลอสแมน และ เฮนรี เบรดี (Verba, Scholzman & Brady, 1995) ซึ่งงานวิจัยนี้พบว่า ทรัพยากรทางเศรษฐกิจ เช่น รายได้และความมั่นคงทางการเงินของครอบครัว รวมถึงทรัพยากรทางสังคม เช่น การศึกษาและเครือข่ายทางสังคม มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง บุคคลที่มีทรัพยากรมากกว่ามักจะสามารเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้ง่ายขึ้น มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองบ่อยครั้งขึ้น และมีอิทธิพลต่อกระบวนการทางการเมืองมากกว่า นอกจากนี้ สถานะทางการเงินของครอบครัวยังถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ครอบครัวที่มีฐานะดีมักสามารถลงทุนในการศึกษาและพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้กับสมาชิกในครอบครัว ซึ่งทำให้ตนเองมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ในขณะที่ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำมักเผชิญกับข้อจำกัดในการเข้าถึงทรัพยากรดังกล่าว ส่งผลให้โอกาสในการมีส่วนร่วมทางการเมืองลดลง สถานะทางการเงินของครอบครัวนี้ยังสามารถสร้างความแตกต่างในวัฒนธรรมทางการเมืองระหว่างกลุ่มบุคคล โดยผู้ที่ฐานะทางการเงินที่ดีย่อมมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนระบบการเมืองและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมากกว่า ขณะที่กลุ่มที่มีฐานะทางการเงินต่ำอาจมีทัศนคติเชิงลบต่อระบบการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยลงได้

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ อินกริด สคูน และเฮเลน เฉิง (Ingrid Schoon & Helen Cheng, 2011) ที่พบว่า สถานภาพทางการเงินของครอบครัวมีผลสำคัญต่อการก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมือง โดยที่สถานะทางการเงินของครอบครัวได้ส่งผลต่อระดับความไว้วางใจในระบบการเมือง บุคคลที่มีสถานะทางการเงินที่มั่นคงมักจะมีแนวโน้มไว้วางใจในระบบการเมืองสูงกว่า เนื่องจากรู้สึกถึงความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิตของตนเอง ในทางกลับกัน ผู้ที่มีฐานะทางการเงินไม่

มันคงหรือประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอาจมีแนวโน้มที่จะไม่ไว้วางใจในระบบการเมือง เพราะมองว่าระบบนั้นไม่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานได้ นอกจากนี้ สถานะทางการเงินของครอบครัวยังส่งผลให้เกิดความแตกต่างในวัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละกลุ่ม โดยบุคคลที่มีฐานะทางการเงินดีย่อมมีโอกาสสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่สนับสนุนระบบการเมืองและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมากกว่า ในขณะที่กลุ่มที่มีฐานะทางการเงินต่ำอาจมีทัศนคติเชิงลบต่อระบบการเมืองและมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยลง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีฐานะทางการเงินที่ดีมักจะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มผู้ที่มีฐานะยากจน (Dalton, 2017)

อนึ่งปัจจัยด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานภาพทางการเงินของครอบครัวแสดงออกถึงฐานะทางการเงินของประชากรกลุ่มที่ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในครอบครัวที่มีฐานะดี ครอบครัวที่มีฐานะปานกลาง และครอบครัวที่ยากไร้ ส่งผลสะท้อนไปยังการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ กล่าวคือ ฐานะทางเศรษฐกิจยังนำไปสู่ผลสะท้อนต่อความพึงพอใจในชีวิตซึ่งเป็นตัวชี้วัดสำคัญของการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของคนกลุ่มนี้ (Inglehart, 2005)

ในมิติของคนรุ่นใหม่จากผลการวิจัยในเชิงพรรณนาพบว่าในบทที่ 4 พบว่า คนกลุ่มนี้มีความพึงพอใจในชีวิตระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 3.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.02 แสดงให้เห็นว่าประชากรกลุ่มนี้มองความพึงพอใจในปัจจุบันว่าดีในระดับหนึ่ง และคนรุ่นใหม่ยังมีความหวังต่ออนาคตของตนเอง แม้ว่าอีกส่วนหนึ่งยังอาจมีความกังวลบางประการเกี่ยวกับอนาคตโอกาสในความก้าวหน้าและชีวิตของตนเอง (สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ และจิราภรณ์ คำจันทร์, 2567; วรวรรณ ชาญด้วยวิทย์ และสาวิณี สุริยรัตน์, 2565)

ลำดับที่สาม ปัจจัยที่ด้านสังคม ด้านความไว้วางใจทางสังคม (X_3) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบน ($\beta = .139, t = 2.142, p = .033$) โดยที่ความไว้วางใจทางสังคมเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) ซึ่งมีความหมายถึงการรับรู้ของบุคคลในสังคมเกี่ยวกับความเชื่อมั่นและความเชื่อถือในผู้อื่น ทั้งในบริบทของความสัมพันธ์ส่วนบุคคลและสถาบันต่าง ๆ ในสังคม โดยที่ความไว้วางใจระหว่างบุคคลหมายถึงความเชื่อมั่นที่บุคคลมีต่อคนอื่น ๆ ในชุมชนหรือสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่ไม่รู้จักกัน ความไว้วางใจระหว่างบุคคลมีผลสำคัญต่อการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมที่เข้มแข็ง และส่งเสริมการทำงานร่วมกันในสังคม เมื่อบุคคลมีความไว้วางใจในผู้อื่น และมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและการเมืองมากขึ้น โดยงานศึกษาของโรเบิร์ต ดี พัทนัม (Robert D. Putnam, 2000) ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของความไว้วางใจทางสังคม ว่าเป็นการเชื่อมโยงเครือข่ายสังคมและการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยชี้ให้เห็นว่าการลดลง

ของความไว้วางใจทางสังคมนำไปสู่การลดลงของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเสื่อมถอยของประชาธิปไตย

นอกจากนี้ความสอดคล้องกับผลการศึกษาของเคนเนธ นิวตัน (Kenneth Newton, 2001) พบว่า ความไว้วางใจทางสังคม (Social Trust) เป็นความเชื่อมั่นที่บุคคลมีต่อผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับคนที่ไม่รู้จัก เนื่องจากความไว้วางใจทางสังคมสามารถส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างบุคคลในสังคม ความไว้วางใจที่สูงทำให้เกิดความมั่นคงและเสถียรภาพในสังคม ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพและยังมีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลนั้น รวมทั้งความไว้วางใจทางสังคมเป็นปัจจัยที่สนับสนุนประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพ เมื่อประชาชนมีความไว้วางใจในผู้อื่นและมีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง คนกลุ่มนี้将有ความเชื่อมั่นในกระบวนการประชาธิปไตยและมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น

ในมิติของนครรุ่นใหม่จากผลการวิจัยเชิงพรรณนาในบทที่ 4 พบว่า คนกลุ่มนี้มีความไว้วางใจทางสังคมในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 3.19 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.94 แสดงให้เห็นว่า ประชากรกลุ่มที่ศึกษานี้มีความไว้วางใจในทางสังคมในระดับหนึ่ง และสามารถแสดงออกถึงความเชื่อใจทางสังคมที่มีของคนกลุ่มนี้กับความเชื่อมั่น ความเชื่อใจในระดับชุมชน รวมถึงเพื่อนบ้านได้ (วรวรรณ ชาญด้วยวิทย์ และสาวิณี สุริยันรค์กร, 2565) อาจกล่าวได้ว่า ความไว้วางใจทางสังคมมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง เพราะความไว้วางใจช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพลเมืองในกิจกรรมทางการเมืองและสังคม ทำให้ผู้คนรู้สึกมั่นใจในการแสดงออกความคิดเห็นและเข้าร่วมตั้งแต่ในระดับชุมชน เครือข่าย และชุมชนที่มีความไว้วางใจสูงจึงมีแนวโน้มที่จะร่วมมือกันและแสดงออกทางการเมืองอย่างมีความรับผิดชอบ ส่งผลให้เกิดความมั่นคงในระบบการเมือง (Putnam, 2000)

ความไว้วางใจในกันและกันระหว่างคนในสังคม ยังส่งผลต่อความไว้วางใจทางการเมือง สถาบันทางการเมือง และนักการเมือง คนที่มีความไว้วางใจในผู้อื่นจะรู้สึกว่าสถาบันการเมืองทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของสาธารณะและมีความโปร่งใส ทำให้คนในสังคมเต็มใจที่จะสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงที่ส่งเสริมประชาธิปไตย ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองได้ (Rothstein & Stolle, 2008)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น รวม 3 ตัวแปรมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน จึงสามารถสรุปได้ว่า อิทธิพลของปัจจัยด้านสังคมด้านสื่อสังคมออนไลน์ มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนสูงที่สุด ซึ่งอิทธิพลนี้แสดงออกมาอย่างชัดเจนในช่วงการเลือกตั้งที่ผ่านมา โดยผลการวิจัยจากสถิติเชิงพรรณนาในบทที่ 4 พบว่า คนกลุ่มนี้มีพฤติกรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์สูงถึงร้อยละ 99.3 ในหลากหลายสื่อสังคมออนไลน์

โดยใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นสื่อสังคมออนไลน์สูงสุด ในการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองเป็นหลัก ลำดับรองลงมาคือ อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจด้าน สถานภาพทางการเงินของครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยที่แสดงถึงฐานะทางการเงินของกลุ่มประชากรที่ ศึกษากับการแสดงออกทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และความพึงพอใจในชีวิต รวมทั้ง ฐานะทางการเงินดี และฐานะทางการเงินที่ยากไร้ยังสามารถแสดงให้เห็นถึง ทศนคติ ค่านิยม ความ โน้มเอียง และความตระหนักในความเป็นพลเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษานี้ได้ และลำดับสุดท้าย คือ อิทธิพลของปัจจัยด้านสังคมด้านความไว้วางใจทางสังคม มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนน้อยที่สุด ซึ่งส่งผล ต่อความไว้วางใจซึ่งกันและกันของประชากรกลุ่มที่ศึกษากับสังคม และความไว้วางใจต่อสังคม ซึ่งเป็น ส่วนสำคัญในการแสดงออกทางการเมือง การสนทนาทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง อันจะนำไปสู่การก่อรูปการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มนี้ได้ ในขณะที่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจด้านสวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ ปัจจัยทางการเมืองด้านความไว้วางใจทางการเมือง และด้านภาวะผู้นำของผู้นำทางการเมือง ล้วนไม่มีอิทธิพลต่อการก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มี สิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบนแต่อย่างใด

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นแล้วนั้น เมื่อผลการวิจัยจากสถิติเชิงอนุมานในภาพ 33 ได้ฉาย ภาพให้เห็นแล้วว่าปัจจัยเชิงโครงสร้างมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก ในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน ในลำดับถัดไปผู้วิจัยจะอธิบายเพื่อตอบคำถาม ที่ว่า เหตุใดปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม จึงมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองอันจะสามารถ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมืองเกิดขึ้นกับประชากรกลุ่มนี้ได้

จากตาราง 48 และภาพ 33 ผู้วิจัยได้อธิบายให้เห็นภาพมหภาค (Macro) ในเชิงโครงสร้าง ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีที่ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทาง การเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษาไปแล้วนั้น ดังนั้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าจากผลการวิจัยนี้วัฒนธรรม การเมืองของกลุ่มประชากรที่ศึกษาได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้าน การเมือง ที่มีอิทธิพลต่อการก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมืองที่เปลี่ยนไปได้ โดยผู้วิจัยจะอธิบาย รายละเอียดดังนี้

1) โครงสร้างทางเศรษฐกิจกับการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมือง

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะเป็นการอธิบายถึงสถานภาพทางการเงินของครอบครัวที่เป็นปัจจัยเชิง โครงสร้างทางเศรษฐกิจว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมือง โดยผลการวิจัยตามภาพ 32 พบว่าสถานภาพทางการเงินของครอบครัวมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทาง การเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษาโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ $\beta = .211$ มีค่า $t = 3.214$ และมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ $p = .001$ และมีอิทธิพลสูงต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบนเป็นลำดับที่สอง

ทำให้เกิดชนชั้นกลางและกลุ่มครอบครัวที่มีฐานะทางการเงินมั่นคงและไม่มั่นคง ซึ่งสถานะทางการเงินเหล่านี้ส่งผลต่อความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรทางสังคม เช่น การศึกษาและโอกาสทางการเมือง ตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย เช่น งานศึกษาของ ผาสุก พงษ์ไพโรจิตร์ (2556 และ 2557) งานศึกษาของสมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ (2553) งานศึกษาในกลุ่มของสมชัย จิตสุชน และวิโรจน์ ณ ระนอง (2553) งานของ อภิชาติ สถิตินิรามัย, นิตินภัทรพันธ์, ยุติ มุตาวิจิตร (2553) งานของศิริกัญญา ตันสกุล และคณะ (2557) งานเขียนกลุ่มนี้ได้สรุปผลจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมาว่า แม้มีการเกิดโครงสร้างการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ แต่ชี้ให้เห็นว่ายังมีความเหลื่อมล้ำ และความไม่เป็นธรรมทางเศรษฐกิจสูง รวมทั้งสิ่งเหล่านี้นำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองในช่วงที่ผ่านมา แม้ไม่ใช่ประเด็นทางเศรษฐกิจโดยตรง แต่เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคนกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน

ความแตกต่างของฐานะของบุคคลในแต่ละครอบครัวยังมีผลต่อการตระหนักรู้ในความเป็นพลเมือง และการมีส่วนร่วมในทางการเมือง รวมทั้งความเชื่อมั่นในระบบการเมือง สำหรับครอบครัวที่มีฐานะทางการเงินที่ดีย่อมมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในระบบการเมืองและความเชื่อมั่นในกระบวนการทางการเมืองมากกว่า ในทางตรงกันข้ามครอบครัวที่มีฐานะทางการเงินที่ไม่มั่นคงมักรู้สึกว่ตนเองถูกทอดทิ้งและไม่มีเสียงในระบบการเมือง ทำให้เกิดวัฒนธรรมการเมืองแบบเฉื่อยชา และไม่สนใจการมีส่วนร่วม (Dalton, 2004; Verba et al., 1995)

ในประเทศไทยในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมาพบการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างเศรษฐกิจ เช่น การเกิดภาคอุตสาหกรรมหรือการเติบโตทางเศรษฐกิจในภาคบริการ มักจะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงค่านิยมและทัศนคติทางการเมืองของประชาชน ในช่วงการเปลี่ยนผ่านเศรษฐกิจของประเทศตะวันตก ดังเช่นงานศึกษาของ รัสเซลล์ เจ. ดาลตัน (Russell J. Dalton) (2004) เรื่อง Democratic challenges, democratic choices: The erosion of political support in advanced industrial democracies ที่พบว่า การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจจากการเติบโตของอุตสาหกรรมใหม่ทำให้เกิดการลดลงของความไว้วางใจทางการเมืองในหลายประเทศ ซึ่งส่งผลต่อความรู้สึกของประชาชนที่ไม่เชื่อมั่นในระบบการเมืองและลดการสนับสนุนระบอบประชาธิปไตย

โครงสร้างทางเศรษฐกิจเป็นหนึ่งในปัจจัยหลักที่ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง เมื่อเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลง จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางค่านิยม ทัศนคติทางการเมืองของประชาชนได้ โดยเฉพาะเมื่อความเหลื่อมล้ำเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ประชาชนเริ่มตั้งคำถาม

กับระบบการเมืองและมีแนวโน้มที่จะเรียกร้องสิทธิและความเสมอภาคทางการเมืองมากขึ้น (Mair, 2013; Verba & Scholzman, 1995; Dalton, 2004; อรรถธรณ สว่างอารมณ์, 2564)

นอกจากนี้ผลการศึกษานี้ได้เน้นย้ำให้เห็นว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับสถานภาพทางการเงินของครอบครัวมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่มีความแตกต่างกันนั้นส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษา และความแตกต่างเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ แสดงให้เห็นว่าสถานะทางการเงินของครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทัศนคติและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีแนวโน้มว่าความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจทำให้คนกลุ่มนี้ขาดโอกาสที่จะมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในระบบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในประเทศตะวันตกที่ชี้ให้เห็นถึงการลดลงของการสนับสนุนระบอบประชาธิปไตยเมื่อประชาชนรู้สึกว่าการเมืองไม่สนับสนุนความเป็นธรรมทางการเมือง และการที่กลุ่มคนจนหรือคนที่อยู่ในระดับล่างของสังคมรู้สึกว่าการเมืองไม่มีเสียงในระบบการเมือง ทำให้ตนเองมักเลือกที่จะไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองหรือลดการสนับสนุนประชาธิปไตยส่งผลต่ออิทธิพลต่อการเมืองในรูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองของคนในสังคมได้ (อรรถธรณ สว่างอารมณ์, 2564; Stiglitz, 2012)

จากที่กล่าวมาข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า โครงสร้างทางเศรษฐกิจเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างประการหนึ่งที่ส่งอิทธิพลต่อการก่อรูปของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษาได้ จากงานศึกษาของ United Nations Development Programme (UNDP) (2024) ได้นำเสนอรายงานการพัฒนามนุษย์ ประจำปี 2566 – 2567 ในเชิงความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจที่พบว่าประเทศไทยยังมีความเหลื่อมล้ำสูง และในช่วงที่ผ่านมาสามารถลดความเหลื่อมล้ำได้น้อย เกิดความแตกต่างในเชิงฐานะทางเศรษฐกิจของคนในสังคมสูง ระหว่างผู้ที่มีฐานะดี และผู้ที่มีฐานะยากไร้ รวมถึงการเข้าถึงโอกาสทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การศึกษา รายได้ต่อหัวของประชากร หนี้ครัวเรือนที่สูง ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำในเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจสูง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจในชีวิตคน ฐานะทางเศรษฐกิจ รวมทั้งความคาดหวังของคนในทางการเมือง

งานศึกษาในกลุ่มนี้ในการศึกษาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ กับอิทธิพลทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ เช่น งานของ วรวรรณ ชาญด้วยวิทย์ และคณะ (2563) วรวรรณ ชาญด้วยวิทย์ และสาวิณี สุริยันรัตกร (2565) และสิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ และจิราภรณ์ คำจันทร์ (2567) ได้กล่าวถึงผลเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ความพึงพอใจในชีวิต และคนรุ่นใหม่ที่เกิดขึ้น ในลักษณะที่คล้ายคลึงกันนั้น คือ ปัจจัยเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การมีฐานะทางเศรษฐกิจดี หรือฐานะที่ยากไร้ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดของประชากรกลุ่มนี้อย่างยิ่ง รวมทั้งทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม การเข้าถึงข้อมูลทางการเมือง การแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง อันจะนำไปสู่การก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีลักษณะเฉพาะของประชากรกลุ่มที่

ศึกษากลุ่มนี้ รวมทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยจากสถิติเชิงอนุมานในภาพ 32 และภาพ 33 ที่ได้ฉายภาพให้เห็นถึงว่าปัจจัยด้านโครงสร้างทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่ความสัมพันธ์ และมีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มนี้ได้

จากข้างต้นอาจสรุปได้ประการหนึ่งว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจส่งผลต่อการก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะเมื่อเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น คนได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น ประชาชนมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพที่มากขึ้น สามารถสร้างแรงขับเคลื่อนในการเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาธิปไตย (Lipset, 1959) รวมทั้งยังอาจกล่าวได้ว่าจากแนวคิดของอิงเจนฮาร์ด (Inglehart, 1998) ที่นำเสนอว่า การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองได้ และเมื่อเศรษฐกิจมีความมั่นคง ประชาชนมักให้ความสำคัญกับสิทธิของตนเองและการมีส่วนร่วมในการเมืองมากขึ้น และการสะท้อนให้เกิดค่านิยมหลังวัตถุนิยมของประชากรกลุ่มที่ศึกษาจากการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอาจนำไปสู่การเกิดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ได้ (Clack & Martinot, 1998) นอกจากนี้ การที่ประชาชนมีรายได้ที่มั่นคงจะสร้างความเชื่อมั่นในอนาคตและทำให้เกิดการเรียกร้องให้รัฐบาลมีความโปร่งใสและรับผิดชอบมากขึ้น การเพิ่มขึ้นของชนชั้นกลางที่มีความรู้ ความตระหนักในความเป็นพลเมือง และเป็นกลุ่มคนที่มีรายได้สูงจะทำให้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมืองหรือช่วยเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยให้มีการพัฒนามากยิ่งขึ้น (Inglehart & Welzel, 2005; Fukuyama, 1995)

2) โครงสร้างทางสังคมกับการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมือง

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอว่าโครงสร้างทางสังคมมีอิทธิพลสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างไร โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกที่เติบโตในช่วงการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นได้รับอิทธิพลจากสังคม การศึกษา การเมือง เครือข่ายทางสังคม และสื่อสังคมออนไลน์จะส่งผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมและทัศนคติทางการเมืองของประชากร ส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางสังคม เช่น การขยายการศึกษา การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ มีบทบาทสำคัญในการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมทางการเมือง การพัฒนาทางเศรษฐกิจและการศึกษาได้กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองจากแบบอนุรักษนิยมและอำนาจนิยมไปเป็นวัฒนธรรมที่เปิดกว้างและสนับสนุนเสรีนิยมมากขึ้น สังคมที่มีการพัฒนาเหล่านี้มักแสดงการยอมรับสิทธิพลเมืองและสิทธิมนุษยชนมากขึ้น (Inglehart & Welzel, 2005)

จากผลการวิจัยตามภาพ 33 พบว่าปัจจัยด้านสังคม ด้านสื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษาโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ $\beta = .340$ มีค่า $t = 5.838$ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p = .001$ และมีอิทธิพลสูงต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบนเป็นลำดับที่หนึ่ง อาจกล่าวได้ว่าการเข้ามาของเทคโนโลยีและการขยายตัวของดิจิทัล สื่อสังคมออนไลน์ ได้เปลี่ยนวิถีชีวิตและมุมมองทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ กลุ่มคนรุ่นนี้มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์มากขึ้นในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการเมืองจากรุ่นก่อน ๆ ที่มีความเชื่อมั่นในระบบการเมืองน้อยกว่า (กนกรัตน์ เลิศชูสกุล, 2564)

อาจกล่าวได้ว่าในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมาโครงสร้างทางสังคมและภูมิทัศน์ของสังคมการเมืองไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ประชากรกลุ่มตัวอย่างนี้ได้เกิดและเติบโตมาในช่วงการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างยิ่ง คนกลุ่มนี้เติบโตมาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และสื่อสังคมออนไลน์ โดยที่คนกลุ่มนี้ได้ใช้สื่อสังคมออนไลน์เสมือนหนึ่งเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมือง โดยคนกลุ่มนี้มีพฤติกรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวัน และใช้เพื่อแสดงความสนใจทางการเมือง การเคลื่อนไหวบนโลกออนไลน์ และการสนับสนุนทางการเมืองในการประท้วง รวมไปถึงการแสดงออกในการต่อต้านหรือสนับสนุนรัฐบาลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น กระดานข่าวสาธารณะ การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในสื่อสังคมออนไลน์ (สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ และจินดาภรณ์ ดำจันทร์, 2567)

โครงสร้างทางสังคมกับการก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษานี้ จากผลการวิจัยสามารถกล่าวได้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างสังคมและการเกิดขึ้นของสื่อสังคมออนไลน์ได้ส่งผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อวัฒนธรรมทางการเมือง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ $\beta = .340$ มีค่า $t = 5.838$ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p = .001$ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มนี้เป็นลำดับที่หนึ่ง สื่อสังคมออนไลน์การแสดงความคิดเห็นและการเข้าถึงข้อมูลทางการเมืองได้ง่ายขึ้น และเชื่อมต่อได้ตลอดเวลาโครงสร้างสังคมที่เชื่อมต่อกันผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ช่วยเพิ่มความสามารถในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการส่งเสริมความตระหนักทางการเมือง (Boulianne, 2015) ซึ่งมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้คนกลุ่มนี้มีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลกระทบของสื่อสังคมออนไลน์ต่อทัศนคติทางการเมือง โดยที่การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่หลากหลายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ช่วยกระตุ้นให้ประชาชนมีทัศนคติทางการเมืองที่เปิดกว้างและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเผยแพร่ข้อมูลเชิงวิพากษ์และการสื่อสารทางการเมืองสามารถเกิดขึ้นได้อย่างอิสระ ทำให้ประชาชนสามารถประเมินข่าวสารได้จากหลายแง่มุม

นอกจากนี้ สื่อสังคมออนไลน์ช่วยให้คนที่มีอุดมการณ์คล้ายคลึงกันสามารถพบปะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้เกิดการเชื่อมโยงทางอุดมการณ์ที่มีความเข้มแข็งขึ้น ซึ่งสามารถช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเคลื่อนไหวในประเด็นที่สำคัญ (Tufekci & Wilson, 2012) และยังช่วยเสริมสร้างการแสดงออกในประเด็นที่มีความสำคัญต่อสังคม

ปัจจัยด้านสังคม ด้านความไว้วางใจทางสังคมมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษาโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ $\beta = .139$ มีค่า $t = 2.142$ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p = .05$ และมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบนเป็นลำดับที่สาม อาจกล่าวได้ว่าความไว้วางใจทางสังคม (social trust) มีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก ซึ่งมักจะได้รับอิทธิพลจากการเชื่อมโยงทางสถาบันทางสังคมต่าง ๆ เช่น ครอบครัว ชุมชน และกลุ่มเพื่อน การไว้วางใจทางสังคมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจากเมื่อบุคคลมีความเชื่อมั่นในผู้อื่นในชุมชน จะทำให้ตนเองรู้สึกว่าการร่วมมือกันสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงได้ และจะมีแนวโน้มที่จะสนใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองมากขึ้น

อาจกล่าวได้ว่าความไว้วางใจทางสังคมมีอิทธิพลในการก่อให้เกิดการก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมืองอีกแบบหนึ่ง หรือการเปลี่ยนแปลงลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองได้ โดยที่ความไว้วางใจในสังคมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง เนื่องจากการที่บุคคลรู้สึกว่าการเมืองมีความมั่นคงและยุติธรรมมากขึ้น ความไว้วางใจในผู้อื่นยังช่วยให้ผู้คนเปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ความไว้วางใจทางสังคมส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่เยาวชนและผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก การที่ตนเองรู้สึกไว้วางใจในสังคมทำให้เกิดความมั่นใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น งานวิจัยนี้ยังชี้ให้เห็นว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกที่มีความไว้วางใจสูงมักจะมีทัศนคติเชิงบวกต่อการทำงานของรัฐบาลและมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนแนวคิดที่เปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง (Brehm & Rahn, 1997) และความไว้วางใจยังมีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชน งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า เมื่อบุคคลมีความเชื่อมั่นว่าผู้อื่นจะปฏิบัติตามกติกาของสังคม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองจะเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่เข้มแข็งและสนับสนุนความร่วมมือในระดับสังคม

ความไว้วางใจทางสังคมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาวัฒนธรรมการเมืองที่เข้มแข็งและสนับสนุนการทำงานร่วมกันในสังคม ความไว้วางใจระหว่างประชาชนส่งเสริมการแสดงออกทางการเมืองในรูปแบบที่สร้างสรรค์และมีความรับผิดชอบสูง (Putnam, 2000) เมื่อคนในสังคมมีความไว้วางใจกันและกัน และมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองมากขึ้น เช่น การแสดงออกทางความคิดเห็น การเข้าร่วมการลงคะแนนเสียง และการสนับสนุนการตัดสินใจของรัฐบาล

ซึ่งสะท้อนถึงการก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป (Newton, 2001; Inglehart, 1997)

ความไว้วางใจทางสังคมทำให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นทางสังคมและการเมืองเกิดขึ้นอย่างเสรี ช่วยให้สังคมเปิดกว้างต่อความหลากหลายและสนับสนุนการทำงานร่วมกัน โดยประชาชนไม่เพียงแต่จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ แต่ยังสนับสนุนการแก้ปัญหาสาธารณะร่วมกัน ทำให้ประชาธิปไตยในสังคมมีความเสถียรและเข้มแข็งมากขึ้น

อาจกล่าวอีกนัยหนึ่งโครงสร้างของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมกับการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษานั้น ความไว้วางใจทางสังคมมีอิทธิพลต่อการก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมือง และบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มคนรุ่นใหม่ และเมื่อมีความไว้วางใจทางสังคมจะสามารถก่อให้เกิดการปฏิบัติตามกติกาของสังคม ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองจะเพิ่มขึ้น และก่อให้เกิดการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองได้ (Zmerli & Newton, 2008)

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าในบริบทการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบน วัฒนธรรมทางการเมืองที่ก่อตัวขึ้นนี้ยังถูกขับเคลื่อนด้วยความไว้วางใจทางสังคม และการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในชุมชนต่าง ๆ สื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นปัจจัยการขับเคลื่อนความไว้วางใจที่ตนเองมีต่อสถาบันการเมืองและผู้ที่อยู่ในชุมชนช่วยให้การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองมีทิศทางที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบทางการเมืองมากขึ้น

กล่าวโดยสรุปจากการที่ผู้วิจัยได้อธิบายโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และโครงสร้างทางสังคมกับการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนซึ่งเป็นผลจากการวิจัยดังกล่าว 48 และภาพ 33 ได้แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านสังคมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษา ในขณะที่ปัจจัยด้านการเมืองไม่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง รวมทั้งผู้วิจัยได้อธิบายเกี่ยวกับปัญหาในเชิงโครงสร้างที่สำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มประชากรที่ศึกษา

เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และสังคมของไทย ผู้วิจัยอธิบายในประเด็นการก่อรูปหรือการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มประชากรที่ศึกษาที่มีลักษณะเป็น “วัฒนธรรมทางการเมืองที่พลเมืองเพิกเฉยเย็นชาและไม่เชื่อมั่นในระบบการเมือง” ดังนี้

โครงสร้างเศรษฐกิจที่มีความเหลื่อมล้ำสร้างช่องว่างทางรายได้และสถานะในสังคม ทำให้ประชาชนจำนวนมากต้องให้ความสำคัญกับการดำรงชีวิตประจำวันมากกว่าการเข้าร่วมทางการเมือง ความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจและสังคมยังส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมการเมืองแบบอำนาจนิยม ซึ่งไม่

เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่ประชาธิปไตย เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างแท้จริง

โครงสร้างทางสังคมไทยที่ยังคงความเหลื่อมล้ำทั้งด้านเศรษฐกิจ การศึกษา ได้ก่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยังไม่เป็นประชาธิปไตยและไม่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยโครงสร้างเหล่านี้กีดกันประชาชนบางกลุ่ม เช่น คนจนหรือผู้มีการศึกษาน้อย ให้เชื่อว่าตนเองไม่เหมาะสมกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความเหลื่อมล้ำนี้ทำให้ประชาชนยอมรับการปกครองของกลุ่มชนชั้นนำที่มีสถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า มองว่าการบริหารประเทศควรเป็นหน้าที่ของคนที่มีการศึกษาและความสามารถทางธุรกิจ

นอกจากนี้ วัฒนธรรมการเมืองแบบอุปถัมภ์ ทำให้ประชาชนคุ้นชินกับการยอมรับอิทธิพลของคนที่มีสถานะเหนือกว่าและความไม่เท่าเทียมกันของกฎหมายและสิทธิทางการเมือง ขณะเดียวกัน โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เติบโตไปพร้อมกับกระแสบริโภคนิยมและการเข้าถึงเทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้น ได้เปลี่ยนความสนใจของผู้คนไปยังเสรีภาพในทางเศรษฐกิจมากกว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่งผลให้ประชาชนบางส่วนมองว่าอำนาจในการตัดสินใจหรือการใช้จ่ายเป็นสิ่งที่สำคัญกว่าอำนาจในการมีส่วนร่วมในการปกครอง ท้ายสุดโครงสร้างทางสังคมที่ยังไม่เอื้อต่อความเสมอภาคและการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้สร้างข้อจำกัดให้กับประชาธิปไตยในไทย แม้จะมีความพยายามในการปฏิรูปกฎหมายหรือจัดทำรัฐธรรมนูญเพื่อสร้างความเท่าเทียมกัน แต่ตราบใดที่โครงสร้างเหล่านี้ยังไม่เปลี่ยนแปลง ความเป็นประชาธิปไตยในสังคมไทยก็อาจไม่สามารถเกิดขึ้นอย่างเต็มที่

ตอนที่ 3 ข้อถกเถียงทางแนวคิดและทฤษฎี และความท้าทายต่อการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมตามแนวคิดของอัลมอนต์ และเวอร์บา

ข้อถกเถียงในเชิงแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองภายใต้แนวคิดดั้งเดิมของอัลมอนต์ และเวอร์บา สองนักวิชาการทางรัฐศาสตร์ที่ได้นำเสนอแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมือง ในงานเขียนชื่อ *The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations* ในปี ค.ศ. 1963 ได้ส่งผลต่อการศึกษารัฐศาสตร์ในวงกว้างให้หันมาศึกษารัฐศาสตร์ในเชิงพฤติกรรมศาสตร์มากยิ่งขึ้น อาจกล่าวได้ว่างานเขียนดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับแบบแผนของทัศนคติ ค่านิยม และความโน้มเอียงของประชาชนที่มีต่อระบบการเมืองต่าง ๆ ที่เป็นระบบย่อยของการเมือง และการแสดงบทบาททางการเมืองของประชาชนที่เป็นสมาชิกของระบบการเมืองนั้น รวมทั้งความสำนึกทางการเมือง และความตระหนักในความเป็นพลเมือง โดยพิจารณาจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนในรัฐ แนวคิดนี้เน้นว่า "วัฒนธรรมพลเมือง" ประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 แบบ ได้แก่ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (Parochial Political Culture) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject Political

Culture) และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมผู้มีส่วนร่วม (Participant Political Culture) ที่ผสมผสานกันได้อย่างสมดุลในระบบการเมืองที่มีเสถียรภาพ

อย่างไรก็ตาม การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองตามแนวคิดของอัลมอนต์ และเวอร์บา ได้รับการท้าทายหลายในการศึกษาหลายประการ ได้แก่

1) ความครบถ้วนของกรอบคิดแบบดั้งเดิมในการอธิบายพลวัตทางการเมืองที่ซับซ้อนในยุคสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมีลักษณะการอธิบายแบบเฉพาะ อาจไม่เอื้อต่อการอธิบายในประเทศที่มีประชาธิปไตยแตกต่างจากตะวันตก (Pye & Verba, 1965)

2) แนวคิดแบบดั้งเดิมของอัลมอนต์ และเวอร์บา มีลักษณะมอง "ตะวันตกเป็นศูนย์กลาง" (Western-centric) ซึ่งให้ความสำคัญกับรูปแบบประชาธิปไตยในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักร และนำมาสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง การอธิบายแบบนี้อาจไม่สอดคล้องกับบริบทในประเทศอื่น ๆ ที่มีบริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่าง เช่น ประเทศในเอเชีย และลาตินอเมริกา ซึ่งความหลากหลายทางการเมืองของภูมิภาคเหล่านี้ที่อาจต้องการแนวคิดที่ยืดหยุ่นมากขึ้นเพื่ออธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองที่ลึกซึ้งมากขึ้น (Pye & Verba, 1965; Almond & Coleman, 1960)

3) การมองข้ามการเปลี่ยนแปลงของพลวัตทางการเมือง แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี รวมทั้งยังไม่สามารถสะท้อนถึงความไม่พอใจของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา และสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้การเข้าถึงข้อมูลของพลเมืองมีการแสดงออกที่ซับซ้อน (Inglehart & Welzel, 2005; Dalton, 2004; Dalton & Welzel, 2014)

4) การให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมทางการเมืองน้อยน้อยจนเกินไป ซึ่งในแต่ละสังคมมักจะมี ความแตกต่างกันในทางการเมือง เช่น ขนบธรรมเนียมทางการเมือง บริบทของสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจ แม้กระทั่งชาติพันธุ์ และศาสนาต่างก็อาจส่งผลให้ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแตกต่างกันได้ (Millán La Rivera, 2008; Denk, T., Christensen, H. S., & Bergh, J., 2015)

นอกจากนี้งานศึกษาของ Stephen Welch (2013) เรื่อง The Theory of Political Culture ได้นำเสนอเกี่ยวกับทฤษฎีในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองไว้อย่างน่าสนใจ และนำเสนออย่างน่าสนใจเกี่ยวกับการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง ว่าการเชื่อมโยงทฤษฎีของเขากับการวิเคราะห์การปฏิบัติทางการเมืองในสังคมต่าง ๆ ซึ่งอาจทำให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้นเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมืองและผลกระทบของวัฒนธรรมที่ต่างกันในแต่ละบริบทที่แตกต่างกันไป ดังนั้นจากการท้าทายในการศึกษาดังกล่าวนำไปสู่ความท้าทายต่อการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในยุคหลังของการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง โดยนักวิชาการทางรัฐศาสตร์ที่ได้เสนอและใช้แนวทาง

การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ที่คำนึงถึงบริบทที่แตกต่างกัน และสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างจากแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมโดยนักวิชาการต่างประเทศ และนักวิชาการไทย ดังตาราง 52 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 52 ความท้าทายต่อการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของอัลมอนต์ และเวอร์บา

นักวิชาการ	ความท้าทายต่อการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง
อาเรนด์ ลิจฟาร์ท (Arend Lijphart) (1969)	การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศเนเธอร์แลนด์ และพบว่าลักษณะของสังคมมีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง โดยที่ลักษณะของสังคมในประเทศ มีวัฒนธรรมย่อยตามการนับถือศาสนาแบบคาทอลิก และแบบคัลวานิสต์ รวมทั้งการไม่เอาศาสนา มาเกี่ยวข้องกับการกำหนดท่าทีทางการเมือง หรือลักษณะแยกกัน ส่งผลให้มีกลุ่มทางสังคมที่แตกต่างกันและมีลักษณะการเมืองที่แตกต่างกัน แต่ยังสามารถปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้ ซึ่งเขาเรียกลักษณะนี้ว่าเป็น Consociational Democracy หรือประชาธิปไตยแบบสมานฉันท์
แจ๊คแมนและมิลเลอร์ (Jackman & Miller) (1996)	การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในแนวใหม่ โดยใช้ตัวชี้วัดด้านวัฒนธรรมทางการเมืองจำนวนเจ็ดตัวชี้วัดจากงานศึกษาของอิงเจนฮาร์ท (1990) และตัวชี้วัดของเทเลอร์ และฮัดสัน (1972) พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปจากการศึกษาแบบดั้งเดิม จากบริบทการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม มีความสัมพันธ์ต่อวัฒนธรรมทางการเมือง และส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองได้
วอนโจ จัง (Wonjo Jang) (1997)	การวัฒนธรรมทางการเมืองโดยใช้แนวทางการศึกษาของอิงเจนฮาร์ท พบว่าการเกิดพลวัตการเปลี่ยนแปลงด้านการเมืองใหม่ของญี่ปุ่น โดยเน้นไปที่การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางการเมือง และการกระทำทางการเมือง โดยก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกหลายประการจากพหุนิยมที่หลากหลายในสังคมอันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

นักวิชาการ	ความท้าทายต่อการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง
อิงเจนฮาร์ท และเวลเซล (Inglehart & Welzel) (2005)	การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและคุณค่าทางการเมือง จากการพัฒนาทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีมีผลให้พลเมืองในสังคมที่พัฒนาแล้วมีความต้องการในการแสดงออกและวิพากษ์วิจารณ์มากขึ้น การมีส่วนร่วมเชิงวิพากษ์สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทัศนคติทางการเมือง ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความต้องการให้สถาบันทางการเมืองมีความโปร่งใสและรับผิดชอบต่อประชาชนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองได้
ดาดัน และเวลเซล (Dalton & Welzel) (2014)	พลเมืองในสังคมปัจจุบันมีแนวโน้มเป็น "assertive citizens" หรือพลเมืองที่มีการแสดงออกและเรียกร้องสิทธิเชิงวิพากษ์มากกว่าพลเมืองที่ "ยอมรับระบบ" แบบดั้งเดิม ความท้าทายดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมเชิงวิพากษ์สามารถช่วยสนับสนุนการตรวจสอบระบบการเมือง และสามารถนำไปสู่การก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมืองที่เสริมสร้างประชาธิปไตยที่มีคุณภาพมากขึ้น
เซซีเลีย มิลลัน ลา ริเวรา Cecilia (Millán La Rivera) (2008)	การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง ที่ท้าทายแนวคิดของอัลมอนต์และเวอร์บา ในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในประเทศละตินอเมริกา ซึ่งแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองไม่สามารถอธิบายลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองในกลุ่มประเทศละตินอเมริกาได้ เนื่องจากมีบริบททางการเมือง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แตกต่างจากแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิม
เดนค์, คริสเตนเซน และเบิร์ก (Denk, Christensen and Bergh) (2015)	การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง ที่ท้าทายแนวคิดของอัลมอนต์และเวอร์บา โดยศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในระบบอบประชาธิปไตย 25 ประเทศในยุโรป วัฒนธรรมทางการเมืองในประเทศที่เป็นประชาธิปไตยมายาวนานนั้นมีความหลากหลายและซับซ้อนกว่าเดิม โดยมีการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมของประชาชนที่มีความมั่นใจและแสดงออกในระบบการเมือง และพบว่าวัฒนธรรมทางการเมืองในแต่ละประเทศมี

นักวิชาการ	ความท้าทายต่อการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง
	ความหลากหลายของวัฒนธรรมย่อยทางการเมือง เช่น วัฒนธรรมทางการเมืองที่มีบทบาทเชิงรุก วัฒนธรรมทางการเมืองที่เชื่อมั่นในระบบการเมืองแต่ไม่ต้องการแสดงออกทางการเมืองโดยตรง หรือวัฒนธรรมทางการเมืองที่วิพากษ์วิจารณ์ รวมทั้งวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่ไว้วางใจในระบบการเมือง เป็นต้น
วรัญญา ศรีริน และคณะ (2564)	การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองจากแนวคิดของอัลมอนต์ และ เวอร์บา ซึ่งได้มีการผสมผสานกับกรอบแนวคิดการศึกษาสังคมวิทยาการเมืองโดยศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย พบว่ามีลักษณะวัฒนธรรมการวางเฉยต่อผลประโยชน์ส่วนรวม มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมากขึ้นแต่มีการพูดคุยถกเถียงในเรื่องราวทางการเมืองน้อย และมีวัฒนธรรมหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าและความขัดแย้งในประเด็นทางการเมือง ซึ่งงานวิจัยได้สรุปประการหนึ่งว่าเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่เอื้อต่อความเป็นประชาธิปไตย

จากตาราง 52 จะพบว่า การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองตามแนวคิดของอัลมอนต์ และ เวอร์บา ที่ผ่านมามีความท้าทาย และข้อจำกัดหลายประการในการอธิบายบริบททางการเมืองที่หลากหลายและซับซ้อนในปัจจุบัน การท้าทายและขยายความรู้ในแนวคิดนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญและนำไปสู่การศึกษาที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นในหลายมิติ เช่น ความแตกต่างทางวัฒนธรรมในบริบททางสังคมและภูมิภาค ความซับซ้อนและพลวัตทางการเมืองในยุคปัจจุบัน การศึกษาในบริบทของการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ที่เพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมจากการเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรมแบบก้าวหน้า และความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัล และสื่อสังคมออนไลน์

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมุ่งเน้นที่การนำแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิม และวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่มาผสมผสานในการศึกษาเพื่อขยายกรอบแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง โดยอาศัยข้อถกเถียงและความท้าทายต่อแนวคิดดั้งเดิมของอัลมอนต์และเวอร์บา และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่จากการศึกษาของอิงเจนฮาร์ท และคล้าก และมาร์ตินอฟ ได้เสนอแนวทางที่เปิดรับการพัฒนาความหลากหลายทางสังคมและการเมืองมากขึ้น โดยให้ความสำคัญกับพลวัตของการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านเทคโนโลยีในปัจจุบัน

การนำเอากรอบความคิดทั้งสองนี้มาผสมผสานกันมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในระบบการเมืองที่มีความหลากหลายอย่างที่พบในสังคมในปัจจุบัน ซึ่งการศึกษาของอิงเจนฮาร์ทและคล้ากมุงเน้นไปที่การทำความเข้าใจพลวัตของบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป โดยการวิเคราะห์ในลักษณะนี้สามารถช่วยให้เราเข้าใจได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองในปัจจุบันไม่สามารถอธิบายได้ด้วยกรอบเดิม ๆ ของอัลมอนด์ และเวอร์บาเพียงอย่างเดียว แต่ต้องมีการยืดหยุ่นและปรับตัวตามบริบทที่หลากหลายมากขึ้น

ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้ จึงได้ศึกษาการก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบนในงานวิจัยชิ้นนี้จากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองที่มีบทบาทสำคัญในการก่อรูปมุมมองทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ที่มีประสบการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างจากรุ่นก่อนที่ส่งผลต่อความคิดและพฤติกรรมทางการเมือง และการศึกษาครั้งนี้ยังไม่มีการศึกษาในลักษณะนี้มาก่อนในประเทศไทย ซึ่งทำให้การศึกษานี้สามารถเติมเต็มช่องว่างในความรู้และนำเสนอมุมมองใหม่ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาแนวคิดทางการเมืองของไทยได้

ตอนที่ 4 สรุปท้ายบท

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ตอบคำถามในการวิจัย และวัตถุประสงค์ในการวิจัยจำนวน 2 ข้อ คือ ข้อแรก วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนมีลักษณะเป็นอย่างไร โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลทางสถิติพรรณนาในการอธิบายและ ลักษณะ (Character) วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบน ได้ว่า “วัฒนธรรมทางการเมืองที่พลเมืองเพิกเฉยเย็นชาและไม่เชื่อมั่นในระบบการเมือง” (Apathetic and Distrust Citizens Political Culture) ซึ่งอธิบายได้ว่าตนมีทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง และความตระหนักในความเป็นพลเมืองยังคงยึดถือต่อความเป็นประชาธิปไตยอยู่ แต่ในขณะเดียวกันตนยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง แม้จะการแสดงออกทางการเมืองน้อย นอกจากนี้ยังขาดความเชื่อมั่นและความไว้วางใจทางการเมือง และไม่ไว้วางใจต่อสถาบันทางการเมือง รวมทั้งผู้นำทางการเมือง และมีแนวโน้มที่จะเพิกเฉยต่อทางการเมือง ขณะเดียวกันก็เชื่อว่าตนไม่สามารถเปลี่ยนแปลงในทางการเมืองได้ มองว่าการกำหนดทิศทางทางการเมืองเป็นเรื่องของคนกลุ่มเล็กที่มีอำนาจ ซึ่งไม่สนใจเสียงของประชาชนทั่วไป ส่งผลให้เกิดทัศนคติแบบ "เสียงของเราไม่สำคัญ" และขาดความเชื่อว่าการมีส่วนร่วมจะเปลี่ยนแปลงอะไรได้จริง ขณะที่การแทรกแซงของอำนาจภายนอกหรือการที่รัฐบาลขาดความโปร่งใส ทำให้ประชาชนรู้สึกท้อแท้ ท้อแท้ยังมองว่าการเมืองเป็นเรื่องของกลุ่มอำนาจ

นอกจากนี้ในบทนี้ผู้วิจัยได้ตอบคำถามการวิจัย และวัตถุประสงค์การวิจัยในข้อที่สอง คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิ

เลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนหรือไม่ อย่างไร โดยที่ผลการวิจัยจากสถิติอนุमानโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) โดยวิธีปกติ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนมี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสถานภาพทางการเงินของครอบครัว และปัจจัยด้านสังคม ด้านสื่อสังคมออนไลน์ และความไว้วางใจทางสังคม และปัจจัยด้านการเมืองไม่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษาแต่อย่างใด

ดังนั้นในบทที่ 6 ผู้วิจัยจะได้เสนอข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกเพื่อการพัฒนาทางการเมืองของไทยโดยใช้การวิเคราะห์จากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง กับวัฒนธรรมทางการเมืองในแต่ละด้านย่อยตามภาพ 15 ในบทที่ 2 ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ตัวแปรตามย่อย ได้แก่ (1) ทักษะคดี ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (2) ความตระหนักในความเป็นพลเมือง (3) ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (4) การแสดงออกทางการเมือง (5) การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยใช้เทคนิคสถิติอนุमानและใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง เพื่อนำเสนอเป็นข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยต่อไป

บทที่ 6

ข้อเสนอต่อการพัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ครั้งแรกเพื่อการพัฒนาทางการเมืองของไทย

ดังที่ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์และอภิปรายผลการวิจัยเพื่อตอบคำถามในการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบนในบทที่ 5 เป็นที่เรียบร้อยแล้วนั้น ในบทนี้ผู้วิจัยจะได้อภิปรายและนำเสนอข้อเสนอต่อการพัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกเพื่อการพัฒนาทางการเมืองของไทย โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Coefficient of Determination: R^2) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติอนุมานในบทที่ 4 มาใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อเป็นข้อเสนอจากอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและการเมืองต่อการพัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบนเพื่อการพัฒนาทางการเมืองของไทย โดยแบ่งเป็นหัวข้อดังนี้

6.1 ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาส่งเสริมทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักในความเป็นพลเมือง

6.2 ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาและการเสริมสร้างความพึงพอใจในชีวิต

6.3 ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมการแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง

6.4 สรุปท้ายบท

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

6.1 ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาส่งเสริมทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักในความเป็นพลเมือง

หัวข้อนี้ผู้วิจัยนำเสนอข้อเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักในบทบาทพลเมือง ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองและเสถียรภาพของสังคมประชาธิปไตย จุดมุ่งหมายหลักคือให้ประชาชนเข้าใจบทบาทตนเองในระบบที่สนับสนุนสิทธิและเสรีภาพ การมีประชากรที่มีความรู้ทาง

การเมืองและทัศนคติเชิงบวกเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมระบบการเมืองที่มีประสิทธิภาพ (Almond & Verba, 1963; Verba, Schlozman & Brady, 1995)

ความท้าทายที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง และเทคโนโลยีในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมาส่งผลให้เกิดกลุ่ม "พลเมืองใหม่" หรือ "คนรุ่นใหม่ทางการเมือง" ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ที่มีความต้องการและคาดหวังสูงต่อรัฐโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง คนรุ่นใหม่นี้มักแสดงออกถึงอุดมการณ์และความเชื่อทางการเมืองที่สอดคล้องกับทัศนคติและความรู้สึกรู้หาหรือการตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ ในสังคม โดยเฉพาะเรื่องราวหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและสังคม มีค่านิยมทางการเมืองหรือสิ่งที่บุคคลยึดถือและใช้เป็นแนวทางการเมือง ความโน้มเอียงของบุคคลในทางการเมืองหรือการสนับสนุนพรรคการเมืองที่มีความสอดคล้องกับทัศนคติของตนเอง นอกจากนี้ยังแสดงออกในทางความเชื่อทางการเมืองของตนเองผ่านกระบวนการทางการเมือง และการแสดงออกทางการเมืองในหลากหลายรูปแบบ ซึ่งมีบทบาทในการกำหนดพฤติกรรมการเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง (Campbell et al., 1960; Gerring, 1997)

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อค่านิยมของคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในภาคเหนือตอนบน ซึ่งปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลสำคัญต่อทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักในความเป็นพลเมืองอย่างมีนัยสำคัญ และจะนำเสนอข้อเสนอต่อการพัฒนาและส่งเสริมทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักในความเป็นพลเมือง ผู้วิจัยได้อาศัยผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณจากประชากรกลุ่มที่ศึกษาโดยแสดงดังตาราง 53 และภาพ 34 ดังต่อไปนี้

ตาราง 53 การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Linear Regression Analysis) ในการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) และทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y_1) และความตระหนักในความเป็นพลเมือง (Y_2)

		ทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y_1)		ความตระหนักในความเป็นพลเมือง (Y_2)	
ตัวแปร		β	t	β	t
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	สวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ (X_1)	-.023	-.330	-.061	-.926
	สถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2)	.237	3.572**	.196	3.079**
ปัจจัยด้านสังคม	ความไว้วางใจทางสังคม (X_3)	.050	.739	.172	2.723**
	สื่อสังคมออนไลน์ (X_4)	.343	5.673**	.355	6.278**
ปัจจัยด้านการเมือง	ความไว้วางใจทางการเมือง (X_5)	-.461	-4.519**	-.045	-.468
	ภาวะผู้นำของผู้นำทางการเมือง (X_6)	.145	1.616	-.038	-.457
		Multiple R = .448 ^a		Multiple R = .550 ^a	
		R Square = .200		R Square = .302	
		Adjusted R Square = .188		Adjusted R Square = .292	
		Std. Error = 4.12897		Std. Error = 8.53595	

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 53 เกี่ยวกับทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง สามารถวิเคราะห์ได้ว่า

1) อิทธิพลของปัจจัยด้านสังคม ในด้านสื่อสังคมออนไลน์ (X_5) ต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง โดยมีค่าความสัมพันธ์ (β) ที่ .343 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 5.673$) แสดงให้เห็นว่าสื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการพัฒนา หรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติและความเชื่อทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกอย่างชัดเจน

2) อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ในด้านสถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2) ต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง โดยมีค่าความสัมพันธ์ (β) เท่ากับ .237 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 3.572$) แสดงให้เห็นว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกที่มีสถานภาพทางการเงินของครอบครัวที่ดีขึ้นมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติและความเชื่อทางการเมืองที่ชัดเจนและมั่นคงมากขึ้น

3) อิทธิพลของปัจจัยด้านการเมือง ในด้านความไว้วางใจทางการเมือง (X_5) ต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง โดยมีค่าความสัมพันธ์ (β) เท่ากับ -.461 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($t = -4.519$) แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีความไว้วางใจทางการเมืองต่ำหรือไม่มี ความไว้วางใจทางการเมืองมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติและความเชื่อทางการเมืองในเชิงลบ

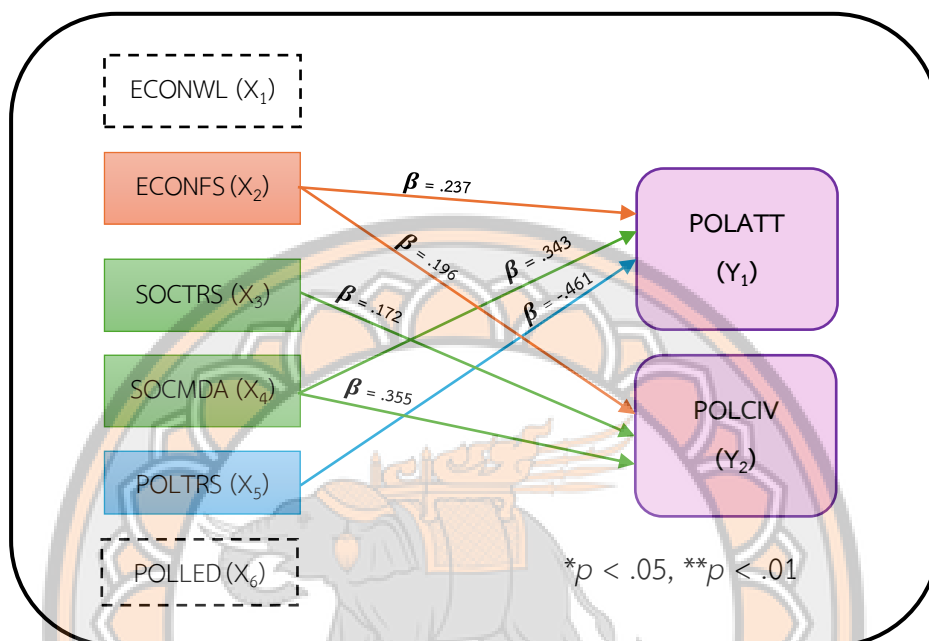
นอกจากนี้ ในด้านความตระหนักในความเป็นพลเมือง สามารถวิเคราะห์ได้ว่า

1) อิทธิพลของปัจจัยด้านสังคม ในด้านสื่อสังคมออนไลน์ (X_4) มีค่าความสัมพันธ์ (β) เท่ากับ .355 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 6.278$) แสดงให้เห็นว่าสื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหรือเสริมสร้างความตระหนักในความเป็นพลเมืองอย่างชัดเจน

2) อิทธิพลของปัจจัยด้านสังคม ในด้านความไว้วางใจทางสังคม (X_3) ต่อความตระหนักในความเป็นพลเมือง โดยมีค่าความสัมพันธ์ (β) เท่ากับ .172 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 2.723$) แสดงให้เห็นว่าความไว้วางใจทางสังคมมีผลเชิงบวกต่อการพัฒนาความตระหนักในความเป็นพลเมือง

3) อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ในด้านสถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2) ต่อความตระหนักในความเป็นพลเมือง โดยมีค่าความสัมพันธ์ (β) เท่ากับ .196 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 3.079$) แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีสถานภาพทางการเงินดีมีแนวโน้มที่จะมีความตระหนักในความเป็นพลเมืองสูงขึ้น ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอเป็นโมเดลดังภาพ 34

ภาพ 34 สรุปปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง (Y_1) และ ความตระหนักในความเป็นพลเมือง (Y_2)

ที่มา: จากผลการวิจัย, 2567

จากภาพ 34 สามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่มีฐานะทางการเงินที่ดีจะส่งผลต่อในทางบวกต่อทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง อุดมการณ์ ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักในความเป็นพลเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบน นอกจากนี้สื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทและความสำคัญต่อประชากรกลุ่มนี้อย่างมากเนื่องจากแสดงให้เห็นชัดเจนว่าประชากรกลุ่มนี้ได้รับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์ในการกระตุ้นหรือส่งผลต่อในทางบวกต่อทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักในความเป็นพลเมือง ในขณะที่ความไว้วางใจทางการเมืองของประชากรกลุ่มนี้แสดงออกมาในทิศทางที่ต่ำหรือไม่มีความไว้วางใจทางการเมืองแสดงให้เห็นว่าการไม่ไว้วางใจทางการเมืองของประชากรกลุ่มนี้จะส่งผลต่อทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ ความเชื่อทางการเมือง ในขณะที่ความไว้วางใจทางสังคมของคนในสังคมจะส่งผลต่อความตระหนักในความเป็นพลเมืองของประชากรกลุ่มนี้นั่นคือการที่ประชากรกลุ่มนี้ไว้วางใจทางสังคมจะก่อให้เกิดความตระหนักของพลเมืองที่สูงขึ้นหรือมั่นคงมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอในภาพ 34 เพื่อแสดงให้เห็นว่าปัจจัยใดที่จะส่งผลต่อการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักของความเป็นพลเมือง และจะนำเสนอในข้อเสนอเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมให้ประชากรกลุ่มนี้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักในความเป็นพลเมือง ซึ่งกลุ่มประชากรในการศึกษาครั้งนี้ อาจเรียกว่า เป็นคนรุ่นใหม่ที่ได้เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองที่แตกต่างจากที่เป็นมา พื้นฐานทางเศรษฐกิจของครอบครัวส่งผลต่อความไม่เท่าเทียม ความเหลื่อมล้ำ และโอกาสในการเข้าถึงข้อมูล ส่งผลต่อความคาดหวังในชีวิต ความเชื่อ ทัศนคติ พฤติกรรม ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักในความเป็นพลเมืองที่แตกต่างกันออกไปโดยสามารถอธิบายเป็นลำดับได้ดังนี้

1) โครงสร้างทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมือง ในด้านการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักในความเป็นพลเมือง โดยสิ่งเหล่านี้สามารถกำหนดทิศทางของวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคม การจัดสรรทรัพยากรและความมั่งคั่งที่ไม่เท่าเทียมกันในระบบเศรษฐกิจสามารถควบคุมกระบวนการทางการเมืองและนโยบายของรัฐผู้ที่มีทรัพยากรและอำนาจทางเศรษฐกิจสูงมักมีบทบาทในการกำหนดนโยบายและมีอิทธิพลเหนือกระบวนการทางการเมือง ขณะที่ผู้ที่อยู่ในฐานะทางเศรษฐกิจที่ยากไร้มีแนวโน้มละเลยการแสดงออกทางการเมือง และอาจกลายเป็นเครื่องมือในการรักษาอำนาจของชนชั้นนำทางเศรษฐกิจ โดยที่ชนชั้นอื่น ๆ มีส่วนร่วมได้น้อยลง (Inglehart & Welzel, 2005)

นอกจากนี้ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงโอกาสทางการเมืองยังมีผลต่อการเข้าถึงโอกาสในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมักขาดทรัพยากรที่จะเข้าร่วมกระบวนการทางการเมือง ทำให้ตนมีส่วนร่วมได้น้อยลง และในบางกรณีอาจรู้สึกว่าการเมืองไม่ตอบสนองต่อความต้องการของประชากรกลุ่มนี้ ส่งผลให้เกิดความไม่ไว้วางใจในรัฐบาลและสถาบันทางการเมือง (Piketty, 2014) ดังนั้นโครงสร้างเศรษฐกิจไม่เท่าเทียมกันหรือในสังคมที่เหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจนั้น ส่งผลต่อให้วัฒนธรรมทางการเมืองได้

อาจกล่าวได้ว่า ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทยยังคงฝังรากลึกและส่งผลต่อเนื่องจากรุ่นสู่รุ่น โดยเฉพาะกับกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่ต้องเผชิญกับปัญหานี้ในระดับที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ช่องว่างทางชนชั้นในสังคมทำให้คนรุ่นใหม่และเยาวชนกลุ่มใหญ่ถูกมองข้าม ถูกกีดกัน และขาดโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็นในการพัฒนาตนเอง สังคมมองว่าคนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ไม่มีตัวตนหรือไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควร ทำให้คนกลุ่มนี้ต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดด้วยทรัพยากรที่มีจำกัด โดยไม่สามารถพึ่งพาสถาบันหรือระบบสังคมได้มากนัก ปัญหาความเหลื่อมล้ำนี้

ส่งผลกระทบอย่างมากต่อโอกาสในการพัฒนาชีวิตของคนรุ่นใหม่ การขาดการสนับสนุนและโอกาสจากสังคมและระบบรัฐ ทำให้คนกลุ่มนี้ต้องพยายามดิ้นรนด้วยตัวเองเพื่อหาทางออกในชีวิต สร้างโอกาสด้วยทรัพยากรที่จำกัด ซึ่งส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยในที่สุด (สิริพรรณ นกสวนสวรรค์ และจิราภรณ์ คำจันทร์, 2567)

2) ความไว้วางใจทางสังคม (social trust) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่เข้มแข็งและมีส่วนร่วม ความไว้วางใจระหว่างบุคคลและกลุ่มคนในสังคมช่วยเสริมสร้างการร่วมมือกันในระดับสังคมและการสนับสนุนการทำงานของสถาบันต่าง ๆ รวมถึงรัฐบาล เมื่อประชาชนมีความไว้วางใจกันมากขึ้น คนกลุ่มนี้จะเกิดความมั่นใจในการทำงานร่วมกันและแสดงความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น เนื่องจากเชื่อว่าระบบจะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ซึ่งความไว้วางใจในสังคมที่สูงจะนำไปสู่การพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีลักษณะโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม (Putnam, 2000)

นอกจากนี้ ความไว้วางใจทางการเมืองและการก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมืองโดยที่ความไว้วางใจทางการเมือง (Political trust) หมายถึงระดับความเชื่อมั่นที่ประชาชนมีต่อสถาบันการเมือง รัฐบาล และผู้นำทางการเมือง การมีความไว้วางใจในระดับสูงในสถาบันเหล่านี้ช่วยสร้างเสถียรภาพในระบบการเมือง และส่งเสริมให้ประชาชนเชื่อว่าระบบการเมืองทำงานเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ซึ่งส่งผลให้ประชาชนมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและสนับสนุนการดำเนินงานของรัฐบาล การสร้างความไว้วางใจทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้วัฒนธรรมทางการเมืองมีลักษณะที่สนับสนุนการแก้ปัญหาความขัดแย้งและการพัฒนาในระยะยาว เพราะประชาชนจะรู้สึกว่ามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของประเทศ (Newton & Norris, 2000)

ดังนั้นความไว้วางใจทางสังคมและความไว้วางใจทางการเมืองสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อวัฒนธรรมทางการเมือง เมื่อทั้งสองรูปแบบของความไว้วางใจมีอยู่ในระดับสูง สังคมจะมีโอกาสในการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองที่โปร่งใส มีความรับผิดชอบ และมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน หากความไว้วางใจทางสังคมช่วยให้เกิดการร่วมมือกันในระดับประชาชน ความไว้วางใจทางการเมืองจะช่วยเสริมให้ประชาชนมั่นใจในการทำงานของสถาบันการเมืองและระบบการปกครอง การผสมผสานนี้จะช่วยลดความขัดแย้งและความไม่พอใจทางการเมือง ทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองมีความมั่นคงและสอดคล้องกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม (Zmerli & Newton, 2008) ได้

3) การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง โดยสื่อสังคมออนไลน์ทำให้ข้อมูลทางการเมืองเข้าถึงผู้คนได้ง่ายขึ้น และทำให้ผู้คนสามารถมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและอภิปรายทางการเมืองอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ สื่อสังคมยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างพื้นที่ให้กลุ่มคนรุ่นใหม่สามารถแสดงความคิดเห็นและเข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

ได้มากขึ้น โดยเฉพาะในบริบทของประเทศไทย การใช้สื่อสังคมออนไลน์ทำให้การรับรู้ข้อมูลทางการเมืองขยายวงกว้างและมีอิทธิพลมากขึ้น ส่งเสริมให้ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่

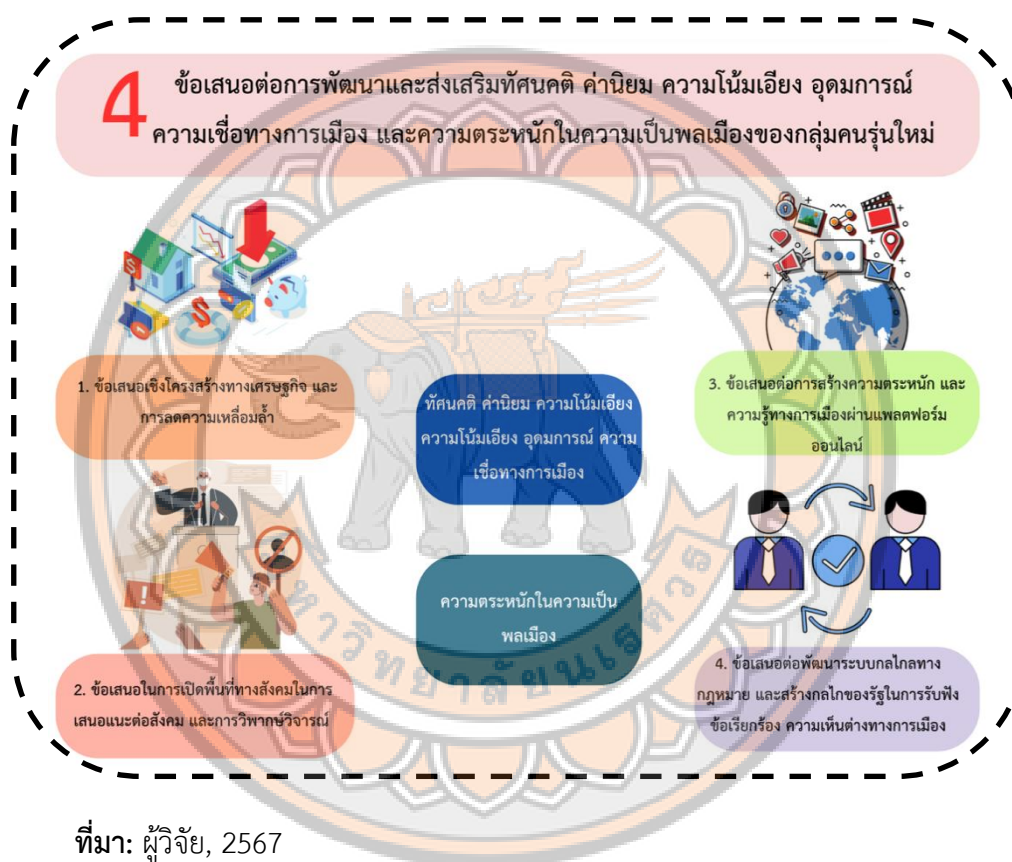
โดยที่สื่อสังคมออนไลน์เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์อย่างกว้างขวาง การแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านระบบดิจิทัลอย่างรวดเร็วทำให้ผู้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองได้อย่างเสรีและเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ซึ่งเป็นการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่เปิดกว้าง (Bennett & Segerberg, 2013) สื่อสังคมออนไลน์เหล่านี้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองในแง่ของการสร้างความตระหนักรู้และการเคลื่อนไหวในสังคมดิจิทัล (Fuchs, 2014) การเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านสื่อสังคมทำให้การประท้วง การเรียกร้องสิทธิ หรือการสนับสนุนความเปลี่ยนแปลงในสังคมมีความสามารถและประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะการรวมกลุ่มในสื่อสังคมออนไลน์หรือระดมความคิดสามารถเกิดขึ้นได้ในทันทีและสามารถขยายตัวไปอย่างรวดเร็ว (Castells, 2012)

งานเขียนของ สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ และจิราภรณ์ คำจันทร์ (2567) เรื่อง เสียงคนรุ่นใหม่: ความหวัง ความฝัน ความกลัว และรอยแยกในสังคมไทย ได้ชี้ให้เห็นอย่างสอดคล้องกับข้อเสนอจากการวิจัยชิ้นนี้ว่า มุมมองต่อคนรุ่นใหม่ คนหนุ่มสาวที่รู้สึกคาดหวัง มีความหวังในทางการเมือง ต้องการเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจทางการเมือง มั่นใจในขีดความสามารถของตนเองและเชื่อมั่นว่าจะสามารถเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ ด้วยเหตุนี้คนรุ่นใหม่กลุ่มนี้จึงเผชิญความท้าทายหลายประการไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างทางการเมืองแบบเดิม ความแตกต่างระหว่างยุคสมัยและระหว่างรุ่น การแสดงออกทางสาธารณะ และประสบการณ์ต่อทางการเมือง

นอกจากนี้ กลุ่มคนรุ่นใหม่ยังมีมุมมองที่ไม่ค่อยดีนักต่ออนาคตของประเทศ และในขณะเดียวกันก็ยังมีความคาดหวังต่ออนาคตของตนเองในระดับที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ระดับความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อสถานการณ์ทางการเมืองในประเทศนั้นได้รับอิทธิพลจากสถานะการเงินของครอบครัว กลุ่มที่มีฐานะยากไร้ และเปราะบางทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มที่จะพึงพอใจต่อระบบการเมืองและสถานการณ์การเมืองในระดับต่ำกว่า เมื่อเทียบกับกลุ่มผู้ที่มีฐานะทางการเงินดี และความกังวลหลักของคนรุ่นใหม่ในปัจจุบันคือปัญหาความยากจนที่มีแนวโน้มทวีความรุนแรงขึ้นในสังคมไทย ซึ่งเป็นความท้าทายที่คนรุ่นใหม่มองว่าอาจส่งผลต่อโอกาสในการก้าวหน้าในชีวิตหรือการมีคุณภาพชีวิตที่ดี นอกจากนี้ คนกลุ่มนี้ยังมีมุมมองและความเห็นในทางลบอย่างมากต่อสถาบันการเมืองและองค์กรภาครัฐ ซึ่งเป็นผลจากการรับรู้ถึงความไม่ไว้วางใจในระบบการเมือง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แสดงความไว้วางใจต่อองค์กรการเมืองของประเทศในระดับต่ำ นอกจากนี้คนกลุ่มนี้ยังเชื่อมั่นในพรรคการเมืองมากกว่าเชื่อมั่นในตัวผู้นำหรือบุคคลที่มีอิทธิพลทางการเมือง ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้จะนำเสนอข้อเสนอจากการวิจัยต่อการพัฒนาและส่งเสริมทัศนคติ ค่านิยม ความโน้ม

เอียง อุดมการณ์ ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักในความเป็นพลเมือง ผ่านข้อเสนอ 4 ประการ ดังภาพ 34 และอธิบายรายละเอียดในส่วนต่อไป

ภาพ 35 แสดงข้อเสนอต่อการพัฒนาและส่งเสริมทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง อุดมการณ์ ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักในความเป็นพลเมืองของกลุ่มคนรุ่นใหม่ต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง

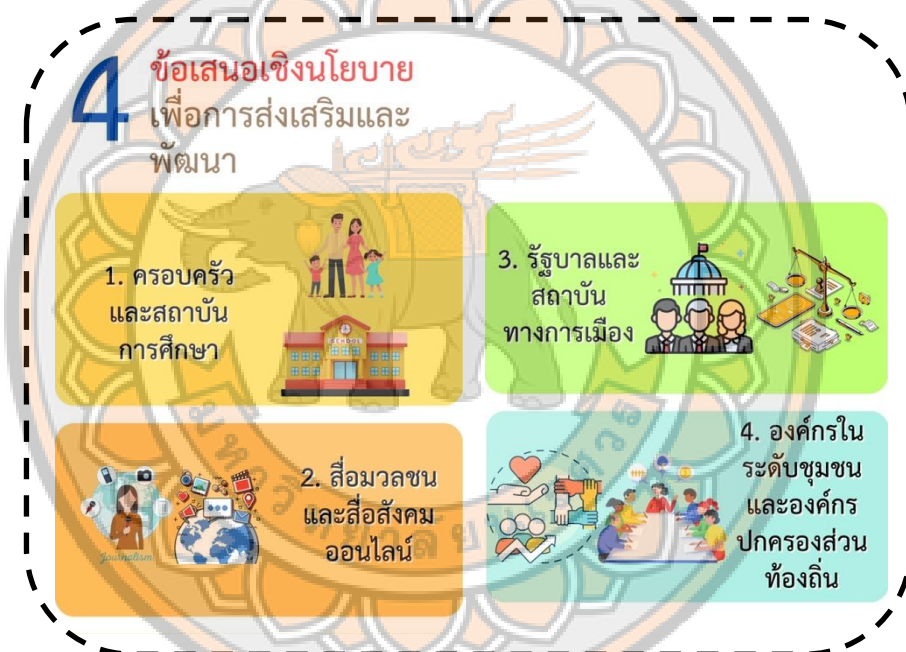

จากภาพ 35 ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อเสนอจากการวิจัยเพื่อส่งเสริมทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง อุดมการณ์ ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักของความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ใน 4 มิติ ได้แก่ 1) ข้อเสนอเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และการลดความเหลื่อมล้ำ 2) ข้อเสนอในการเปิดพื้นที่ทางสังคม และการวิพากษ์วิจารณ์ 3) ข้อเสนอต่อการสร้างความตระหนักและความรู้ทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และ 4) ข้อเสนอต่อการพัฒนาระบบกฎหมาย และสร้างกลไกของรัฐในการรับฟังข้อเรียกร้อง และความเห็นต่างทางการเมือง

ดังจะเห็นได้ประการหนึ่งว่าการพัฒนาและส่งเสริมในประเด็นเกี่ยวกับทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง อุดมการณ์ ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักในความเป็นพลเมืองนั้นมีความสำคัญ

ในการพัฒนาหรือการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของ "วัฒนธรรมทางการเมือง" ของกลุ่มประชากรที่ศึกษา โดยกลุ่มนี้เป็นคนรุ่นใหม่ที่จะก้าวเข้ามามีบทบาททางการเมืองหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองในอนาคต ดังนั้นการสนับสนุนให้เกิดทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงในระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งการสร้างเสริมเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากตัวแสดงหลายฝ่ายที่มีบทบาทสำคัญโดยมีรายละเอียดข้อเสนอต่อไปนี้

ภาพ 36 ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง อุดมการณ์ ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักในความเป็นพลเมืองเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง

ที่มา: ผู้วิจัย, 2567

จากภาพ 36 จะเห็นได้ว่าข้อเสนอเชิงนโยบายทั้ง 4 ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษาในด้านทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง อุดมการณ์ ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักในความเป็นพลเมืองนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญในหลากหลายมิติ การส่งเสริมในครอบครัวและสถาบันการศึกษา สื่อมวลชนและสื่อสังคมออนไลน์ รัฐบาลและสถาบันทางการเมือง รวมทั้งองค์กรในระดับชุมชนหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งหมดเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นส่วนหลักสำคัญในการปลูกฝังและส่งเสริมพฤติกรรมของคน เพื่อส่งเสริมทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง อุดมการณ์ ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักในความเป็น

พลเมืองของคนรุ่นใหม่ที่สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองได้ โดยผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ครอบครัวและสถาบันการศึกษา อาจกล่าวได้ว่าครอบครัวและโรงเรียนเป็นตัวแสดงหลักที่ช่วยหล่อหลอมทัศนคติและค่านิยมตั้งแต่เด็ก โดยการให้ความรู้เรื่องสิทธิและหน้าที่ทางการเมืองและการปลูกฝังค่านิยมแห่งประชาธิปไตยให้กับเยาวชนตั้งแต่วัยเด็ก นอกจากนี้ค่านิยมและความเชื่อทางการเมืองมักได้รับการหล่อหลอมจากประสบการณ์ในวัยเด็ก โดยเฉพาะจากครอบครัวและระบบการศึกษา การสร้างเสริมความเข้าใจเรื่องสิทธิและหน้าที่ผ่านการศึกษาและการเปิดพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นในครอบครัวสามารถช่วยให้มีแนวโน้มในการตระหนักรู้ทางการเมือง และมีความรับผิดชอบต่อสังคมในอนาคต (Hess & Torney, 1967) โดยอาจมีนโยบายหรือมาตรการ ดังนี้

(1) การสนับสนุนการเรียนรู้แบบเปิดใจและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เนื่องจากในปัจจุบันความเห็นทางการเมืองในครอบครัวอาจนำไปสู่ความขัดแย้งในระดับครอบครัว ดังนั้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเสรีในครอบครัวช่วยให้รู้จักมุมมองที่หลากหลายและเคารพความคิดเห็นต่างได้

(2) การผลักดันให้มีการบูรณาการเนื้อหาด้านพลเมืองศึกษาในหลักสูตรทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา โดยสถาบันการศึกษาสามารถจัดหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้เรื่องสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบของพลเมือง เพื่อเสริมสร้างความตระหนักและความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2) สื่อมวลชนและสื่อสังคมออนไลน์ เป็นอีกหนึ่งตัวแสดงที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างและขยายความเชื่อทางการเมือง การรายงานข่าวสารและการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มประชากรที่ศึกษาที่เข้าถึงข้อมูลทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากยิ่งขึ้น และใช้สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้สื่อมวลชนยังเป็นช่องทางสำคัญในการสร้างความตระหนักในเรื่องความเป็นพลเมือง เช่น สื่อมวลชนมักจะมีการจัดแคมเปญรณรงค์ที่เน้นเรื่องการเลือกตั้งและสิทธิของประชาชน การสร้างแคมเปญดังกล่าวช่วยเพิ่มความเข้าใจและกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความสนใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองได้ ซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถสร้างค่านิยมทางการเมือง และความโน้มเอียงทางการเมืองให้แก่คนรุ่นใหม่ได้ (Norris, 2001; McCombs & Shaw, 1972; สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ และจิราภรณ์ คำจันทร์, 2567) โดยอาจมีนโยบายหรือมาตรการดังนี้

(1) หน่วยงานของรัฐผลักดัน หรือการจัดเวทีหรือรายการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม

การเปิดเวทีหรือรายการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความคิด ซึ่งช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างกลุ่มคนที่มีความคิดเห็นต่างกัน และสร้างบรรยากาศของการยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

(2) การพัฒนาระบบออนไลน์ และสภาพแวดล้อมออนไลน์ที่ปลอดภัย โดยอาจจะเป็นหน่วยงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงออกและสะท้อนความต้องการต่อหน่วยงานของรัฐ สถาบันทางการเมืองได้อย่างอิสระในการแสดงความคิดเห็น

3) รัฐบาลและสถาบันทางการเมือง มีบทบาทในการส่งเสริมค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมืองผ่านนโยบายและโครงการส่งเสริมประชาธิปไตย รวมถึงการสนับสนุนการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการวิเคราะห์ทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพ รัฐบาลสามารถดำเนินโครงการที่เน้นการสร้างความรู้ความตระหนักในบทบาทของพลเมืองผ่านกิจกรรมการมีส่วนร่วม เช่น การส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้พลเมืองตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาธิปไตย (Almond & Verba, 1963; Putnam, 2000) โดยอาจมีนโยบายหรือมาตรการ ดังนี้

(1) การพัฒนากฎหมายและนโยบาย โดยการสร้างกรอบกฎหมายที่เอื้ออำนวย โดยอาจจะเป็นหน่วยงานกฎหมายของรัฐบาลควรสร้างกรอบกฎหมาย เช่น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และรัฐบาลอาจจะมีนโยบายที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลทางการเมือง การเข้าร่วมประชุมสาธารณะ หรือการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย

(2) การสนับสนุนการทำงานร่วมกับภาคประชาสังคมระหว่างสถาบันทางการเมือง หรือองค์กรทางการเมืองกับหน่วยงานทางสาธารณะ ในรูปแบบการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดทัศนคติ ค่านิยม และความตระหนักทางการเมืองตั้งแต่ในระดับพื้นฐานของการศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา

(3) การสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันการเมือง โดยที่คนรุ่นใหม่เกิดความไว้วางใจทางการเมืองน้อย แต่ยังมีค่านิยมเชิงทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญ เช่น พรรคการเมืองที่สามารถเป็นตัวแทนเสียงของคนทั่วไป และสามารถฝากความหวังไว้ได้ รัฐบาลอาจออกกฎหมายเกี่ยวกับการสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

4) ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมและสถาบันทางการเมืองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ควรมีบทบาทในการส่งเสริมค่านิยมและความเชื่อทางการเมืองผ่านการจัดกิจกรรมในชุมชน การรวมกลุ่มที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาท้องถิ่นเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถช่วยสร้างความสัมพันธ์และเสริมสร้างทัศนคติของการเป็นพลเมืองที่ดีได้

(Verba, Schlozman, & Brady, 1995) การสนับสนุนกิจกรรมเช่นนี้ช่วยให้ประชาชนมีความตระหนักรู้ในปัญหาและประเด็นทางการเมืองที่ส่งผลต่อชุมชนทำให้มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมและพัฒนาแนวคิดทางการเมืองมากขึ้น โดยอาจมีนโยบายหรือมาตรการดังนี้

(1) การสร้างความร่วมมือในชุมชน โดยส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี หรือกลุ่มประชาชนทั่วไปที่สนใจในการเปลี่ยนแปลงสังคมที่อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองได้

(2) การจัดกิจกรรมทางการเมืองและสังคมในระดับท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดเวทีเสวนาหรือสัมมนาเพื่อให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสังคมและการเมือง ทำให้เกิดการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

(3) การเสริมสร้างและพัฒนาระบบการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสร้างกรอบข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือเทศบัญญัติ หรือแนวทางในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายท้องถิ่น เช่น การจัดทำแผนพัฒนาชุมชนโดยมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ พัฒนาระบบการประเมินผลการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินและเสนอแนวทางในการพัฒนาเป็นต้น

6.2 ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาและการเสริมสร้างความพึงพอใจในชีวิต

หัวข้อนี้ผู้วิจัยนำเสนอข้อเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาและเสริมสร้างความพึงพอใจในชีวิตของบุคคลซึ่งตามแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ของคล้าก และมาร์ตินอท (Terry Clack & Martinot, 1998) จากงานเขียนเรื่อง The New Political Culture ได้ชี้ให้เห็นว่าความพึงพอใจในชีวิตนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมือง แนวคิดเหล่านี้มองว่าความพึงพอใจในชีวิต (life satisfaction) ไม่ได้เกี่ยวข้องเพียงแค่ปัจจัยเศรษฐกิจหรือความเป็นอยู่ทางวัตถุเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการรับรู้ถึงความยุติธรรมทางสังคม ความไว้วางใจในระบบการเมือง และความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรและโอกาสต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งสามารถเป็นตัวชี้วัดสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองได้ รวมทั้งแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของอิงเจนฮาร์ด (Inglehart, 1998; 2000) ได้นำเสนอว่าความพึงพอใจในชีวิตของบุคคลเป็นตัวชี้วัดหรือการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองได้ และยังได้นำเสนอในงานวิจัยของเขาว่า การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น การเติบโตของชนชั้นกลางและการเข้าถึงการศึกษา ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเพิ่มขึ้นของค่านิยมแบบ

หลังวัตถุนิยม (post-materialist values) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต การมีเสรีภาพส่วนบุคคล และการมีส่วนร่วมในระบบการเมืองมากขึ้น (Inglehart & Welzel, 2005)

จะเห็นได้ว่า ความพึงพอใจในชีวิตถือเป็นปัจจัยที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมทางการเมืองโดยตรง ผู้ที่มีความพึงพอใจในชีวิตสูงมักมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น และเชื่อมั่นในระบบการเมือง โดยเฉพาะในประชาธิปไตย งานวิจัยของซิดนีย์ เวอร์บาเคย์ เลห์มาน ชลอสแมน และเฮนรี อี. เบรดี (Sidney Verba, Kay Lehman Schlozman & Henry Brady) เรื่อง Voice and Equality: Civic Voluntarism in American Politics (1995) ได้นำเสนอว่าผู้ที่มีความพึงพอใจในชีวิตมากกว่ามีแนวโน้มที่จะสนับสนุนระบบประชาธิปไตยและมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง เช่น การลงคะแนนเสียง และการแสดงความคิดเห็นในที่สาธารณะ ซึ่งความพึงพอใจในชีวิตนี้มีความเกี่ยวข้องกับหลายปัจจัย เช่น สถานภาพทางเศรษฐกิจ การศึกษา และความเชื่อมั่นในความยุติธรรมของระบบการเมือง

ดังนั้นในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองใดสามารถผลักดันหรือเสริมสร้างความพึงพอใจในชีวิตของประชากรกลุ่มที่ศึกษาเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมือง และจะนำเสนอข้อเสนอต่อการพัฒนาและส่งเสริมความพึงพอใจในชีวิต และข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานภาครัฐ โดยผู้วิจัยได้อาศัยผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณจากประชากรกลุ่มที่ศึกษาโดยแสดงดังตาราง 54 และภาพ 37 ดังต่อไปนี้

ตาราง 54 การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Linear Regression) ในการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) และความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y_3)

		ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y_3)	
ตัวแปร		β	t
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	สวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ (X_1)	.103	1.6911
	สถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2)	.235	3.816**
ปัจจัยด้านสังคม	ความไว้วางใจทางสังคม (X_3)	-.142	-2.337*
	สื่อสังคมออนไลน์ (X_4)	.202	3.679**
ปัจจัยด้านการเมือง	ความไว้วางใจทางการเมือง (X_5)	.332	3.611**
	ภาวะผู้นำของผู้นำทางการเมือง (X_6)	-.059	-.734

ความพึงพอใจในชีวิตของ บุคคล (Y_3)		
ตัวแปร	β	t
Multiple R = .591 ^a R Square = .349 Adjusted R Square = .339 Std. Error = 2.74358		

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 54 สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

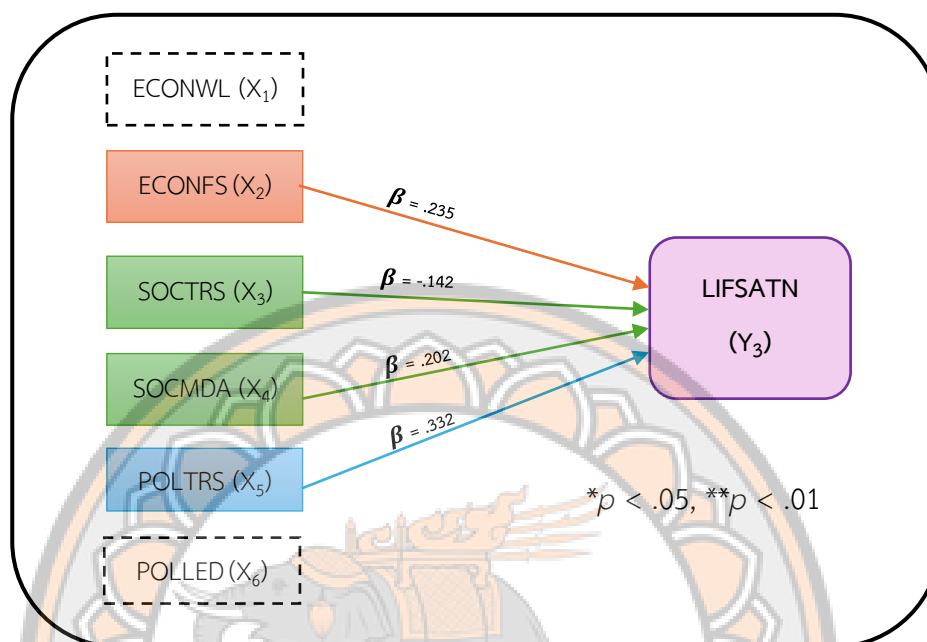
1) อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ในด้านสถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2) ต่อความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล โดยมีค่าความสัมพันธ์ (β) ที่ .235 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 3.816$) แสดงให้เห็นว่ากลุ่มประชากรที่ศึกษาซึ่งมีความมั่นคงทางการเงินของครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจในชีวิตเป็นลำดับที่หนึ่ง

2) อิทธิพลของปัจจัยด้านสังคม ในด้านสื่อสังคมออนไลน์ (X_4) ต่อความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล โดยมีค่าความสัมพันธ์ (β) ที่ .202 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 3.679$) แสดงให้เห็นว่าสื่อสังคมออนไลน์มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของบุคคลเป็นลำดับที่สอง

3) อิทธิพลของปัจจัยด้านสังคม ในด้านความไว้วางใจทางการเมือง (X_5) ต่อความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล โดยมีค่าความสัมพันธ์ (β) ที่ .332 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 3.611$) แสดงให้เห็นว่าความไว้วางใจทางการเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกและสำคัญต่อความพึงพอใจในชีวิตของกลุ่มประชากรที่ศึกษาเป็นลำดับที่สาม กล่าวคือยิ่งความไว้วางใจในระบบการเมืองสูงขึ้นความพึงพอใจในชีวิตยิ่งมีจะแนวโน้มสูงขึ้นตามไปด้วย

(4) อิทธิพลของปัจจัยด้านการเมือง ในด้านความไว้วางใจทางสังคม (X_3) ต่อความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล โดยมีค่าความสัมพันธ์ (β) ที่ -.142 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -2.337$) แต่ที่น่าสนใจคือ มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบและมีความสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าความไว้วางใจทางสังคมที่ลดลงมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล กล่าวคือ ยิ่งความไว้วางใจทางสังคมลดลงจะสามารถสร้างความพึงพอใจในชีวิตได้มากขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มประชากรที่ศึกษามีลักษณะของความเป็นปัจเจกบุคคลสูง และต้องการแยกตัวออกจากสังคมมากยิ่งขึ้นซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอเป็นโมเดลดังภาพ 37

ภาพ 37 สรุปปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (Y_3)

ที่มา: จากผลการวิจัย, 2567

จากภาพ 37 จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า

1) ผู้ที่มีฐานะทางการเงินที่ดีจะมีการเกิดความพึงพอใจในชีวิตของบุคคลของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบน นอกจากนั้นการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่สูงขึ้นและความไว้วางใจทางการเมืองที่มากขึ้น จะส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของประชากรกลุ่มนี้ ในขณะที่ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่าความไม่ไว้วางใจทางสังคมส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของตนเองมากกว่า กล่าวคือ คนกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะแยกตัวออกจากสังคม และรู้สึกพึงพอใจเมื่อได้แยกตัวออกจากสังคม แสดงให้เห็นว่าประชากรกลุ่มที่ศึกษาที่เป็นคนรุ่นใหม่จะมีแนวคิดที่เป็นปัจเจกบุคคล และไม่ไว้วางใจทางสังคมมากนัก ทั้งนี้ความไม่ไว้วางใจทางสังคม (Social Distrust) หมายถึง ความรู้สึกไม่เชื่อมั่นในบุคคลหรือสถาบันต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งมักเกิดจากประสบการณ์ที่ไม่ดี ความผิดหวัง และความไม่พอใจต่อสังคมที่ไม่มีความยุติธรรมหรือเท่าเทียมกัน อันส่งผลให้บุคคลแยกตัวจากการมีส่วนร่วมในสังคมมากขึ้น ทั้งนี้ความไม่ไว้วางใจในสังคมมีความสำคัญและเป็นปัจจัยสำคัญในการลดทอนความสามารถในการสร้างความสามัคคี และความร่วมมือกันในสังคม นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความแตกแยกและความตึงเครียดที่สามารถส่งผลต่อการเมืองและเศรษฐกิจได้ (Putnam, 2000; Hardin, 2002)

นอกจากนี้ ความไม่ไว้วางใจทางสังคม (Social Distrust) มีเหตุปัจจัยมาจากหลายสาเหตุ เช่น ประสบการณ์ทางสังคมที่ผู้คนได้รับ ไม่ว่าจะเป็นการคอร์รัปชัน การเอาเปรียบ หรือการกระทำที่ขาดความโปร่งใส ล้วนสร้างความรู้สึกไม่ไว้วางใจต่อสังคมและบุคคลรอบตัว รับรู้ถึงการโกงหรือการเอารัดเอาเปรียบของคนในสังคม จะมีแนวโน้มที่ตนเองจะรู้สึกไม่มั่นใจและไม่ไว้วางใจผู้อื่นและระบบมากขึ้น รวมถึงความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจมีบทบาทอย่างมากต่อการสร้างความไม่ไว้วางใจในสังคม เมื่อตัวบุคคลหรือกลุ่มคนรู้สึกว่าตนเองไม่สามารถเข้าถึงโอกาสหรือทรัพยากรในลักษณะที่เป็นธรรม จะทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจต่อระบบและผู้นำทางการเมือง ความเหลื่อมล้ำสร้างช่องว่างระหว่างกลุ่มชนชั้น และทำให้คนรู้สึกว่าตนเองถูกทอดทิ้ง ส่งผลให้ตนเองรู้สึกไม่สนใจที่จะร่วมมือในกิจกรรมหรือการเคลื่อนไหวทางสังคมใด ๆ (Uslaner, 2002) และพบว่างานศึกษาของ มาร์กาเร็ต เลวี และลอรา สโตเกอร์ (Margaret Levi & Laura Stoker, 2000) ชี้ลงไปให้เห็นว่าความขัดแย้งและความไม่แน่นอนทางการเมืองเป็นอีกปัจจัยหนึ่งส่งผลให้เกิดความไม่ไว้วางใจในสังคม และมักพบในระบบการเมืองที่ความขัดแย้งสูง และประชาชนจะมีแนวโน้มที่จะไม่เชื่อมั่นในระบบการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองเป็นลำดับถัดไป

2) ปัจจัยที่จะส่งผลต่อการผลักดันให้เกิดการความพึงพอใจในชีวิตของประชากรกลุ่มที่ศึกษา ซึ่งความพึงพอใจในชีวิตของบุคคลเป็นตัวชี้วัดหนึ่งของการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองได้ (Inglehart, 1997) พบว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง มีอิทธิพลต่อการผลักดันให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตของประชากรกลุ่มนี้ รวมทั้งสอดคล้องกับการศึกษาศึกษาของวรวรรณ ชาญด้วยวิทย์ และสาวิณี สุริยรัตน์ (2565) จากงานเขียนเรื่อง เศรษฐศาสตร์แห่งความสุข ได้นำเสนออย่างน่าสนใจว่า คนรุ่นใหม่หรือคนในเจนเนอเรชันซี (Generation Z) ก่อนข้างจะมีความพึงพอใจในชีวิต และสภาพของชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบันพอสมควร และงานศึกษาของสิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ และจิราภรณ์ ดำจันทร์ (2567) จากงานเขียนเรื่อง เสียงคนรุ่นใหม่ ความหวัง ความฝัน ความกลัว และรอยแยกของสังคม นำเสนอในประเด็นคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ คนรุ่นใหม่ก่อนข้างมีความพึงพอใจในชีวิตต่อฐานของครอบครัว และมีความพึงพอใจในชีวิตของตนเองโดยทั่วไป ขณะเดียวกันกลับพบว่าไม่มีความพึงพอใจทางการเมือง และไม่มีความพึงพอใจต่ออาชีพการงานที่ตนเองทำ ดังนั้นในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะได้ขยายขอบเขตการอธิบายจากประเด็นดังกล่าว

ทั้งนี้เพื่อชี้ให้เห็นว่าความพึงพอใจในชีวิตมีผลต่อการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มนี้ โดยผู้วิจัยจะได้อธิบายเป็นประเด็นตามลำดับดังต่อไปนี้

1) สถานภาพทางการเงินของครอบครัว กับความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล โดยที่สถานภาพทางการเงินของครอบครัวเป็นปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่สามารถอธิบายถึงฐานะทางการเงินที่ดีหรือฐานะทางการเงินที่ยากไร้ของคนในแต่ละครอบครัวได้ และความมั่นคงทางการเงินเป็นหนึ่งในปัจจัยพื้นฐานที่ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคล เมื่อบุคคลมีสถานะทางการเงินที่ดีขึ้น จะมีโอกาส

ในการเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็น เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย การศึกษา และการดูแลสุขภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สนับสนุนความรู้สึกมีคุณค่าและความสุขในชีวิต นอกจากนี้ สถานภาพทางการเงินของครอบครัวยังส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจในชีวิตผ่านการเพิ่มโอกาสในการสร้างประสบการณ์ทางสังคมที่เป็นบวก บุคคลที่มีฐานะทางการเงินที่มั่นคงมีแนวโน้มที่จะสามารถใช้เวลาและทรัพยากรในการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น การมีส่วนร่วมทางการเมือง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง หรือการมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมความพึงพอใจในชีวิต และช่วยสร้างความรู้สึกว่าตนมีส่วนร่วมและมีความสำคัญในสังคม (Lucas & Diener, 2017) องค์ประกอบเหล่านี้ช่วยสร้างความรู้สึกของการมีคุณค่าในตนเองและความหมายในชีวิต (Sirgy, 2021)

นอกจากนั้นในมิติการมีส่วนร่วมทางการเมือง บุคคลที่มีฐานะทางการเงินดีมักมีความพึงพอใจต่อระบบเศรษฐกิจและการบริหารจัดการของรัฐมากกว่า ซึ่งส่งผลทางอ้อมต่อการมองโลกในแง่ดีและทัศนคติที่ดีต่อสังคมและการเมืองโดยรวม (Inglehart, 1997) การมีสถานภาพการเงินที่ดีจึงไม่เพียงแต่ช่วยลดความกังวลเกี่ยวกับความอยู่รอดทางกายภาพเท่านั้น แต่ยังสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้บุคคลมองอนาคตในแง่บวกและเพิ่มความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมอีกด้วย สอดคล้องกับงานศึกษาของสิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ และจิราภรณ์ คำจันทร์ (2567) ที่กล่าวว่า ระดับความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในชีวิต จะสอดคล้องกับสถานภาพทางการเงินของครอบครัว โดยที่ผู้ที่มีฐานะทางการเงินที่ยากไร้ มักจะมีความพึงพอใจในชีวิตต่ำกว่าผู้ที่มีมาจากครอบครัวที่ฐานะทางการเงินดี และความพึงพอใจในชีวิตส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วย

2) ความไว้วางใจทางสังคม กับความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล พบว่า ความไว้วางใจทางสังคม มีค่าความสัมพันธ์ (β) ที่ -0.142 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ ($t = -2.337$) มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบและมีความสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าความไว้วางใจทางสังคมที่ลดลงมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล กล่าวคือ ยิ่งความไว้วางใจทางสังคมลดลงจะสามารถสร้างความพึงพอใจในชีวิตได้มากขึ้น โดยที่ผลการวิจัยในประเด็นนี้บ่งบอกถึงความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างความไว้วางใจทางสังคม กับความพึงพอใจในชีวิตโดยที่ผลลัพธ์นี้ชี้ให้เห็นว่าเมื่อความไว้วางใจในสังคมลดลง ส่งผลความพึงพอใจในชีวิตกลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยการลดลงของความไว้วางใจทางสังคมอาจสะท้อนถึงการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อนของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเมือง ซึ่งส่งผลให้คนพึ่งพาตนเองมากขึ้นและอาจรู้สึกถึงความพึงพอใจในชีวิตขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกน้อยลง (Inglehart & Baker, 2000)

ผลการวิจัยดังกล่าวอาจเกิดขึ้นได้เป็นการเฉพาะในบริบทบางช่วงอย่างเฉพาะเจาะจงซึ่งซึ่งประชากรกลุ่มที่ศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการลดลงของความไว้วางใจทางสังคมอาจสะท้อนความสามารถในการพึ่งพาตนเองของบุคคลมากขึ้นการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาการสนับสนุนจากสังคมมาก อาจทำให้บุคคลรู้สึกพึงพอใจในชีวิตมากขึ้น โดยไม่

จำเป็นต้องพึ่งพาความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้อื่น นอกจากนี้การศึกษาของโรนัลด์ อิงเกิลฮาร์ต และเวย์น อี. เบเกอร์ (Ronald Inglehart and Wayne E. Baker) (2000) เรื่อง Modernization, Cultural Change, and the Persistence of Traditional Values นำเสนอว่าค่านิยมของการพึ่งพาตนเอง และความพึงพอใจในชีวิตจากการบรรลุเป้าหมายส่วนบุคคลสามารถเพิ่มความพึงพอใจในชีวิตในบางกลุ่มประชากรได้ บุคคลในสังคมที่มีความไม่ไว้วางใจทางสังคมสูงอาจค้นพบวิธีการสร้างชีวิตที่มีคุณค่า และมีความหมายผ่านการใช้ชีวิตแบบปัจเจกนิยมที่มุ่งเน้นการพึ่งพาทรัพยากรตนเองและการหลีกเลี่ยงการพึ่งพาสังคม ในขณะที่ผลการวิจัยขัดแย้งกับสิ่งที่โรเบิร์ต ดี. พัทนัม (Robert D. Putnam) (2000) นำเสนอว่า ความไว้วางใจทางสังคมที่สูงควรมีผลเชิงบวกต่อความพึงพอใจในชีวิตที่สูงขึ้น

ทั้งนี้ข้อสังเกตจากการวิจัยครั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า กลุ่มประชากรที่ศึกษามีลักษณะของความ เป็นปัจเจกบุคคลสูง และต้องการแยกตัวออกจากสังคม เนื่องจากการลดลงของความไว้วางใจในสังคม อาจกระตุ้นให้บุคคลพึ่งพาตนเองและมองหาความสุขในแบบส่วนบุคคลมากขึ้น การไม่พึ่งพา ความสัมพันธ์ทางสังคมอย่างเต็มที่อาจทำให้บุคคลรู้สึกว่าคุณมีความสามารถในการควบคุมชีวิตของ ตนเองได้ดีขึ้น ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่การเพิ่มขึ้นของความพึงพอใจในชีวิต แม้ใน สภาพแวดล้อมที่ความไว้วางใจต่ำ นอกจากนี้ในบริบทของประเทศไทยที่มีความขัดแย้งทางการเมือง หรือเศรษฐกิจ บุคคลอาจรู้สึกว่าคุณสัมพันธ์ทางสังคมไม่สามารถให้ความช่วยเหลือได้อย่างที่ คาดหวัง ดังนั้นกลุ่มประชากรที่ศึกษานี้อาจมองว่าการหลีกเลี่ยงสังคมเป็นการสร้างความพึงพอใจใน ตัวเองหรือครอบครัวจึงกลายเป็นทางเลือกที่ดีสำหรับการรักษาคุณภาพชีวิต

3) สื่อสังคมออนไลน์ กับความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล จากผลการวิจัยพบว่า สื่อสังคม ออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล การใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ ช่วยให้บุคคลสามารถเชื่อมโยงกับเครือข่ายสังคมของตนเอง สร้างโอกาสในการแสดงออกและ สนับสนุนการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ส่งผลให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สื่อ สังคมออนไลน์ยังช่วยเพิ่มระดับความพึงพอใจในชีวิตได้ นอกจากนี้ สื่อสังคมออนไลน์ยังสร้าง สภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแสดงออกทางการเมืองผ่าน กระดานสนทนา และนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Reinecke & Trepte, 2014)

4) ความไว้วางใจทางการเมือง กับความพึงพอใจในชีวิต จากผลการวิจัยจะพบว่า ความ ไว้วางใจทางการเมืองและความพึงพอใจในชีวิตแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของความไว้วางใจใน สถาบันการเมืองที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยในงานวิจัยนี้พบว่าค่าความสัมพันธ์ (β) เท่ากับ .332 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าคุณมีความสัมพันธ์เชิงบวกที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 3.611$) นั้น หมายความว่าความไว้วางใจต่อผู้นำและสถาบันการเมืองสามารถเพิ่มระดับความพึงพอใจในชีวิต ของประชาชนได้อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งการศึกษาในประเด็นนี้มีความสำคัญต่อการเข้าใจถึงกลไกที่ส่งผล ต่อความเป็นอยู่ที่ดีในสังคม โดยที่ความไว้วางใจทางการเมืองสูงมักมีผลกระทบในเชิงบวกต่อการมี

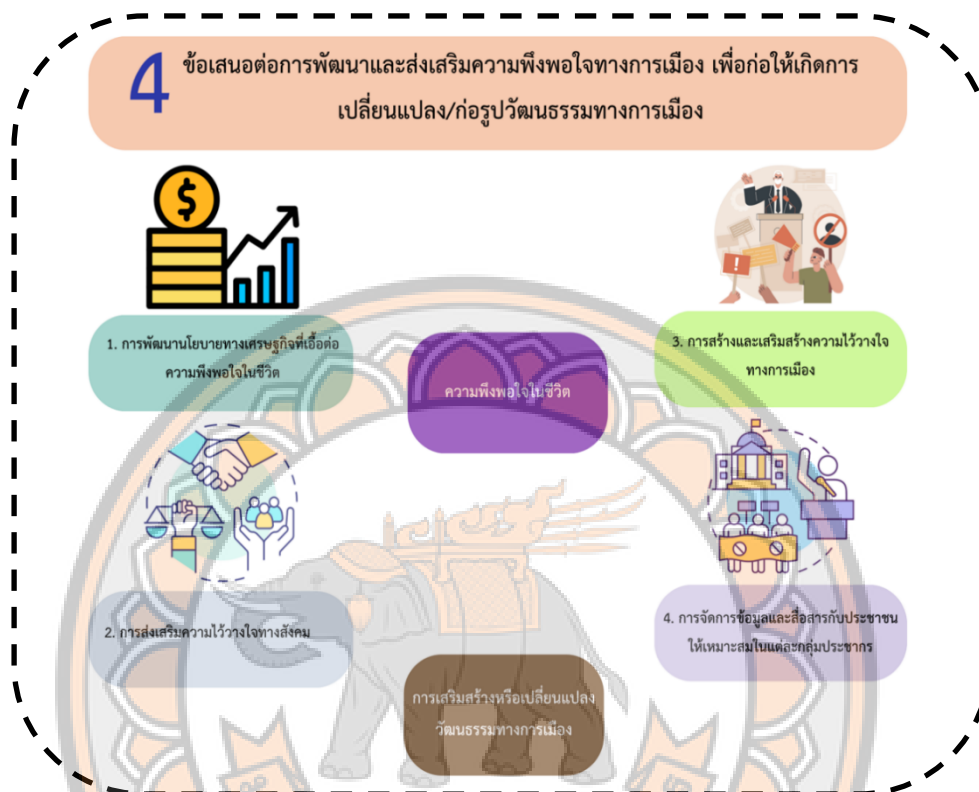
ส่วนร่วมทางการเมืองและความรู้สึกเป็นเจ้าของของประชาชนต่อกระบวนการทางการเมือง และเมื่อประชากรกลุ่มนี้รู้สึกว่าตนเองมีอำนาจในการเปลี่ยนแปลงและเห็นถึงความยุติธรรมในระบบการเมือง จะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตมากขึ้น เนื่องจากประชาชนสามารถเห็นผลลัพธ์ที่ดีจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สูงขึ้น

นอกจากนี้ความไว้วางใจทางการเมืองมีบทบาทในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประชาชนและรัฐบาล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนานโยบายสาธารณะที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน (Rothstein & Stolle, 2008) เมื่อประชาชนเชื่อมั่นในรัฐบาล คนกลุ่มนี้มักมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและการเมืองมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการพัฒนาชุมชนที่มีคุณภาพ การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการทางการเมืองสามารถช่วยสร้างความเชื่อมั่นในระบบการเมืองได้ โดยประชาชนจะรู้สึกว่าตนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของตนเอง และการมีส่วนร่วมนี้ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มความไว้วางใจ แต่ยังทำให้ประชาชนรู้สึกถึงความสำคัญและคุณค่าของตนในฐานะสมาชิกของสังคม ซึ่งส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตที่สูงขึ้น (Verba, Scholzman, & Brady, 1995) การส่งเสริมความไว้วางใจทางการเมืองจึงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน รัฐบาลควรสร้างโอกาสในการมีส่วนร่วมทางการเมืองสำหรับประชาชน เช่น การจัดเวทีสาธารณะหรือการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล เมื่อประชาชนรู้สึกว่าตนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ จะช่วยเพิ่มความไว้วางใจในรัฐบาลและสถาบันทางการเมือง (Bennett & Segerberg, 2012)

ความไว้วางใจทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิต โดยเฉพาะในประเทศที่มีการบริหารงานที่โปร่งใสและมีส่วนร่วมจากประชาชน (Inglehart, 1999) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการมีระบบการเมืองที่ดีและยุติธรรมสามารถส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

ดังนั้นข้อเสนอในบริบทของประเทศไทย ความไว้วางใจทางการเมือง กับการสร้างความพึงพอใจในชีวิตที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษาได้โดยข้อเสนอในบริบทของประเทศไทย ความไว้วางใจทางการเมืองสามารถดำเนินการผ่านการสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานของรัฐบาล โดยการเปิดเผยข้อมูลและผลการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ การทำเช่นนี้จะช่วยลดความสงสัยและความไม่แน่ใจของประชาชนต่อการบริหารงานของรัฐ เพิ่มความไว้วางใจและสร้างความพึงพอใจในชีวิตให้กับประชาชนได้ และนำไปสู่การก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ได้ในอนาคต ดังนั้นผู้วิจัยจะได้นำเสนอผ่านข้อเสนอ 4 ประการ ดังภาพ 38 และอธิบายรายละเอียดในส่วนต่อไป

ภาพ 38 แสดงข้อเสนอต่อการพัฒนาและส่งเสริมความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง/ก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมือง

ที่มา: ผู้วิจัย, 2567

จากภาพ 38 จะพบว่า ความพึงพอใจในชีวิตเป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่ทำให้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมืองได้ (Inglehart, 1990) ดังนั้นการส่งเสริมให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตของบุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชากรกลุ่มที่ศึกษาเป็นกลุ่มใหม่ อาจส่งเสริมให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองได้ ดังนี้

1) การผลักดันนโยบายทางเศรษฐกิจที่เอื้อต่อความพึงพอใจในชีวิต จากผลการวิจัยพบว่า สถานภาพทางการเงินของครอบครัว มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความพึงพอใจในชีวิต ดังนั้นการพัฒนานโยบายทางเศรษฐกิจ เช่น การสร้างงาน การพัฒนาทักษะการทำงาน และการให้สวัสดิการที่เหมาะสม

จะช่วยให้ประชาชนมีสถานภาพทางการเงินที่ดีขึ้น และส่งผลให้ความพึงพอใจในชีวิตเพิ่มขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้ความพึงพอใจในชีวิตยังส่งเสริมเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการแสดงออกทางการเมืองในระดับบุคคลด้วยประการหนึ่ง โดยอาจมีนโยบายหรือมาตรการ เช่น

(1) การจัดทำแผนเศรษฐกิจเชิงบูรณาการ การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจระดับชาติ โดยอาจจะเป็นสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ควรจัดทำแผนที่มีเป้าหมายชัดเจน ในการเพิ่มความพึงพอใจในชีวิตของประชาชน โดยควรเน้นการสร้างงาน การเพิ่มรายได้ และการลดความเหลื่อมล้ำ

(2) การปรับปรุงโครงสร้างภาษีและการสนับสนุนทางการเงิน โดยกระทรวงการคลัง ออกมาตรการลดหย่อนภาษีสำหรับกลุ่มรายได้ต่ำและกลุ่มธุรกิจที่สร้างการจ้างงานอย่างยั่งยืน รวมถึงการออกมาตรการสนับสนุนการออมและการลงทุนที่ช่วยเพิ่มความมั่นคงทางการเงินให้แก่ประชาชน เพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานรากให้มากขึ้น

(3) การสร้างและส่งเสริมระบบประกันรายได้ขั้นต่ำ ซึ่งเน้นให้ประชาชนทุกคนมีรายได้ประจำอย่างสม่ำเสมอโดยไม่ต้องคำนึงถึงสถานะทางเศรษฐกิจหรืออาชีพ หน่วยงาน กระทรวงการคลัง กระทรวงแรงงานนโยบายนี้เสนอให้เป็นหนึ่งในวิธีที่สามารถเพิ่มความพึงพอใจในชีวิตและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจได้ และ

(4) การขยายการเข้าถึงระบบสวัสดิการเพื่อความเท่าเทียม โดยการขยายสิทธิประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ให้ครอบคลุมกลุ่มที่ขาดโอกาส รวมถึงการสร้างระบบประกันสังคมถ้วนหน้า และการเข้าถึงสวัสดิการที่เท่าเทียมครอบคลุมจะเพิ่มความมั่นคงในชีวิตได้

2) การผลักดันและส่งเสริมการสร้างควมไว้วางใจทางสังคม แม้ว่าจากผลการวิจัยจะพบว่าความไว้วางใจทางสังคม มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อความพึงพอใจในชีวิต แต่การสร้างและส่งเสริมความเชื่อถือนระหว่างบุคคลในสังคม รวมถึงการมีความไว้วางใจต่อองค์กร สถาบัน และระบบต่าง ๆ ในสังคม ความไว้วางใจทางสังคมถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างความมั่นคงและความสงบในสังคม เนื่องจากเมื่อประชาชนมีความเชื่อมั่นในกันและกันและในสถาบันต่าง ๆ การมีส่วนร่วมและความร่วมมือในกิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจจะเป็นไปอย่างราบรื่น ช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตและลดความขัดแย้งในสังคม เช่น การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนในชุมชน จะช่วยลดความวิตกกังวลและสร้างบรรยากาศที่ดีในสังคม และเสริมสร้างให้เกิดการมีเครือข่ายทางการเมืองในระดับชุมชน การพูดคุยทางการเมืองในชุมชน ซึ่งในมิตินี้จะพบว่า ความไว้วางใจทางสังคมยังสามารถช่วยส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เข้มข้นขึ้นได้ โดยอาจมีนโยบายหรือมาตรการ เช่น

(1) มาตรการในการจัดทำโครงการประชาสัมพันธ์ที่เน้นความสำคัญของความไว้วางใจและความพึงพอใจในชีวิต ภาครัฐโดยกรมประชาสัมพันธ์ หรือสำนักงานกฤษฎีกา ควรมีการจัดทำโครงการประชาสัมพันธ์ที่กระตุ้นให้ประชาชนโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ เห็นถึงความสำคัญของการไว้วางใจซึ่งกันและกัน และการสร้างสังคมที่เอื้อต่อการมีความสุขในชีวิตผ่านสื่อมวลชนและสื่อ

ออนไลน์ รวมถึงการจัดกิจกรรมที่เน้นการร่วมมือกันในสังคม เช่น การให้ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ของความไว้วางใจในสังคมที่ช่วยให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีความมั่นคงในระยะยาว

(2) การพัฒนาเครือข่ายของคนรุ่นใหม่ในท้องถิ่นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การส่งเสริมการรวมกลุ่มของคนรุ่นใหม่ในชุมชนหรือท้องถิ่นผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ร่วมกันในระดับชุมชน การสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มเยาวชนหรือเครือข่ายการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ จะช่วยให้คนรุ่นใหม่มีพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีโอกาสสร้างความไว้วางใจกันในระดับท้องถิ่น และเกิดความไว้วางใจทางสังคมมากขึ้น

(3) การสนับสนุนโครงการแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มวัยรุ่นในพื้นที่โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานภาครัฐควรจัดให้มีโครงการแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มเยาวชนในภูมิภาคต่าง ๆ หรือในเขตเมืองกับชนบท เพื่อสร้างความเข้าใจและความไว้วางใจระหว่างกลุ่มคนที่มีพื้นฐานชีวิตแตกต่างกันเพื่อลดความไม่ไว้วางใจ และความขัดแย้งทางความคิดระหว่างรุ่น เป็นต้น

3) การส่งเสริมและเสริมสร้างความไว้วางใจทางการเมือง จากผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าความไว้วางใจทางการเมืองมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความพึงพอใจในชีวิต โดยในผลการวิจัยในบทที่ 5 พบว่า ประชากรกลุ่มที่ศึกษามีความไว้วางใจทางการเมืองต่ำ ดังนั้นรัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการสร้างความไว้วางใจนี้ โดยการพัฒนานโยบายที่โปร่งใสและเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานของรัฐบาล สร้างช่องทางให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ จะช่วยให้ประชาชนมีความรู้สึกว่าตนมีอำนาจและมีบทบาทในระบบการเมือง ซึ่งสามารถนำไปสู่ความไว้วางใจที่สูงขึ้น โดยอาจมีแผนหรือมาตรการ เช่น

(1) การพัฒนาความโปร่งใสและความรับผิดชอบในระบบราชการของหน่วยงานภาครัฐทุกระดับ โดยสำนักนายกรัฐมนตรีสามารถสร้างกลไกในการตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานของภาครัฐอย่างเปิดเผยและโปร่งใส เพื่อให้ประชาชน โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและชัดเจน และพัฒนาระบบการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐในรูปแบบที่ประชาชนมีส่วนร่วม เช่น การเปิดเผยรายงานผลการดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ เพื่อสร้างความไว้วางใจและลดความคลางแคลงใจต่อการทำงานของภาครัฐ

(2) การพัฒนาระบบการร้องเรียนและแสดงความคิดเห็นของประชาชนที่ปลอดภัยและเป็นความลับ โดยที่หน่วยงานภาครัฐพัฒนาระบบการร้องเรียนและแสดงความคิดเห็นที่สามารถปกป้องความปลอดภัยของผู้แจ้งเบาะแสหรือให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการทำงานของรัฐบาล ช่วยลดความกลัวในการวิพากษ์การทำงานของภาครัฐและส่งเสริมให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างมั่นใจและไว้วางใจมากขึ้น

(3) หน่วยงานภาครัฐส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่น มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบนโยบายที่มีประชาชนเป็นสมาชิกจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามนโยบายสาธารณะที่มีประชาชนหรือเยาวชนเป็นส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินนโยบายในทุกขั้นตอน เพื่อให้มีการตรวจสอบจากผู้ที่มีความหลากหลายในมุมมอง ซึ่งช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจในระบบการเมืองและลดปัญหาความขัดแย้งทางสังคม เป็นต้น

4) การจัดการข้อมูลและสื่อสารกับประชาชน จะพบว่าจากการวิจัยสื่อสังคมออนไลน์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงต่อการก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษา อาจกล่าวได้ว่าในยุคที่สื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทสำคัญ การใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับประชาชนจึงเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ รัฐบาลควรใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อประชาชน พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชน การสื่อสารแบบสองทางจะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างรัฐบาลและประชาชน รวมทั้งยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง โดยมีมาตรการหรือนโยบาย เช่น

(1) การสร้างระบบข้อมูลที่เปิดเผยและเข้าถึงง่าย โดยการพัฒนากระบวนการจัดการข้อมูลที่เป็นโปร่งใส สามารถเข้าถึงได้ง่ายโดยประชาชน โดยอาจจะให้สำนักพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (DGA) หรือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ หรือกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ในการสร้างเว็บไซต์ที่รวมข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย สถิติ และการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ จัดทำแอปพลิเคชันที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริการของรัฐ กิจกรรมทางการเมือง ข้อมูลที่สำคัญอื่น ๆ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตลอดเวลาโดยอาจพัฒนาเป็นระบบเดียวกันทั้งหมด

(2) การสื่อสารอย่างต่อเนื่องและมีส่วนร่วมแก่คนรุ่นใหม่ ภาครัฐควรจัดให้มีการสื่อสารอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพระหว่างภาครัฐกับประชาชนทั้งในสื่อของภาครัฐ และสนับสนุนการใช้สื่อสังคมออนไลน์และระบบดิจิทัลอื่น ๆ ในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและโครงการของรัฐ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มคนรุ่นใหม่ได้ง่ายขึ้น รวมไปถึงการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลที่ให้บริการข้อมูลอย่างทั่วถึง โดยสร้างศูนย์ข้อมูลหรือแหล่งบริการข้อมูลที่เปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย โดยมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้คอยให้คำแนะนำและตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและนโยบายสาธารณะ เป็นต้น

6.3 ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมการแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง

หัวข้อนี้ผู้วิจัยนำเสนอข้อเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการแสดงออกทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญต่อวัฒนธรรมทางการเมือง โดยแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของ

อัลมอนต์ และเวอร์บา (Almond and Verba, 1963) เน้นให้เห็นว่า เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมือง โดยที่การแสดงออกและการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยกำหนดวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคม โดยการแสดงออกทางการเมืองนั้นสามารถมีหลายรูปแบบ ตั้งแต่การประท้วง การรณรงค์จนถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้ง ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้และความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับระบบการเมืองนอกจากนี้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับรัฐบาล และส่งเสริมการพัฒนาในระบบประชาธิปไตย ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองที่ประกอบไปด้วยค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติที่มีต่อการเมืองในสังคม ส่งผลต่อวิธีการที่ประชาชนแสดงออกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

ดังนั้นในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองใดสามารถผลักดันหรือเสริมสร้างการแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองประชากรกลุ่มที่ศึกษาเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมือง และจะนำเสนอข้อเสนอต่อการพัฒนาและส่งเสริมความพึงพอใจในชีวิต และข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานภาครัฐ โดยผู้วิจัยได้อาศัยผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณจากประชากรกลุ่มที่ศึกษาโดยแสดงดังตาราง 55 และภาพ 38 ดังต่อไปนี้

ตาราง 55 การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Linear Regression) ในการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) และการแสดงออกทางการเมือง (Y_4) และการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y_5)

		การแสดงออกทางการเมือง (Y_4)		การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y_5)	
ตัวแปร		β	t	β	t
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	สวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ (X_1)	-.096	-1.281	-.125	1.688
	สถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2)	.172	2.389*	.097	1.353
	ความไว้วางใจทางสังคม (X_3)	.106	1.482	.123	1.731
ปัจจัยด้านการเมือง	สื่อสังคมออนไลน์ (X_4)	.221	3.462**	.250	3.950**
	ความไว้วางใจทางการเมือง (X_5)	-.026	-.239	.075	.699
	ภาวะผู้นำของผู้บริหารทางการเมือง (X_6)	-.090	-.957	-.110	-1.176
		Multiple R = .335 ^a		Multiple R = .348 ^a	
		R Square = .112		R Square = .121	
		Adjusted R Square = .099		Adjusted R Square = .108	
		Std. Error = 7.00632		Std. Error = 9.3376	

* $p < .05$, ** $p < .01$

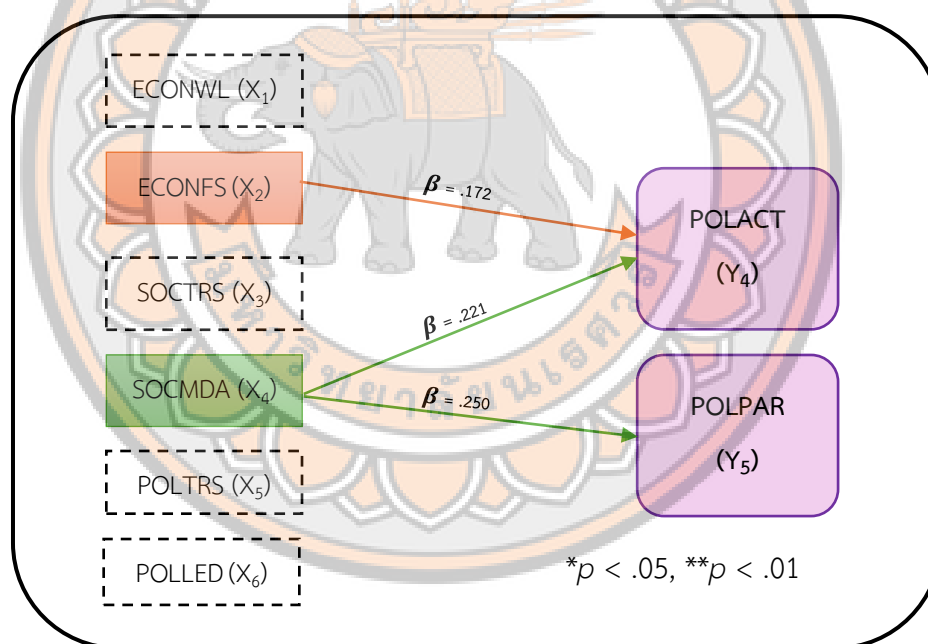
จากตาราง 55 สามารถวิเคราะห์ได้ว่า

1) อิทธิพลของปัจจัยด้านสังคม ในด้านสื่อสังคมออนไลน์ (X_4) มีค่าความสัมพันธ์ (β) ที่ .221 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 3.462$) แสดงให้เห็นว่าสื่อสังคมออนไลน์นั้นมีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางการเมืองของกลุ่มประชากรที่ศึกษา รวมทั้งยังพบว่า สื่อสังคมออนไลน์ ออนไลน์ (X_4) ยังมีอิทธิพลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วย โดยมีค่าความสัมพันธ์ (β) ที่ .250 และมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 3.950$) สามารถอธิบายได้ว่าสื่อสังคมออนไลน์มีผลอย่างชัดเจนอย่างยิ่งในการส่งเสริมการแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษา โดยเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลเป็นลำดับที่หนึ่ง

2) อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ในด้านสถานภาพทางการเงินของครอบครัว (X_2) มีค่าความสัมพันธ์ (β) ที่ .172 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 2.389$) กับการแสดงออกทางการเมือง สามารถอธิบายได้ว่าในครอบครัวของประชากรกลุ่มที่ศึกษาที่มีครอบครัวที่มีสถานภาพทางการเงินที่ดีมีแนวโน้มที่จะแสดงออกทางการเมืองมากกว่าในครอบครัวที่ฐานะทางการเงินที่ยากไร้ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอเป็นโมเดลดังภาพ 39

ภาพ 39 สรุปปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง (X_1 - X_6) ที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางการเมือง (Y_4) และการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y_5)

ที่มา: จากผลการวิจัย, 2567

จากภาพ 39 จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า สถานภาพทางการเงินของครอบครัว ซึ่งหมายถึงผู้ที่มีฐานะทางการเงินที่ดี กับผู้ที่มีฐานะทางการเงินยากไร้ จะมีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน และในขณะเดียวกันสื่อสังคมออนไลน์ในระบบต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษา โดยที่การจะผลักดันให้เกิดมีการเปลี่ยนแปลงหรือก่อ

รูปวัฒนธรรมทางการเมืองผ่านการแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้สูงขึ้นนั้นสามารถผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานภาพทางการเงินของครอบครัว และผลักดันผ่านการใช้อีเมลออนไลน์จะส่งผลทางบวกต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองได้

จากงานวิจัยหลายชิ้น เช่น สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ และจิราภรณ์ คำจันทร์ (2567) งานวิจัยของวรวรรณ ชาญด้วยวิทย์ (2563) งานเขียนของวรวรรณ ชาญด้วยวิทย์ และสาวิณี สุริยันธ์กร (2565) รวมทั้งงานเขียนของกนกรัตน์ เลิศชูสกุล (2564) งานเขียนในกลุ่มนี้เน้นไปที่การศึกษาคนรุ่นใหม่ หรือประชากรกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกและเป็นงานศึกษาในช่วงการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของวัยรุ่นในช่วง พ.ศ. 2562 เป็นต้นมา โดยงานกลุ่มนี้ได้้นำเอาปัจจัยที่สำคัญมาใช้ในการอธิบายการแสดงออกทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยผลการศึกษางานศึกษาในกลุ่มนี้จะมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ กลุ่มคนที่มีฐานะดีถึงปานกลางจะมีการแสดงออกทางการเมืองและความสนใจทางการเมืองมากกว่าคนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากไร้ นอกจากนี้คนรุ่นใหม่ที่มาจากรอบครัวที่มีฐานะปานกลางมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมการชุมนุมหรือแสดงออกทางการเมืองผ่านการชุมนุม และเคลื่อนไหวทางการเมือง นอกจากนี้คนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากไร้จะมีความสนใจทางการเมืองน้อยกว่าคนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางการเงินถึงปานกลาง แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

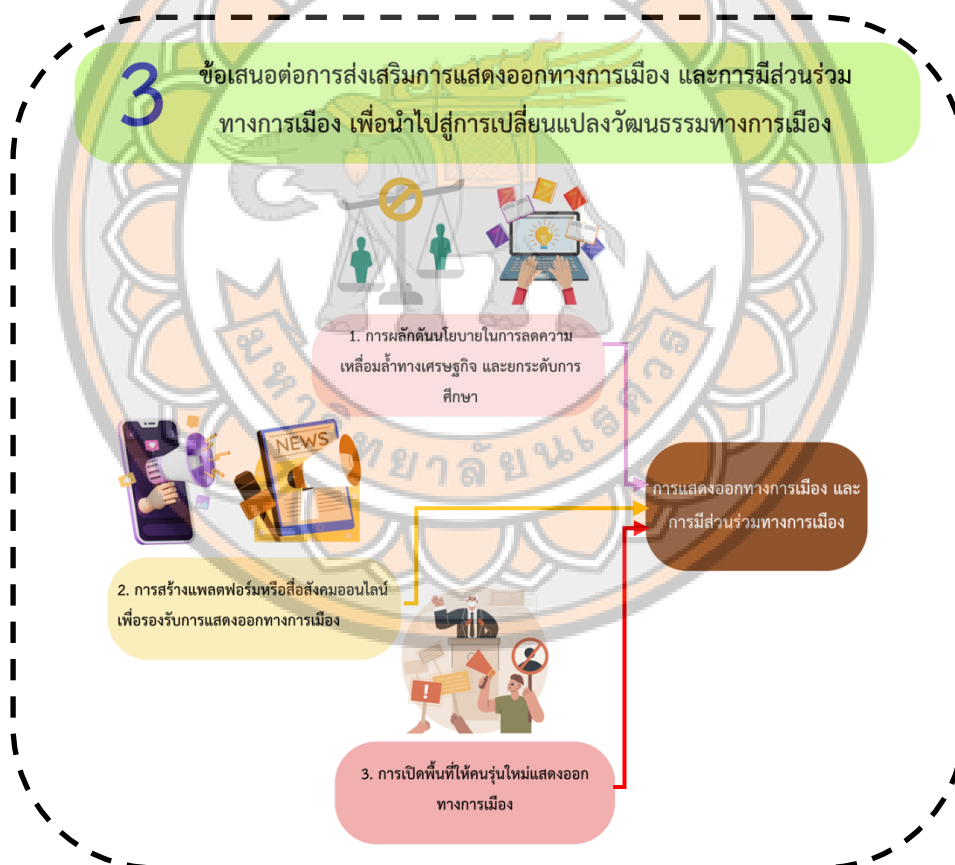
นอกจากนี้ด้านอีเมลออนไลน์ นั้นจากการวิจัยพบว่ามีค่าความสัมพันธ์ที่สำคัญสำหรับการแสดงออกทางการเมือง ($\beta = .221, t = 3.462$) และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\beta = .250, t = 3.950$) ซึ่งบ่งชี้ว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 อธิบายได้ว่า อีเมลออนไลน์อาจเป็นเครื่องมือที่ช่วยกระตุ้นให้ประชากรกลุ่มที่ศึกษา มีการแสดงออกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น โดยการแสดงออกในอีเมลออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแสดงความคิดเห็นในกระดานข่าว การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมืองผ่านช่องทางออนไลน์ ทำให้ประชาชนสามารถสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วมได้ง่ายขึ้นในปัจจุบัน นอกจากนี้ อีเมลออนไลน์ยังมีบทบาทในการเผยแพร่ข้อมูลและกระจายข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองที่สำคัญได้รวดเร็วมากขึ้น ซึ่งประชากรกลุ่มนี้มักจะติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านอีเมลออนไลน์มากที่สุด

การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านอีเมลออนไลน์นั้นไม่เพียงแต่ช่วยกระตุ้นให้คนรุ่นใหม่ในกลุ่มนี้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และยังสามารถสร้างความสัมพันธ์และเครือข่ายระหว่างประชาชนที่มีความสนใจในประเด็นเดียวกันในโลกออนไลน์ โดยการสื่อสารที่เกิดขึ้นในอีเมลออนไลน์นั้นสามารถสร้างความร่วมมือและการสร้างสรรค์ทางการเมืองที่มากขึ้น การแสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในอีเมลออนไลน์สามารถเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทาง

สังคม และสามารถนำไปสู่การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การประท้วง การรณรงค์เลือกตั้ง หรือการเคลื่อนไหวทางสังคมที่มีผลกระทบต่อสังคม (Harlow & Harp, 2012; Bennett & Segerberg, 2012)

ดังนั้นข้อเสนอในบริบทของประเทศไทย การเพิ่มการแสดงออกทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษาได้ โดยข้อเสนอในบริบทของประเทศไทย โดยผู้วิจัยจากผลการวิจัยเพื่อผลักดันการแสดงออกทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง 3 ประการ ดังภาพ 40 ต่อไปนี้

ภาพ 40 ข้อเสนอต่อการส่งเสริมการแสดงออกทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อไปสู่การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง

ที่มา: ผู้วิจัย, 2567

จากภาพ 40 จะพบว่า การแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นพฤติกรรมทางการเมืองที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมทางการเมือง ดังนั้นการส่งเสริมการแสดงออกทาง

การเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชากรกลุ่มที่ศึกษาเป็นกลุ่มใหม่ เพื่อส่งเสริมการแสดงออกและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ที่สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองได้ ผู้วิจัยได้เสนอข้อเสนอเชิงนโยบาย 3 ข้ออย่างละเอียด ดังนี้

1) การผลักดันนโยบายในการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และยกระดับการศึกษา

อาจให้กระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม (อว.) โดยที่ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเข้าถึงโอกาสและทรัพยากรที่จำเป็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการแสดงออกทางการเมืองของคนรุ่นใหม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประชากรที่มีรายได้น้อยและคนรุ่นใหม่ที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะยากไร้ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจทำให้กลุ่มคนเหล่านี้ไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรทางการเมือง เช่น การศึกษา ความรู้ และข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ การลดความเหลื่อมล้ำสามารถช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มากขึ้น เนื่องจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจทำให้กลุ่มคนเหล่านี้ไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรทางการเมือง เช่น การศึกษา ความรู้ และข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ การลดความเหลื่อมล้ำสามารถช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาความเข้มแข็งทางประชาธิปไตย และการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองได้ โดยอาจมีมาตรการหรือข้อเสนอเชิงนโยบายในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น

(1) การสร้างโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียม การส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษาที่มีคุณภาพ เนื่องจากการสนับสนุนจากรัฐที่ยังไม่ทั่วถึงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบทที่โรงเรียนห่างไกลซึ่งอยู่ในฐานะเสียเปรียบ และถูกละเลย หน่วยงานทางการศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษาที่มีคุณภาพในพื้นที่ห่างไกล โดยการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน การฝึกอบรมครู และการจัดหาสื่อการสอนที่มีคุณภาพ

(2) ข้อเสนอต่อการพัฒนาหลักสูตรใหม่ทดแทนหลักสูตรที่ล้าสมัย โดยความร่วมมือของหน่วยงานทางการศึกษาตั้งแต่ในระดับพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา โดยการจัดทำหลักสูตรการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน การใช้นวัตกรรม พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมที่กำลังเติบโต เพื่อเตรียมคนรุ่นใหม่ให้พร้อมเข้าสู่ตลาดงาน

(3) การสร้างโครงการสนับสนุนผู้ประกอบการรุ่นใหม่ โดยการกำหนดหน่วยงานเฉพาะในการสนับสนุนผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่มีความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะผู้ที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ เพื่อให้ตนมีโอกาสในการเริ่มต้นธุรกิจและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

2) การสร้างสื่อสังคมออนไลน์ที่มุ่งเน้นการแสดงออกทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ อาจจะให้สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ และสำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการ เนื่องจากสื่อสังคม

ออนไลน์เป็นช่องทางที่สามารถเชื่อมโยงผู้คนจำนวนมากเข้าด้วยกัน ทำให้สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลทางการเมืองได้อย่างรวดเร็ว คนรุ่นใหม่มักใช้งานสื่อสังคมออนไลน์เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งทำให้สามารถใช้สื่อเหล่านี้ในการสื่อสารและสร้างการรับรู้เกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองที่สำคัญ หากหน่วยงานของรัฐมีการพัฒนาระบบที่มีการออกแบบมาอย่างเหมาะสมจะช่วยให้คนรุ่นใหม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและร่วมกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างสะดวกเอื้อต่อการแสดงออกและแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเมืองจะเป็นพื้นที่ที่มีความปลอดภัยและมีการปกป้องสิทธิในการแสดงออกของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางหลักในการรับข่าวสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยมุ่งเน้นไปที่การแสดงออกทางการเมืองควรมุ่งเน้นการสร้างพื้นที่ที่ปลอดภัย และเปิดกว้างสำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ โดยอาจมีนโยบายหรือมาตรการ เช่น

(1) การพัฒนาระบบออนไลน์ของภาครัฐเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในการพัฒนาระบบออนไลน์ที่เฉพาะเจาะจงสำหรับการอภิปรายทางการเมือง โดยให้คนรุ่นใหม่สามารถแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการอภิปรายในประเด็นที่สำคัญต่อสังคม โดยส่วนราชการ หรือองค์การมหาชนที่จะผลักดันเกี่ยวกับรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

(2) การสร้างหรือพัฒนาช่องทางในการสื่อสารกับภาครัฐแบบสองทาง โดยการเปิดช่องในการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้ประชาชนสามารถเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะไปยังผู้มีอำนาจได้โดยตรง ช่วยให้เกิดการสื่อสารที่โปร่งใสและเพิ่มความไว้วางใจในกระบวนการทางการเมือง หรือการพัฒนาระบบร้องเรียนแบบบูรณาการ

(3) การจัดการข้อมูล และการรับฟังความคิดเห็น โดยสร้างระบบที่สามารถรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของคนรุ่นใหม่ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเมือง โดยใช้ข้อมูลเหล่านี้ในการปรับปรุงและพัฒนาฐานข้อมูล ให้มีความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ใช้งานข้อมูล เพื่อให้สามารถพัฒนาระบบให้ตรงตามความต้องการและความคาดหวังของคนรุ่นใหม่ โดยอาจจะพัฒนาจากระบบการจัดการข้อมูลของสำนักนายกรัฐมนตรี

3) การเปิดพื้นที่ให้คนรุ่นใหม่สามารถแสดงออกทางการเมืองอย่างอิสระโดยหน่วยงานภาครัฐ ถือได้ว่าจะอาจจะเป็นกลไกที่สำคัญในการผลักดันให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ในกลุ่มคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน คนรุ่นใหม่มีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น แต่การแสดงออกของตนมักถูกจำกัดด้วยโครงสร้างและกลไกทางการเมืองที่มีอยู่ ดังนั้นการสร้างพื้นที่ที่เปิดให้คนรุ่นใหม่ได้แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการอภิปรายประเด็นที่สำคัญจะช่วยกระตุ้นความสนใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และการสร้างช่องทางที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างประชาชนและผู้มีอำนาจยังช่วยทำให้เกิดการสื่อสารที่โปร่งใสและสร้างความเชื่อมั่นหรือไว้วางใจทางการเมือง สถาบันทางการเมือง และหน่วยงานของภาครัฐมากยิ่งขึ้น โดยอาจมีนโยบายหรือมาตรการ เช่น

(1) การสร้างพื้นที่สาธารณะสำหรับการแสดงออก หน่วยงานภาครัฐควรจัดทำพื้นที่สาธารณะที่เป็นมิตรกับคนรุ่นใหม่ เช่น เวทีเสวนา หรือศูนย์ชุมชน เพื่อให้คนรุ่นใหม่สามารถแสดงความคิดเห็นและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ สนับสนุนการกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ได้แสดงออกถึงความคิดเห็นและอุดมการณ์ทางการเมือง เช่น การจัดนิทรรศการหรือการแสดงทางความคิดที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมือง

(2) การใช้เทคโนโลยีในการเปิดพื้นที่การแสดงออก หน่วยงานภาครัฐอาจสร้างระบบออนไลน์ที่ให้คนรุ่นใหม่สามารถแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนแนวคิดและเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมืองได้อย่างสะดวกและปลอดภัย หรือการพัฒนาระเบียง กฎหมาย ข้อบังคับ เพื่อส่งเสริมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเป็นช่องทางในการสื่อสารและแสดงออกทางการเมือง โดยมีการสร้างมาตรการที่คุ้มครองสิทธิในการแสดงความคิดเห็น

(3) สำนักนายกรัฐมนตรี อาจมีการจัดตั้งคณะกรรมการเยาวชน สร้างคณะกรรมการเยาวชนที่มีตัวแทนจากคนรุ่นใหม่ เพื่อทำหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นต่อหน่วยงานภาครัฐในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและนโยบาย ให้ความสำคัญกับความเห็นของคณะกรรมการเยาวชนในกระบวนการตัดสินใจเพื่อให้เสียงของคนรุ่นใหม่ได้รับการยอมรับและมีอิทธิพลต่อการดำเนินนโยบายในการผลักดันให้เกิดขึ้นได้จริง

(4) หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนที่เป็นองค์กรเกี่ยวกับความโปร่งใส ได้พัฒนาการสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงาน ส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐมีการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย และการดำเนินงานอย่างโปร่งใส เพื่อให้คนรุ่นใหม่สามารถติดตามและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานจากประชาชน

(5) การสร้างพื้นที่การรับรู้เกี่ยวกับการเมืองในระดับท้องถิ่น เนื่องจากผลการวิจัยมีความไว้วางใจทางการเมืองในระดับท้องถิ่นที่สูง ดังนั้นจึงอาจมีนโยบายการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการเมืองในระดับท้องถิ่น สนับสนุนการจัดกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่น เช่น การเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ได้เข้าร่วมประชุมของเทศบาลหรือองค์กรท้องถิ่น เพื่อเข้าใจการทำงานและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ เป็นต้น

6.4 สรุปท้ายบท

ในบทนี้นำเสนอแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก โดยอ้างอิงจากผลการวิจัยเชิงประจักษ์ และนำไปสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มประชากรที่ศึกษา ข้อเสนอเหล่านี้ได้โดยจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อทางการเมือง และความตระหนักในบทบาทพลเมืองความพึงพอใจในชีวิตของประชากร นอกจากนี้ ยังมี

การเชื่อมโยงการส่งเสริมและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง และการแสดงออกและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งประชากรกลุ่มนี้จะเป็นประชากรกลุ่มที่มีความสำคัญทางการเมืองในอนาคต และอาจจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองในอนาคต รวมทั้งเป็นการสร้างรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาการเมืองและการปกครองของประเทศไทยต่อไป

บทที่ 7

สรุปผลการวิจัย คุณูปการของงานวิจัย ข้อจำกัดของการวิจัยและ ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ในบทนี้ผู้วิจัยจะได้นำเสนอสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ข้อ คุณูปการของงานวิจัย ข้อจำกัดของการวิจัย และข้อเสนอแนะจากการวิจัย โดยแบ่งเป็นหัวข้อดังนี้

7.1 สรุปผลการวิจัย

7.1.1 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่หนึ่ง

7.1.2 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่สอง

7.2 คุณูปการของงานวิจัย

7.3 ข้อจำกัดของการวิจัย

7.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

7.4.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.4.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

7.1 สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในบทที่ 4 และการอภิปรายผลการวิจัยในบทที่ 5 ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิจัยโดยลำดับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

7.1.1 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่หนึ่ง คือเพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

จากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของอัลมอนด์และเวอร์บา (Almond & Verba, 1963) ถูกใช้เป็นกรอบในการศึกษาเพื่ออธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมที่นำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยสรุปได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองประกอบด้วยองค์ประกอบหลักสามประการ ได้แก่ (1) ลักษณะแบบแผนของทัศนคติ ค่านิยม และแนวโน้มที่ประชาชนมีต่อระบบการเมือง รวมถึงบทบาทของสมาชิกภายในระบบนั้น (2) ความสำนึกและความรับรู้ในความเป็นพลเมือง และ (3) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งทำให้

วัฒนธรรมทางการเมืองสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ แบบค้ำ แบบไพร่ฟ้า และแบบมีส่วนร่วม

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองรูปแบบใหม่มาใช้ โดยเน้นการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่ส่งผลต่อค่านิยมและพฤติกรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในสังคมอุตสาหกรรม แนวคิดของอิงเจนฮาร์ท รวมถึงของคลัค และมาร์ตินอท ที่ชี้ให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองนั้นพิจารณาจาก 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) ความพึงพอใจในชีวิต (2) ระดับความไว้วางใจในสังคม (3) การสนับสนุนต่อการเปลี่ยนแปลงและการจัดการทางสังคม และ (4) การมีส่วนร่วมในการสนทนาและการอภิปรายทางการเมือง

โดยสรุปผลการวิจัยจากสถิติพรรณนาพบว่าประชากรกลุ่มที่ศึกษาตามแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของอัลมอนต์ และเวอร์บา (Almond and Verba) (1963) โดยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

- 1) ทศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.93)
- 2) ความตระหนักในความเป็นพลเมือง อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.99)
- 3) การแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 0.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62)

ในขณะที่ผลการศึกษามองกรอบแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของอิงเจนฮาร์ด และวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ของคาร์ก และมาร์ตินอท (Clack and Martinot, 1998) โดยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

- 1) ความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.02)
- 2) ความไว้วางใจในสังคม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.94)
- 3) การสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและจัดระเบียบสังคม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.99)
- 4) การอภิปรายทางการเมืองหรือการพูดคุยทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.05)
- 5) ความมั่นคงทางการเงินในครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.02)
- 6) การรับรู้เกี่ยวกับสวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.11)

7) สื่อสังคมออนไลน์ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.99) ซึ่งสามารถสรุปลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบนได้ตาราง 56 ดังต่อไปนี้

ตาราง 56 สรุปลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

วัตถุประสงค์ในการศึกษา ข้อที่ 1	ผลการศึกษา และอธิบายผลการศึกษา
เพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน	ลักษณะ (Character) วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบน ได้ว่า “วัฒนธรรมทางการเมืองที่พลเมืองเพิกเฉยเย็นชาและไม่เชื่อมั่นในระบบการเมือง” (Apathetic and Distrust Citizens Political Culture)” ซึ่งอธิบายได้ว่าตนมีทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง และความตระหนักในความเป็นพลเมืองยังคงยึดถือต่อความเป็นประชาธิปไตยอยู่ แต่ในขณะเดียวกันตนยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง แม้จะการแสดงออกทางการเมืองน้อย นอกจากนี้ยังขาดความเชื่อมั่นและความไว้วางใจทางการเมือง และไม่ไว้วางใจต่อสถาบันทางการเมือง รวมทั้งผู้นำทางการเมือง และมีแนวโน้มที่จะเพิกเฉยต่อทางการเมือง ขณะเดียวกันก็เชื่อว่าตนไม่สามารถเปลี่ยนแปลงในทางการเมืองได้ มองว่าการกำหนดทิศทางทางการเมืองเป็นเรื่องของคนกลุ่มเล็กที่มีอำนาจ ซึ่งไม่สนใจเสียงของประชาชนทั่วไป ส่งผลให้เกิดทัศนคติแบบ "เสียงของเราไม่สำคัญ" และขาดความเชื่อว่าการมีส่วนร่วมจะเปลี่ยนแปลงอะไรได้จริง ขณะที่การแทรกแซงของอำนาจภายนอก หรือการที่รัฐบาลขาดความโปร่งใส ทำให้ประชาชนรู้สึกท้อแท้ ทิ้งนี้ยังมองว่าการเมืองเป็นเรื่องของกลุ่มอำนาจ

7.1.2 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่สอง คือ เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน จากผลการวิจัยสามารถสรุปเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้

(1) ปัจจัยด้านสังคมในด้านสื่อสังคมออนไลน์ มีค่าสัมประสิทธิ์สูงสุด ($\beta = .340$) และ p -value น้อยกว่า .001 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรนี้มีอิทธิพลอย่างมากและเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษามากเป็นลำดับที่หนึ่ง

(2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจในด้านสถานภาพทางการเงินของครอบครัว มีค่าสัมประสิทธิ์ ($\beta = .211$) และค่า p -value เท่ากับ .001 ซึ่งแสดงว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยการเพิ่มขึ้นของสถานภาพทางการเงินของครอบครัวส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษาเป็นลำดับที่สอง และ

(3) ปัจจัยด้านสังคมในด้านความไว้วางใจทางสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์ ($\beta = .139$) และ p -value เท่ากับ .033 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงถึงความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างความไว้วางใจทางสังคมมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษาเป็นลำดับที่สาม

พบว่าปัจจัยในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน โดยมีค่าอำนาจในการพยากรณ์ความแปรผันที่เกิดขึ้นมีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองได้ร้อยละ 25.9 ($R^2 = .259$) แสดงว่าตัวแปรอิสระที่นำมาใช้ในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้ 25.9% ซึ่งหมายความว่าประมาณ 25.9% ของความเปลี่ยนแปลงในตัวแปรตามสามารถอธิบายได้โดยตัวแปรอิสระที่ใช้ในโมเดลนี้ ส่วนที่เหลือ 74.1% อาจมาจากปัจจัยอื่นที่ไม่ได้รวมอยู่ในการพยากรณ์นี้ โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยดังตาราง 57 ดังต่อไปนี้

ตาราง 57 สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน เรียงลำดับจากมากไปน้อย

วัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อที่ 2 เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน ดังนี้		
ปัจจัยที่มีอิทธิพล	ลำดับ	การอธิบายอิทธิพลของปัจจัย
ปัจจัยด้านสังคม		
สื่อสังคมออนไลน์ ($\beta = .340$) ($t = 5.838$) ($p = <.001$)	1	สื่อสังคมออนไลน์ได้มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ สื่อสังคมออนไลน์จึงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งในเขตภาคเหนือตอนบนที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกเป็นอันดับหนึ่ง แสดงให้เห็นได้ว่ากลุ่มประชากรกลุ่มนี้จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองด้วยความรวดเร็ว ซึ่งลักษณะของสื่อสังคมออนไลน์ได้เข้ามามีอิทธิพลกับกลุ่มวัยรุ่นอย่างมากและกลุ่มนี้ได้ใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นแหล่งข้อมูลหลักในเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น สื่อสังคมออนไลน์ได้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติความนิยมเอียง ความเชื่อของคนกลุ่มนี้ไปอย่างมาก กล่าวคือคนกลุ่มนี้เริ่มเชื่อมั่นในการแสดงออกทางการเมือง และไม่คล้อยตามแนวคิดทางการเมืองของคนรุ่นก่อน ๆ อีกต่อไป
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ		
สถานภาพทางการเงินของครอบครัว ($\beta = .211$) ($t = 3.214$)	2	สถานภาพทางการเงินของครอบครัวได้มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ สถานะทางการเงินของครอบครัวยังถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

วัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อที่ 2 เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน ดังนี้		
ปัจจัยที่มีอิทธิพล	ลำดับ	การอธิบายอิทธิพลของปัจจัย
$(p = .001)$		เมือง ครอบครัวที่มีฐานะดีมักสามารถลงทุนในการศึกษาและพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้กับสมาชิกในครอบครัว ซึ่งทำให้ตนมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ในขณะที่ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำมักเผชิญกับข้อจำกัดในการเข้าถึงทรัพยากรดังกล่าว ส่งผลให้โอกาสในการมีส่วนร่วมทางการเมืองลดลง สถานะทางการเงินของครอบครัวนี้ยังสามารถสร้างความแตกต่างในวัฒนธรรมทางการเมืองระหว่างกลุ่มบุคคล โดยผู้ที่มีฐานะทางการเงินที่ดีย่อมมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนระบบการเมืองและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมากกว่า ขณะที่กลุ่มที่มีฐานะทางการเงินต่ำอาจมีทัศนคติเชิงลบต่อระบบการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยลงได้
ปัจจัยด้านสังคม		
ความไว้วางใจทางสังคม $(\beta = .139)$ $(t = 2.142)$ $(p = .033)$	3	ความไว้วางใจทางสังคมได้มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ ความไว้วางใจทางสังคมเป็นการรับรู้ของบุคคลในสังคมเกี่ยวกับความเชื่อมั่นและความเชื่อถือในผู้อื่น ทั้งในบริบทของความสัมพันธ์ส่วนบุคคลและสถาบันต่าง ๆ ในสังคม โดยที่ความไว้วางใจระหว่างบุคคลหมายถึงความเชื่อมั่นที่บุคคลมีต่อคนอื่น ๆ ในชุมชนหรือสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่ไม่รู้จักกัน ความไว้วางใจระหว่างบุคคลมีผลสำคัญต่อการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมที่เข้มแข็ง และส่งเสริมการทำงานร่วมกันในสังคม เมื่อบุคคลมีความไว้วางใจในผู้อื่นจะมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและการเมืองมากขึ้น

วัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อที่ 2 เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน ดังนี้		
ปัจจัยที่มีอิทธิพล	ลำดับ	การอธิบายอิทธิพลของปัจจัย
		ความไว้วางใจทางสังคมมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง เพราะความไว้วางใจช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพลเมืองในกิจกรรมทางการเมืองและสังคม ทำให้ผู้คนรู้สึกมั่นใจในการแสดงออกความคิดเห็นและเข้าร่วมตั้งแต่ในระดับชุมชน เครือข่ายและชุมชนที่มีความไว้วางใจสูงจึงมีแนวโน้มที่จะร่วมมือกันและแสดงออกทางการเมืองอย่างมีความรับผิดชอบ ส่งผลให้เกิดความมั่นคงในระบบการเมือง

นอกจากนั้น ผลการวิจัยยังพบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ในด้านสวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ และปัจจัยด้านการเมือง ในด้านความไว้วางใจทางการเมือง และภาวะผู้นำของผู้นำทางการเมือง ไม่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในเขตภาคเหนือตอนบนแต่อย่างใด

โดยสามารถสรุปสมมติฐานหลักในการวิจัย สมมติฐานย่อยในการวิจัย และสมมติฐานรองในการวิจัย ได้ดังตาราง 58 ต่อไปนี้

ตาราง 58 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานหลักในการวิจัย		
สมมติฐาน	ผลการทดสอบ	ข้อสรุป
สมมติฐานหลักในการวิจัย		
1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองอย่าง	ยอมรับ	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
สมมติฐานย่อยในการวิจัย		

สมมติฐานหลักในการวิจัย		
สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	ข้อสรุป
1.1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง	ยอมรับ	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
1.2 ปัจจัยด้านสังคมมีอิทธิพลต่อกับวัฒนธรรมทางการเมือง	ยอมรับ	ปัจจัยด้านสังคมมีอิทธิพลต่อกับวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
1.3 ปัจจัยด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อกับวัฒนธรรมทางการเมือง	ปฏิเสธ	ปัจจัยด้านการเมืองไม่มีอิทธิพลต่อกับวัฒนธรรมทางการเมือง
สมมติฐานรองในการวิจัย		
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง	ยอมรับ	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมือง อุดมการณ์ และความเชื่อทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อความตระหนักในความเป็นพลเมือง	ยอมรับ	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อความตระหนักในความเป็นพลเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล	ยอมรับ	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางการเมือง	ยอมรับ	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานหลักในการวิจัย

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	ข้อสรุป
6. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง	ยอมรับ	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.2 คุณูปการของงานวิจัย

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยได้อธิบายถึงคุณูปการจากงานวิจัยนี้เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน” จำนวน 5 ประการ มีรายละเอียดต่อไปนี้

1) การศึกษานี้มุ่งเน้นท้าทายกรอบแนวคิดดั้งเดิมในการวิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองไทย

โดยที่กรอบแนวคิดแบบดั้งเดิมของอัลมอนต์ และเวอร์บาที่เน้นความคงที่ของวัฒนธรรมทางการเมืองอาจไม่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่เกิดขึ้นในประเทศไทยได้อย่างเต็มที่ ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยต้องเผชิญกับพลวัตทางการเมืองที่เข้มข้นและมีบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีที่แตกต่างจากยุคก่อนหน้า การรัฐประหารที่เกิดขึ้นซ้ำ ความเปลี่ยนแปลงในรัฐบาลบ่อยครั้ง รวมถึงความขัดแย้งและการแตกแยกในสังคม ล้วนเป็นตัวเร่งที่สร้างพลวัตทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง สิ่งเหล่านี้ไม่เพียงแต่นำไปสู่การปรับตัวของประชาชนต่อเหตุการณ์และสภาวะแวดล้อมใหม่ ๆ แต่ยังอาจทำให้เกิด “วัฒนธรรมทางการเมืองย่อย” ซึ่งมีความหลากหลายและซับซ้อนยิ่งขึ้นในหมู่ประชากรกลุ่มต่าง ๆ

งานวิจัยนี้จึงนำเสนอการปรับปรุงแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบยืดหยุ่นและเชื่อมโยงกับบริบทปัจจุบัน โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในภาคเหนือตอนบนของไทย ซึ่งเป็นกลุ่มที่เติบโตมาภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเศรษฐกิจที่รวดเร็ว การศึกษานี้ยังได้อธิบายการก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมืองที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางสังคมและการเมืองที่ไม่แน่นอน โดยไม่ยึดติดกับกรอบคิดที่เน้นความคงที่แบบดั้งเดิม งานวิจัยนี้จึงเสนอว่าการทำความเข้าใจวัฒนธรรมทางการเมืองในไทยนั้นจำเป็นต้องมีการมองเห็นความ

หลากหลายและพลวัตที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อสะท้อนความเป็นจริงที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางการเมืองและสังคมที่ซับซ้อนและมีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง

2) การศึกษาครั้งได้ขยายองค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย ในมิติ ด้านเนื้อหาและกลุ่มประชากรที่ศึกษา

อาจกล่าวได้ว่าการศึกษานี้เป็นการศึกษาแรกในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองโดยการนำปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ในการศึกษาการก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมืองในกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายใหม่ในการศึกษา ซึ่งมีงานที่ศึกษาและทำความเข้าใจกับกลุ่มศึกษานี้จำนวนน้อยขึ้นในประเทศไทย รวมทั้งความสำคัญของการศึกษาที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองกับการก่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมือง โดยข้อค้นพบที่น่าสนใจคือลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษาช่วยฉายภาพให้เห็นถึงแนวโน้มทางการเมืองที่อาจส่งผลต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยในอนาคต

นอกจากนี้ยังเป็นการระบุปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งการวิจัยครั้งนี้สามารถระบุได้ถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญ ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ คือ สถานภาพทางการเงินของครอบครัว และปัจจัยด้านสังคม คือ สื่อสังคมออนไลน์และ ความไว้วางใจทางสังคม ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์บทบาทของปัจจัยเหล่านี้ในการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มคนรุ่นใหม่ได้

3) การรับรู้สถานการณ์ทางการเมืองของไทยจากข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ว่าปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมอาจเป็น “เครื่องจักรขับเคลื่อน” วัฒนธรรมการเมืองยุคใหม่ และแสดงให้เห็น “ภาวะถดถอย” ของอิทธิพลทางการเมืองในมุมมองของคนรุ่นใหม่

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแรกที่ระบุชัดเจนว่าปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะสถานะการเงินของครอบครัว สื่อสังคมออนไลน์ และความไว้วางใจทางสังคม ไม่ใช่แค่มีผลต่อการก่อรูปของวัฒนธรรมทางการเมืองเท่านั้น แต่อาจเป็นแรงผลักดันหลักในการหล่อหลอมวัฒนธรรมการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในกลุ่มประชากรที่ศึกษาได้ เป็นแสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษานี้ไม่ได้ขึ้นกับปัจจัยด้านการเมืองโดยตรง แต่ขึ้นกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการเมืองอาจจะไม่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือก่อรูปวัฒนธรรมการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งของคนรุ่นใหม่ได้ ซึ่งสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่บ่งบอกถึงปัญหามุมมองของคนรุ่นใหม่ทางการเมืองของไทยอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่าง

ยิ่งในบริบทหรือในช่วงสถานการณ์ทางการเมืองในช่วง พ.ศ. 2566 -2567 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์

4) การเข้าเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเมืองของคนรุ่นใหม่ที่แตกต่างกันจากเดิม

การศึกษาค้นคว้านี้ทำให้เห็นชัดเจนถึงบทบาทของปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาของประเทศไทยที่มีต่อการก่อตัวของวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษาที่ได้รับโลกทัศน์ทางการเมืองแตกต่างไปจากคนรุ่นก่อน โดยพบว่าปัจจัยหลัก ๆ เช่น สถานภาพทางการเงินของครอบครัว การใช้สื่อสังคมออนไลน์ และความไว้วางใจทางสังคม มีอิทธิพลอย่างมากต่อการที่จะนำไปสู่การก่อรูปหรือการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษานี้ได้ และการศึกษาช่วยให้เห็นภาพรวมและเข้าใจอย่างลึกซึ้งว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมมีบทบาทอย่างไรต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่

5) การศึกษาค้นคว้านี้ได้สร้างเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทางการเมืองผ่านการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองของพลเมืองในคนรุ่นใหม่ และเสนอ “แนวทางใหม่” ให้กับสถาบันทางการเมืองที่ต้องตระหนักในบทบาทของประชากรกลุ่มนี้มากขึ้น

การศึกษานี้ได้พัฒนาข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ในการวางกลยุทธ์ แผนงาน หรือนโยบายที่เน้นการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองของพลเมืองในประชากรกลุ่มที่ศึกษาซึ่งประชากรกลุ่มนี้จะกลายเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในทางการเมืองของประเทศไทย หากมีการส่งเสริมความตระหนักในความเป็นพลเมืองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองอาจนำไปสู่การพัฒนาการเมืองของไทยในอนาคตได้ กล่าวคือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจึงเน้นให้ความสำคัญของการสร้างค่านิยมและทัศนคติที่เข้มแข็งต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง รวมถึงการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่ศึกษาที่จะช่วยให้เกิดความตระหนักและรู้สึกมีบทบาทในสังคมได้อย่างแท้จริง และหากนำข้อเสนอไปใช้ในการออกแบบนโยบายของสถาบันทางการเมือง เช่น รัฐบาล พรรคการเมือง หรือแม้แต่หน่วยงานของรัฐเพื่อที่จะสนับสนุนการมีส่วนร่วมในประชากรกลุ่มนี้ ก็จะสามารถขยายโอกาสให้ประชากรกลุ่มที่ศึกษานี้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองได้มากขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำ และเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ได้

7.3 ข้อจำกัดของการวิจัย

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะได้อธิบายถึงข้อจำกัดในการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน” จำนวน 2 ประการ มีรายละเอียดต่อไปนี้

1) การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแนวใหม่ ผู้วิจัยได้พัฒนาจากผลงานกันของแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิม และแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ โดยได้ใช้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองจำนวน 3 ปัจจัยได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านเมือง โดยประชากรกลุ่มที่ศึกษาผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่ละเอียดอ่อน และเป็นเวลาที่รัฐบาลของ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ครองอำนาจทางการเมืองในระยะเวลากว่า 8 ปี ซึ่งอาจจะการก่อให้เกิดความโน้มเอียงทางการเมือง และความต้องการในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเกิดขึ้น

นอกจากนี้ การศึกษาครั้งนี้สามารถอธิบายหรือให้คำจำกัดความต่อการก่อรูปวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยของประชากรกลุ่มที่ศึกษาในช่วงเวลาที่ศึกษา และบริบททางการเมืองในขณะที่ได้ศึกษา รวมทั้งสะท้อนสภาพแวดล้อมทางการเมือง และวัฒนธรรมการเมืองของกลุ่มประชากรที่ศึกษานี้ในระยะยาวได้ดีขึ้น

2) การศึกษาครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน โดยเป็นการสุ่มตัวอย่างใน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลำพูน จังหวัดแพร่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน แต่อย่างไรก็ดีผู้วิจัยได้คำนึงถึงประเด็นนี้จึงได้เลือกพื้นที่ที่เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง โดยการกระจายพื้นที่ข้อมูลโดยแบ่งจังหวัดภาคเหนือตอนบนออกเป็น 3 กลุ่มตามพื้นที่ที่มีดัชนีความก้าวหน้าคนในด้านการมีส่วนร่วม 3 กลุ่มคือ (1) พื้นที่ที่มีดัชนีความก้าวหน้าคนในด้านการมีส่วนร่วมสูงมาก (HAI มากกว่า 0.80) (2) พื้นที่ที่มีดัชนีความก้าวหน้าคนในด้านการมีส่วนร่วมสูง (HAI 0.70-0.79) และ (3) พื้นที่ที่มีดัชนีความก้าวหน้าคนในด้านการมีส่วนร่วมปานกลาง (HAI 0.60-0.69) ผู้วิจัยจึงเลือกจังหวัดที่เป็นตัวแทนแต่ละกลุ่มพื้นที่ โดยเลือกจังหวัดลำพูน จังหวัดแพร่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นพื้นที่ในการศึกษา

7.4 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

7.4.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะได้สรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน” ต่อหน่วยงานของรัฐ ส่วนราชการ หรือสถาบันทางการเมืองที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การพัฒนามาตรการ กลยุทธ์ หรือนโยบายในทางปฏิบัติได้ ดังรายละเอียดตาราง 59 ต่อไปนี้

ตาราง 59 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมือง

ปัจจัย	หน่วยงานที่ผู้วิจัยเสนอให้พิจารณารับผิดชอบ	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	การจัดทำแผนเศรษฐกิจเชิงบูรณาการ การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจระดับชาติโดยเน้นแผนที่มีความชัดเจนในการเพิ่มความพึงพอใจในชีวิตของประชาชน โดยควรเน้นการสร้างงาน การเพิ่มรายได้ และการลดความเหลื่อมล้ำ
	กระทรวงการคลัง	การปรับปรุงโครงสร้างภาษีและการสนับสนุนทางการเงิน โดยกระทรวงการคลัง ออกมาตรการลดหย่อนภาษีสำหรับกลุ่มรายได้ต่ำและกลุ่มธุรกิจที่สร้างการจ้างงานอย่างยั่งยืน
	กระทรวงแรงงาน	การสร้างและส่งเสริมระบบประกันรายได้ขั้นต่ำ ซึ่งเน้นให้ประชาชนทุกคนมีรายได้ประจำอย่างสม่ำเสมอโดยไม่ต้องคำนึงถึงสถานะทางเศรษฐกิจหรืออาชีพ
	กระทรวงแรงงาน	การขยายการเข้าถึงระบบสวัสดิการเพื่อความเท่าเทียม โดยการขยายสิทธิประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ให้ครอบคลุมกลุ่มที่ขาดโอกาส รวมถึงการสร้างระบบประกันสังคมถ้วนหน้า และการเข้าถึงสวัสดิการที่เท่าเทียม ครอบคลุมจะเพิ่มความมั่นคงในชีวิต
	กระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการ	การผลักดันนโยบายในการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และยกระดับการศึกษา เช่น การสร้างโอกาส

ปัจจัย	หน่วยงานที่ผู้วิจัยเสนอ ให้พิจารณารับผิดชอบ	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
	และกระทรวงการ อุดมศึกษา วิจัย และ นวัตกรรมการ	ทางการศึกษาที่เท่าเทียม การส่งเสริมการพัฒนา สถานศึกษาที่มีคุณภาพ เนื่องจากการสนับสนุนจากรัฐ และข้อเสนอต่อการพัฒนาหลักสูตรใหม่ทดแทน หลักสูตรที่ล้าสมัย โดยความร่วมมือของหน่วยงาน ทางการศึกษาตั้งแต่ในระดับพื้นฐานจนถึง ระดับอุดมศึกษา
ปัจจัยด้าน สังคม	สำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักพัฒนารัฐบาล ดิจิทัล (DGA)	การจัดการข้อมูล และการรับฟังความคิดเห็น โดยสร้าง ระบบที่สามารถรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลความ คิดเห็นของคนรุ่นใหม่ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ การเมือง
	สำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักพัฒนารัฐบาล ดิจิทัล (DGA)	การพัฒนาระบบออนไลน์ และสภาพแวดล้อมออนไลน์ ที่ปลอดภัยเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงออกและ สะท้อนความต้องการต่อหน่วยงานของรัฐ สถาบันทาง การเมืองได้อย่างอิสระในการแสดงความคิดเห็น
	สำนักงาน ก.พ.ร. หรือ กระทรวงดิจิทัลเพื่อ เศรษฐกิจและสังคม	การสร้างระบบข้อมูลที่เปิดเผยและเข้าถึงง่าย โดยการ พัฒนาระบบการจัดการข้อมูลที่โปร่งใส สามารถเข้าถึง ได้ง่ายโดยประชาชน
	กรมประชาสัมพันธ์	การสื่อสารอย่างต่อเนื่องและมีส่วนร่วมแก่คนรุ่นใหม่ ภาครัฐควรจัดให้มีการสื่อสารอย่างต่อเนื่องและมี ประสิทธิภาพระหว่างภาครัฐกับประชาชนทั้งในสื่อของ ภาครัฐ
	องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น	การสร้างพื้นที่ สาธารณะสำหรับการแสดงออก หน่วยงานภาครัฐควรจัดทำพื้นที่สาธารณะที่เป็นมิตร กับคนรุ่นใหม่ เช่น เวทีเสวนา หรือศูนย์ชุมชน เพื่อให้ คนรุ่นใหม่สามารถแสดงความคิดเห็นและจัดกิจกรรม ต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ
	สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย	มาตรการในการจัดทำโครงการประชาสัมพันธ์ที่เน้น ความสำคัญของความไว้วางใจและความพึงพอใจใน

ปัจจัย	หน่วยงานที่ผู้วิจัยเสนอให้พิจารณารับผิดชอบ	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
		ชีวิตการจัดทำโครงการประชาสัมพันธ์ที่กระตุ้นให้ประชาชนโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ เห็นถึงความสำคัญของการไว้วางใจซึ่งกันและกัน และการสร้างสังคมที่เอื้อต่อการมีความสุขในชีวิตผ่านสื่อมวลชน
	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	การพัฒนาเครือข่ายของคนรุ่นใหม่ในท้องถิ่นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การส่งเสริมการรวมกลุ่มของคนรุ่นใหม่ในชุมชนหรือท้องถิ่นผ่านกิจกรรมต่าง ๆ
	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	การสนับสนุนโครงการแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มวัยรุ่นในต่างพื้นที่โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานภาครัฐควรจัดให้มีโครงการแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มเยาวชนในภูมิภาคต่าง ๆ หรือในเขตเมืองกับชนบท เพื่อสร้างความเข้าใจและความไว้วางใจระหว่างกลุ่มคนที่มีพื้นฐานชีวิตแตกต่างกันเพื่อลดความไม่ไว้วางใจ
ปัจจัยด้านการเมือง	สำนักนายกรัฐมนตรี	การพัฒนาความโปร่งใสและความรับผิดชอบในระบบราชการของหน่วยงานภาครัฐทุกระดับ โดยสำนักนายกรัฐมนตรีสามารถสร้างกลไกในการตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานของภาครัฐอย่างเปิดเผยและโปร่งใส เพื่อให้ประชาชน
	สำนักงาน ก.พ.ร. หรือ สำนักงาน ป.ป.ช.	การพัฒนาระบบการร้องเรียนและแสดงความคิดเห็นของประชาชนที่ปลอดภัยและเป็นความลับ โดยที่หน่วยงานภาครัฐพัฒนาระบบการร้องเรียนและแสดงความคิดเห็นที่สามารถปกป้องความปลอดภัยของผู้แจ้งเบาะแสหรือให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการทำงานของรัฐ
	หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบนโยบายที่มีประชาชนเป็นสมาชิกจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามนโยบายสาธารณะ

7.4.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) การศึกษาในมิติเชิงพื้นที่ ในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้พื้นที่ภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด ดังนั้นเพื่อให้เห็นความหลากหลายของวัฒนธรรมทางการเมืองในบริบทที่ต่างกัน รวมถึงเป็นการเปรียบเทียบความเหมือน หรือความต่างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแต่ละภูมิภาค เช่น ภาคใต้หรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งอาจสะท้อนถึงผลกระทบของสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน รวมทั้งอาจศึกษาวิจัยเชิงลึกในพื้นที่เฉพาะเจาะจง เช่น เมืองใหญ่และชนบทในภาคเหนือ เพื่อเปรียบเทียบว่าปัจจัยต่าง ๆ มีอิทธิพลอย่างไรต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในแต่ละพื้นที่ได้ การวิจัยในครั้งต่อไปอาจพิจารณามิติเชิงพื้นที่ให้ครอบคลุมมากขึ้น โดยไม่เพียงแต่ศึกษาเฉพาะภาคเหนือ แต่ขยายไปยังภูมิภาคอื่นของประเทศเพื่อทำความเข้าใจวัฒนธรรมทางการเมืองที่หลากหลาย ทั้งนี้จะทำให้สามารถเปรียบเทียบและสรุปแนวโน้มที่ชัดเจนยิ่งขึ้นว่าปัจจัยด้านใดในแต่ละภูมิภาคมีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างไร

2) การพัฒนากรอบแนวคิดในทางทฤษฎี การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมตามแนวคิดของอัลมอนต์ และเวอร์บา ผสมผสานกับแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของอิงเจนฮาร์ด และวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ของคล้าก และมาร์ตินอท ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปอาจมีการขยายกรอบในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในมิติอื่น ๆ เช่น ในเชิงสังคมวิทยาชนบทหรือเมือง หรือแม้กระทั่งในมิติของจิตวิทยาเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับแรงจูงใจและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของประชากรกลุ่มที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก เพื่อเป็นการขยายองค์ความรู้ในการทำความเข้าใจกับประชากรกลุ่มนี้ให้มากยิ่งขึ้น

3) การพัฒนาวิธีวิจัยในการศึกษา โดยที่การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยในเชิงปริมาณ ดังนั้นหากการศึกษาในอนาคตจะมีการเพิ่มการใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มในกลุ่มตัวอย่างต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งและหลากหลายในการวิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมือง รวมทั้งใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและการวิเคราะห์เชิงปริมาณได้

4) การศึกษาโดยการเปรียบเทียบระหว่างรุ่น (เจนเนอเรชัน) โดยที่การศึกษาครั้งนี้ ได้มีกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาคือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกจึงอยู่ในกลุ่มเจนเนอเรชันซี (Generation Z) ดังนั้นอาจมีการวิจัยเปรียบเทียบระหว่างเจนเนอเรชัน (Generation Gap) เช่น การเปรียบเทียบ ความเชื่อและทัศนคติทางการเมืองระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกกับผู้เลือกตั้งรุ่นก่อน เพื่อทำความเข้าใจระหว่างเจนเนอเรชัน และอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองต่อการ ก่อตัวของวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กนกรัตน์ เลิศชูสกุล. (2564). *สงครามเย็น (ใน) ระหว่างโบว์ขาว*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- กมล สมวิเชียร. (2514). *วัฒนธรรมการเมืองไทยกับการพัฒนาการเมือง*. ในวรรณไวทยาการ: รัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- กรมประชาสัมพันธ์. (2567). *ไทยติด 1 ใน 50 ประเทศที่ประชากรคนรุ่นใหม่มีความสุขที่สุดในโลก*. ออนไลน์ เข้าถึงเมื่อ 29 มิถุนายน 2567
[<https://radiothailand.prd.go.th/th/content/category/detail/id/57/iid/300522>]
- กานต์ บุญศิริ. (2562). กลยุทธ์การใช้สื่อใหม่ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของพรรคอนาคตใหม่. *การระดับชาติครั้งที่ 1 ประจำปี 2562 สาขานิติศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*. หน้า 276-285.
- จิตรา สมบัติรัตนานันท์. (2557). *วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดชลบุรี: กรณีศึกษา กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น*. ปรัชญาดุสิตบัณฑิตสาขาไทยศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฉันทนา บรรพศิริโชติ หวันแก้ว และ นฤมล กิจไพศาลรัตน. (2548). *วัฒนธรรมการเมือง: โครงการประเมินและสังเคราะห์สถานภาพองค์ความรู้การวิจัยวัฒนธรรมในประเทศไทย*. งานวิจัยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- คันธีรา ฉายาวงศ์. (2564). แนวโน้มการเมืองไทยกับสื่อสังคมออนไลน์ในศตวรรษที่ 21. *วารสารเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มทร.พระนคร*, 6(1) 97 – 107.
- ชนิดา จิตตรุทธะ. (2561). *วัฒนธรรมประชาธิปไตยกับการพัฒนาทางสังคมไทย*. *วารสารการเมืองการบริหารและกฎหมาย*, 10(1), 271-300.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2524). *วัฒนธรรมทางการเมืองกับระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย*. ใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2524. *วัฒนธรรมการเมืองไทย*, กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์.
- จิตพล กาญจนกิจ. (2545). *ความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเมืองท้องถิ่นไทย: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล*. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ณัฐมน หมวกฉิม สุรพล สะยุพรม และยุทธนา ประณีต. (2565). การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน
ในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งของไทย. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 16(44), 103-
118.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์.(2553). *สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จามจุรีโพร
ดักท์.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2549).*การมีส่วนร่วม แนวคิดทฤษฎี และกระบวนการ*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- ทิวากร แก้วมณี. (2553). *แนวคิดวัฒนธรรมการเมือง: จาก Civic Culture สู่ Bowling Alone*
Political Culture: From Civic Culture to Bowling Alone. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม
2566, จาก http://www.dhiwakorn-kaewmanee.de/pdfs/civic_culture.pdf
- ทิวากร แก้วมณี. (2553). *วัฒนธรรมการเมืองภาคเหนือ: ข้อเสนอ ระเบียบวิธีวิจัย และเครื่องมือ*.
สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2566, จาก [http://www.dhiwakorn-
kaewmanee.de/pdfs/political_culture_of_thai_in_the_north.pdf](http://www.dhiwakorn-kaewmanee.de/pdfs/political_culture_of_thai_in_the_north.pdf)
- ธนพันธ์ ไส้ประกอบทรัพย์. (2558). แนวคิดหลังวัตถุนิยม (Post-Materialism) และการมีส่วนร่วม
ทางการเมือง: กรณีศึกษาโพสท์แมททีเรียลลิสต์ในประเทศไทยในทวีปเอเชีย ปี ค.ศ. 1981 ถึง
2004. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 21(4), 121-145.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2543). *พรมแดนความรู้ด้านการวิจัยและสถิติ*. ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2550). *อ่านวัฒนธรรมทางการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ประจักษ์ ก้องกีรติ. (2558). *การเมืองวัฒนธรรมไทยว่าด้วยความทรงจำ วาทกรรม อำนาจ*. นนทบุรี:
ฟ้าเดียวกัน.
- ประจักษ์ ก้องกีรติ. (2565). *ให้คนตีปกรองบ้านเมือง: การเมืองวัฒนธรรมของชาวไทย*. นนทบุรี: ฟ้า
เดียวกัน.
- ปัญญา ไข่เอื้อง. (2538). *วัฒนธรรมการเมืองของข้าราชการรัฐสภา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคาแหง.
- ปิยวรรณ เกศา. (2560). *วัฒนธรรมทางการเมืองของนิสิต นักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา จังหวัด
พิษณุโลก*. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปुरुวิชญ์ วัฒนสุข. (2566). “การเมือง”หลังเลือกตั้ง 66 การเปลี่ยนแปลงกับ “พลังสื่อโซเชียล”.
สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2566, จาก [https://tu.ac.th/thammasat-070666-politics-after-
the-election](https://tu.ac.th/thammasat-070666-politics-after-the-election)
- ผาสุก พงษ์ไพโรจิตร. (2557). *ภาพรวมความเหลื่อมล้ำกับความขัดแย้งสู่สังคมไทยเสมอหน้า*.
กรุงเทพฯ: มติชน.

- ผาสุก พงษ์ไพโรจิตร์. (2556). *ภาพรวมความเหลื่อมล้ำกับความขัดแย้ง ความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรและบริการพื้นฐานของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2524). *วัฒนธรรมการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2524). *วัฒนธรรมทางการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์.
- พฤทธิสถาน ชุมพล. (2537). การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมไทยกับการจรรโลงประชาธิปไตย: ข้อคิดบางประการ. *วารสารสังคมศาสตร์*, 28(2), 15-30.
- พฤทธิสถาน ชุมพล. (2547). *ระบบการเมือง: ความรู้เบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. (2520). *วัฒนธรรมทางการเมืองของครูในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. (2524). *วัฒนธรรมทางการเมืองไทย: ข้อสรุปจากการวิจัยเชิงประจักษ์*. ใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. *วัฒนธรรมการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์.
- พัทธา สายหู. (2514). *การใช้แบบความคิดเรื่อง "วัฒนธรรม" ในการพัฒนาประเทศ*. ใน ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- พิชิต กันยารวรรณ. (2560). การกล่อมเกลางานการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมือง ที่ส่งผลต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 8(2), 177-189.
- พิทยา มาศมินทร์ไชนรา. (2548). วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย: ข้อสังเกตและพิจารณา. *วารสารปาริชาติ*, 18(4), 91-94.
- พิรงรอง รามสูต พิมลพรรณ ไชยนันท์ และวิโรจน์ สุทธิสีมา. (2565). ห้องแห่งเสียงสะท้อนออนไลน์ กับผู้ออกเสียงเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562. *วารสารสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 52(2), 7-32.
- พุทธิมน คิงฆมานันท์. (2547) *วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยบูรพา
- รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข และสุธี ประศาสน์เศรษฐ์. (2561). วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย: ปัญหาเชิงโครงสร้าง. *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา*, 6(2), 69 -89.

- วงศ์ เลิศไพศาล. (2517). *วัฒนธรรมการเมือง : ศึกษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตปีสุดท้าย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อฐานะและบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทน*.
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรวรรณ ชาญด้วยวิทย์ และสาวิณี สุริยันรัตกร. (2565). *เศรษฐศาสตร์ความสุข*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ หจก.ลือคอินดีไซน์เวิร์ค.
- วรวรรณ ชาญด้วยวิทย์. (2563). *นโยบายสาธารณะและความพึงพอใจในชีวิตของคนไทย 4.0 (ระยะที่ 1)*. (รายงานวิจัย): กรุงเทพฯ: สำนักงานวิจัยแห่งชาติ (วช.).
- วรัญญา ศรีริน พรอัมรินทร์ พรหมเกิด และจักรพันธ์ ชัดชุมแสง. (2564). วัฒนธรรมทางการเมืองหลักกับการพัฒนาประชาธิปไตยของคนชนบทอีสานในวันนี้. *Journal of Social Science and Humanities Research in Asia*, 27(3), 43-86.
- วรัญญา ศรีริน และพรอัมรินทร์ พรหมเกิด. (2566). บทวิเคราะห์ทางสังคมวิทยาการเมืองว่าด้วยวัฒนธรรมทางการเมืองหลักของชาวบ้าน: กรณีศึกษาหมู่บ้านชนบทแห่งหนึ่งในอีสานเหนือ. *วารสารหาดใหญ่วิชาการ*, 22(1), 111-131.
- วสะ บุรพาเดชะ และอนันต์ โอสถศิลป์. (2563). *การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดและทัศนคติทางการเมืองระหว่างประชากรต่างช่วงวัย*. (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ และรัตนาวดี ลำพาย. (2563). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทย : มूलเหตุ รูปแบบ และผลที่เกิดขึ้นตามมา. *วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 7(1), 1-18.
- วัลลภ สุขสวัสดิ์. (2564). *การวิจัยเชิงปริมาณทางรัฐศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). พิษณุโลก: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน. (2521). *วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของไทย: การศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษาระดับปริญญาโท ของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิสุทธิ์ ชันศิริ. (2564). *กลยุทธ์การตลาดการเมืองของพรรคอนาคตใหม่ในการเลือกตั้ง 24 มีนาคม 2562*. ดุษฎีนิพนธ์นิเทศศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วิสุทธิ์ ชันศิริ ธิติพัฒน์ เอี่ยมนิรันดร์ และการดา ร่วมพุ่ม. (2564). กลยุทธ์การตลาดการเมืองของพรรคอนาคตใหม่ในการหาเสียงเลือกตั้ง 24 มีนาคม 2564. *วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิต*, 16(1), 184-222.
- วีระ หวังสัจจะโชค. (2567). จากจักรกลการเมืองสู่จักรกลอุดมการณ์: กรณีศึกษาเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดพิษณุโลก พ.ศ. 2566. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 20(1), 235 – 262.

ศิริกัญญา ตันสกุล และคณะ (2557). 8 ข้อเท็จจริงความเหลื่อมล้ำในไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันอนาคตไทยศึกษา

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริสุตา แสงทอง. (2564). ความตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่: จุดยืนประชาธิปไตยใหม่แห่งอนาคต. วารสารมหาจุฬานาครพรรคน, 8(2), 287-297.

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. (2553). ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจกับประชาธิปไตย. ปรากฏา 14 ตุลาคม ประจำปี 2553. กรุงเทพฯ: มูลนิธิ 14 ตุลา.

สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2553). ปัจจัยภูมิหลัง วัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำเยาวชนไทย. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์, 50(4), 77-98.

สวัสดิ์ สุกนธรังสี. (2516). ประชาชน อุดมการณ์ และผู้นำของสังคมไทย. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์, 13(4), 439-463.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2567). ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน. สืบค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2567, จาก https://data.go.th/dataset/os_08_00009

สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). รายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2565. สืบค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2567, จาก https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=Social_HAI

สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง. (2565). จำนวนประชากรไทยที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านแยก รายอายุ รายเดือน. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2566, จาก https://stat.bora.dopa.go.th/new_stat/webPage/statByAgeMonth.php

สำราญ มีแจ้ง. (2557). สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัย: ทฤษฎีและปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ และจิราภรณ์ คำจันทร์. (2567). เสี่ยงคนรุ่นใหม่: ความหวัง ความฝัน ความกลัว และรอยแยกในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท.

สุจิต บุญบงการ. (2510). Thai student's Political Interest and Attitude. สังคมศาสตร์, 5(1), 164-187.

สุจิต บุญบงการ. (2514). นิสิต นักศึกษากับการพัฒนาทางการเมืองของไทย. ใน วรรณไวทยาการ: รัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

อชิรวิชญานันท์ อริยมณีโก. (2565). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่. วารสารบัณฑิตสาเกตปริทรรศน์, 7(1), 81-93.

อติคม สุวรรณประสิทธิ์. (2545). วัฒนธรรมทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยทหารบกไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนรรฆ พิทักษ์ธานิน. (2557). ปรัชญานงานศึกษาความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคมไทย.

วารสารวิจัยสังคม, 37(2), 281-292.

อภิชาติ สถิตนิรามัย ยุกติ มุกดาวิจิตร และนิติ ภาวครพันธ์. (2556). *ทบทวนภูมิทัศน์การเมืองไทย*.

แผนงานสร้างเสริมนโยบายสาธารณะที่ดี. เชียงใหม่: สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อภิชาติ สถิตนิรามัย. (2566). “ทบทวนภูมิทัศน์การเมืองไทย”: ผลการเลือกตั้ง 2566 และ “สองนคราประชาธิปไตย”. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 19(2), 261–266.

อรรถสิทธิ์ ปานแก้ว. (2561). โหวตเพื่อใคร : พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทย. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 16(1), 22-50.

อรรถสิทธิ์ ปานแก้ว. (2562). ทศนคติต่อประชาธิปไตยและการเมืองของผู้เลือกตั้งครั้งแรก. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 17(2), 5-19.

อรรวรรณ สว่างอารมณ์. (2564). การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของพลเมือง 4 รุ่น: กรณีศึกษาอำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารพัฒนาสังคม*, 23(1), 163–180.

อุไรวรรณ ชนสถิตย์. (2552). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 7(3), 49-75.

ภาษาอังกฤษ

Almond, G. A., & Coleman, J. S. (Eds.). (1960). *The politics of developing areas*. Princeton, NJ: Princeton University Press.

Almond, G. A., & Powell, G. B. (1966). *Comparative politics: A development approach*. Boston, MA: Little, Brown & Company.

Almond, G. A., & Powell, G. B. (1974). *Comparative politics today: A world view*. Boston, MA: Little, Brown & Company.

Almond, G. A., & Verba, S. (1963). *The civic culture: Political attitudes and democracy in five nations*. Princeton, NJ: Princeton University Press.

Almond, G. A., & Verba, S. (1980). *The civic culture revisited*. Boston, MA: Little, Brown & Company.

Ardag, M. M., & Öney, B. (2018). Political culture in Turkey: Perceptions on democracy, citizenship, and support for a strong leader. Evidence from two representative samples. In *ECPR General Conference*, Hamburg, 22-25 August 2018

- Baldwin, J. R., Faulkner, S. L., Hecht, M. L., & Lindsley, S. L. (2006). *Redefining culture: Perspectives across the disciplines*. New York, NY: Routledge.
- Baldwin, J. R., Faulkner, S. L., Hecht, M. L., & Lindsley, S. L. (2005). *Redefending culture: Conceptualization culture across disciplines*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Barber, J. D. (1972). *Citizen politics: An introduction to political behavior*. Pearson.
- Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). *Transformational leadership* (2nd ed.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Benedict, R. (2019). *The chrysanthemum and the sword: Patterns of Japanese culture*. Albatross Publishers.
- Bennett, W. L., & Segerberg, A. (2012). The logic of connective action: Digital media and the personalization of contentious politics. *Information, Communication & Society*, 15(5), 739–768.
- Boulianne, S. (2015). Social media use and participation: A meta-analysis of current research. *Information, Communication & Society*, 18(5), 524–538.
- Brehm, J., & Rahn, W. (1997). Individual-level evidence for the causes and consequences of social capital. *American Journal of Political Science*, 41(3), 999–1023.
- Brown, A. (2006). Political culture. In A. Kuper & J. Kuper (Eds.), *The social science encyclopedia* (Vol. 2). New York, NY: Routledge Taylor & Francis Group.
- Bullock, A., & Stallybrass, O. (1977). *The Fontana dictionary of modern thought*. United Kingdom: Fontana.
- Campbell, A., Converse, P. E., Miller, W. E., & Stokes, D. E. (1960). *The American voter*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Carreira da Silva, F., Clark, T. N., & Brito Vieira, M. (2013). *Political culture*. In *The International Encyclopedia of Political Communication*. SSRN. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2312526>
- Castles, F. G. (1996). Welfare states and the problems of legitimation. In F. G. Castles (Ed.), *The comparative history of public policy* (Vol. 2, pp. 275–306).
- Castells, M. (2012). *Networks of outrage and hope: Social movements in the Internet age*. Polity Press.

- Ceaser, J. (1985). Alexis de Tocqueville on political science, political culture, and the role of the intellectual. *The American Political Science Review*, 79(3), 656-672.
- Clark, T. N., & Martinot, V. (Eds). (1998). *The new political culture*. New York, NY: Westview Press.
- Clark, T. N., & Lipset, S. M. (2001). *The Breakdown of Class Politics: A Debate on Post-Industrial Stratification*. Woodrow Wilson Center Press.
- Converse, P. E. (1964). The nature of belief systems in mass publics. *Critical Review*, 18(1-3), 1-74.
- Cramer, K. J. (2016). *The politics of resentment: Rural consciousness in Wisconsin and the rise of Scott Walker*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Cramer, D. (1997). *Fundamental statistics for social research: Step-by-step calculations and computer techniques using SPSS for Windows* (1st ed.). New York, NY: Routledge.
- Chanley, V. A., Rudolph, T. J., & Rahn, W. M. (2000). The origins and consequences of public trust in government: A time series analysis. *Public Opinion Quarterly*, 64(3), 239-256.
- Cheng, E. W., Chung, H.-F., & Cheng, H. (2023). Life satisfaction and the conventionality of political participation: The moderation effect of post-materialist value orientation. *International Political Science Review*, 44(2), 157-177.
- Czudnowski, M. M. (1968). A salience dimension of politics for the study of political culture. *The American Political Science Review*, 62(3), 878-888.
- Dahl, V., Amnå, E., Banaji, S., Landberg, M., Šerek, J., Ribeiro, N., Beilmann, M., Pavlopoulos, V., & Zani, B. (2017). Apathy or alienation? Political passivity among youths across eight European Union countries. *European Journal of Developmental Psychology*, 15(3), 284-301.
- Dalton, R. J. (2004). *Democratic challenges, democratic choices: The erosion of political support in advanced industrial democracies*. Oxford University Press.

- Dalton, R. J. (2016). The potential of "big data" for the cross-national study of political behavior. *International Journal of Sociology*, 46, 8-20.
- Dalton, R.J. (2017). *The participation gap: Social status and political inequality*. Oxford University Press.
- Dalton, R. J., & Welzel, C. (Eds.). (2014). *The civic culture transformed: From allegiant to assertive citizens*. Cambridge University Press.
- Dahlgren, P. (2005). The Internet, Public Spheres, and Political Communication: Dispersion and Deliberation. *Political Communication*, 22(2), 147–162.
- Dawson, R. E., & Prawitt, Dennath. (1969). *Political socialization*. Boston, MA: Little, Brown & Company.
- Denk, T., Christensen, H. S., & Bergh, D. (2015). The composition of political culture—A study of 25 European democracies. *Studies in Comparative International Development*, 50(3), 358-377.
- Diener, E., Oishi, S., & Lucas, R. E. (2017). Subjective well-being: The science of happiness and life satisfaction. In S. J. Lopez & C. R. Snyder (Eds.), *The Oxford handbook of positive psychology* (3rd ed., pp. 63–73). Oxford University Press.
- Dittmer, L. (1977). Political culture and political symbolism: Toward a theoretical synthesis. *World Politics*, 29(4), 552-583.
- Eatwell, R. (Ed.). (1998). *European political cultures*. New York, NY: Routledge.
- Edelman, Murray. (1988). *Constructing the Political Spectacle*. Chicago: University of *of American Academy of Arts & Sciences*, 118(4), 1-26.
- Esping-Andersen, G. (1990). *The three worlds of welfare capitalism*. Princeton University Press.
- Fadzil, M. F., Ismail, I. A., & Krauss, S. E. (2022). Malaysian youth political participation. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 12(14), 146–156.
- Fei, H. (2021). Political culture of transforming countries: The experience of China in the past 40 years since reform and opening up. *Outlines of Global Transformations: Politics, Economics, Law*, 14(2), 48–65.
- Flavin, P., & Keane, M. J. (2012). Life satisfaction and political participation: Evidence from the United States. *Social Indicators Research*, 102(3), 395-417.

- Fuchs, C. (2014). *Social media: A critical introduction*. SAGE Publications.
- Fukuyama, F. (1995). *Trust: The social virtues and the creation of prosperity*. New York: The Free Press.
- Geertz, C. (1980). *Negara: The theatre state in 19th century Bali*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Gerring, J. (1997). Ideology: A definitional analysis. *Political Research Quarterly*, 50(4), 957–994.
- Giordano, R., & Tommasino, P. (2013). Public-sector efficiency and political culture. *FinanzArchiv / Public Finance Analysis*, 69(3), 289–316.
- Goldfarb, J. C. (2012). *Reinventing political culture: The power of culture versus the culture of power*. Malden, MA: Polity.
- Hague, R., & Harrop, M. (2004). *Comparative government and politics: An introduction* (6th ed.). New York, NY: Palgrave Macmillan.
- Hardin, R. (2002). *Trust and trustworthiness*. Russell Sage Foundation.
- Harlow, S., & Harp, D. (2012). Collective action on the web: A cross-cultural study of social networking sites and online and offline activism in the United States and Latin America. *Information, Communication & Society*, 15(2), 196–216.
- Heo, U., & Hahm, S. D. (2014). Political culture and democratic consolidation in South Korea. *Asian Survey*, 54(5), 918–940.
- Hetherington, M. J. (2005). *Why Trust Matters: Declining Political Trust and the Demise of American Liberalism*. Princeton University Press.
- Hess, R. D., & Torney, J. V. (1967). *The development of political attitudes in children*. Aldine Publishing Company.
- Huber, W. (1993). Political culture and the future of Europe. *The Annual of the Society of Christian Ethics*, 13(1), 117–135.
- Huntington, S. P., & Dominguez, J. I. (1975). Political development. In F. I. Greenstein & N. W. Polsby (Eds.), *Handbook of political science: Vol. 3. Macropolitical theory*. Massachusetts: Addison Wesley.
- Huntington, S. P., & Nelson, J. M. (1982). *No easy choice: Political participation in developing countries*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

- IBM Corp. Released (2023). IBM SPSS Statistics for Windows, Version 29.0.2.0 Armonk, NY: IBM Corp.
- Inglehart, R. (1971). The silent revolution in Europe: Intergenerational change in post-industrial societies. *The American Political Science Review*, 65(4), 991–1017.
- Inglehart, R. (1977). *The silent revolution: Changing values and political styles*. Princeton University Press.
- Inglehart, R. (1988). The renaissance of political culture. *The American Political Science Review*, 82(4), 1203–1230.
- Inglehart, R. (1990). *Culture shift in advanced industrial society*. Princeton University Press.
- Inglehart, R. (2005). *Redefining culture perspective across the disciplines*. Routledge.
- Inglehart, R., & Baker, W. E. (2000). Modernization, cultural change, and the persistence of traditional values. *American Sociological Review*, 65(1), 19–51.
- Inglehart, R., & Welzel, C. (2003). Political culture and democracy: Analyzing cross-level linkages. *Comparative Politics*, 36(1), 61–79.
- Inglehart, R., & Welzel, C. (2005). *Modernization, cultural change, and democracy: The human development sequence*. Cambridge University Press.
- Jackman, R. W., & Miller, R. A. (1996). A Renaissance of Political Culture? *American Journal of Political Science*, 40(3), 632–659. <https://doi.org/10.2307/2111787>
- Jang, W. (1997). The new political culture, changing policy preferences of mayors, and changes of urban policies in Japan. *Korea Journal of Population and Development*, 26(2), 55–78.
- Kim, Y. C. (1964). The concept of political culture in comparative politics. *The Journal of Politics*, 26(2), 313–336.
- Kline, R. B. (2016). *Principles and practice of structural equation modeling* (4th ed.). New York: The Guilford Press.
- Langton, K. P. (1969). *Political socialization*. London: Oxford University Press.
- Lasswell, H. D. (1930). *Psychopathology and politics*. Chicago: University of Chicago Press.
- Leeds, C. A. (1975). *Political studies*. London: MacDonald and Evans.

- Levi, M., & Stoker, L. (2000). Political trust and trustworthiness. *Annual Review of Political Science*, 3(1), 475-507.
- Lijphart, A. (1969). Consociational democracy. *World Politics*, 21(2), 207-225.
- Lipset, S. M. (1959). Some social requisites of democracy: Economic development and political legitimacy. *American Political Science Review*, 53(1), 69-105.
- Loader, B. D., Vromen, A., & Xenos, M. A. (2014). The networked young citizen: social media, political participation, and civic engagement. *Information, Communication & Society*, 17(2), 143-150.
- Loader, B. D., & Mercea, D. (2011). Networking democracy? Social media innovations in participatory politics. *Information, Communication & Society*, 14(6), 757-769.
- Lorenzini, J. (2015). Subjective well-being and political participation: A comparison of unemployed and employed youth. *Journal of Youth Studies*, 18(2), 381-404.
- Mair, P. (2013). *Ruling the Void: The Hollowing of Western Democracy*. Verso Books.
- McCombs, M. E., & Shaw, D. L. (1972). The agenda-setting function of mass media. *Public Opinion Quarterly*, 36(2), 176-187.
- Milbrath, L. W. (1965). *Political participation*. Rand McNally.
- Milbrath, L. W., & Goel, M. L. (1977). *Political participation: How and why do people get involved in politics*. Chicago: Rand McNally College Publishing Company.
- Miller, A. H., Goldenberg, E. N., & Erbring, L. (1979). Type-set politics: Impact of newspapers on public confidence. *The American Political Science Review*, 73, 67-84.
- Millan La Rivera, C. (2008). Cultura política: Acercamiento conceptual desde América Latina. *Perspectivas de la Comunicación*, 1(1), 42-55.
- Mohammed, N. (2007). Leadership and political culture: A brief look at the Malaysian political landscape. *Journal of Administrative Science*, 4(2), 59-79.
- Nandy, A. (1973). The making and unmaking of political cultures in India. *Daedalus*, 102(1), 115-137.
- Nandy, A. (1989). The political culture of the Indian state. *Daedalus*, 118(4), 1-26.

- Nethipo, V., Phon-Amnuai, N., & Vongsayan, H. (2023). Political dynasties and Thailand's 2023 general elections. *Contemporary Southeast Asia*, 45(3), 364–371.
- Newton, K. (1997). *Social trust and political involvement: A comparative analysis*. *European Journal of Political Research*, 32(2), 157-175.
- Newton, K. (2001). Trust, social capital, civil society, and democracy. *International Political Science Review*, 22(2), 201–214.
- Newton, K. (2007). Social and political trust. In R. J. Dalton & H.-D. Klingemann (Eds.), *The Oxford handbook of political behaviour* (pp. 342-361). Oxford University Press.
- Newton, K., & Norris, P. (2000). Confidence in public institutions: Faith, culture, or performance? In S. J. Pharr & R. D. Putnam (Eds.), *Disaffected democracies: What's troubling the trilateral countries?* (pp. 52–73). Princeton University Press.
- Norris, P. (Ed.). (1999). *Critical citizens: Global support for democratic government*. Oxford University Press.
- Norris, P. (2011). *Democratic Deficit: Critical Citizens Revisited*. Cambridge University Press.
- Norman, G. (2010). Likert scales, levels of measurement, and the "laws" of statistics. *Advances in Health Sciences Education*, 15(5), 625–632.
- Nye, J. S., Zelikow, P. D., & King, D. C. (Eds.). (1997). *Why People Don't Trust Government*. Harvard University Press.
- Nye, Jr., Joseph S. *The Powers to Lead*. Oxford University Press, 2008.
- Ockey, J. (2004). *Making democracy: Leadership, class, gender, and political participation in Thailand*. University of Hawaii Press.
- Olalekan, A. I., & Oyedele, L. K. (2017). Civic political culture, participatory governance and political development: An X-ray of its interdependent context. *African Research Review*, 11(1), 219-231.
- Pateman, C. (1971). Political Culture, Political Structure and Political Change. *British Journal of Political Science*, 1(3), 291–305.

- Pierson, P. (1994). *Dismantling the welfare state? Reagan, Thatcher, and the politics of retrenchment*. Cambridge University Press.
- Piketty, T. (2014). *Capital in the twenty-first century*. Belknap Press.
- Pirralha, A. (2018). The link between political participation and life satisfaction: A three wave causal analysis of the German SOEP household panel. *Social Indicators Research*, 138(2), 793–807.
- Putnam, R. D. (1973). *The Beliefs of Politicians: Ideology, Conflict, and Democracy in Britain and Italy*. New Haven: Yale University Press.
- Putnam, R. D. (1993). *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy*. Princeton: Princeton University Press.
- Putnam, R. D. (1995). Bowling alone: America's declining social capital. *Journal of Democracy*, 6(1), 65–78.
- Putnam, R. D. (1995). Tuning in, tuning out: The strange disappearance of social capital in America. *PS: Political Science and Politics*, 28(4), 664–683.
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.
- Putnam, R. D. (2001). Social capital: Measurement and consequences. *Canadian Journal of Policy Research*, 2(1), 41–51.
- Przeworski, A., & Tune, H. (1970). *The logic of comparative social inquiry*. New York: Wiley.
- Pye, L. W., & Verba, S. (1965). *Political Culture and Political Development*. Princeton University Press.
- Pye, L. W. (1966). *Aspects of Political Development: An Analytic Study*. Boston: Little Brown & Company.
- Pye, L. W. (1968). *Political Culture*. in International Encyclopedia of the Social Sciences. New York: Mac Millan and the Free Aress.
- Pye, L. W. (1972). Culture and political science: Problems in the evaluation of the concept of political culture. *Social Science Quarterly*, 53(2), 285–296.
- Pye, L. W. (1985). *Revisited political culture*. In G. A. Almond & S. Verba (Eds.), *The civic culture revisited* (pp. 13-38). Boston: Little, Brown and Company.
- Pye, L. W. (1991). Political Culture Revisited. *Political Psychology*. 12(3), 487 – 508.

- Radcliff, B. (2013). *The political economy of human happiness: How voters' choices determine the quality of life*. Cambridge University Press.
- Reinecke, L., & Trepte, S. (2014). Authenticity and well-being on social network sites: A two-wave longitudinal study on the effects of online authenticity and the positivity bias in SNS communication. *Computers in Human Behavior*, 30, 95–102.
- Rokkan, S. (1968). *Comparative research across cultures & nations*. Mouton De Gruyter.
- Rothstein, B., & Stolle, D. (2008). The state and social capital: An institutional theory of generalized trust. *Comparative Politics*, 40(4), 441-459.
- Rothstein, B. (1998). *Just institutions matter: The moral and political logic of the universal welfare state*. Cambridge University Press.
- Ruedin, D. (2014). Subjective well-being and political participation: A comparison of unemployed and employed youth. *Journal of Happiness Studies*, 16(3), 651-672.
- Rush, M., & Althoff, P. (1971). *Introduction to political sociology*. Western Printing Press.
- Schoon, I., & Cheng, H. (2011). Determinants of political trust: A lifetime learning model. *Developmental Psychology*, 47(3), 619-631.
- Seligson, M. A., & Booth, J. A. (1993). Political culture and regime type: Evidence from Nicaragua and Costa Rica. *The Journal of Politics*, 55(3), 777-792.
- Seligson, M. A. (2002). The renaissance of political culture or renaissance of the ecological fallacy? *Comparative Politics*, 34(3), 273-292.
- Seligson, M. (2020). *The political culture of democracy in the Americas, 2020: A comparative analysis of 34 democracies*. Vanderbilt University Press.
- Shafer, B. E. (1985). The New Cultural Politics. *PS*, 18(2), 221–231.
- Shirky, C. (2011). The political power of social media: Technology, the public sphere, and political change. *Foreign Affairs*, 90(1), 28-41.
- Sirgy, M. J. (2021). *The psychology of quality of life: Wellbeing and positive mental health*. Springer.

- Sirgy, M. J. (2021). *Positive balance: A theory of well-being and positive mental health*. Springer.
- Siripan, N. S., & Jiraporn, D. (2022). *2020-2021 youth study Thailand*. Friedrich-Ebert-Stiftung (FES).
- Smith, R. (2001). *Australian political culture*. N.S.W: Pearson Education.
- Solomon, R. H. (1971). *Mao's revolution and the Chinese political culture*. University of California Press.
- Stiglitz, J. E. (2012). *The price of inequality: How today's divided society endangers our future*. W.W. Norton & Company.
- Svallfors, S. (2013). *Political cultures and the welfare state: A comparative approach*. Stanford University Press.
- Nakata, T. (1975). *The problems of democracy in Thailand: A study of political culture and socialization of college*. Praepittaya.
- Townsend, J. (1967). *Political participation in Communist China*. University of California Press.
- Tufekci, Z., & Wilson, C. (2012). Social media and the decision to participate in political protest: Observations from Tahrir Square. *Journal of Communication*, 62(2), 363-379.
- Ullrich, P. A. (2016). Political culture in Austria. In *Austrian studies today*. University of New Orleans Press.
- United Nations Development Programme. (2024). *Human development report 2023/24: Breaking the gridlock*. United Nations Development Programme.
<https://hdr.undp.org/content/human-development-report-2023-24>
- Uslaner, E. M. (2002). *The foundations of trust*. In E. M. Uslaner (Ed.), *Trust and democracy: The foundations of social trust* (pp. 3-34). Routledge.
- Valenzuela, S., Park, N., & Kee, K. F. (2009). Is there social capital in a social network site?: Facebook use and college students' life satisfaction, trust, and participation. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 14(4), 875-901.
- Vallier, K. (2022). *Political trust*. *BYU Law Review*, 47(4), 1275-1301. Retrieved from <https://digitalcommons.law.byu.edu/lawreview/vol47/iss4/9>

- Verba, S. (1965). Comparative political culture. In L. W. Pye & S. Verba (Eds.), *Political culture and political development* (pp. 512-534). Princeton University Press.
- Verba, S., Schlozman, K. L., & Brady, H. E. (1995). *Voice and Equality: Civic Voluntarism in American Politics*. Harvard University Press.
- Voinea, C. F. (2015). Political Culture and Covalent Bonding: A Conceptual Model of Political Culture Change. *European Quarterly of Political Attitudes and Mentalities*, 4(1), 1-21
- Voinea, C.F. (2020) Political culture research: dilemmas and trends. Prologue to the special issue. *Qual Quant*, 54, 361–382.
- Voinea, C.F., Neumann, M. (2020). Political culture: a theory in search for methodology. An editorial. *Qual Quant* 54, 335–360.
- Welch, S. (2013). *The theory of political culture*. Oxford University Press.
- Werlin, H. H., & Eckstein, H. (1990). Political culture and political change. *The American Political Science Review*, 84(1), 249-259.
- Whitefield, S., & Evans, G. (1999). Political culture versus rational choice: Explaining responses to transition in the Czech Republic and Slovakia. *British Journal of Political Science*, 29(1), 129-154.
- Wilson, R. W. (1997). American political culture in comparative perspective. *Political Psychology*, 18(2), 483-502.
- Wilson, R. W. (2000). The many voices of political culture: Assessing different approaches. *World Politics*, 52(1), 246-274.
- Winkler, J. R. (2024, August 1). *political culture*. *Encyclopedia Britannica*.
<https://www.britannica.com/topic/political-culture>
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. Harper and Row.
- Zmerli, S., & Newton, K. (2008). Social trust and attitudes toward democracy. *Public Opinion Quarterly*, 72(4), 706-724.

ภาคผนวก ก

มหาวิทยาลัยนเรศวร

แบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป

พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

คำชี้แจงเบื้องต้น

1. แบบสอบถามนี้เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อดำเนินการศึกษาวิจัย เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ของนายณัฐพงษ์ คันธรส รหัสประจำตัวนิสิต 65030422 โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ สุขสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.พิษณุ อภิสมมาตรโยธิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ร่วม
2. การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่
 - 1) เพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน
 - 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน
3. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็นทั้งหมด 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานะทางการศึกษา ระดับการศึกษาสูงสุด ศาสนาที่นับถือ รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม รายได้ของครอบครัวผู้ตอบแบบสอบถาม รายจ่ายของครอบครัวเมื่อเทียบกับรายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเลือกตั้ง และการติดตามข้อมูลทางการเมืองจากสื่อสังคมออนไลน์ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ (Checklist) และ/หรือให้เติมคำตอบ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 อันประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมือง โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก
ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (13 ข้อ) (ปัจจัยพื้นฐานทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม)
โปรดตอบคำถามและทำเครื่องหมาย R ในช่องว่างหน้าข้อความ หรือเติมคำตอบในช่องว่างที่ตรงกับความจริงของท่าน

1. เพศ

☐ 1. ชาย
☐ 2. หญิง
☐ 3. ผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ)
2. อายุ ปี
3. ในปัจจุบันท่านอยู่ระหว่างการศึกษาระดับใด

☐ 1. ไม่อยู่ระหว่างการศึกษา
☐ 2. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวส.
☐ 3. ระดับปริญญาตรี
☐ 4. อื่น ๆ (โปรดระบุ)
4. สถานะทางการศึกษากับการทำงานในปัจจุบันของท่านคือ

☐ 1. อยู่ระหว่างการศึกษา และไม่ได้ทำงาน
☐ 2. อยู่ระหว่างการศึกษา และทำงานระหว่างการศึกษ (โปรดระบุอาชีพ)
☐ 3. สำเร็จการศึกษา แต่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ
☐ 4. สำเร็จการศึกษา และประกอบอาชีพแล้ว (โปรดระบุอาชีพ.....)
☐ 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ)
5. คุณวุฒิการศึกษาสูงสุดที่ท่านได้รับคือ

☐ 1. ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา
☐ 2. ระดับประถมศึกษา
☐ 3. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น / ปวช.
☐ 4. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวส.

- ☐ 5. ระดับปริญญาตรี
- ☐ 6. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

6. สถานภาพสมรสของท่านคือ

- ☐ 1. โสด
- ☐ 2. สมรส/อยู่ด้วยกัน
- ☐ 3. หย่าร้าง/ หม้าย/แยกกันอยู่
- ☐ 4. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

7. ศาสนาที่ท่านนับถือคือ

- ☐ 1. พุทธศาสนา
- ☐ 2. คริสต์ศาสนา
- ☐ 3. ศาสนาอิสลาม
- ☐ 4. ไม่นับถือศาสนาใด ๆ
- ☐ 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

8. ในครอบครัวของท่านมีสมาชิก (รวมตัวท่านด้วย) คน

9. ท่านมีรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครอง/ทำงานโดยเฉลี่ยต่อเดือน บาท
(โดยประมาณ)

10. ครอบครัวของท่านมีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน บาท (โดยประมาณ)

11. รายจ่ายในครอบครัวของท่านเมื่อเทียบกับรายได้พบว่า

- ☐ 1. รายได้มากกว่ารายจ่าย
- ☐ 2. รายได้กับรายจ่ายเท่ากัน
- ☐ 3. รายได้น้อยกว่ารายจ่าย
- ☐ 4. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

12. ท่านอาศัยอยู่ในเขตเลือกตั้งที่ท่านมีสิทธิ์เลือกตั้งมาแล้วเป็นระยะเวลา ปี
(โดยประมาณ)

13. ท่านได้ติดตามข้อมูลทางการเมืองจากสื่อสังคมออนไลน์แหล่งใดบ้าง และใช้เวลาประมาณเท่าใด/ครั้ง

(สามารถเลือกตอบได้หลายข้อ)

☐ 1. เฟซบุ๊ก (Facebook)	จำนวน..... ชั่วโมง/ครั้งหรือวัน
☐ 2. เอ็กซ์(ทวิตเตอร์) (X / Twitter)	จำนวน..... ชั่วโมง/ครั้งหรือวัน
☐ 3. ยูทูบ (YouTube)	จำนวน..... ชั่วโมง/ครั้งหรือวัน
☐ 4. ดิกต็อก (TikTok)	จำนวน..... ชั่วโมง/ครั้งหรือวัน
☐ 5. อินสตราแกรม (Instagram)	จำนวน..... ชั่วโมง/ครั้งหรือวัน
☐ 6. เทเลแกรม (Telegram)	จำนวน..... ชั่วโมง/ครั้งหรือวัน
☐ 7. อื่น ๆ (โปรดระบุ)	
☐ 7. 1	จำนวน..... ชั่วโมง/ครั้งหรือวัน
☐ 7. 2	จำนวน..... ชั่วโมง/ครั้งหรือวัน
☐ 7. 3	จำนวน..... ชั่วโมง/ครั้งหรือวัน
☐ 8. ไม่ได้ติดตามสื่อสังคมออนไลน์	

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมืองในช่วงรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา (43 ข้อ)
โปรดตอบคำถามและทำเครื่องหมาย R ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

โดยแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นหรือความรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความดังกล่าว
- 4 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นหรือความรู้สึกเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว
- 3 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นหรือความรู้สึกเฉย ๆ กับข้อความดังกล่าว
- 2 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นหรือความรู้สึกไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว
- 1 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นหรือความรู้สึกไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความดังกล่าว
- 0 หมายถึง ท่านไม่มีความคิดเห็นหรือไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าว

ข้อคำถาม	5	4	3	2	1	0
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (สวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ) จำนวน 6 ข้อ						
1. ในช่วงรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ท่านได้รับสวัสดิการด้านการศึกษา เช่น การสนับสนุนค่าเล่าเรียน อุปกรณ์ในการเรียน และโอกาสทางการศึกษา อย่างเหมาะสม						
2. ในช่วงรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ท่านได้รับสวัสดิการด้านการสังคมสงเคราะห์ เช่น การช่วยเหลือเกี่ยวกับค่าครองชีพ การช่วยเหลือในสถานการณ์ COVID-19 อย่างเหมาะสม						
3. สวัสดิการที่ท่านได้รับจากรัฐในช่วงรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชาสามารถส่งเสริมความเท่าเทียมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้						
4. หากท่านมีอาการป่วยหนัก ท่านจะไม่กังวลเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาล เนื่องจากรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้จัดสวัสดิการให้กับประชาชนไว้อย่างครอบคลุมแล้ว						
5. หากท่านว่างงานและ/หรือจำเป็นต้องหางานใหม่ รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา สามารถให้ความช่วยเหลือด้านการฝึกอาชีพหรือสนับสนุนทางการสวัสดิการและการเงินแก่ท่านได้						
6. ในช่วงการบริหารงานของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นั้น แม้ว่าท่านจะไม่ใช่วัยสูงอายุ แต่หากท่านต้องเผชิญความยากลำบากในชีวิต ท่านคิดว่ารัฐบาลจะสามารถให้ความช่วยเหลือเพื่อให้ท่านสามารถยังชีพอยู่ได้						

ข้อคำถาม	5	4	3	2	1	0
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (สถานภาพทางการเงินของครอบครัว) จำนวน 6 ข้อ						
1. ครอบครัวของท่านมีเงินใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารราคาสูงจนเกินไปแต่เป็นไปตามความต้องการของสมาชิกในครอบครัวได้						
2. หากเปรียบเทียบกับคนในชุมชนละแวกบ้านของท่าน ท่านคิดว่าครัวเรือนของท่านมีรายได้สูงกว่าคนในละแวกนั้น						
3. ครอบครัวของท่านมีเงินเพียงพอที่จะสามารถไปท่องเที่ยวได้อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง						
4. ครอบครัวของท่านมีเงินเหลือเพียงพอสำหรับใช้จ่ายเมื่อฉุกเฉิน เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าซ่อมแซมบ้านจากภัยธรรมชาติ						
5. ครอบครัวของท่านมักวิตกกังวลเกี่ยวกับรายได้ ซึ่งในแต่ละเดือนมักจะไม่เพียงพอจากรายจ่ายของครอบครัว						
6. ท่านรู้สึกไม่พึงพอใจกับสถานการณ์การเงินของครอบครัว						
ปัจจัยด้านสังคม (ความไว้วางใจทางสังคม) จำนวน 7 ข้อ						
1. คนในสังคมส่วนใหญ่ เป็นคนที่ท่านสามารถไว้วางใจได้						
2. เมื่อท่านต้องการความช่วยเหลือ เช่น ฝากบ้านไว้กับเพื่อนบ้าน หรือยืมเงินเมื่อฉุกเฉินเพียงเล็กน้อยประมาณ 10-20 บาท คนในสังคมสามารถช่วยเหลือท่านได้						
3. คนในสังคมส่วนใหญ่มีความจริงใจต่อกัน และจะไม่เอารัดเอาเปรียบกันและกัน						
4. ท่านสามารถพูดคุย หรือสนทนาในเรื่องทั่วไป เช่น การสอบถามสารทุกข์สุขดิบ หรือเกี่ยวกับสภาพอากาศกับคนในสังคมกันได้						

ข้อคำถาม	5	4	3	2	1	0
5. ท่านสามารถพูดคุยหรือสนทนาเรื่องทั่วไป หรือเรื่อง การเมืองกับเพื่อนบ้าน หรือละแวกบ้านกันได้อย่างสนิท ใจ						
6. ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาในละแวกบ้านของท่านมีความ ไว้วางใจระหว่างกันเพิ่มขึ้น						
7. เมื่อได้พบกับคนที่มาจากถิ่นที่อยู่เดียวกับท่าน มีเชื้อ ชาติหรือภาษาเดียวกันกับท่าน ท่านจะไว้วางใจบุคคลนั้น ๆ เหมือนคนในครอบครัวของท่านมากกว่าบุคคลที่มา จากต่างถิ่น ต่างเชื้อชาติ หรือต่างภาษาจากท่าน						
ปัจจัยด้านสังคม (สื่อสังคมออนไลน์) จำนวน 7 ข้อ						
1. ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองโดยทั่วไปเป็นประจำ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์เป็นประจำ เช่น เฟซบุ๊ก หรือเอ็กซ์ เป็นต้น						
2. ท่านติดตามข้อมูลข่าวสารและ/หรือแสดงความคิดเห็นในแฟนเพจ เฟซบุ๊กที่มีวัตถุประสงค์ทางการเมือง เช่น ไข่แมวx คารา โอเกะชั้นใต้ดิน เป็นประจำ						
3. เมื่อท่านมีความสนใจในประเด็นทางการเมืองและ/ หรือข้อสงสัยทางการเมือง ท่านมักจะค้นข้อมูลจากสื่อ สังคมออนไลน์เป็นลำดับแรก						
4. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์ทางการเมืองใน สื่อสังคมออนไลน์ เช่น กลุ่มตีแตกการเมือง กลุ่มการ เมืองไทยวันนี้ หรือกลุ่มรู้ทันการเมือง						
5. ท่านจะแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในช่องทางใน สื่อสังคมออนไลน์อยู่เสมอ						
6. ท่านมักจะโพสต์ข้อความทางการเมือง เช่น การแสดง ความคิดเห็น หรือการแสดงความรู้สึกลงในสื่อสังคม ออนไลน์ของท่านเสมอ						

ข้อคำถาม	5	4	3	2	1	0
7. ท่านใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น เอ็กซ์ เฟซบุ๊ก หรือ อินสตาแกรม เพื่อสนทนาหรือพูดคุยกับเพื่อน หรือ บุคคลที่สนิทสนมเกี่ยวกับเรื่องการเมือง						
ปัจจัยด้านการเมือง (ความไว้วางใจทางการเมือง) จำนวน 10 ข้อ						
1. ท่านเชื่อมั่นในการทำงานของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา						
2. ท่านเห็นว่านโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง						
3. ท่านเห็นว่ารัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและโปร่งใส						
4. ท่านยินดีที่จะเสียภาษีเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเพื่อให้รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นำไปสร้างห้องสมุดที่ดีมี คุณภาพให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์						
5. ท่านเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรในช่วง พ.ศ. 2562-2566 ที่จะปฏิบัติหน้าที่เพื่อ ประชาชนอย่างแท้จริง						
ปัจจัยด้านการเมือง (ความไว้วางใจทางการเมือง) (ต่อ)						
6. ท่านเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของวุฒิสภาชุดปัจจุบัน ที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของ ประชาชนเป็นที่ตั้ง						
7. ท่านเชื่อมั่นหรือไว้วางใจต่อการปฏิบัติงานองค์กร อิสระ เช่น กกต. ปปช. หรือศาลรัฐธรรมนูญ ว่ามีความ อิสระปราศจากการครอบงำจากหน่วยงานหรือบุคคลอื่น						
8. ท่านเชื่อมั่นในการทำงานของข้าราชการ หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐว่าจะปฏิบัติงานอย่างมีเต็มกำลัง ความสามารถ						

ข้อคำถาม	5	4	3	2	1	0
9. ท่านเชื่อมั่นต่อการทำงานของนายกเทศมนตรีหรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ว่าจะปฏิบัติหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น						
10. ท่านเชื่อมั่นต่อการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าจะสามารถพัฒนาให้ท้องถิ่นได้ดีขึ้น ส่งเสริมการกินดีอยู่ดีของประชาชน และจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น						
ปัจจัยด้านการเมือง (ภาวะความเป็นผู้นำของผู้นำทางการเมือง) จำนวน 7 ข้อ						
1. ท่านเห็นว่า พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นผู้ที่ทำงานอย่างจริงจัง และเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม						
2. ท่านเห็นว่าพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นผู้ที่รักษาคำพูด และทำตามในสิ่งที่ให้สัญญาไว้กับประชาชน						
3. ท่านเห็นว่าพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจทางการเมือง						
4. ผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดของท่าน ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในจังหวัด และมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ						
5. หากท่านประสบปัญหาหรือต้องการความช่วยเหลือ ท่านคิดว่าผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดของท่าน สามารถเป็นที่พึ่งให้แก่ท่านได้						
6. นายกเทศมนตรี หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน ให้ความสำคัญกับการทำตามนโยบายที่หาเสียงไว้						
7. นายกเทศมนตรี หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน สามารถช่วยเหลือและ/หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นเป็นอย่างดี						

ส่วนที่ 3 โปรดตอบคำถามและทำเครื่องหมาย R ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ (รวมทั้งหมด 47 ข้อ)

ประเด็นสอบถามเกี่ยวกับ (1) ทศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง ความเชื่อทางการเมือง (2) ความตระหนักในความเป็นพลเมือง และ (3) ความพึงพอใจในชีวิต (จำนวน 25 ข้อ)

โดยแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นหรือความรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความ

ดังกล่าว

4 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นหรือความรู้สึกเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว

3 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นหรือความรู้สึกเฉย ๆ กับข้อความดังกล่าว

2 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นหรือความรู้สึกไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว

1 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นหรือความรู้สึกไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความ

ดังกล่าว

0 หมายถึง ท่านไม่มีความคิดเห็นหรือไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าว

ข้อคำถาม	5	4	3	2	1	0
1. ท่านมีสิทธิเพียงพอที่จะเรียกร้อง และแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้						
2. ในระบอบประชาธิปไตยนี้ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้						
3. การปกครองระบอบประชาธิปไตยนี้ ประชาชนทุกคนควรจะเคารพสิทธิ เสรีภาพ และกติกาของสังคมที่เป็นธรรม						
4. การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ดีต้องเปิดโอกาสให้สามารถเรียกร้องทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ						
5. ในปัจจุบันมีช่องทางที่ทำให้ท่านสามารถแสดงออกทางการเมืองเพื่อให้รัฐบาลตอบสนองความต้องการของท่านได้						
6. การเคารพเสียงส่วนใหญ่นั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ						

ข้อคำถาม	5	4	3	2	1	0
7. ท่านเชื่อว่าประชาชนทุกคนในประเทศมีโอกาสในการร่วมกันกำหนดนโยบายของรัฐบาลได้						
8. ท่านจะกระตือรือร้นที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในฐานะที่เป็นเจ้าของประเทศ						
9. ท่านจะแสดงออกในอุดมการณ์ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างชัดเจน						
10. การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวม และส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีอย่างรวดเร็วขึ้น						
11. การไปรวมกลุ่มหรือเข้าไปเป็นแนวร่วมกับองค์กรการเมืองนั้น เป็นการแสดงออกถึงการมีสำนึกต่อประโยชน์ของส่วนรวม						
12. กิจกรรมทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง หรือการลงประชามติ เป็นสิ่งที่สำคัญต่อชีวิตของท่าน และหากท่านเข้ากิจกรรมดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม						
13. ท่านจะไม่ลังเลที่จะสมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ท่านชื่นชอบ						
14. การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา สามารถกระทำได้อย่างได้กรอบของกฎหมาย						
15. การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองส่งผลให้รัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา รับฟังเสียงของประชาชนมากยิ่งขึ้น						
16. เมื่อการทำงานของรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิต เช่น ราคาน้ำมัน ค่าครองชีพ ท่านจะวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลกับบุคคลอื่น						
17. การพูดคุยเรื่องการเมืองภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนดในที่สาธารณะเป็นสิ่งที่สามารถทำได้						

ข้อคำถาม	5	4	3	2	1	0
18. หากมีคนมาพูดคุยกับท่านว่า “รัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ดีที่สุด” ท่านจะหลีกเลี่ยงการพูดคุยหรือสนทนากับบุคคลนั้น						
19. ท่านมักจะพูดคุยหรือสนทนาเรื่องการเมืองกับคนรอบครัวเป็นประจำ						
20. การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ให้ความสำคัญกับเสียงส่วนมาก จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในทิศทางที่ดีขึ้น						
21. หากมีการจัดระบบหรือโครงสร้างทางสังคมที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของประเทศ จะทำให้สังคมเกิดความสงบสุขได้						
22. ในช่วงรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นั้น โดยรวมแล้วสถานการณ์ทางการเมืองกำลังมีแนวโน้มดีขึ้น และสามารถส่งผลต่อชีวิตที่เป็นอยู่ในทางที่ดีได้						
23. โดยภาพรวมแล้ว ชีวิตของท่านในปัจจุบันมีความใกล้เคียงกับสิ่งที่ท่านต้องการ ชีวิตในทุกวันของท่านมีคุณค่า ไม่มีความวิตกกังวลมากในชีวิต และความ เป็นอยู่ของท่านอยู่ในระดับดี						
24. ท่านจะไม่หวนกลับไปในชีวิตในอดีตที่ผ่านมา และ ไม่อยากกลับไปแก้ไขสิ่งใดเลยในอดีต						
25. ท่านสามารถมีทางเดินชีวิตที่ดี มีทางเลือกในการ ใช้ชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดี และรู้สึกปลอดภัย						

ประเด็นสอบถามเกี่ยวกับ เกี่ยวกับการแสดงออกทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง (จำนวน 22 ข้อ)

คำชี้แจงสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดตอบคำถามและทำเครื่องหมาย R ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับความรู้สึกหรือการแสดงออกทางการเมือง/การมีส่วนร่วมทางการเมืองของท่านมากที่สุด โดยประกอบไปด้วยการเมืองระดับชาติ และการเมืองระดับท้องถิ่น ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบได้ดังนี้

เป็นประจำ หมายถึง ท่านแสดงออกทางการเมือง/มีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นประจำทุกครั้งที่

นาน ๆ ครั้ง หมายถึง ท่านแสดงออกทางการเมือง/มีส่วนร่วมทางการเมืองในบางครั้งหรือเมื่อมีโอกาส

ไม่เคย หมายถึง ท่านไม่เคยแสดงออกทางการเมือง/มีส่วนร่วมทางการเมืองในเรื่องนั้นเลย

ข้อคำถาม	การเมืองระดับชาติ			การเมืองระดับท้องถิ่น		
	เป็นประจำ	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย	เป็นประจำ	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
1. ท่านให้ความช่วยเหลือผู้สมัครและ/หรือบริจาคเงินให้แก่พรรคการเมือง/กลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่ท่านชื่นชอบ เช่น การช่วยผู้สมัครหาเสียง แจกใบปลิว หรือบริจาคเงินแก่พรรคการเมือง/กลุ่มการเมืองท้องถิ่น						
2. ท่านมักจะโน้มน้าวให้บุคคลในครอบครัว หรือบุคคลที่ท่านสนิทสนมเลือกผู้สมัครหรือพรรคการเมือง/กลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่ท่านชื่นชอบ						

ข้อคำถาม	การเมืองระดับชาติ			การเมืองระดับท้องถิ่น		
	เป็นประจำ	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย	เป็นประจำ	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
3. ท่านเข้าร่วมเวทีหาเสียง เวทีนำเสนอนโยบาย หรือเวทีปราศรัยที่จัดขึ้นเพื่อการหาเสียงของผู้สมัคร/พรรคการเมือง หรือกลุ่มการเมืองท้องถิ่น						
4. ท่านศึกษาติดตามนโยบายของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง/กลุ่มการเมืองท้องถิ่น เพื่อประกอบการตัดสินใจในการเลือกตั้ง						
5. ท่านติดต่อนักการเมืองหรือพรรคการเมือง/ กลุ่มการเมืองท้องถิ่นเพื่อนำเสนอความคิดเห็น หรือความต้องการของตนเอง						
6. เมื่อการเลือกตั้งสิ้นสุดลงท่านมักจะติดตามการนับคะแนนเลือกตั้งของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง/กลุ่มการเมือง						
7. ท่านติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองระดับชาติ/ระดับท้องถิ่น ในหลาย ๆ ช่องทางอย่างสม่ำเสมอ						
8. ท่านติดตามและเฝ้าดูการอภิปรายในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร หรือการประชุมรัฐสภา หรือติดตามการประชุมสมาชิกสภาเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล ผ่านช่องทางต่าง ๆ						

ข้อคำถาม	การเมืองระดับชาติ			การเมืองระดับท้องถิ่น		
	เป็นประจำ	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย	เป็นประจำ	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
9. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่รัฐบาล หรือเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้นเสมอ						
10. ท่านเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการทำงานของเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล หรือนำเสนอโครงการต่าง ๆ ที่ท่านเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม						
11. ท่านเข้าร่วมประชุมเมื่อเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบลจัดประชุมประชาคมเพื่อเสนอความคิดเห็น						
12. ท่านพูดคุยหรือสนทนากับกลุ่มเพื่อน หรือบุคคลอื่น ๆ เกี่ยวกับรัฐบาล หรือเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การแสดงความคิดเห็นต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบาย หรือการดำเนินโครงการ						
13. ท่านมักจะสอบถาม หรือติดตามเรื่องต่าง ๆ ของรัฐบาล หรือเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การจัดเก็บภาษี การดำเนินโครงการต่าง ๆ จากเพื่อน หรือเพื่อนบ้านอยู่เสมอ						

ข้อคำถาม	การเมืองระดับชาติ			การเมืองระดับท้องถิ่น		
	เป็นประจำ	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย	เป็นประจำ	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
14. เมื่อมีการชุมนุมหรือประท้วง รัฐบาลหรือ เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบลเกิดขึ้นท่านมักจะเข้าร่วม						
15. ท่านตรวจสอบ ติดตามเกี่ยวกับ นโยบายของรัฐบาล หรือเทศบาล/ องค์การบริหารส่วนตำบล และศึกษา ข้อมูลโครงการต่าง ๆ อยู่เสมอ						
16. ท่านติดตาม ตรวจสอบ การทำงาน การดำเนินโครงการ การใช้งบประมาณของรัฐบาล หรือ เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล เสมอ						
17. เมื่อท่านพบการกระทำของ รัฐบาล หรือเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบลไม่โปร่งใส หรืออาจเกิดการทุจริต ท่านจะร้องเรียนสิ่งที่เกิดขึ้น						
18. ท่านทำจดหมายร้องเรียน หรือ ร้องขอความเป็นธรรมกับหน่วยงาน ภาครัฐ/รัฐบาล หรือเทศบาล/ องค์การบริหารส่วนตำบล						
19. เมื่อมีการรวมกลุ่มเพื่อต่อต้าน การกระทำที่ไม่โปร่งใส ของรัฐบาล หรือเทศบาล/องค์การบริหารส่วน ตำบล ท่านจะเข้าร่วม						

ข้อคำถาม	การเมืองระดับชาติ			การเมืองระดับท้องถิ่น		
	เป็นประจำ	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย	เป็นประจำ	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
20. เมื่อท่านมีโอกาส ท่านจะเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการภาคประชาชนในการดำเนินโครงการของรัฐบาล หรือเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล						
21. ท่านแสดงความประสงค์ที่อยากตรวจสอบ หรือรับรู้รายได้ของเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล						
22. ท่านเคยปฏิเสธหรือแสดงความไม่เห็นด้วยต่อกฎหมายของประเทศ และ/หรือเทศบัญญัติ/ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบลได้กำหนดขึ้น						

การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอนุมาน โดยเทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยพหุเชิงเส้น (Multiple Linear Regression Analysis) ผู้วิจัยมีการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น (Basic Assumption) ดังนี้

1. การทดสอบการแจกแจงปกติของตัวแปรต้น และตัวแปรตาม (Test of Normality)

การทดสอบการแจกแจงปกติของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยวิธีการทดสอบวิธี Kolmogorov-Smirnov Test โดยมีนัยสำคัญ (Sig.) มากกว่า .05 ดังนี้

1.1 การทดสอบการแจกแจงแบบปกติของตัวแปรต้น

Tests of Normality						
	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
ECONWEL	.155	400	<.001	.962	400	<.001
ECONFCS	.121	400	<.001	.978	400	<.001
SOCTRUS	.103	400	<.001	.982	400	<.001
SOCMEDIA	.104	400	<.001	.980	400	<.001
POLTRUST	.120	400	<.001	.978	400	<.001
POLLEDER	.117	400	<.001	.973	400	<.001

a. Lilliefors Significance Correction

จากตาราง ผลการทดสอบมีนัยสำคัญหรือมีค่า Sig. = <.001 กล่าวคือ น้อยกว่า .05 แสดงว่าตัวแปรต้นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการแจกแจงแบบไม่ปกติ อย่างไรก็ตามจากงานเขียนของ เจฟ นอร์แมน (Geoff Norman) (2010) ได้อธิบายว่า การวิเคราะห์โดยใช้สถิติพารามेटริกสามารถนำมาใช้กับทดสอบในกรณีที่ข้อมูลที่มีความแปรปรวนไม่เท่ากัน และข้อมูลที่มีการแจกแจงข้อมูลไม่เป็นปกติได้โดยไม่ทำให้ผลการวิเคราะห์ผิดพลาด

ในขณะเดียวกันผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบค่าความเบ้ (Skewness) และความโด่ง (Kurtosis) ของตัวแปรต้นเพิ่มเติม ได้ผลการทดสอบได้ดังนี้

	N	Skewness		Kurtosis	
	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Std. Error
ECONWEL	400	-.299	.122	-.287	.243
ECONFCS	400	.200	.122	.551	.243
SOCTRUS	400	-.145	.122	.291	.243
SOCMEDIA	400	.011	.122	.384	.243
POLTRUST	400	.172	.122	-.150	.243
POLLEDER	400	-.128	.122	.191	.243
Valid N (listwise)	400				

ผลการทดสอบพบว่า มีค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ไม่เกิน -2 และ +2 ถือว่าไม่เบ้ สำหรับกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ และไม่โด่งอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 สามารถนำไปใช้ในการทดสอบทางสถิติอนุมานในการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) ได้ (Cramer, 1997; Kline, 2016)

1.2 การทดสอบการแจกแจงปกติของตัวแปรตาม

Tests of Normality						
	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
POLITICAL CULTURE	.042	400	.086	.988	400	.003

a. Lilliefors Significance Correction

จากตาราง ผลการทดสอบมีนัยสำคัญหรือมีค่า Sig. = .086 กล่าวคือ มากกว่า .05 แสดงว่าตัวแปรตามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการแจกแจงแบบปกติ

2. การทดสอบตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กัน (Multicollinearity)

การวิเคราะห์การถดถอยพหุเชิงเส้น (Multiple Linear Regression Analysis) นั้น ตัวแปรอิสระแต่ละตัวต้องมีความเป็นอิสระต่อกัน โดยการทดสอบจากเงื่อนไข จากค่าสถิติ

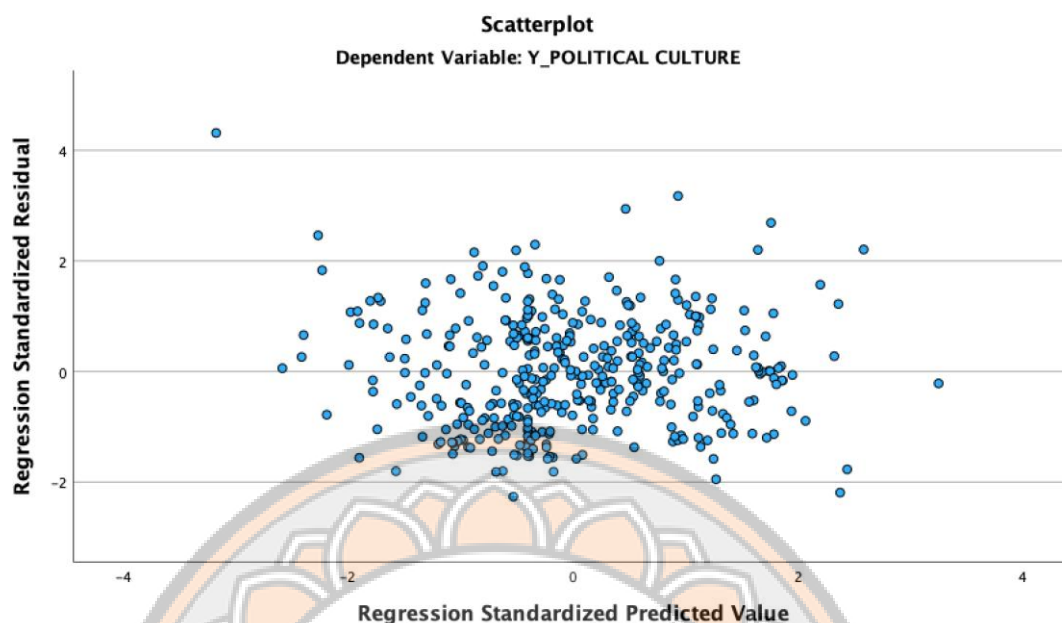
Tolerance และพิจารณาค่า Variance Inflation Factor (VIF) ใช้วัดความเป็นอิสระของตัวแปรอิสระทุกตัวซึ่ง โดยค่า Tolerance ต้องมีค่ามากกว่า 0 และค่า Variance Inflation Factor (VIF) ต้องมีค่าน้อยกว่า 10 เพื่อป้องกันการเกิดปัญหา Multicollinearity โดยผลการทดสอบมีค่าดังนี้

Independent Variable		Collinearity Statistics	
		Tolerance	VIF
	ECONWEL	.406	2.466
	ECONFCS	.437	2.286
	SOCTRUS	.446	2.244
	SOCMEDIA	.556	1.797
	POLTRUST	.196	5.113
	POLLEDER	.254	3.936

จากตาราง ผลการทดสอบพบว่า ค่าสถิติ Tolerance ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่ามากกว่า 0 และสถิติค่า Variance Inflation Factor (VIF) มีค่าน้อยกว่า 10 ในทุกตัวแปรอิสระ ดังนั้นจากตารางจึงสามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีระดับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เป็นตัวแปรที่อิสระต่อกัน ซึ่งถือว่าระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทุกตัวไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity

3. การทดสอบค่าแปรปรวนของความคาดเคลื่อนเป็นค่าคงที่ (Heteroscedasticity)

การทดสอบค่าความคาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่ โดยพิจารณาจาก Scatterplot ซึ่งหากค่าความคาดเคลื่อนเปลี่ยนแปลงใกล้ศูนย์ หรือมีการเปลี่ยนแปลงในช่วงแคบ แสดงว่า ค่าแปรปรวนของความคาดเคลื่อนที่เกิดการพยากรณ์นั้นเป็นค่าคงที่

จากภาพ ผลการทดสอบพบว่า การกระจายของ Scatterplot พบว่าค่าความคาดเคลื่อนส่วนใหญ่กระจายอยู่บนและล่าง ระดับ 0 มีการกระจายตัวของจุดอย่างสม่ำเสมอ มีความแปรปรวนค่อนข้างสม่ำเสมอ (homogeneous variance) ทั่วทั้งช่วงของ Predicted Values และ Residuals มีการกระจายตัวรอบ ๆ ค่า 0 และไม่มีช่วงที่ความแปรปรวนเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างชัดเจน มีการกระจายตัวอยู่ในช่วงแคบไม่ว่าค่า Y จะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าค่าความแปรปรวนของความคาดเคลื่อนเป็นค่าคงที่ และไม่มีปัญหา Heteroscedasticity

COA No. 066/2024
IRB No. P2-0028/2567

AF 11/6.0

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
99 หมู่ 9 ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก 65000 หมายเลขโทรศัพท์ 055968721

หนังสือรับรองโครงการวิจัยครั้งแรก

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ดำเนินการให้การรับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากล ได้แก่ Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guideline และ International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice หรือ ICH-GCP

ชื่อโครงการ : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในเขตภาคเหนือตอนบน

ผู้วิจัยหลัก : นายณัฐพงษ์ คันธรส

สังกัดหน่วยงาน : คณะสังคมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.วิมลภัฏ สุขสวัสดิ์

วิธีบททวน : แบบเร่งรัด

รายงานความก้าวหน้า : ส่งรายงานความก้าวหน้าอย่างน้อย 1 ครั้ง/ปี

เอกสารรับรอง

1. IF 01 Research Ethical Application for Intervention Study เวอร์ชัน 2.0 วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2567
2. IF 02 Conflict of Interest and Funding Form เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2567
3. IF 03 สำหรับอาสาสมัครอายุ 13-19 ปี เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2567
4. IF 03 สำหรับอาสาสมัครอายุ 13-19 ปี (Try out) เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2567
5. IF 03 สำหรับอาสาสมัครอายุ 20 ปี ขึ้นไป เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2567
6. IF 03 สำหรับอาสาสมัครอายุ 20 ปี ขึ้นไป (Try out) เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2567
7. IF 04 สำหรับอาสาสมัครอายุ 13-19 ปี เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2567
8. IF 04 สำหรับอาสาสมัครอายุ 13-19 ปี (Try out) เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2567
9. IF 04 สำหรับอาสาสมัครอายุ 20 ปี ขึ้นไป เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2567
10. IF 04 สำหรับอาสาสมัครอายุ 20 ปี ขึ้นไป (Try out) เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2567
11. IF 05 CV เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 22 มกราคม 2567 เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2567
12. IF 06 Budget เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2567
13. Full Protocol เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2567
14. แบบสอบถาม เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2567

ลงนาม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วนาวัลย์ คำดี)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

วันที่รับรอง : 5 มีนาคม 2567

วันหมดอายุ : 5 มีนาคม 2568

ทั้งนี้ การรับรองนี้มีเงื่อนไขดังที่ระบุไว้ด้านหลังทุกข้อ (ดูด้านหลังของเอกสารรับรองโครงการวิจัย)

นักวิจัยทุกท่านที่ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยต้องปฏิบัติตามดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด
2. ใช้เอกสารแนะนำอาสาสมัคร ใบยินยอม (และเอกสารเชิญเข้าร่วมวิจัยหรือใบโฆษณาถ้ามี) แบบสัมภาษณ์ และหรือ แบบสอบถาม เฉพาะที่มีตราประทับของคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์เท่านั้น และส่งสำเนาเอกสารดังกล่าวให้กับผู้เข้าร่วมวิจัยหรือรายงานผลที่คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน
3. รายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรงที่เกิดขึ้นหรือการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมวิจัยใด ๆ ต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ภายในระยะเวลาที่กำหนดในวิธีดำเนินการมาตรฐาน (SOPs)
4. ส่งรายงานความก้าวหน้าต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ตามเวลาที่กำหนดหรือเมื่อได้รับการร้องขอ
5. หากการวิจัยไม่สามารถดำเนินการเสร็จสิ้นภายในกำหนด ผู้วิจัยต้องยื่นขออนุมัติใหม่ก่อน อย่างน้อย 1 เดือน
6. หากผู้วิจัยส่งรายงานความก้าวหน้าหลังใบรับรองหมดอายุ และยังไม่ได้รับรองฉบับใหม่ ผู้วิจัยจะต้องหยุดดำเนินการวิจัยส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับอาสาสมัครใหม่ นับตั้งแต่หลังวันใบรับรองหมดอายุจนกว่าจะได้ใบรับรองฉบับใหม่
7. หากการวิจัยเสร็จสมบูรณ์ผู้วิจัยต้องแจ้งปิดโครงการตามแบบฟอร์มของคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

*รายชื่อของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (ชื่อและตำแหน่ง) ที่เข้าร่วมประชุม ณ วันที่พิจารณารับรองโครงการวิจัย (หากมีรองขอล่วงหน้า)

